

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντι

Περίοδος Β, Τεύχος 102, Σάββατο 1 Ιούλη 1978 δρχ. 20

0 2 ΣΕΠ. 2005

ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΕΜΠΑΡΓΚΟ

‘Η στρατηγική τῶν Η.Π.Α.

Ο Κ. ΜΠΑΛΚΟΣ, ΤΟ ΣΕΞ, ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΣΚΟΠΕΙΑ

τόλκληρη ή Έλλάδα
τόλκληρος ό κόσμος

ΤΟ ΒΗΜΑ

κάθε πρωί
στα χέρια σας.

Κάθε πρωί
στά χέρια σας.

Διευθύνεται από τον Γιώργο Κάτο

Περίοδος Β'
Χρόνος 5ος
Τεύχος 102

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ Δημοχάρους 60,
Αθήνα 601, Τηλ. 732-713 - 732-819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ρεπορτάζ: Άμερικανοί καί άποστ'θεροποίηση	4
ΔΗΜΟΝΙΚΟΥ: Ό έναέριος χώρος	5
ΑΝΤΙ - θέσεις	6
ΚΩΣΤΑ ΤΣΑΡΟΥΧΑ: Τά πούλμαν του ΟΣΕ	6
Π. ΣΑΛΟΝΙΚΙΟΥ: Οι σεισμοί της Θεσσαλονίκης καί ή λαϊκή αύτοορ- γάνωση	7
ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ: Γελοιογραφία	8
ΜΠΟΣΤ: Η Δύσις της Ανατολής	9
ΑΝΤΗΝΩΡ: Τό έμπάρκο καί ή στρά- τηγική των ΗΠΑ γιά τήν περιοχή	10
ΡΕΠΟΡΤΕΡ: Γερμανικές «Κομπίνες»	14
ΑΝΤ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: Τά κρυφά τα- λέντα του κ. ΜΠΑΛΚΟΥ	15
ΑΝΤ. ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ: Η άπεργία στή «ΣΕΛΜΑΝ»	18
Π. ΠΑΠΑΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ: Τό Πα- νεπιστήμιο Θράκης	21
Θ. ΛΙΟΝΤΑΡΗ: Πανεπιστημιακό άσυλο καί δικαστικές διώξεις	22
ΠΛΟΥΤΗ ΣΕΡΒΑ: Τά Ένωμένα Άρα- βικά Έμιράτα	24
ΑΓΓ. ΧΡΗΣΤΟΥ: Νότιος Άφρική	28
ΠΩΛΙΝΑΣ ΛΑΜΨΑ: Η Κρίση στό ΚΚΓ	31
ΕΡΑΝΙΣΤΗ: Η Γ' Συνδιάσκεψη του ΚΚΕ	34
ΧΡ. ΝΟΥΤΣΟΥ: Ό «νεοβιταλισμός» της πολιτικής έπιχειρηματολογίας	36
ΒΟΒ ΡΩΤΗΘΟΡΝ: Πληθωρισμός καί κρίση	38
ΧΡ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ: Όμπερχάου- ζεν '78	44

ΝΤ. ΡΟΓΚΑΝ: Σύγχρονη Ούγγρική Τέχνη	47
Τ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ: Η Μεγάλη Άπεργία καί ή εικόνα της	48
ΑΝΝΥΣ ΚΟΛΤΣΙΔΟΠΟΥΛΟΥ: Η «Θεατρική Συντεχνία»	49
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	50
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	51

ΑΡΡΩΣΤΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ

ΟΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ύπ'ήρξαν πολύ μεγαλύτερες καί τό δράμα τών κατοί-
κων της συμπρωτεύουσας πολύ πιδ τραγικό άπ'ότι τό ραδιόφωνο καί
ή τηλεόραση θέλησαν νά παρουσιάσουν. Άκόμα καί οι έφημερίδες
δέν έδωσαν σ'ολη της τήν έκταση τήν πρωτοφανή αύτή θεομηνία πας
έπληξε τή Θεσσαλονίκη.

Η ΓΕΛΟΙΑ άπόπειρα νά "πνιγετ" ή πραγματικότητα -εΐτε μέ λογοκρι-
σία στά όσα μετέδιδαν οι άπεσταλμένοι της ΕΡΤ από τήν έρειπωμένη
Θεσσαλονίκη, εΐτε μέ τή χρησιμοποίηση του έπίσημου σχολιαστή
της κυβέρνησης γιά νά πετ ότι άκόμα κι αύτά πού έγραφαν οι έφη-
μερίδες ήταν "υπερβολές" καί ότι οι σεισμοί "έρχονται καί παρέρ-
χονται" φανερώνει τόν π α ν ι κ ό πού κατέλαβε τήν ίδια τήν
κυβέρνηση. Έναν πανικό πού προσπαθοΰσε νά άποκρύψει τά πραγ-
ματικά γεγονότα.

ΑΝΕΤΟΙΜΗ, χωρίς γνώσεις, φανερά έκνευρισμένη καί χωρίς τόν άνα-
γκατο έξοπλισμό ή κυβέρνηση μπόρεσε νά κάμει πολύ λίγα τίς πρῶ-
τες ώρες της καταστροφής. Κυριολεκτικά πελαγωμένη βρήκε κάποια
διέξοδο στις διαδοχικές άποστολές κυβερνητικών έπιτελών γιά νά
"δώσουν τίς άναγκαΐες έντολές". Ύπ'ήρχε καί κάποιο σχέδιο "Ξενα-
κράτης" γιά τήν άντιμετώπιση καταστάσεων "έκτακτης άνάγκης" τό
όποιο σίγουρα πρέπει ν'άναθεωρεΐται αύτή τή στιγμή άφού στήν
πράξη άποδείχθηκε ή ά ν α π ο τ ε λ ε σ μ α τ ι κ ό τ η τ ά
του.

Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ όμως τών συνθηκών καί τών προβλημάτων πού προ-
κύπτουν άπό παρόμοιες καταστροφές, ούτε εύκολη άλλ'οΰτε γρήγορη
μπορεΐ νά εΐναι. Καί εΐναι γι'αυτό πού άποτελεΐ πρωταρχική άνά-
γκη ή ά π ό π ρ ί ν διαμόρφωση τέτοιων συνθηκών πού νά έλαχι-
στοποιοΰν τίς άνεπιθύμητες συνέπειες. Μέ άλλα λόγια χρειάζεται
ένδιαφέρον καί φροντίδα γι'αυτό πού λέμε "ποιότητα ζωής".

ΓΙΑΤΙ τίς ήταν ή Θεσσαλονίκη πρίν τους σεισμούς; Μιά α ρ ρ ω-
σ τ η πόλη ήταν, μ'ένα θερμαϊκό μολυσμένο, μέ αθλιες καί έπι-
κίνδυνες κατασκευές, μέ ένα δξύ κυκλοφοριακό πρόβλημα, μ'ένα
σωρό έργοστάσια μ ε σ α στήν πόλη* μιά πόλη ούσιαστικά χωρίς
κανένα προγραμματισμό...

ΚΑΤΩ ΑΠΟ τέτοιες συνθήκες, οι καταστροφές θά μπορούσαν νά ήταν
κ α ί μ ε γ α λ ύ τ ε ρ ε ς .

Άλήθεια τί θά γινόταν ή Θεσσαλονίκη αν έξαιτίας του σεισμοΰ
συνέβαινε κάποιο άτύχημα στις έγκαταστάσεις της ΕΘΥΛ καί της
ΕΣΣΟ ΡΑΡΡΑΣ ;

ΑΝΤΙ

Ἀμερικανικά σενάρια καὶ ἀποσταθεροποίηση

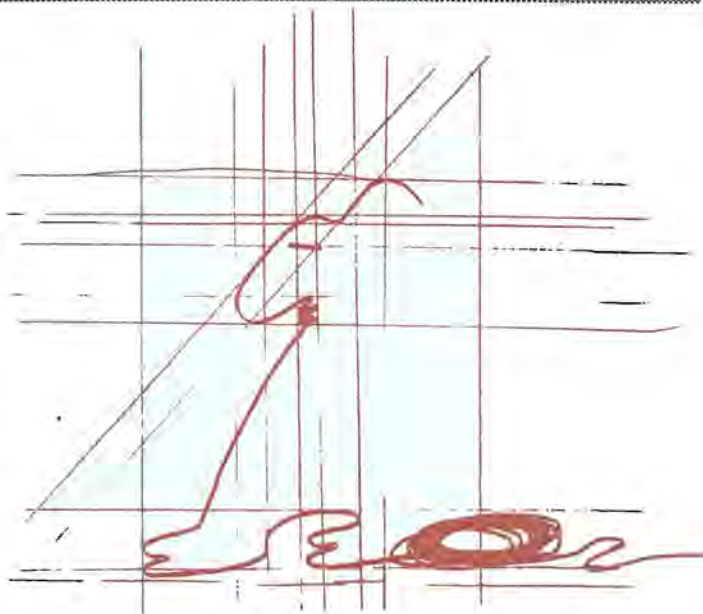
ΤΑ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ «σενάρια» γιὰ τὴν Ἑλλάδα, εἶχαν καὶ πάλι τὴν τιμητικὴ τους μέσα στὸ δεκαπενθήμερο αὐτό: Ὁ Κ. Καραμανλῆς, ἔγραψε τὴν περασμένη Κυριακὴ ὁ χουντομοναρχικός «Ἐλεύθερος Κόσμος», ἐτοιμάζεται «διὰ νέαν διεύρυνσιν τῆς κυβερνήσεώς του», τὴ φορὰ αὐτὴ μὲ τὴ συμμετοχὴ τῶν Α. Παπανδρέου, Γ. Μαύρου καὶ Ἡλία Ἡλιού... Στὸ σχετικὸ ρεπορτάζ μάλιστα, τὸ ἐκφραστικὸ ὄργανο τῶν συμμοριτῶν τοῦ Κορυδαλοῦ, ἔδινε καὶ μερικὲς λεπτομέρειες: Γιὰ τοὺς ὑπουργοὺς ποῦ θ' ἀπομακρυνθοῦν μὲ τὴ «νέα διεύρυνση» (μὲ πρῶτο, στὴ σειρά, τὸν κ. Ἀβέρωφ...) καὶ γιὰ τὰ χαρτοφυλάκια ποῦ θ' ἀναλάβουν οἱ μέλλοντες νὰ ὑπουργοποιηθοῦν πολιτικοὶ ἀρχηγοί. (Στὸ Ἡλία Ἡλιού λ.χ., ὁ «Ἐλεύθερος Κόσμος» ἀνέθετε τὸ ὑπουργεῖο Γεωργίας!)

Μιά ἐβδομάδα πρὶν, ἡ ἴδια ἐφημερίδα δημοσίευε ὁλοσέλιδο ἀρθρο τοῦ «κοινοβουλευτικοῦ ἐκπροσώπου τῆς Ἐθνικῆς Παρατάξεως κ. Σπ. Θεοτόκη», μὲ ἀφορμὴ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ταξιδιοῦ τοῦ πρωθυπουργοῦ στὴν Οὐάσιγκτον: «Ὁ κ. πρωθυπουργός – ἔγραφε ὁ κόντε Θεοτόκης – μετέβη, ὅπως σήμερα ἀποδεικνύεται, μᾶλλον ὥς δύσθυμος ἐπισκέπτης, παρά ὥς Ἕλλην πρωθυπουργός, εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας... Ἡ πατρίδα μας διέρχεται πολὺ δύσκολες στιγμὲς, μὲ τὸν ἀπίθανο καὶ πολλαπλὸν ἀπαράδεκτο χειρισμὸ τῶν θεμάτων ποῦ ἀφοροῦν τὴν ἑξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ τόπου μας». Καὶ ὁ κόντες προχωροῦσε στὴν ἀπαρίθμηση τῶν ἀπαράδεκτων αὐτῶν χειρισμῶν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ «ἀπουσιάζωμεν ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ» καὶ νὰ ἐπιτρέπουμε ἔτσι στὴν Τουρκία νὰ προβάλει ἀξιώσεις ἐλέγχου καθ' ἁρμοδιότητα στὸ Αἰγαῖο.

Ἀλλὰ στὸ ἀρθρο του ὁ κόντες προχωροῦσε ἀκόμα περισσότερο: Τί θὰ γίνεῖ, ἔγραφε, ἂν, μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Τίτο, δημιουργηθοῦν συνθηκὲς τέτοιες στὴ Γιουγκοσλαβία ποῦ θὰ καθιστοῦσαν ὑποχρεωτικὴ μιά «παρέμβαση τῆς Ἀτλαντικῆς Συμμαχίας», προκειμένου νὰ «διατηρηθεῖ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς γείτονος χώρας»; Ἀντιλαμβάνεται, ἀραγε, ὁ κ. πρωθυπουργός «ποῖα ἐνδεχομένη συμφορὰ δύνανται νὰ προκληθῇ ἐκ διαφόρων πλευρῶν εἰς ἡμᾶς, ἀπέχοντες ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸν σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ»;...

Τὸ ἀρθρο κατέληγε μὲ δύο «προειδοποιήσεις»: Ἡ πρώτη ἀπευθυνόταν στὸν ἴδιο τὸν Κ. Καραμανλῆ: «Πρέπει σαφῶς νὰ ἐννοήσῃ ὁ κ. πρωθυπουργός ὅτι δυστυχῶς δὲν ὑπάρχουν πλέον τὰ περιθώρια προειδοποιήσεως μὲ τὴν ρῆσιν «ΠΟΥ ΜΑΣ ΠΑΤΕ ΚΥΡΙΕ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΕ;», ἀλλὰ τουναντίον πλησιάζει ὁ λυπηρὸς ἐπίλογος «ΠΟΥ ΜΑΣ ΕΠΗΓΑΤΕ ΚΥΡΙΕ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΕ;»... Ἡ δευτέρα «προειδοποίηση» ἀπευθυνόταν στοὺς «τεχνικοὺς συμβούλους τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ»: «Ἄς μὴ νομίζουιν – ἐπισημαίνει ὁ κόντες – ὅτι ἡ ὑπηρεσιακὴ σχέσις τῶν μὲ τὴν κυβέρνησιν πρόκειται νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἢ νὰ τοὺς ἐλαφρύνῃ ἀπὸ τὰς σοβαρὰς εὐθύνas ποῦ ὑπέχουν σὰν πρῶτοι ὑπεύθυνοι σύμβουλοι διὰ τὴν στρατιωτικὴν ἀμυναν τῆς πατρίδας μας».

Ἡ ΑΝΑΦΟΡΑ στὰ δύο ἀρθρα τοῦ «Ἐλευθέρου Κόσμου» ὑπῆρξε ἐκτεταμένη. Ἀλλὰ καὶ ἀπαραίτητη ἴσως, γιὰ νὰ κατανοηθοῦν τὰ ἀμερικανικὰ σενάρια, ὅπως τουλάχιστον τὰ περιέγραψαν ἡ «ΑΥΓΗ», στὸ φύλλο τῆς περασμένης Κυριακῆς, καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ Ἐσωτερικοῦ, Μπάμπης Δρακόπουλος, μιλώντας στὸ Α' συνέδριο τοῦ «Ρήγα Φεραίου».

Τὰ σεμινάρια ἔχουν κοινὸ προοίμιο – preamble, ἀμερικανιστί: Ἡ στάση τοῦ Ἑλλῆνα πρωθυπουργοῦ στὴν Οὐάσιγκτον, ὑπῆρξε «συμμαχικὰ ἀπαράδεκτη»: Δὲν συναίνεσε στὴν ἄρση τοῦ ἐμπάργκο. Δὲν δοθήθηκε στὴν ἐπανάληψη τοῦ διακοινοτικοῦ διαλόγου, μὲ βάση τίς τελευταῖες τουρκικὲς προτάσεις γιὰ τὴν Κύπρο. Δὲν δέχτηκε τὴν Τετραμερῆ (Καραμανλῆς – Ἐτσεβίτ – Κυπριανοῦ – Ντενκτάς). Δὲν κατανόησε τὸν κίνδυνο ποῦ διατρέχει ἡ Δύση, συνεπῶς καὶ ἡ Ἑλλάδα, ἀπὸ τὴ σοβιετικὴ δραστηριότητα στὴν Ἀφρική. Καί, φυσικὰ, δὲν ἐργάσθηκε γιὰ τὴν ἄμεση ἀποκατάσταση τῆς διαδοχτικῆς ἐνότητος τῆς νοτιοανατολικῆς πτέρυγας. Ὡς ἐκ τούτου:

ΣΕΝΑΡΙΟ ἀρ. 1: Ὁ κ. Καραμανλῆς θὰ πρέπει νὰ ἐξαναγκασθεῖ νὰ προχωρήσῃ στὸ σχηματισμὸ «κυβερνήσεως ἐνότητος», μὲ τὴ σύμπραξη «ὀλοκλήρου τοῦ ἐθνικοφρονος κόσμου», δηλαδή μὲ τὴ σύμπραξη «Νέας Δημοκρατίας» καὶ «Ἐθνικῆς Παρατάξεως». Μιά τέτοια κυβέρνηση, ποῦ θὰ μπορούσε νὰ κατανοήσῃ, ἀκόμα καὶ μιά δυτικὴ ἐπέμβαση στὴ Γιουγκοσλαβία (!), θὰ εἶναι σέ θέση νὰ τερματίσῃ τὴν «ἀπομόνωση τῆς χώρας» (ἐπαναφέροντας τὴν Ἑλλάδα στὴ στρατιωτικὴ δομὴ τοῦ ΝΑΤΟ), καὶ ν' ἀναζητήσῃ λύσεις στὸ Κυπριακὸ καὶ στὸ Αἰγαῖο, σύμφωνα μὲ τὰ «ἐθνικὰ καὶ συμμαχικὰ συμφέροντα».

ΣΕΝΑΡΙΟ ἀρ. 2: Ἡ μὲ διάφορους τρόπους – κατὰ προτίμηση μὲ «νομότυπα μέσα» – ἀπομάκρυνση τοῦ κ. Καραμανλῆ ἀπὸ τὴν πρωθυπουργία, ἐφ' ὅσον θ' ἀρνιόταν νὰ συμμαχήσῃ μὲ τὴν «κοινοβουλευτικὴ» χουντομοναρχικὴ ἀκροδεξιά. Στὴν περίπτωση αὐτῇ, θὰ μπορούσε νὰ ἐξευρεθεῖ ἓνας νέος πρωθυπουργός – ἴσως ἀπὸ τοὺς σημερινούς ὑπουργοὺς τοῦ Κ. Καραμανλῆ... – ποῦ θὰ ἔδινε πρακτικὰ καὶ πλήρως περιεχόμενο στὸ δόγμα: «Ἀνήκομεν εἰς τὴν Δύσιν». Θὰ ἔθετε τέρμα στὸν «ἐν Ἑλλάδι ἀντιαμερικανισμόν», θὰ ἀποκαθιστοῦσε ὁμαλὲς σχέσεις μὲ τὸ ΝΑΤΟ καὶ θ' ἀναζητοῦσε – ὅπως καὶ στὸ σενάριο ἀρ. 1 – λύσεις στὸ Κυπριακὸ καὶ στὸ Αἰγαῖο σύμφωνα μὲ τὰ «ἐθνικὰ καὶ συμμαχικὰ συμφέροντα».

Οἱ Ἀμερικανοί, εἶπε ὁ Μπάμπης Δρακόπουλος, ἀκολουθοῦν συστηματικὰ, τὴ στιγμὴ αὐτῇ, γραμμὴ ἀποσταθεροποίησης τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν τῆς χώρας... Οἱ Ἀμερικανοί – ἔγραψε ἡ «ΑΥΓΗ» – ἐπιδιώκουν, τὴ στιγμὴ αὐτῇ, νὰ καλλιεργήσουν χρῆση στοὺς κόλπους τῆς «Ν.Δ.», εἰτε μὲ τὴν ἀφαίρεση τῆς πλειοψηφίας ἀπὸ τὸν κ. Καραμανλῆ, εἰτε μὲ κάποιο διάδημα τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, ποῦ νὰ ἐπισημαίνει τὴν «ἀνησυχία» τους γιὰ τὴν τροπὴ τῶν σχέσεων τῆς χώρας μὲ τίς ΗΠΑ καὶ τὸ ΝΑΤΟ.

«Κάποιες διεργασίες γίνονται»...

Στίς καταγγελίες αυτές, έμελλε νά παρέμβει καί ό πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, Α. Παπανδρέου: Ένώ μέχρι τώρα, είπε - στην εισηγήσή του στην τελευταία συνεδρία της Κεντρικής Έπιτροπής του ΠΑΣΟΚ - ή 'Ατλαντική Συμμαχία αντιμετώπιζε τό Κυπριακό,τό πρόβλημα του Αιγαίου καί τίς σχέσεις της Έλλάδας μέ τό ΝΑΤΟ, στά πλαίσια μιās μακροχρόνιας προοπτικής, ή άναζωπύρωση του ψυχρού πολέμου τά έχει μεταβάλει σέ άμεσα καί επείγοντα θέματα της Συμμαχίας...

Η σ π ο υ δ ή αυτή όμως της Συμμαχίας, είναι φυσικό νά σημαίνει καί μαζικές πιέσεις στην έλληνική κυβέρνηση, για ύποχωρήσεις άπέναντι στην Τουρκία, καί έπίταση των σημερινών άδιεξόδων. Σημαίνει όμως - άνταντακλαστικά - καί κάποιους έσωτερικούς κινδύνους. Στην πρόσφατη συνέντευξή του στην «ΑΥΓΗ», ό πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ έπισημαίνει τούς κινδύνους αυτούς: 'Ο μόνος τρόπος - τονίζει - για νά κάνουν επέμβαση έσωτερική, είναι μέσω των ένόπλων δυνάμεων. Για νά συμπληρώσει: «Μού φαίνεται πάρα πολύ δύσκολο νά επιχρησθεί έπιτυχώς μιά προσπάθεια δυναμικής άνατροπής, ώστε νά προωθηθεί ή συνολική λύση, σύμφωνα μέ τά κελεύσματα του ΝΑΤΟ. Δέν μπορεί όμως κανείς νά άποκλείσει τούτο: 'Ότι τέτοιες σκέψεις ύ π ά ρ χ ο υ ν , ότι τέτοιες διεργασίες γίνονται».

Πληροφορίες για οικουμενική

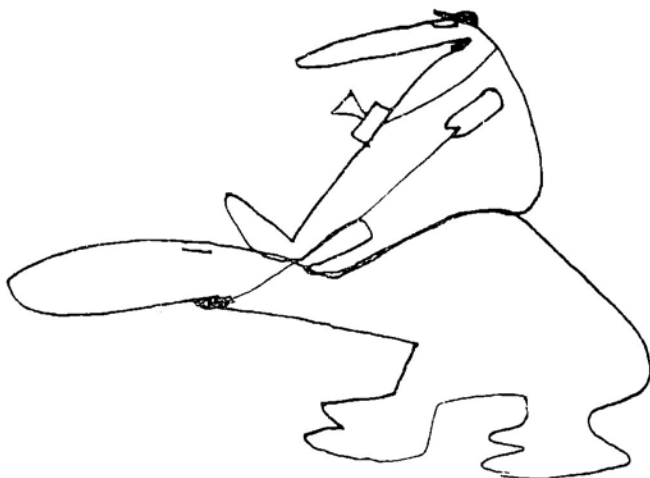
Η ύπαρξη των σεναρίων αυτών, δέν άμβλύνει, βέβαια, τίς εϋθύνες του Έλληνα πρωθυπουργού αλλά καί την άντιφατικότητα της πολιτικής του. Διότι, βέβαια, ή όποια αντίσταση κατά του «συμμαχικού» παράγοντα δέν μπορεί νά είναι άποτελεσματική, όταν θεμέλιο της έλληνικής έξωτερικής πολιτικής παραμένουν τά «συμμαχικά πλαίσια», ένώ, στό έσωτερικό μέτωπο, τόν πρώτο λόγο έχουν οι σκληροπυρηνικοί του Μπάλκου καί οι έγκέφαλοι της τακτικής της «μονόπλευρης λιτότητας».

Μέχρι στιγμής, δέν υπάρχουν όποιεσδήποτε ένδείξεις ότι ό Κ. Καραμανλής άναζητεί κάποια νέα έξωτερικά στηρίγματα της χώρας, σέ συνδυασμό μέ μιά πολιτική πού θ' άποκαθιστούσε την «έθνική όμοψυχία» - κατά πού διακηρύσσει ό ίδιος. Υπάρχουν όμως μερικές πληροφορίες πού άξίζει νά καταγραφούν: Π ρ ω τ ο : 'Ότι, μέσα στους κόλπους του σημερινού ύπουργικού συμβουλίου, έχει συγκροτηθεί όμάδα ύπουργών, πού άποστολή έχει νά «μεθοδεύσει τή ρήξη» σέ μιά πρόσφορη στιγμή. Δ ε ύ τ ε ρ ο : 'Ότι ό Κ. Καραμανλής γνωρίζει την ύπαρξη της όμάδας αυτής. Τ ρ ί τ ο : 'Ότι ό ίδιος, μαζί μ' ένα κλειστό κύκλο στενών συνεργατών του, έχει έπεξεργασθεί σχέδιο για την αντιμετώπιση «παντός ένδεχομένου». Τ έ τ α ρ τ ο : 'Ότι ή αντιμετώπιση αυτή, προβλέπει, σέ περίπτωση έσχατης άνάγκης, σχηματισμό οικουμενικής κυβέρνησης.

Έτσι όμως, έρχόμαστε στίς πληροφορίες του «Έλεύθερου Κόσμου» πού μιλά για σχέδιο «νέας διευρύνσεως έν εξέλιξης», πού προβλέπει «σχηματισμό κυβερνήσεως ευρύτερου πολιτικού φάσματος», μέ τή συμμετοχή των Α. Παπανδρέου, Γ. Μαύρου, Η. Ήλιου κλπ. Μόνο πού τό όργανο του χουντομοναρχισμού, δίνει μιά ένδεχομένη κατάληξη καί όχι τή γενεσιουργό αίτία - την άμερικανική συνωμοσία για άποσταθεροποίηση... Μέσα στό ίδιο πλαίσιο, θά πρέπει νά τοποθετηθεί καί ή «προειδοποίηση» του κόντε Θεοτόκη πρós τούς «ύπευθύνους συμβούλους του πρωθυπουργού διά την στρατιωτικήν άμυναν». Καί φαίνεται ότι - μέχρι στιγμής τουλάχιστον - οι σύμβουλοι αυτοί, δέν είναι διατεθειμένοι νά παίξουν τό παιγνίδι της άποσταθεροποίησης. Η δορυφοροποίηση μιās χώρας δέν είναι πάντα εύκολο έγχείρημα...

ΑΝΤΗΝΩΡ

Ο ΕΝΑΕΡΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

ΑΡΧΙΖΕΙ σήμερα τή λειτουργία του τό «συμμαχικό» στρατηγείο της Σμύρνης κάτω από τή διοίκηση Τούρκου πτεράρχου καί ένώ οι σχέσεις της χώρας μας μέ τό ΝΑΤΟ δέν έχουν «διευκρινιστεί» άφού οι έλληνικές προτάσεις για ένα καθεστώς «ειδικών σχέσεων» θρίσκονται άκόμα στό στάδιο των διαπραγματεύσεων. Από την άλλη, όποιαδήποτε έναλλακτική λύση αυτή τή στιγμή φαίνεται νά είναι για την κυβέρνηση εκτός πάσης συζητήσεως μέ άποτέλεσμα νά βρισκόμαστε καί σ' αυτό τό θέμα μπροστά στό άδιέξοδο.

ΤΟ ΛΟΓΙΚΟ έρώτημα πού άμεσα άνακύπτει είναι:

● ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙ μέ τόν «έπιχειρησιακό χώρο» του Αιγαίου πού σύμφωνα μέ τούς στρατηγούς της Συμμαχίας παραμένει από τό 1974, όταν ή Έλλάδα «άποχώρησε από τό στρατιωτικό ΝΑΤΟ», ά κ ά λ υ π τ ο ς : Σέ ποιόν θά άνατεθεί ό έλεγχος;

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ πηγή άφησε νά νοηθεί ότι άκόμα καί σέ περίπτωση πού άνατεθεί τελικά στό, ύπό τούρκο διοικητή στρατηγείο της Σμύρνης δέν θά γίνει άνεκτή καμιά άπολύτως παραβίαση του έλληνικού έναερίου χώρου από τουρκικά άεροσκάφη.

Ο ΕΚΒΙΑΣΜΟΣ πού έπιχειρείται είναι σαφής καί τό έπιχείρημα άρκετά καθρό: Άφού ή Έλλάδα δέν ανήκει στό στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ, ή συμμαχία είναι άναγκασμένη νά καλύψει τό χώρο πού κάλυπτε προηγούμενα ή Έλλάδα μέ «συμμαχικές» δυνάμεις για νά έξαλειφθεί έτσι τό «κενό κάλυψης» στην νοτιοανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ μέχρι νά έπιστρέψει ή Έλλάδα στίς «συμμαχικές άγκάλες». Καί ή Τουρκία είναι μιά «σύμμαχος χώρα»...

ΤΑ «μαντάτα» όμως έρχονται καί από άλλου. Η «Δυτικοευρωπαϊκή Όμάδα για την Ασφάλεια στη Μεσόγειο» πού συνήλθε στίς 20 Ιουνίου στό Παρίσι, μέ άπόφαση της καλεί την Έλλάδα νά επανέλθει στη «παλιά άεροπορική φόρμουλα του ΝΑΤΟ», νά μήν άπαιτεί δηλαδή από τά «συμμαχικά» άεροσκάφη, περιλαμβανομένων καί των Τουρκικών, προειδοποίηση πρós τίς έλληνικές άρχές για την πορεία τους... Η έπίσημη δικαιολογία πού δίνεται είναι τό γεγονός ότι πρέπει νά αντιμετωπισθούν «διάφορες δυσχέρειες πού προκύπτουν από τή συμφόρηση ένάεριας κυκλοφορίας πού παρτηρείται πάνω από τό Αιγαίο» καί πού διαπιστώθηκε κατά τά τελευταία συμμαχικά γυμνάσια μέ την άντωνυμία «Ντόν Πατρόλ».

ΣΥΜΦΩΝΑ μ' αυτές τίς ένδείξεις φαίνεται πώς μετά τή ντεφάκτο διχοτόμηση της Κύπρου, τό «συμμαχικό» ένδιαφέρον στρέφεται τώρα στόν διακανονισμό των «ύπαρχουσών έλληνοτουρκικών διαφορών». Καί οι τουρκικές βλέψεις έπεκτείνονται όχι μόνο στό νησιά καί την ύφαλοκρηπίδα αλλά καί στόν έναέριο χώρο μας...

ΣΤΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΑ

Ανακλήθηκε στην ενεργό υπηρεσία ως «μόνιμος εξ εφέδρων» ο αντιστράτηγος κ. Παναγιώτης Πολιάκης και τοποθετήθηκε με απόφαση του υπουργού Έθνικης Άμυνας στη θέση του... προέδρου του διοικητικού συμβουλίου του Πολεμικού Μουσείου.

Υπενθυμίζουμε ότι ο αντιστράτηγος πού κατέλαβε αυτή την... επιτελική θέση υπηρετούσε στη θέση του διοικητή της Σχολής Ευελπίδων και αποστρατεύθηκε γιατί οι δημοκρατικές του πεποιθήσεις θεωρήθηκαν από τον κ. υπουργό επικίνδυνες. Σέ λόγο του πρὸς τούς εύέλπιδες (30.7.77) καί σέ ήμερήσια διαταγή του (21.12.77) ο κ. Πολιάκης συνταύτιζε τό στρατό μέ τό λαό καί θύμιζε στούς νέους άξιωματικούς ότι ο άρκος πού έδωσαν είναι άρκος πρὸς τό Σύνταγμα καί τούς νόμους του κράτους καί ότι γιά νά μπορέσουν νά τόν τηρήσουν θά πρέπει νά συνειδητοποιήσουν τί ακριβώς όρκίστηκαν.

Προφανώς όμως γιά τόν κ. Αθήρωφ οι δημοκρατικές πεποιθήσεις, όπως καί οι δημοκρατικοί άξιωματικοί, είναι πιά μόνο γιά τά... μουσεία.

Πονηρός, πού λένε, ο θλάχος...

ΟΙ ΕΛΛΗΝΟΣΟΒΙΕΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Οι πρόσφατες διαδοχικές επισκέψεις στη χώρα μας δυό σοβιετικών πολιτικών άποστολών μέ επικεφαλής σημαντικές πολιτικές προσωπικότητες (Τσερνιένκο, Πολιακώφ) όπως επίσης καί ή προγραμματισμένη επίσημη επίσκεψη Ράλλης στη Μόσχα φαίνεται νά υποδηλώνει πώς έστω καί λίγο νερό άρχισε νά κυλάει στό αύλάκι τών έλληνοσοβιετικών σχέσεων.

Λέγεται - ή κυβέρνηση εξακολουθεί νά σιωπά - ότι ή σοβιετική πλευρά έδωσε υπεύθυνες διευκρινίσεις γιά τίς θέσεις της πάνω στά προβλήματα πού άπασχολούν σήμερα την έξωτερική πολιτική της χώρας, καί έτσι μπορούμε νά έχουμε μία πύό ξεκάθαρη εικόνα της σοβιετικής πολιτικής στό χώρο.

Τί όμως ουσιαστικό μπορεί νά σημαίνουν αυτές οι επισκέψεις; Ότι τάχα έσπασε ο πάγος όλόκληρων δεκαετιών ή ότι ή ελληνική δεξιά έπαψε πιά νά φοβάται τη «ρωσική άρκούδα»;

Σίγουρα όχι. Γιά νά γίνει κάτι τέτοιο χρειάζονται πολλά...

Ο ΟΣΕ αγοράζει «όπως θέλει» καί νοικιάζει «όσο θέλει» τά λεωφορεία του...

Δεκάδες εκατομμύρια δραχμών πληρώνει σέ ιδιώτη, επί 18 μήνες τώρα, ή Διοίκηση του ΟΣΕ γιά τήν ένοικίαση λεωφορείων, π ή στιγμή, πού θά μπορούσε, μέ τά ίδια χρήματα, νά αγοράσει τά λεωφορεία, πού νοικιάζει!..

Η καταγγελία έγινε δημόσια καί γιά τό περιεχόμενο της ένημερώθηκαν ήδη ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Δ. Παπασπύρου, οι άρμόδιοι ύπουργοί - Συντονισμού καί Έμπορίου - αλλά καί ή Είσαγγελία Πλημμελειοδικών Αθηνών. Ας δούμε όμως τίς λεπτομέρειες αυτής της «ιστορίας».

Η διοίκηση του ΟΣΕ είχε πρό καιρού προκηρύξει δημόσιο μειοδοτικό διαγωνι-

σμό γιά νά αγοράσει 50 λεωφορεία. Στό διαγωνισμό δήλωσαν καί πήραν μέρος μέ «τεχνικά άρτια καί οικονομικά συμφέρουσα» γιά τόν ΟΣΕ» προσφορές πέντε ελληνικές εταιρίες.

● Ένα όλόκληρο όμως χρόνο μετά καί άφού οι «άρμόδιοι μελέτησαν» τίς προσφορές ή ίδια διοίκηση πού είχε προκηρύξει τό διαγωνισμό, τόν άκύρωσε καί ανέθεσε άπ' εύθείας σέ ξένο οίκο τήν προμήθεια 75 λεωφορείων - αντί 50 πού πρόβλεπε ή προκήρυξη του διαγωνισμού - μέ τό αίτιολογικό ότι «έξασφαλίζεται ποιοτική ύπεροχή».

Μιά όμως από τίς ελληνικές εταιρίες, πού πήραν μέρος στό διαγωνισμό, καταγγέλοντας τήν ένέργια της διοίκησης του ΟΣΕ παρατηρεί σέ ανακοίνωσή της ότι «αυτή ακριβώς ή ύπεροχή είναι όχι μόνο άνύπαρκτη αλλά αντίθετα πρόκειται γιά κατώτερη κατασκευή, πού επιδεινώνεται από τόν τρόπο συναρμολόγησας τών άμαξωμάτων μέ τά πλαίσια, ένα τρόπο τεχνικά άπαράδεκτο»...

Γιατί έριξε τό σύνθημα της «διπλής Ένωσης» από τίς στήλες της «Καθημερινής» ο άρθρογράφος της καί σχολιαστής της ΕΡΤ κ. Δρόσος; Γιατί ειδικά μετά τήν έπιστροφή του Έλληνα πρωθυπουργού από τίς ΗΠΑ, όταν ο Τούρκος πρωθυπουργός πηγαίνει στη Μόσχα καί όταν ο Κύπριος Πρόεδρος Κυπριανού άναλαμβάνει μεγάλη διαφωτιστική, διπλωματική έκστρατεία στό έξωτερικό;

Έκφράζει μόνο τόν έαυτό του ο κ. Δρόσος στό άρθρο του ή γίνεται ο άνεπίσημος έκφραστής επίσημων άπόψεων; Είναι γνωστός ο ρόλος προπετάσματος, παραπλάνησης καί δημαγωγίας πού έπαιξε τό σύνθημα «Ένωση» στόν κύκλο της συνωμοσίας πού τέλειωσε μέ τό πραξικόπημα καί τήν είσβολή.

Τί σημαίνει τώρα ή προβολή του συνθήματος της «διπλής ένωσης»; Ότι ο Κυπριακός λαός άγωνίζεται (sic) γιά τη διχοτόμηση πού είναι τό πραγματικό όνομα της «διπλής Ένωσης» καί όχι, έναντίον τών τετελεσμένων; Γιά νά δώσει μήπως ή Έλληνική κυβέρνηση άλλο πιστοποιητικό φιλοδυτικής καί φιλονατοϊκής πολιτικής, ύποκύπτοντας σέ πιέσεις καί διευκολύνοντας τήν Τουρκία παρουσιάζει τό μαύρο άσπρο: Γιά νά ύπονομευτεί ή διπλωματική ύποστήριξη πού θρίσκει ή Κύπρος στίς σοσιαλιστικές καί αδέσμευτες χώρες; Γιά νά ύδαυλιστεί τέλος πάλι τό μένος διαφόρων «ένωτικών» στην Κύπρο πού μπήκαν στό περιθώριο μετά τά όσα πέτυχαν μέ τό πραξικόπημα καί τήν είσβολή; Τί λέτε κ. Δρόσο;

«ΑΓΝΩΣΤΟΙ» ΦΑΣΙΣΤΕΣ ΓΝΩΣΤΟΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΙ

Τούς «άγνωστους» φασίστες, βομβιστές τών κινηματογράφων «Έλλη» καί «Ρέξ» συνεχίζει νά άναζητεί - κατά τήν πάγια συνήθειά της... - ή Ασφάλεια άνάμεσα στά στελέχη δημοκρατικών κομμάτων καί νεολαίων.

Έτσι στίς 24 Ιουνίου μέ τη παρουσία είσαγγελέα άντρες της Ασφάλειας έκαναν έφοδο στίς 8.20 τό πρωί καί έκαναν έρευνα γιά νά ανακλύψουν θόμβες ή άλλα έκρηκτικά μηχανήματα στό σπίτι του Άνδρέα Ζεμπίλα, μέλους του Κ.Σ. της «Σοσιαλιστικής Πορείας» γνωστού γιά τήν άγωνιστική του δράση στην περίοδο της δικτατορίας.

Καί νά σκεφτεί κανένας πώς ο κ. Ζεμπίλας ήταν ύποψήφιος βουλευτής στην Α΄ περιφέρεια της Αθήνας στίς τελευταίες εκλογές!...

Η άκύρωση του διαγωνισμού - ύποστηρίζουν οι έλληνες κατασκευαστές - έγινε μέ άβάσιμα καί έξωπραγματικά κριτήρια πού δέν έχουν καμία άντικειμενική καί επιστημονική ύπόσταση...

Ποιός λοιπόν «έβαλε τό χέρι του» γιά νά άκυρωθεί ο διαγωνισμός καί νά άνατεθεί άπευθείας σέ ξένο οίκο «μία δουλειά» έκκατοντάδων έκτασμμυρίων;

Πέρα όμως άπ' αυτό ύπάρχει κι ένα άλλο θέμα:

● Γιατί ή διοίκηση του ΟΣΕ δέν άπαιτεί τήν άμεση παράδοση τών λεωφορείων, μία καί πέρασε ήδη ένάμισο χρόνος, αλλά νοικιάζει λεωφορεία από ιδιώτη στόν όποιο έχει ήδη καταβάλει τουλάχιστον 90 εκατ. δραχμές; Ένα ποσό μέ τό όποιο θά μπορούσε νά τά είχε αγοράσει!..

Θά θέλαμε πολύ νά μαθαίναμε τά άποτελέσματα κάποιας έρευνας, έστω και διοικητικής. Αν βέβαια διαταχθεί...

ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΑΡΟΥΧΑΣ

Αυτοοργάνωση μπροστά στis ανεπάρκειες της κρατικής μηχανής

ΕΝΤΟΝΑ κοινωνικά προβλήματα δημιούργησαν για τούς κατοίκους τοίκους της Θεσσαλονίκης οι πρόσφατοι σεισμοί που πέρα από τις υλικές ζημιές τους διατάραξαν τελείως τη ζωή της πόλης.

του Π. Σαλονικιού

ΟΙ ΜΙΣΟΙ από τούς κατοίκους έφυγαν άμέσως από τη Θεσσαλονίκη με τα ιδιωτικά τους αυτοκίνητα, ενώ οι υπόλοιποι, λιγότερο εύποροι κατά τεκμήριο, απόμειναν στην πόλη. Οι τελευταίοι, μέχρι να βεβαιωθούν για την καταλληλότητα των σπιτιών τους, ήταν και είναι υποχρεωμένοι να ζουν στο ύπαιθρο κάτω από αυτοσχέδιες σκηνές ή αντίσκηνα που χορήγησε το κράτος. Έτσι όλη η Θεσσαλονίκη μεταβλήθηκε σ' έναν άπεραντο καταυλισμό.

ΧΙΛΙΑΔΕΣ κάτοικοι θρέθηκαν ξαφνικά, στα πάρκα και τούς άκαλυπτους χώρους έχοντας να αντιμετωπίσουν πρωτοφανή προβλήματα:

- **Προβλήματα σίτισης**, μιας και τα περισσότερα καταστήματα ειδών διατροφής, έμεναν κλειστά,

- **προβλήματα στέγασης**, μιας και οι σκηνές που χορηγήθηκαν μόλις που κάλυπταν το 1/10 των αναγκών και

- **προβλήματα υγείας**, μιας και ο κίνδυνος λοιμωδών νοσημάτων και επιδημιών είναι ιδιαίτερα μεγάλος.

Η ΚΡΑΤΙΚΗ μηχανή αποδείχτηκε τελείως ανεπαρκής απέναντι σ' αυτές τις ανάγκες. Τό σχέδιο «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ» που είχε έκπονηθεί για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ούτε αποτελεσματικά λειτουργήσε, ούτε και προέβλεπε βασικά πράγματα. Τό κύριο βάρος του ήταν στην αντιμετώπιση

των υλικών ζημιών (που και έδω απέτυχε σύμφωνα και με γνώμες κυβερνητικών παραγόντων) ενώ ελάχιστα πρόβλεπε για την αντιμετώπιση του κοινωνικού προβλήματος **μετά** τό σεισμό.

Γιά τούς τεχνοκράτες των υπηρεσιών, άρκοῦσε ή ύπαρξη δυο-τριών συνεργειών για τα κτήρια που θά γκρεμίζονταν, ενώ τό πρόβλημα μιās κοινωνικά ισοπεδωμένης πόλης, μόλις που τό άγγιξαν.

ΕΤΣΙ ή υπεύθυνη ενημέρωση του κόσμου άργησε πολύ να έρθει, ενώ τίποτα δέν άναφερόταν για τη συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, τά επιστημονικά σωματεία και τίς συνδικαλιστικές οργανώσεις. Ό φόβος των λαϊκών οργανώσεων άναφαινόταν ακόμα και σ' ένα σχέδιο «έκτακτου ανάγκης»...

ΚΑΙ ΟΜΩΣ αυτές οι οργανώσεις ήταν που από τίς πρώτες ώρες μετά τό μεγάλο σεισμό στάθηκαν στο πλάι των σεισμοπαθών. Μέ πρωτοβουλία δημοτικών συμβούλων, ομάδες έθελοντών δούλεψαν στα έρείπια της γκρεμισμένης πολυκατοικίας μέχρι νάρθει ή ειδική διμοιρία σκαπανέων που βρισκόταν... για άσκήσεις στη Χαλκιδική, ενώ ταυτόχρονα έθελοντές πολιτικοί μηχανικοί συγκρότησαν επιτροπές για πραγματογνωμοσύνες στα άκατάλληλα κτήρια.

ΕΚΕΙ όμως που εκδηλώθηκε περισσότερο έντονη ή λαϊκή πρωτοβουλία ήταν στους πρόχειρους καταυλι-

σμούς. Μέ πρωτοβουλία κυρίως φοιτητών έγιναν προσπάθειες για να έγ καταληφθεί από την άρχή ένα πνεύμα, μοιρολατρίας που φαινόταν να κυριαρχεί στους κατοίκους. Από αυτήν την άποψη πρότυπος μπορεί να θεωρηθεί ο καταυλισμός της Πανεπιστημιούπολης που οργανώθηκε με πρωτοβουλία του Κεντρικού Συμβουλίου της ΦΕΑΠΘ. Τρισήμισι χιλιάδες κάτοικοι μένουν μόνιμα σ' αυτόν τόν καταυλισμό ενώ διανυκτερεύουν έξω έως έφτά χιλιάδες.

ΑΠΟ ΤΗΝ πρώτη στιγμή οι φοιτητές δημιούργησαν επιτροπές υγείας, σίτισης, στέγασης και ψυχαγωγίας. Η επιτροπή σίτισης μετά την άρνηση των άρχων να χορηγήσουν τρόφιμα στον καταυλισμό διένειμε τρόφιμα της Πανεπιστημιακής Λέσχης που προσρίζονταν για τούς φοιτητές, ενώ ή επιτροπή ψυχαγωγίας δημιούργησε παιδότοπο για τά παιδιά των σεισμοπαθών. Παρόμοιες ενέργειες έκαναν και οι άλλες επιτροπές.

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ίσως έπειδή στον πανεπιστημιακό χώρο ισχύει τό πανεπιστημιακό άσυλο, άγνόησε τελείως την ύπαρξη του καταυλισμού. Σέ κατάλογο των καταυλισμών που άνακοίνωσε δέν τόν άναφέρει καν, ενώ όπως προαναφέραμε άρνήθηκε να δώσει στην ΦΕΑΠΘ σκηνές και τρόφιμα. Όμως ο καταυλισμός αυτός λειτουργεί κάτι παραπάνω από ικανοποιητικά και στα θήματα του άρχισαν να οργανώνονται και οι άλλοι καταυλισμοί. Ίσως σέ αυτό να όφείλεται τό όργανόμενο σχόλιο του άκροδεξιού «ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΟΡΡΑ» την Κυριακή 25/6:

«Είναι χρήσιμο να επισημαίνεται πάντοτε, ο δρόμος που με θήμα ύαινας ακολουθούν οι κομμουνιστάι. Δέν έχουν διαταγμούς αυτοί. Δέν νοιώθουν άναστολές. Ό σκοπός τους είναι ένας: ή ύπονόμηση του κράτους, ο άποπροσανατολισμός του λαού και ή κατάληψη της Έξουσας. Γιαυτό παραδοκούν άγρυπνοι πάντοτε, να πηδήσουν στο πρώτο κενό έξουσας που θά υπάρξει. Έστω και αν αυτό τό κενό, τό άνοιξε ο σεισμός. Αυτοί είναι οι άνθρωποι. Άδίστακτοι, ύποκριταί και ύπουλοι.

Τώρα καμώνονται πως θρηνοῦν στα έρείπια: αλλά ένδόμυχα εύχονται να ήταν περισσότερα τά θήματα, να ήταν πελώρια ή καταστροφή, να ύπήρχε χάος. Για να εγκαταστήσουν την πρώτη κομμούνα τους πάνω στο αίμα και στα δάκρυα του κοσμάκη».

Άκόμα και σ' αυτές τίς δύσκολες ώρες που περνά ο λαός της Θεσσαλονίκης ύπάρχουν μερικοί που δέν μπορούν να ξεχάσουν τόν άντικομμουνισμό...

‘Η Δύσις τῆς ‘Ανατολῆς

Τά νέα διά τήν Τουρκείαν εἶνε πολλή ἐφχάριστα. Πληροφοροῦμαι ὅτι τό ἀργότερον, μέχρι τό φθινόπωρον, ὁ κήριος ‘Ετζεβίτ θά λάθῃ τό Βραβίον «Εμπάργκο» πού εἰς ἐλαχίστους προθυπουργοὺς ἀπονέμετε κέ τό ὅτιον παραλήλος σηνδεβετε μέ ἀφθονον πολεμικόν ἡλικόν. Ψιθιρίζετε δέ ὅτι τό Βραβίον θά τοῦ τό ἀπονείμῃ ὁ ἴδιος ὁ ‘Αφτοκράτορ τῆς ‘Αμερικῆς Καρτερομάγνος, ὅταν ὁ ἀνήκων εἰς τήν Δύσιν προθυπουργός ἐπιστρέψῃ ἀπό τό ταξίδι του ἀπό τήν ‘Ανατολήν.

‘Οσον περνᾷ ὁ κερός, τόσον περισσότερον πίθεται ὅτι εἶμαι ἐγγονός σεισμογράφου κέ ὅτι πιθανός εἰς τās φλέβας Μου νά ρεῖ αἷμα Σουηδικόν. ‘Ενθυμοῦμαι, ὅτι ὅταν ἔκαμνε πολλή ζέστη κέ ἀνήρχετο ἡ θερμκρασία, ἡ γιαγιά Μου, πάντοτε Μοῦ ἔλεγε, «Κάνη πολλή ζέστη. Σεισμόν θά ἔχουμε». Κέ σχεδόν ὅλας τά φορές ἡ αἰμνηστος γιαγιά Μου, ἔβγενεν ἀληθινή. Τότε ἐγώ πού ἤμην μικρός δέν ἔδιδον σημασίαν, διότι ἐγνόριζα ὅτι δέν εἶχε σπουδάσει σεισμολογίαν, οὔτε εἶχε φοιτήσῃ εἰς τήν Οὐψάλαν. ‘Ητο μία ἀπλή γυνέκα τοῦ Λαοῦ πού δέν εἶχεν ἐπιστημονικάς γνώσεις κέ ὁμος μνησθηριόδος εἶχεν προβλέψῃ κέ τούς σεισμούς τῆς Κορίνθου κέ τῶν ‘Επτανήσων. Δι’ ἀφτό σκέπτομαι ὅτι ἐάν ἐξῇ σήμερον πιθανόν νά προειδοποιεῖ ἐγκέρως τούς κατοίκους τῆς Θεσσαλονίκης νά φύγουν ἀπό τά ἀκριθὰ ἐνοικία τῆς περιοχῆς τοῦ ‘Ιπποδρόμου κέ νά ἐγκατασταθοῦν κάτω ἀπό σκηνάς ὅπου θά ἔχουν κέ δορεάν τηλεφονον.

Κέ πελόρια σκέψεις μέ βασανίζουν τήν νήκτα. ‘Αραγε ἡ γιαγιά Μου εἶχε πράγματι σπουδάσει σεισμογραφίαν εἰς τήν Σουηδείαν κέ τό ἀπέκρηπτε ἀπό τόν ὀξήθημον παπού Μου γιά ν’ ἀποφύγῃ δράματα ζηλοτηπίας, ἡ ἀπλός τῆς εἶχεν μεταδόσῃ τās γνώσεις ἀφτάς (‘Ενα πρόχρηρον πασάλιμα) κάποιος ἀγνωστος φλογερός Σουηδός φοιτητής; ‘Αλλά ἀπ’ ὅσον θυμάμε, οὔτε μία ἡσιποπτος Σουηδική λέξις δέν ἡκούσθη ἀπό τά χεῖλη τῆς καθ’ ὅλον τό διάστημα πού τήν ἐγνόριζα. Μήπως πάλιν εἰς κανένα γύρον τῆς ‘Εβρόπης ὡς φοιτήτρια εἶχεν γνωρίσῃ εἰς τήν Πράγαν κανένα ἐνδιαφέροντα Τσέχον σεισμογράφον; ‘Οχι, ἀποκλείετε. ‘Ημπορὸ νά θάλο τό χέρι εἰς τό ‘Εβανγκέλιον κέ νά ὀρκισθῇ ὅτι τά χαρακτηριστικά Μου εἶναι τελίος κέ καθαρὸς Σουηδικά. ‘Από τούς δέκα πού μέ γνωρίζουν οἱ 9 μέ περνοῦν γιά Σουηδὸ κέ μόνον ἕνας μέ κάποιον δισταγμόν θά ψιθυρίσῃ ὅτι εἶμε ‘Ελλην. ‘Ομολογῶ ὅτι κέ ἐγὼ ὅταν ἐξηρίζομαι εἰς τόν καθρέφτην μένο οκεπτικός. ‘Εάν πράγματι δέν εἶμαι Σουηδός, σκέπτομαι, διατῇ μέ τραβοῦν τόσον οἱ Σουηδέζες; Μήπως ἀφτό δέν εἶναι ἀκράδαντον ἐπιχρήρημα ὅτι ἡ φωνή τοῦ αἵματος εἶναι ἰσχυρότερα τῆς ‘Ελληνικῆς ταφτότητος πού ἔχο; ‘Εν ἐναντία περιπτῶσει διατῇ δέν μέ τραβοῦν μέ τήν αὐτὴν δῆναμιν καί αἱ γυνέκε τοῦ Ζαῖρ ἢ αἱ ‘Εσκιμῶαι; Διατῇ ἀφταῖ μέ ἀφθόνον ἀδιάφορον; ‘Αρα εἶμαι Σουηδός, χορίς νά τό γνωρίζω κέ ἔπρεπε νά γίνῃ ἡ φοβερά οχισμὴ τῆς Βόλθης διά νά τό μάθο.

Ταφτοχρόνος ὁμος μέ τό μνηστήριον τῆς καταγογῆς Μου, μέ ταλεπορή κέ ἡ ἀμφιβολία διά τό τί συνθέτει ἀκριθός εἰς τήν Θεσσαλονείκην. Διαβάζων τās προῖνας ἐφημερίδας, διαπιστόνω ὅτι μετά τόν σεισμόν ἀφτόν, ἡ Βόνθα Νετρονίου, δέν πρέπει νά μās ἀνησηχεῖ. Μέ τήν Βόνθαν Νετρονίου, ἀφανίζονται οἱ ἀνθρωποὶ ἀλλά τά κτίρια παραμένουν ὀθικτα. Μέ τόν σεισμόν ἀφανίζονται κέ ἀνθρωποὶ καί κτίρια. ‘Αρα πρέπει νά ἐφχόμεθα νά μās ρήπτουν περισσοτέρας θόνθας παρά σειμούς. Βεθέος ὅλοι ἐφχόμεθα οἱ ἐπιστήμονες νά τελιοποιήσουν ἀφτό τό νέον εἶδος πού ἐρίψαν εἰς τό ἐμπόριον, ὅστε νά ζοῦν οἱ ἀνθρωποὶ κέ νά γκρεμίζονται τά σπῆτια διά νά ληθῇ ἐπιτέλους καί τό κυκλοφοριακόν κέ αἱ νέαι κατοικίαι νά χτιστοῦν ἐπὶ νέων ἀντισεισμικῶν θάσεων. ‘Εγκέλαδοι κέ ἐγκέφαλοι ἐπιστημονικοὶ πρὸς ἀφτήν τήν κατέφθουνσιν πρέπει νά ἐργασθοῦν. ‘Αλλως κέ τήν ἀπνομιή κλήσεων εἰς τούς παρανόμους σταθμέοντας δέν κάνομαι τίποτε. Φαρδεις ἀποφόρους χρεαζόμεθα, διότι μέ τās φαρδεις λεοφόρους θγένομεν ταχίτερα ἐξω ἀπό τήν πόλιν εἰς περιπτῶσιν σεισμοῦ, χορίς πανικόν.

‘Αλ’ ἄς ἐπανέλθομεν εἰς τό θέμα μας. Διαβάζων τās ἐφημερίδας κέ βλέπων τās φωτογραφίας, μέ καταλαμβάνει ἀπαισιοδοξία διά τό μέλλον τῆς πόλεως. Κέ θγάζω τό συμπέρασμα ὅτι μέγα κακόν ἔχει

πάθει ἡ Θεσσαλονίκη. Τό μεσημέρι πού ἀνοίγω τήν τηλεόρασιν τήν ὁποῖαν συνβουλεύομαι ἀνελιπός ὡς ἐγκηρον κηβερνητικόν ὄργανον, γεμίζω αἰσιοδοξίαν, ἀκούων τās συνεντεύξεις τῶν διαφόρων διαπρεπῶν καθηγητῶν κέ ἐδαφολόγων κέ κάμο τήν σκέψιν ὅτι δέν εἶνε κέ τόσο τρομερά τά πράγματα κέ ὅτι αἱ κίτριναί ἐφημερίδες τό ἔχουν πλέον παρακάνῃ, διότι δέν σημεῖνε ὅτι ἐπειδὴ ἔπρεσε μία ποληκατοικία ἀθριον θά πέσουν καί αἱ ἡπόλοιποι, ἐπιδὴ σηνέπτεσεν νά ἀποκολληθοῦν μερικοὶ σουβάδες ἐκ διαφόρων τοίχων. Καθ’ ἣν στιγμήν πρὸς στιγμήν ἡρεμῶ μανθάνων ὅτι καί αἱ τράπεζαι λειτουργοῦν κανονικὸς κέ τά καταστήματα ἔχουν ἀνοίξει, ἐφνιδίως πίπτω εἰς μάθρην μελαγχολίαν, διότι ὁ ἀφτός σπῆκερ πού Μοῦ μετέδιδεν ἀφτάς τās ἐφχαρίστους εἰδήσεις, μέ ἐπληροφόρει ὅτι ἡ ἀποστολή σκηνῶν διά τούς σεισμοπαθεῖς διενεργεῖται ὁμαλῶς. Καί διὰ νά μήν μοῦ μένει ἀμφιβολία ὅτι λέγει ψέμματα Μοῦ ἐμφανίζει καί μερικά τρένα ὅπου στρατιότες φορτόνουν μέ ζῆλον μεγάλα δέματα. Κέ ἀμέσως θγάζω τό συμπέρασμα ὅτι κάτι σοβαρόν σηνθένει ἐν Θεσσαλονίκη κέ μοῦ τό ἀποκρήπτουν. ‘Αφτό Μοῦ τό ἐπιβεθεῖνουν κέ οἱ ἀπογευματινὲς ἐφημερίδες πού ἀνελιπὸς ἀγοράζω διὰ νά ἔχο μίαν σφερικὴν εἰκόνα τῆς καταστάσεως κέ νά θγάλο μόνος Μου τά σημπεράσματα ὡς ἐγγονός Σουηδός κέ νά μήν ἔχο ἀνάγκην τούς ἄλλους. Τό θράδη πού ξαναθάζω τηλεόραση, μανθάνω μέ ἐφχαρίστησιν ὅτι ὁ ρηθμός τῆς πόλεως ξαναβρῆκε τόν ρυθμόν τῆς κέ ὅτι ἀνοιξαν τά καταστήματα ἡ δέ ἀγορά θρίθει ἀγαθῶν κέ κρεάτων παρουσιάζων προσεισμικὴν εἰκόνα. Δησητῆς ὁ ἀπέσιος σπῆκερ, ἀδιαφορῶν διά τās ψηχικάς Μου μεταπτώσεις, μέ σηντρίθει κηριολεκτικὸς μέ τήν μακαθρίαν πληροφορίαν ὅτι ὁ ΟΤΕ ἐγκλησιτὰ τηλεφῶνα εἰς ὅλους τούς χώρους πού ἔχουν καταληφθῇ ἀπό σκηνάς. Κέ κάμω τήν Σουηδικὴν κέ ἀφελὴ σκέψιν. ‘Καλά, ἀλλά ἀφού μικροπράγματα ἔχουν συνθῇ εἰς τήν συμπτροτέβουσιν κέ ὅλα ἔχουν ξαναβρῆ τόν κανονικόν των ρυθμόν, πρὸς τί ἀφτῇ ἡ σπατάλη τῶσαν τηλεφῶνων εἰς ἐποχὰς τῶσης λιτότητος; Σεισμός ἦτο ἀφτός κέ πέρασεν. Διατῇ δίδομαι τήν ἐντύπωσιν ὅτι κάνομεν ἐργα μακρόπινα, ἀφού ὅλα εἶνε τόσον ἐφχάριστα κέ εἰδηλιακά; Μήπως ὁ Τσέχος εἰδικὸς πού μετακαλέσαμε εἶπεν κάτι ἀνησηχητικόν εἰς τούς ἀρμόδιους; Κέ ἂν ὄχι διατῇ σηνεχιζετε ἡ ἀποστολὴ τῶσαν τσαντηριῶν; ‘Αφτά εἶναι πού μέ ἀνησηχοῦν ὡς Σουηδόν κέ δέν μπορῶ νά κοιμηθῶ ἀπό τās ἀλληλοσυγκρουόμενας εἰδήσεις. Καί φαντάζομαι πόσον θά ἀνησηχητῇ κέ ὅλοι ἐσεῖς, πού εἰσθε γνήσιοι ‘Ελληνες κέ δέν διαθέτετε τήν ψηχρεμίαν πού διαθέτομαι ἐμεῖς οἱ Βόρειοι.

Μσοεζ

Υ.Γ. Μόλις τόρα ἐδιάβασα εἰς φυλοκυβερνητικὴν ἐφημερίδα ὅτι ἐγινεν ἀχρηστη πόλις ἡ μισὴ Θεσσαλονίκη. ‘Αφτό, πρὸς στιγμήν πάλιν, Μοῦ ἐδημιούργησεν ἕνα προσορινόν πανικόν. ‘Εφτηχὸς ὁμος μετ’ ὀλίγον ὁ ἐκφωνητής τῆς Κυβερνήσεως μέ καθησῆχασεν μέ τήν πληροφορίαν ὅτι ὁ ὑπουργός Βορείου ‘Ελλάδος κέ ὄλοι παράγοντες, ἐξέδουσιν ἀφστηράς διαταγὰς, διὰ νά ἐπανέλθουν ὄλοι εἰς τὰ σπῆτια των κέ ν’ ἀνοίξουν τά καταστήματα των ἐπὶ ποινῇ συλλήψεως κέ ἴσος ἐπιτάξεως εἰς περιπτῶσιν μὴ συμφορέσεως.

‘Αφτό εἶναι ὀρθόν. ‘Οχι ἐπειδὴ εἶχαμε ἕνα σεισμόν καί μερικοὺς νεκρούς, νά ἐγκαταλείπομαι μίαν ὀλόκληρον πόλιν. Τό ἴδιο ἔκανε κέ ὁ Μοάμεθ ὅταν εἶδε ἀπρροημίαν τῶν στρατιωτῶν νά εἰσελθοῦν εἰς τήν Κουσαντινούπολιν. ‘Αρχικός ἐστεῖλεν ἕνα παλαιοιακόν κύμα 10.000 δυστροποῦντων, τό ὅποιον κέ θεθέος ἐφονέφθη. ‘Ακολούθος ἐστεῖλεν ἄλλο, χορίς νά πανικοβληθῇ ἀπό τήν ἀπόλειαν τοῦ πρώτου κέ μέ ἐπίσης ἀφστηράς διαταγὰς, τό ὅποιον ἐπίσης ἐφονέφθη. ‘Αλλ’ ὁ Μοάμεθ δέν ἦτο ἀνθρωπος πού χάνει μάχας. ‘Εστεῖλεν κέ ὄλους, ἔως ὅτου ἡ πόλις κατελήφθη τελικός. ‘Ετσι κερδίζοντε αἱ πόλεις. Δι’ ἀφτό νομίζω ὅτι αἱ ἀφστηρὲ ἀποφάσεις κέ τοῦ ‘Αντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως, κέ τοῦ ὑπουργοῦ Β. ‘Ελλάδος, θά στεφθοῦν τελικός ὑπὸ ἐπιτηχίας, ἀρκεῖ νά πεισθῇ ὁ μισός πληθυσμός τῆς ὑπολοίπου Θεσσαλονίκης νά παραμείνῃ ἐγκλειστος εἰς τās πολυκατοικίας πού δέν ἔχουν πάθη ρογμάς. ‘Ημπορεῖ τοιοῦτοτρόπος νά θρηνησομαι νέα θήματα. ‘Αλλά ἀφτό δέν θά ἔχη σημασίαν. Σημασίαν θά ἔχῃ ἡ κατάληψις τῆς πόλεως. Κέ ἀφτό ὅς ἐπιτευχθῇ ἐάν μεταφέρομαι κατοίκους μέ ἀφστηράς διαταγὰς κέ ἀπὸ ὄλας περιοχὰς διὰ νά καλύψουν τά κενά.

Υ.Γ. 2: Παρακαλὸ θερμός τούς ἀναγνόνστας νά Μέ πληροφορήσουν σχετικὸς, ἐάν γνωρίζουν, ποίας ἐθνικότητος ἦτο ὁ Ρίχτερ. Διότι ἐάν εἶναι Σουηδός, μέ ἐνδιαφέρει διά τό οἰκογενειακόν Μου δένδρον τό ὅποιον ἐτοιμάζω. ‘Επίσης ποῖαν ἐποχὴν ἐσπούδαζεν εἰς τό Πανεπιστήμιον, διότι ἐάν πράγματι ἀνῆκε εἰς ἀφτόν τόν κλάδον, θέλο νά ἀληλογραφίσω μέ τούς συνκενῆς Μου.

ΕΛΛΑΔΑ, ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΕΜΠΑΡΓΚΟ

Τό «ΑΝΤΙ» απέκτησε, τις μέρες αυτές, ένα όγκώδη και πολύτιμο φάκελο. Περιλαμβάνει: Όλες σχεδόν τις καταθέσεις των βασικών υπουργών του Κάρτερ στην Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων της Βουλής και Έξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας, εκθέσεις διάφορες (ανάμεσα σ' αυτές και την έκθεση Τζάβιτς), άρθρα, ντοκουμέντα, υπομνήματα του Ατλαντικού Συμβουλίου των ΗΠΑ ή της Όμοσπονδίας Τουρκοαμερικανικών Ενώσεων, πρακτικά από τις συζητήσεις του Ινστιτούτου Αμερικανικής Έξωτερικής Πολιτικής, κ.ά.

"Όλα τὰ έγγραφα αὐτά, μέ ἐξαίρεση τήν έκθεση Τζάβιτς, ἔχουν ἓναν κοινό παρανομαστή: Τή συνηγορία γιά τήν ἄρση τοῦ ἐμπάργκο! Ὡστόσο, μέσα ἀπό τίς σελίδες τους, προβάλλουν ἀνάγλυφα τὰ σχέδια καί οἱ εὐρύτερες ἐπιδιώξεις τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς στήν περιοχή. Καί, φυσικά, οἱ ἐπιμέρους ρόλοι πού οἱ Ἀμερικανοί ἐπιτελεῖς θέλουν ν' ἀναθέσουν στήν Τουρκία ἢ στήν Ἑλλάδα, στό Ἰσραήλ ἢ στό Ἰράν... Ἡ περιοχή ἄλλωστε, ξεκινᾷ ἀπό τὰ σοβιετοτουρκικά σύνορα καί φθάνει μέχρι τὰ πετρέλαια τοῦ Περσικοῦ Κόλπου. Ἀς δοῦμε ὅμως λεπτομερέστερα τήν «προβληματική» αὐτή τῶν ΗΠΑ, σέ σχέση πάντοτε μέ τή συνηγορία γιά τήν ἄρση τοῦ ἐμπάργκο!

Προβληματισμοί ἀμερικανῶν καί στρατηγικά συμφέροντα

Ἐπιλογή καί ἐπεξεργασία κειμένων: ΑΝΤΩΝΩΡ

Ἡ ΑΡΣΗ τοῦ ἐμπάργκο καί ἡ «ἀποκατάσταση τῆς ἐνότητας» τῆς διαδόχτης νότιας πτέρυγας τοῦ ΝΑΤΟ, συγκροτοῦν, αὐτή τή στιγμή, δυό ἀπό τοὺς ἄμεσους στόχους τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς στήν ἀνατολική Μεσόγειο. Εἶναι ἤδη γνωστή ἡ «ομάδα κρούσεως» πού συγκρότησε ὁ πρόεδρος Κάρτερ (μέ τή συμμετοχή ἐπιφανῶν ἀστέρων, ὅπως ὁ ἀρχηγός τῆς CIA Τάρνερ, ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ ΝΑΤΟ Χαίηγκ, ὁ ἀρχηγός τοῦ Κοινοῦ Ἐπιτελείου Τζόουνς, ὁ Σάυρους Βάνς, κ.ά.), προκειμένου νά πείσει τό Κογκρέσο ὅτι ἡ διατήρηση τοῦ ἐμπάργκο διακυβεύει ὄχι μόνο τήν ἀσφάλεια τῆς Τουρκίας – καί τῆς Ἑλλάδας... – ἀλλά καί τῶν ΗΠΑ καί ὁλόκληρης τῆς Ἀτλαντικῆς Συμμαχίας!

Ἡ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ τοῦ Λευκοῦ Οἴκου, εἶναι λίγο-πολύ γνωστή: Τό ἐμπάργκο, ἂν καί διατηρήθηκε ἐπὶ τρία χρόνια, «δέν ἀπέδωσε». Δέν βοήθησε στό Κυπριακό, δέν συνέβαλε στήν ἐξομάλυνση τῶν σχέσεων Ἑλλάδας – Τουρκίας, δέν ἀποκατέστησε τήν ἐνότητα τῆς πτέρυγας. Ἀντίθετα, διέσπρε δημόσια «μιά μεγάλη καί πιστή σύμμαχο», περιέπλεξε τίς ἀμερικανοτουρκικές σχέσεις

καί – ἐκ τῶν πραγμάτων – ἐξωθεῖ σήμερα τήν Τουρκία πρὸς ἄλλους προσανατολισμούς... Ὁ ἀντίλογος, φυσικά, ὑπάρχει. Καί, μέσα στό δεκαπενθήμερο αὐτό, τὸν πλούτισαν, μ' ἓνα ἀποκαλυπτικό μνημόνιο, τέσσερα μέλη τοῦ Κογκρέσου: Οἱ βουλευτές Τζὼν Μπραδέμας καί Βενιαμίν Ρόζενταλ, καί οἱ γερουσιαστές Πῶλ Σαρμπάνης καί Τόμας Ἡγκλετον. Ἡ κυβέρνησις Κάρτερ – ἀναφέρουν οἱ «4» – ἔκανε τό πᾶν γιά νά μὴ ν ἀ π ο δ ῶ σ ε ι τό ἐμπάργκο. Ὁ ἴδιος ὁ Κάρτερ, μάλιστα, φρόντισε, μόλις ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του, νά διαμηνύσει στήν Ἀγκυρά «νά μὴ πάρει σὶά σοβαρά τήν ὑπόθεση τοῦ ἐμπάργκο». Ὁ ἴδιος φρόντισε, μέσω τοῦ ΝΑΤΟ, νά «τροφοδοτήσῃ τήν Τουρκία μέ πρόσθετο στρατιωτικό ἐξοπλισμό, κατὰ παράβαση τοῦ προβλεπόμενου ἀπὸ τό ἐμπάργκο ὕψους χορήγησης ὅπλων».

ΠΟΙΑ ὅμως, πέραν ἀπὸ τήν καταγγελία τῶν «4», εἶναι ἡ γενικότερη «προβληματική» τῶν ΗΠΑ πάνω σὶά θέματα ἀσφαλείας τῆς περιοχῆς; Πὼς ἐκτιμοῦν τή γεωγραφική καί στρατηγική θέση τῆς Τουρκίας καί Ἑλλάδας;

1. Τουρκία: Ἡ γεωγραφική θέση καί ἡ στρατηγική σπουδαιότητα

ΟΛΟΙ ὅσοι κατέθεσαν, μέχρι σήμερα, γιά λογαριασμό τοῦ Ἀντιοῦ Οἴκου, στίς διάφορες ἐπιτροπές τῆς ἀμερικάνικης Βουλῆς καί Γερουσίας, εἶχαν σάν μόνιμο σημεῖο ἀναφορᾶς τή στρατηγική σπουδαιότητα τῆς Τουρκίας:

● «Ἡ γεωγραφική θέση τῆς Τουρκίας – κατέθεσε (2.5.78) ὁ Οὐόρεν Κρίστοφερ, βοηθός ὑπουργός Ἐξωτερικῶν – εἶναι καί σήμερα, ὅπως καί σ' ὅλη τή διαδρομή τῆς ἱστορίας τῆς, νευραλγικῆς σημασίας. Ἡ Τουρκία προμηθεύει στό ΝΑΤΟ μεγαλύτερο ἀριθμό χειρῶν δυνάμεων ἀπό ὁποιαδήποτε ἄλλη χώρα... Συνεπῶς, ἂν θέλοιμε ἡ Τουρκία νά ἐξακολουθήσει νά διαδραματίζει μέ ἐπιτυχία καί πληρότητα τόν ἀξιο ῥόλο τῆς θά πρέπει ν' ἀναζωογονήσουμε τίς σχέσεις μίς μαζί της».

«Δέν χρειάζεται νά ὑπομνήσουμε στήν Ἐπιτροπή (Ἐξωτερικῶν Σχέσεων τῆς Γερουσίας), τήν ἀξία καί ἀποτελεσματικότητα τῶν τουρκικῶν ἐνοπλίων δυνάμεων πού πολέμησαν στό πλευρό τῶν δικῶν μᾶς, στήν Κορέα» – ἀναφέρει ἔκθεση τοῦ Ἀτλαντικοῦ Συμβουλίου τῶν ΗΠΑ, μέ ἡμερομηνία 14 Ἀπριλίου 78. «Τό ἐμπάργκο ἐξασθένισε τή Συμμαχία στρατιωτικά, μείωσε τήν ἀπόδοση τῶν τουρκικῶν ἐνοπλίων δυνάμεων καί ἀνέστειλε τή λειτουργία τῶν ἀμερικανικῶν βάσεων στήν Τουρκία (...) Ἀν οἱ καταστάσεις αὐτές συνεχισθοῦν, τότε ἡ ἐπέκταση τῆς σοβιετικῆς ἐπιρροῆς θ' ἀνατρέψει σοβαρά τήν ἰσορροπία δυνάμεων καί θά τραυματίσει τά ἀμερικανικά συμφέροντα, τήν ἀμερικανική πολιτική. Θά διακυβευθοῦν ἡ ἀσφάλεια τοῦ Ἰσραήλ καί τῶν μετριοπαθῶν ἀραβικῶν κρατῶν, ἡ πρόσδεση τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καί τῶν ΗΠΑ στά πετρέλαια τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καί τοῦ Περσικοῦ Κόλπου».

Δέν πρέπει νά μᾶς διαφεύγει – ἀναφέρει ἀπό τήν πλευρά του ὁ ὑπουργός Ἀμυνῶν τῶν ΗΠΑ, Χάρολντ Μπράουν, καταθέτοντας (2.5.78) στήν ἐπιτροπή τῆς Γερουσίας – ὅτι ἡ Τουρκία ἔχει κοινά σύνορα μέ τή Σοβιετική Ἐνωση καί ὅτι ἡ ἔκταση τῶν συνόρων αὐτῶν, φτάνει τά 2.000 μίλια...

ΑΚΟΜΑ καί ὁ γεροισιαστής Τζάκομπ Τζάκιτς, στήν ἔκθεσή του πρὸς τὸ Κογκρέσο, μετά τήν ολοκλήρωση τῆς ἀποστολῆς του στήν Τουρκία καί Ἑλλάδα, δέν παραλείπει – παρὰ τίς ταλαντεύσεις του γύρω ἀπὸ τὸ ἂν πρέπει ἢ ὄχι νά ἀρθεῖ τὸ ἐμπάργκο... – νά ἐξάγει τή γεωγραφική θέση καί στρατηγική σημασία τῆς Τουρκίας:

● «Ἡ Τουρκία – ἀναφέρει στήν ἔκθεσή του (1.5.78) εἶναι τὸ ἀνατολικὸ ἀγκυροβόλιο τῆς νότιας πτέρυγας τοῦ ΝΑΤΟ. Γεωγραφικά, εἶναι τὸ «πῶμα» («cork») πού φράσσει τὴν ἄμεση πρόσδεση τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης πρὸς τὴ Μεσόγειο, τὴ Συρία, τὸ Ἰράκ καί τὸν Περσικὸ Κόλπο. Ἔτσι, ἡ Τουρκία εἶναι χώρα ὄχι μόνον περιφερειακῆς, ἀλλὰ πραγματικὰ παγκόσμιας στρατηγικῆς σπουδαιότητος. Ἀποχώρησή της ἀπὸ τὸ δυτικὸν στρατόπεδο, θά εἶχε θαύτατες συνέπειες γιὰ τὴ Δυτικὴ Εὐρώπη καί τὴ Μέση Ἀνατολή».

2. Τουρκία καί Βάσεις.

ΑΛΛΑ ἡ στρατηγική σπουδαιότητα τῆς Τουρκίας γίνεται ἀκόμα πῶς σημαντική ἀπὸ τὴν παρουσία ἀμερικανικῶν βάσεων στό τουρκικὸ ἔδαφος. Αὐτὸ τὸνίζουν ἐν χορῶ ὅλοι οἱ ἀπολογητές τῆς πολιτικῆς Κάρτερ, ἀναφερόμενοι στίς ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις πού θά εἶχε γιὰ τὴν ἀσφάλεια τῶν ΗΠΑ ἡ διατήρηση τοῦ ἐμπάργκο. Ποιὸς ὅμως, ἀκριβῶς, εἶναι ὁ ῥόλος τῶν ἀμερικανικῶν αὐτῶν βάσεων;

● «Ἄν δέν ἀρθεῖ τὸ ἐμπάργκο, ὑπογραμμίζει ὁ Πάτρικ Τ. Χάρτ, πρῶην βοηθός ὑπουργός Ἐξωτερικῶν, πού διετέλεσε καί πρέσβης τῶν ΗΠΑ στήν Τουρκία (1965-68), ἡ τουρκικὴ κυβέρνηση θά ὑποχρεωθεῖ, τελικά, νά κλείσει ὅλες τίς ἀμερικανικὲς ἡλεκτρονικὲς ἐγκαταστάσεις στό ἔδαφός της (...). Οἱ ἐγκαταστάσεις αὐτές, παρῶν σέ μᾶς καί στοὺς συμμάχους μᾶς τοῦ ΝΑΤΟ τρέχουσες πληροφορίες πάνω στή διάταξη καί τὸ δυναμικὸ τῶν πυραυλικῶν καί ἀεροπορικῶν δυνάμεων τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης. Καί τίς πληροφορίες αὐτές, εἶναι δύσκολο, ἂν ὄχι ἀδύνατο, νά τίς συγκεντρώσουμε μέσω τῆς τεχνικῆς τῶν ἀναγνωριστικῶν δορυφόρων» (Πρὸς Κόμφερανς τοῦ Ἰνστιτούτου Ἀμερικανικῆς Ἐξωτερικῆς Πολιτικῆς, 31.5.78).

«Ὑποστηρίζεται – ἀναφέρει (25.4.78) στήν Ἐπιτροπὴ Διεθνῶν Σχέσεων τῆς Βουλῆς, ὁ Ἀλμπερτ Βόχλστετερ, καθηγητῆς τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Σικάγου καί ἐιδικός σέ θέματα πυρηνικοῦ ἐξοπλισμοῦ – ὅτι ἡ σύγχρονη τεχνολογία ἔχει μειώσει τὴ σημασία τῶν ἀμερικανικῶν ἐγκαταστάσεων στήν Τουρκία... Γεγονός παραμένει ὅτι οἱ ἐγκαταστάσεις αὐτές μᾶς ἔδωσαν πληροφορίες πάνω στήν ἀνάπτυξη τῶν σοβιετικῶν πυραυλικῶν συστημάτων μεγάλων βεληνεκούς. Καί ὄχι μόνον γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καί ἰκανότητα τῶν συστημάτων αὐτῶν, ἀλλὰ καί πληροφορίες γιὰ τίς κινήσεις καί συγκεντρώσεις τῶν σοβιετικῶν δυνάμεων – πληροφορίες γιὰ τίς σοβιετικὲς κινήσεις

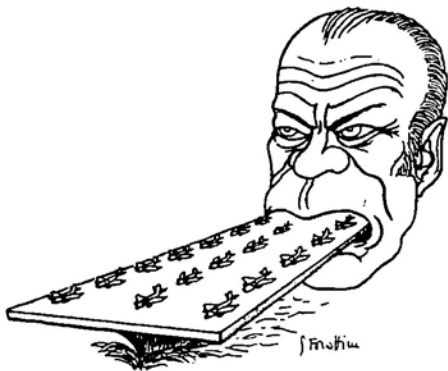
στά στενά τοῦ Βοσπόρου καί στά Δαρδανέλια (...). Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἡ ἔκταση τῶν τουρκικῶν ἀκτῶν στή Μαύρη Θάλασσα, μᾶς παρέχει μοναδικὴ εὐκαιρία παρακολούθησης τῶν σοβιετικῶν ναυτικῶν καί ἀεροπορικῶν κινήσεων». Καί ὁ κ. καθηγητῆς, ἀπὸ φόβο μήπως παρεξηγηθεῖ σάν... φιλόσοφος, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νά διευκρινίσει: «Πολλὰ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα πού συγκεντρώνουμε ἀπὸ τίς βάσεις μᾶς στήν Τουρκία, εἶναι πολὺτιμα γιὰ τὴν ἀμυνα τῆς Ἑλλάδας»!

ΑΛΛΑ ἴσως ὁ πῶς ἀποκαλυπτικός ὢλων, εἶναι ὁ δρ. Σ. Κάρλσον, τοῦ Κέντρου Στρατηγικῶν καί Διεθνῶν Μελετῶν τοῦ πανεπιστημίου τῆς Τζόρτζ Τάουν. Στὴν ἔκθεσή πού ὑπέβαλε (2.5.78) στήν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν Σχέσεων τῆς Γερουσίας γιὰ λογαριασμό τῆς Ὁμοσπονδίας Τουρκοαμερικανῶν Ἐνώσεων (Türk – Amerikan dernekleri federasyonu), ἀναφέρει, ἀνάμεσα στά ἄλλα:

«Ἐγινε ἤδη λόγος γιὰ τὴ σημασία τῶν Στενῶν. Ὡστόσο, ὕστερα ἀπὸ τὸ ἀνοιγμα τῆς διώρυγας τοῦ Σουέζ, τὴν παρουσία ἰσχυροῦ σοβιετικοῦ στόλου στή Μεσόγειο καί τὸν ἰνδικὸ ὠκεανό, ἡ σημασία αὐτὴ θά πρέπει νά ἐξαρθεῖ ὅπως ἰδιαίτερα. Ὁ ναύαρχος Τόμας Μούρερ καί ὁ δρ. Ἀδιν Κοτρίλ, στὴ μελέτη τους μέ τίτλο: «Οἱ ὑπερπόντιες βάσεις τῶν ΗΠΑ: Τὸ πρόβλημα τῆς προστασίας τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατιωτικοῦ δυναμικοῦ στό ἐξωτερικό», ἀναφέρουν: «Οἱ ἀμερικανικὲς διευκολύνσεις στήν Τουρκία προσφέρουν τὸ πλεονέκτημα νά μπορούμε νά παρακολουθοῦμε τόσο τὸν ὄγκο, ὅσο καί τὸν χαρακτῆρα τῆς σοβιετικῆς πολεμικῆς καί ἐμπορικῆς ναυσιπλοΐας στά Στενά». Καί κατὰ τὴ γνώμη τοῦ Τζ. Λήουζις, τζούνιορ (1976): «Ὅλα τὰ σοβιετικὰ πολεμικὰ ἢ ἐμπορικὰ σκάφη πού διασχίζουν τὰ Στενά, μποροῦν νά φωτογραφηθοῦν μέ εὐκολία. Οἱ ἀναλυτὲς μποροῦν νά ἐκτιμήσουν τὸ δυναμικὸ τῶν πολεμικῶν σκαφῶν. Ὅσο γιὰ τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα, τὸ μέγεθος τῶν κιβωτίων πού μεταφέρουν καί ἡ μορφή τῆς συσκευασίας τους, βοηθοῦν στὸν προσδιορισμὸ τοῦ φορτίου. Οἱ ἀναλυτὲς πού χρησιμοποιοῦν αὐτὴ τὴ μέθοδο, εἶναι σέ θέση νά ἐπισημάνουν τὸ περιεχόμενο τῶν σοβιε-

Ἡ ἴδια στρατηγική... ἀπὸ τὸ Νίζον...

...στών Φόρντ...

τικών στρατιωτικών φορτίων, με προορισμό την Αίγυπτο ή τη Συρία».

3. 'Η ανάγκη «ένότητας» της πτέρυγας

Η ΑΡΣΗ του εμπάργκο όμως, που στην άπλοελληνική σημαίνει ανατροπή του σημερινού συσχετισμού δυνάμεων στο Αιγαίο, σέ βάρος φυσικά της Ελλάδας, θα συμβάλλει, εκτός των άλλων, κατά τους εκφραστές της πολιτικής Κάρτερ, και στην «αποκατάσταση της ενότητας» της πτέρυγας.

ΕΙΝΑΙ αποκαλυπτική από την πλευρά αυτή, η επιχειρηματολογία των ύπουργών, στρατηγών, καθηγητών κ.α., που παρελαύνουν μπρός από τις επιτροπές του Κογκρέσου. Με τις καταθέσεις τους, επιχειρούν να καλλιεργήσουν την εντύπωση – και ή «εντύπωση» διαβιβάζεται, δέβαια, στους άμεσα ενδιαφερομένους... – ότι, όπου να 'ναι, οι δυνάμεις του Συμφώνου της Βαρσοβίας θα επιτεθούν κατά της Τουρκίας και της Ελλάδας! Χρέος, συνεπώς, των δύο αυτών χωρών είναι να λησμονήσουν πάραυτα τις διαφορές τους, (ακριβέστερα, να τις λύσουν με «αμοιβαίες» υποχωρήσεις) και να συμπήξουν τό κοινό τους μέτωπο κατά της επερχόμενης σοβιετικής λαίλαπας!...

«Τόσο ή Ελλάδα, όσο και ή Τουρκία – αναφέρει στην κατάθεσή του ο ύπουργός Άμυνας Χάρολντ Μπράουν – βρίσκονται σέ θέση τέτοια, γιά ν' αναχαιτίσουν τό σοβιετικό τυχοδιωκτισμό στή Μεσόγειο και τή Μέση Ανατολή... 'Η Ελλάδα και ή Τουρκία χρειάζονται τήν προστασία του ΝΑΤΟ και τό ΝΑΤΟ χρειάζεται τις δυό αυτές χώρες. Άλλο τόσο όμως, σί δυό αυτές χώρες χρειάζονται ή μία τήν άλλη. Χωρίς τήν Τουρκία στό ΝΑΤΟ, ή Ελλάδα θα είναι πρακτικά εκτεθειμένη απ' όλες τις πλευρές. Οί δυνάμεις του Συμφώνου της Βαρσοβίας, θά μπορούν, στην περίπτωση αυτή, νά συγκεντρώσουν τις ένσπλεις δυνάμεις τους σ' ένα μόνο μέτωπο, στή Βόρεια Ελλάδα, στή Βόρεια Θράκη, χωρίς φόβο ότι μπορούν νά υπερφωλαγισθούν από τήν Τουρκία (...) Χωρίς πάλι τήν ελληνική συμμετοχή στό ΝΑΤΟ, ή Τουρκία θ' απομονωθεί από

τους φυσιολογικούς συμμάχους της, μία και ό κοντινότερος σύμμαχός της θά βρίσκεται (τότε) σέ απόσταση 700 μίλια. Οί δυνάμεις του Συμφώνου της Βαρσοβίας θά μπορούν νά περάσουν τά Στενά χωρίς φόβο ότι μπορούν νά υπερκερασθούν από μία ελληνική επίθεση... Οί ελληνικές ναυτικές δυνάμεις δέν θά βοηθήσουν (τότε) στην απόκρουση των σοβιετικών δυνάμεων που θά κινηθούν από τή Μαύρη Θάλασσα. Μία αδέσμευτη Ελλάδα θά δυσχεράνει τις συμμαχικές επιχειρήσεις στό Αιγαίο, τόσο σέ περίοδο ειρήνης, όσο και σέ περίοδο πολέμου».

● «Είναι πρός τό συμφέρον της Ελλάδας, μās διαμηνύει ό γνωστός προεδρικός έμισάριος Κλάρκ Κλίφορντ (κατάθεση στην Έπιτροπή Έξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας, 2.5.78), νά έχει ή γειτονική της Τουρκία ισχυρούς δεσμούς μέ τή Δυτική Συμμαχία. Κάθε χαλάρωση των δεσμών της Τουρκίας μέ τή Δύση και κάθε έξασθένιση της τουρκικής δημοκρατίας και μετριοπάθειας, θά ήταν επιζήμια γιά τή γενική κατάσταση στην ανατολική Μεσόγειο και, όπωσδήποτε, δέ θά ήταν ευεργετική γιά τή ρύθμιση του Κυπριακού».

«Είναι απαραίτητο – προσθέτει από τήν πλευρά του ό Άλμπερτ Βόχλστετερ – όπως αποκατασταθεί πλήρως ή συνεργασία ανάμεσα στις 'Ηνωμένες Πολιτείες, τήν Τουρκία και τό ΝΑΤΟ. Αυτό θά έχει μεγάλη σημασία γιά τήν άμυνα της Ελλάδας ειδικά, γιά τήν άμυνα της νότιας πτέρυγας του ΝΑΤΟ σάν σύνολο, γιά όλόκληρο τό ΝΑΤΟ, γιά τήν ικανότητα των ΗΠΑ νά στηρίξουν τήν αυτοάμυνα του Ισραήλ ή γιά τήν αξιοπιστία των ΗΠΑ νά δώσουν έγγυήσεις προκειμένου νά προωθηθεί μία άραβο-ισραηλινή ρύθμιση. Θά έχει μεγάλη σημασία γιά τήν προστασία των δικών μας μείζονων συμφερόντων και των συμφερόντων του ΝΑΤΟ και των άλλων συμμάχων μας στόν Περσικό Κόλπο».

ΤΟ ΕΠΙΜΥΘΙΟ παραμένει ένα: 'Η Ελλάδα και ή Τουρκία, έχοντας ύψηλή νατοϊκή συνείδηση, θά πρέπει νά έργασθούν γιά νά κλείσει τό «ρήγμα» της πτέρυγας. Διαφορετικά, απειλούνται οι πάντες: 'Η Δύση, ή Μεσόγειος, τό Ισραήλ, τά μετριοπαθή άραβικά κράτη, οι σύμμαχοι χωρίς των ΗΠΑ στόν Περσικό Κόλπο και, φυσικά – πρώτες και καλύτερες – ή Ελλάδα και ή Τουρκία.

4. 'Ο κίνδυνος «στροφής» της Τουρκίας.

ΤΟ ΕΜΠΑΡΓΚΟ πρέπει νά άρθεί και γιά έναν άλλο λόγο: Γιά νά μήν υπάρξει «στροφή» της Τουρκίας πρός τά άριστερά. Διότι, άν υπάρξει, τότε θά ανοίξει ό δρόμος καθόδου της Σοβιετικής Ένωσης πρός τόν Περσικό Κόλπο και τά σημαντικά κοιτάσματα πετρελαίου της

περιοχής».

ΤΗΝ ΑΠΟΨΗ αυτή ύποστηρίζει ό στρατηγός Λέμνιτσερ, πρώην άνώτατος διοικητής του ΝΑΤΟ και αρχιτέκτονας του γνωστού «σχεδίου Λέμνιτσερ» γιά διχοτομική λύση του Κυπριακού. Τήν ίδια άποψη ύποστηρίζει και ό Πάρκερ Χάρτ, πρώην ύφυπουργός Έξωτερικών των ΗΠΑ γιά θέματα Έγγύς Ανατολής: «Αν δέν άρθεί τό εμπάργκο – δηλώνει – ή Τουρκία θά στραφεί βαθμιαία πρός τά άριστερά, διότι, τότε, μόνη διέξοδός της θά είναι ή κετευθυνόμενη φιλοσοφία και πειθαρχία! Και συνεχίζει: «Σέ μία έποχή σοσιαλιστικού πολυκεντρισμού, ή Τουρκία θά μπορούσε ν' αποφασίσει νά καταστεί «μία άλλη Γιουγκοσλαβία», αναζητώντας στήριξη στή ΕΣΣΔ και ασφάλεια σέ μία επιλογή ούδετερότητας και ένισχυμένων δεσμών μέ τόν τρίτο κόσμο. 'Η τάση αυτή, μπορεί ήδη νά επισημανθεί. Καί άν ένισχυθεί, τό ΝΑΤΟ θά καταστεί άνάμνηση». (Πρές-Κόμφορανς του Ίνστιτούτου Άμερικανικής Έξωτερικής Πολιτικής, Ουάσιγκτον, 31.5.78).

Ο ΤΡΟΜΟΣ μήπως ή Τουρκία στραφεί πρός τήν ούδετερότητα, συνέχει και τόν ύπουργό Άμυνας Χάρολντ Μπράουν: «Αν οι σχέσεις μας μέ τήν Τουρκία – δηλώνει στην Έπιτροπή Έξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας – δέν επανέλθουν στην όρθή τους βάση, ή αίσθηση απομόνωσης της Τουρκίας θά έξακολουθήσει νά μεγαλώνει, ενώ οι εθνικιστικές πιέσεις θά τήν έξωθήσουν ένδεχόμενα σέ μη νατοϊκές πηγές, γιά τήν ικανοποίηση των άμυντικών της αναγκών». Στην ίδια κατάθεσή του, ό Μπράουν αισθάνεται τήν ανάγκη ν' αναφερθεί και στό διαδόχτο δόγμα Τρούμαν: 'Ο πρόεδρος Τρούμαν, λέει, μās είχε προειδοποιήσει από τό 1947: «Αν, στην κρίσιμη τούτη ώρα, αποτύχουμε νά βοηθήσουμε τήν Ελλάδα και τήν Τουρκία, οι συνέπειες θά είναι πολύ μεγάλες, τόσο γιά τή Δύση, όσο και γιά τήν Ανατολή». Ανάλογη «προειδοποίηση» απευθύνει και ό Χάρολντ Μπράουν: «Αν δέν άρθεί τό εμπάργκο, ή στρατιωτική κατάσταση στην Τουρκία θά επιδεινωθεί και τά συμφέροντά μας στή νοτιοανατολική πτέρυγα θά ζημιωθούν. Όσο γιά τήν Ελλάδα, τά συμφέροντά της θά έξυπηρετηθούν μέ τήν άρση του εμπάργκο!»

ΑΝΑΛΟΓΗ είναι ή προειδοποίηση – έστω και σέ τόνους συγκρατημένους – και του γερουσιαστή Τζάβιτς. Δέν ζητεί άπροσχημάτιστα τήν άρση του εμπάργκο, αλλά μία πιό εύφάνταστη πολιτική άπέναντι στην Τουρκία: Διότι ή Τουρκία, αυτή τή στιγμή, είναι «ό μεγαλύτερος αποδέκτης σοβιετικής οικονομικής βοήθειας». Διότι ή Σοβιετική Ένωση έχει υίοθετήσει άπέναντι στην Τουρκία μία «μαλακή» πολιτική, στην προσπάθειά της νά εκμεταλλευθεί τήν ένταση

σχέσεων που υπάρχει, σήμερα μεταξύ Τουρκίας και ΗΠΑ-Δύσης.

5. Τουρκία: εμπάργκο και Κύπρος.

ΜΕΣΑ σ' όλη αυτή τη συγχωρδία για την άρση του εμπάργκο, άξιζει να προσέξει κανείς πως οι άνθρωποι του Λευκού Οίκου – ύπουργοί, έμισάριοι, στρατηγοί, ναύαρχοι, κλπ. – προσεγγίζουν τό «θέμα Κύπρος».

● Πρώτη παρατήρηση: Κανείς δέν μιλά για τουρκική είσοδή στην Κύπρο ή για συνεχιζόμενη τουρκική κατοχή του 40% της Βόρειας Κύπρου... Οί περισσότεροι μιλάν για τά «γεγονότα της Κύπρου» (Ιούλιος του '74) ή, στην καλύτερη περίπτωση, για κάποια «τουρκική επέμβαση» στην Κύπρο, μέ άγνωστες, μέχρι στιγμής, επιπτώσεις στην έδαφική άκεραιότητα του νησιού!

● Δεύτερη παρατήρηση: «Όλοι προσπαθούν ν' αποδείξουν ότι μέ την άρση του εμπάργκο, θά βοηθηθεί ή λύση του Κυπριακού!

ΚΥΝΙΚΟΤΕΡΟΣ από όλους, ό προεδρικός άπεσταλμένος Κλάρκ Κλίφορντ, μιλά για τίς «νέες ευκαιρίες» που θά διανοίξει στο Κυπριακό ή άρση του εμπάργκο. Ήδη – λέει – κάποια πρόοδος έχει σημειωθεί:

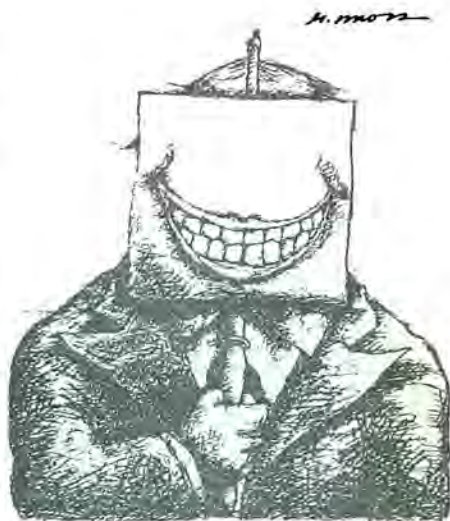
«Ό πρωθυπουργός κ. Έτσεβίτ ενδιαφέρεται για μιά γοργή λύση του προβλήματος. Οί Τουρκοκύπριοι παρέδωσαν στο γενικό γραμματέα των Ήνωμένων Έθνών τό περίγραμμα των προτάσεων τους για την έδαφική και συνταγματική πλευρά του κυπριακού προβλήματος. Έλπίζω ότι σύντομα θά έχουμε πλήρη επανάληψη των συνομιλιών πάνω στα δύο αυτά θέματα-κλειδιά. Πιστεύω ότι όλα τά μέρη επιθυμούν νά λύσουν, μιά για πάντα, τό πρόβλημα αυτό (...). Από την πλευρά μου, είμαι πεισμένος ότι ή

κυβέρνησή μας δέν θά χαλαρώσει τίς κοπιώδεις προσπάθειές της για ν' άνοίξει ό δρόμος σέ μιά τελική και δίκαιη συμφωνία. Προσωπικά είμαι έτοιμος νά κάνω ό,τι ό Πρόεδρος και τά ενδιαφερόμενα μέρη κρίνουν χρήσιμο, προκειμένου νά βοηθηθούν τά Ήνωμένα Έθνη στην άναζήτηση δίκαιης και ειρηνικής λύσης». (Άπό την κατάθεση Κλάρκ Κλίφορντ στην Έπιτροπή Έξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας, 2.5.78).

Η ΓΡΑΜΜΗ πλεύσεως των ΗΠΑ στο Κυπριακό, είναι σαφής: Τά «ένδιαφερόμενα μέρη» – άς πούμε οί Έλληνοκύπριοι και οί Τουρκοκύπριοι – θά πρέπει νά ξαναρχίσουν τίς διακοινοτικές συνομιλίες τους, στή βάση των τελευταίων τουρκικών προτάσεων. Άν αυτό δέν άρέσει στους Έλληνοκύπριους, υπάρχουν και άλλοι δρόμοι: Ή «Τετραμερής» (Καραμανλής – Έτσεβίτ – Κυπριανού – Ντενκτάς) – πρόταση που ύπέβαλε στον Καραμανλή ό Κάρετ, αλλά άπορρίφθηκε από την ελληνική πλευρά. Ένας άλλος «δρόμος», θά ήταν ή άμερικανική «μεσολάβηση» που όνομάζεται και «κοπιώδης προσπάθεια των ΗΠΑ για μιά τελική και δίκαιη συμφωνία». Στην περίπτωση αυτή, ό προεδρικός έμισάριος θά μπορούσε νά επιχειρήσει ένα νέο γύρο στις τρεις πρωτεύουσες, για ν' αποδείξει ότι «πρόοδος στο Κυπριακό ήδη υπάρχει» και, συνεπώς, ότι άπομένει είναι ή τακτοποίηση όρισμένων «λεπτομερειών»! Τέλος, υπάρχει και ένας τρίτος «δρόμος», όπου ΟΛΑ πλέον τά «ένδιαφερόμενα μέρη» – άς πούμε ή Ουάσινγκτον, ή Βόννη, τό Λονδίνο, οί Βρυξέλλες – αποφασίζουν νά εργασθούν από κοινού για την «ευμάρεια των Κυπρίων»!

★ ★ ★

ΑΠΟ ΤΟ φάκελο του «ΑΝΤΙ» γύρω από την ύπόθεση του εμπάργκο, δώσαμε μερικά μόνο «δείγματα γραφής». Πού έπιβεβαιώνουν όμως πως μ' άς βλέ-

...και τόν Κάρετ

πουν και, προπαντός, πως μ' άς θέλουν οί υπερπόντιοι σύμμαχοί μας: Ή Ελλάδα πρέπει έτσι νά είναι ένας άπλός συνεκτικός κρίκος στην άλυσίδα των άμερικανικών συμφερόντων... Ή Ελλάδα δέν πρέπει ποτέ νά λησιμονεί τον «έκ βορρά κίνδυνον»... Ή Ελλάδα, και ειδικότερα τό Αίγαίο, είναι μιά θαλάσσια δίοδος που φτάνει μέχρι τά πετρέλαια του Περσικού Κόλπου.

ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ αυτούς τούς λόγους, οί Έλληνες κυβερνήτες, θά πρέπει νά συναινέσουν πάραυτα στην άρση του εμπάργκο, νά επανέλθουν στην στρατιωτική δομή του ΝΑΤΟ, νά «τά βρουν» μέ τή σύμμαχο Τουρκία και ν' άπεμπολήσουν την κυπριακή ύπόθεση. Αυτό επιτάσσει, άλλωστε ή κληρονομιά του μεγάλου εκείνου «όραματιστή» Χάρρυ Τρούμαν, που από τό 1947, προειδοποιούσε πως ή Ελλάδα και ή Τουρκία μπορούν νά πάνε άριστερά, όποτε αντίο βάσεις, Μεσόγειος, Μέση Ανατολή και, κυρίως, αντίο πετρέλαια...

Ο ΣΜΙΤ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΠΑΡΓΚΟ

Σέ συνέντευξή του στις 28 Μαΐου στην Ουάσινγκτον πρós τό άμερικανικό τηλεοπτικό δίκτυο CBS, ό καγκελάριος Σμίτ τάχθηκε άνοικτά υπέρ της άρσης του εμπάργκο. Άπό αυτή τή συνέντευξη δημοσιεύουμε τό παρακάτω άπόσπασμα:

ΕΡ: Θά μπορούσατε νά μ' άς πείτε πόσο σημαντική θεωρείτε μιά λύση του έλληνοτουρκικού προβλήματος, αυτού που συχνά άποκαλούμε νότια πτέρυγα του ΝΑΤΟ;

ΑΠ: Νομίζω ότι ή κατάσταση στη Μεσόγειο δέν είναι ύγιής και πρέπει νά διορθωθεί. Θέλω νά είμαι ελκρινής στο σημείο αυτό. Νομίζω ότι ό πρόεδρος των Ήνωμένων Πολιτειών είναι, επί του θέματος, σοφότερος από τό Κογκρέσο.

ΕΡ: Έννοείτε, στην προσπάθειά του νά άρει τό εμπάργκο κατά της Τουρκίας;

ΑΠ: Άκριβώς αυτό.

ΕΡ: Νομίζετε ότι οί περιορισμοί του Κογκρέσου πάνω στις έξουσίες του Προέδρου άναστέλλουν την άποτελεσματικότητα μέ την όποία οί ΗΠΑ άντιμετωπίζουν τά διεθνή προβλήματα;

ΑΠ: Έπιτρέψτε μου νά περιορισθώ στο πρόβλημα της Κύπρου, στα προβλήματα του Αιγαίου και στην ένταση

μεταξύ δύο συμμάχων μας, της Τουρκίας και της Ελλάδας. Ή χώρα μου και ό λαός μου είναι φίλοι και μέ τούς Έλληνες και μέ τούς Τούρκους (...) Συνεχίσαμε νά παραδίνουμε στρατιωτικό υλικό στην Ελλάδα, καθώς και στην Τουρκία, κατά τρόπο τελείως διάφορο άπ' ό,τι τό Κογκρέσο άποφάσισε στην Ουάσινγκτον... Νομίζω ότι ζητούμε πολλά από τούς Τούρκους, όταν άρνιόμαστε νά δεχθούμε αυτό που πιστεύουν – και νομίζω ότι οί Τούρκοι ύποφέρουν, όταν άρνιόμαστε ότι έχουν κάποιο νόμιμο δικαίωμα νά σκέφτονται όπως σκέφτονται, και ότι αυτό που σκέφτονται είναι μιά νόμιμη διεκδίκησή τους μέσα στα πλαίσια μιάς στρατιωτικής συμμαχίας. Νομίζω ότι ή ύπόθεση αυτή (ή διατήρηση του εμπάργκο) τραυματίζει τό φιλότιμό τους και τραυματίζει ακόμα την ικανότητά τους νά υπερασπίσουν την περιοχή αυτή του ΝΑΤΟ.

Γερμανικές «κομπίνες» ή πώς καταργείται τό εμπάργκο

Η πληροφορία δημοσιεύθηκε στον γερμανικό τύπο την επομένη της αναχώρησης του κ. Έτσεβίτ από τη Βόνη στις 14 Μαΐου – και δέν διαψεύσθηκε. Πλήν όμως αποσιωπήθηκε ή πέρασε στά ψιλά του διεθνούς τύπου σάν μιά συνηθισμένη «έμπορική συμφωνία» ανάμεσα στή Δυτική Γερμανία καί τήν Τουρκία.

Ύπηρχε γι' αυτό «σπουδαίος λόγος»!...

● Πίσω από αυτό τό τυπικό έμπορικό σύμφωνο ύψους – όπως ανακοινώθηκε – 150 εκατ. μάρκων κρυβόταν μιά στρατιωτική συμφωνία πού προδίδει τή χορήγηση από μέρους τής Δ. Γερμανίας ύπερσύγχρονου όπλισμού (άρματα μάχης «Λεοπάρντ» καί πυραύλους «Μίλαν») άξίας 1 δισεκ. 200 εκατ. γερμανικών μάρκων, ένα ποσό 13 φορές μεγαλύτερο από τό ποσό του «έμπορικού συμφώνου»!...

Η γερμανική έφημερίδα «Frank furter Allgemeine Zeitung (8.6.78) πού αποκαλύπτει τήν «κομπίνα» προσθέτει ότι στήν «έπιχείρηση» πήρε μέρος στό ρόλο του «μεσάζοντα» ή γερμανική εταιρία χρηματοδότησης καί έξαγωγών «Hermes» πού ανέλαβε «ένα τεράστιο ρίσκο» αφού είναι γνωστό ότι ή οικονομική κρίση στήν Τουρκία δέν τής επιτρέπει νά είναι συνεπής μέ τίς διεθνείς οικονομικές της υποχρεώσεις...

Κάτω από τόν τίτλο «Έμπόριο εκατομμυρίων τής Όμοσπονδιακής Δημοκρατίας τής Γερμανίας μέ τήν Τουρκία – Ανάλυση υποχρεώσεων έκ μέρους τής Βόνης» ή γερμανική έφημερίδα γράφει:

Όταν στις 13 του περασμένου Μαΐου, μετά τήν επίσημη επίσκεψή του στήν Όμοσπονδιακή Γερμανία, ό πρωθυπουργός τής Τουρκίας Μπουλέντ Έτσεβίτ, αναχωρούσε από τήν Βόνη, είχε εκφράσει τήν πλήρη ικανοποίησή του γιά τήν πολύτιμη βοήθεια τής Γερμανίας του κ. Σμίτ πρός τή χώρα του.

Όταν όμως οί δημοσιογράφοι καί άλλοι ένδιαφερόμενοι έρευνήσανε γιά τό είδος καί τό ύψος τής γερμανικής βοήθειας, γιά τήν όποία ό Τούρκος πρωθυπουργός τόση χαρά καί εύγνωμοσύνη είχε εκφράσει, διαπιστώσανε ότι στά επίσημα χαρτιά, ή βοήθεια αυτή μόλις έφθανε μιá πίστωση 150 εκατομμυρίων μάρκων, αλλά καί αυτά σέ είδη πρώτης ανάγκης πού θά εισήγαγε ή Τουρκία από τήν Όμοσπονδιακή Γερμανία επί πιστώσει.

Τό ποσόν όμως αυτό καί μάλιστα μέ τίς προϋποθέσεις πού χορηγήθηκε, είναι κυριολεκτικά σταγόνα στον ώκεανό μιάς καταχρεωμένης Τουρκίας, πού μόνον γιά νά καλύψει τίς βραχυπρόθεσμες διεθνείς

υποχρεώσεις της, έχει ανάγκη, μέσα στήν φτερινή χρονιά μόνο, συνάλλαγμα του ύψους τών 5 δισεκατομμυρίων δολλαρίων.

Όμως ό κ. Έτσεβίτ δέν έλεγε πάντα τά πιό καλά λόγια γιά τή γενναιοδωρία του φίλου του Χέλμουτ Σμίτ, πράγμα πού άρχισε νά δημιουργεί ύποψίες, μέσα αλλά κι' έξω άπ' τή Γερμανία. Όπως ήταν φυσικό, πολλοί αναρωτήθηκαν άν ή ικανοποίηση του κ. Έτσεβίτ δέν είχε κάποια σχέση μέ τό περίφημο άμερικανικό εμπάργκο καί τό «ζωηρό ένδιαφέρον» πού εκδηλώνει ό γερμανός καγκελάριος γιά τήν άρση του.

Όμως οί έρευνες πρός τήν κατεύθυνση αυτή ήταν άρχικά άρνητικές, αφού όργανος ό κ. Σμίτ δήλωσε: «Δέν μπορούμε νά παραστήσουμε τούς άμερικανούς». Άλλά καί ή επίσημη θέση τών γερμανών άρμολόγων στήν έρώτηση άν ή χώρα τους ανέλαβε τήν ύποχρέωση νά παραδώσει όπλισμό στήν Τουρκία, ήτανε σαφής: «Δέν μπορεί ή Γερμανία νά υποκαταστήσει τούς άμερικανούς».

Τό σοφό ρητό «ψάξε καί θά βρεις» δέν άργησε νά βρεί κι' έδώ τήν επιβεβαίωσή του. Γερμανικές έξωκοινοβουλευτικές πολιτικές δυνάμεις, αλλά καί όρισμένοι βουλευτές, μπόρεσαν τελικά νά έντοπίσουν τό λόγο τής τόσης ικανοποίησης του τούρκου πρωθυπουργού. Κι' αυτός δέν ήταν άλλος από μιá μυστική συμφωνία μεταξύ Σμίτ καί Έτσεβίτ, πού σύμφωνα μέ τήν όποία ή Βόνη ανέλαμβανε τήν ύποχρέωση νά έγγυηθεί – μέσω τρίτων όμως – έναντι τής γερμανικής πολεμικής βιομηχανίας, τήν χορήγηση στήν Τουρκία ύπερμοντέρνου όπλισμού άξίας 1 δίσ 200 εκατομ. μάρκων.

Ό όπλισμός αυτός, πού θά παραδοθεί

στήν Τουρκία παρακάμπτοντας τό άμερικανικό εμπάργκο, άφορά βασικά άρματα μάχης «Λεοπάρντ», πυραύλους «Μίλαν» καί διάφορα ανταλλακτικά. Έτσι ή Γερμανία γίνεται ό μεγαλύτερος, σπουδαιότερος καί σχεδόν μοναδικός προμηθευτής τής Τουρκίας σέ σύγχρονο όπλισμό. Καί όλα αυτά βέβαια, γιά νά ένισχυθεί ή εύάλωτη νοτιο-ανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ.

Η πρακτική έκτέλεση αυτής τής έπιχείρησης, όπως αποκαλύφθηκε, πήρε τελικά τήν εξής μορφή:

● Η μεγάλη γερμανική εταιρία χρηματοδότησης τών έξαγωγών «Hermes» έγγυήθηκε στήν γερμανική πολεμική βιομηχανία, έξαγωγές πρός τήν Τουρκία ύψους 560 εκατομμυρίων μάρκων, ενώ ή τουρκική κυβέρνηση μέ τή σειρά της, έγγυάται στήν ίδια βιομηχανία τό υπόλοιπο ποσόν τών 640 εκατομμυρίων μάρκων.

Όμως καί οί δύο αυτές πράξεις προκαλούν έρωτηματικά γιατί είναι ή πρώτη φορά πού ή «Hermes» έγγυάται τήν πληρωμή κρατικών έξαγωγών όπλισμού σέ ξένη χώρα. Άλλά περισσότερο άκόμα, γιατί είναι τεράστιο τό ρίσκο πού αναλαμβάνει, αφού είναι γνωστό ότι ή Τουρκία βρίσκεται σέ άδυναμία εκπλήρωσης τών υποχρεώσεών της. Παρόλα αυτά ή μυστική συμφωνία μπαίνει στό δρόμο τής πραγματοποίησής της.

Όταν όμως γνωστοποιήθηκαν οί λεπτομέρειες τής συμφωνίας, ή «Hermes» έκανε όλοταχώς όπισθεν καί έλάττωσε στό έλάχιστο τήν έγγυήσή της. Η συμφωνία όμως, πού τελικά βαφτίστηκε «έμπορικό σύμφωνο», πήρε τό δρόμο τής πραγματοποίησής της.

Έτσι εξηγείται καί ή άπόλυτη ικανοποίηση του κ. Έτσεβίτ κατά τήν αναχώρησή του από τή Βόνη. Όταν έλεγε πώς υπέγραψε συμφωνία 150 εκατομμυρίων μάρκων ήξερε ότι τό ποσό αυτό δέν αποτελούσε παρά μόνο τό 13% του πραγματικού.

Κατά τά άλλα το εμπάργκο ισχύει!...

ΡΕΠΟΡΤΕΡ

Τά κρυφά ταλέντα του κ. ΜΠΑΛΚΟΥ

Ο κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΠΑΛΚΟΣ είναι σήμερα ένα δημόσιο πρόσωπο, ο υπεύθυνος υπουργός Δημοσίας Τάξεως. Κατέχει ένα πόστο που τό ξέρει πολύ καλά αφού πρίν γίνει υπουργός ήταν γενικός γραμματέας του ίδιου υπουργείου. Λέγεται μάλιστα ότι όφείλει τή νευραλγική του θέση στην έμπιστοσύνη που τρέφουν στο πρόσωπό του τά Σώματα Άσφαλείας, που έκτιμούν τά πολλά προσόντα του.

ΜΕΣΑ στά κρυφά ταλέντα του κ. υπουργού δέν είναι μόνο τό γεγονός ότι μπορεί και «μαντεύει τούς μολοτωφιστές» που ώστόσο παραμένουν ασύλληπτοι, ή ή εύκολία μέ τήν όποία έντοπίζει τούς «πάσης φύσεως υπόπτους...».

του Άντ. Άναγνώστου

● τίς διασυνδέσεις τών έλλήνων στρατιωτικών μέ «συμμαχικές ύπηρεσίες» (Ίντζέλλιζενς Σέρβις και CIA)

ΠΟΙΟ όμως είναι τό «στόρυ» του έργου;

Ο ήρωας του βιβλίου είναι ένας τριανταπεντάρης Έλληνας δημοσιογράφος, ο Μίλτος, που δουλεύει σε μία έφημερίδα κοντά στην πλατεία Συντάγματος. Φιλόδοξος αλλά «και από τή φύση του επαγγέλματος έλαστικός στη συνείδηση», πείθεται από κάποιους του κοσμικού του κύκλου να γίνει πράκτορας για τό καλό τής πατρίδας.

ΜΕΤΑ τήν εκπαίδευσή του σε κάποιο έρμηκό νησί (όπου απολαμβάνει τό σέξ μέ τή σέσουλα), αναλαμβάνει μία σπουδαία αποστολή για τήν Τασκένδη. Έντοπίζεται όμως από μία άτυχία και κρύβεται για έβδομάδες κάτω από τή μύτη τής Καγκέ-Μπέ, μέ τή βοήθεια άλλων άντικομμουνιστών πρακτόρων. Καθώς οι σοβιετικές άρχές άσφαλείας αποτελούνται σχεδόν από «χαχόλους», τό ξεφτέρει του κ. Μπάλκου μετά από πολλές περιπέτειες ξεφεύγει και καταλήγει στην Περσία, άπ' όπου ένα άεροπλάνο τής «Ίντέλλιντζες Σέρβις» θά τόν μεταφέρει στο Έλληνικό. Έδώ τόν περιμένει μία από τίς έρωμένες του (όπωςδήποτε... έθνικόφρων) στην άγκαλιά τής όποιας βρίσκει τήν ήρεμία, και άποφασίζει να τήν κάνει γυναίκα του.

ΜΕΤΑ; Μετά ζήσανε αυτοί καλά και μείς καλύτερα...

ΜΠΟΡΕΙ βέβαια ο καμβάς τής ιστορίας του κ. Μπάλκου να μίν είναι από τούς πιο πρωτότυπους δέν λείπουν όμως... οι ρομαντικές άτμόσφαιρες ούτε οι λυρικές περιγραφές τοπίων ή πόλεων και οι περιγραφές ιδιαίτερα τών σκηνών σέξ που είναι από τίς πιο ρεαλιστικές!... Υπάρχουν όμως και οι ήρωες, οι χαρακτήρες και τά ψυχολογικά κίνητρα τών ήρώων του κ. Μπάλκου στά όποία άξίζει να σταθούμε.

«Χί, Χί, Χί... Μαιρούλα»

Άς πούμε, κίνητρο για τήν άπόφαση του Μίλτου να άσχοληθεί μέ τήν κατασκοπεία γίνεται μία σχετική συζήτηση, σε ένα κοσμικό σαλόνι, όπου μαζί μέ τίς τορνευτές γάμπες τών κυριών, κυριαρχεί «ή είδηση για τή σύλληψη ενός δικτύου κατασκοπών, που επί χρόνια μέσα στην καρδιά τής Άθήνας, άφρακτères και τά ψυχολογικά κίνητρα τών ήρώων του κ. Μπάλκου στά όποία άξίζει να σταθούμε.

ΕΙΝΑΙ και οι άγνωστες μέχρι σήμερα λογοτεχνικές του άνησυχίες και επιδόσεις που συναγωνίζονται, αν δέν ξεπερνούν σε «φαντασία και ύφος» εκείνες του κ. Άβέρωφ!...

ΔΥΟ βιβλία μέ δυνατές ιστορίες κατασκοπείας και σεξ άποτελούν τή λογοτεχνική «προσφορά» του κ. υπουργού: μία «προσφορά» που σήμερα οι στενοί του φίλοι και συνεργάτες φροντίζουν να εξαφανίσουν. Οι πληροφορίες λένε ότι ο κ. Μπάλκος έχει τελειώσει άλλο ένα βιβλίο μέ άνάλογες ιστορίες και σκέφτεται να τό εκδόσει σύντομα...

«ΔΙΚΤΥΑ ΣΤΗ ΤΑΣΚΕΝΔΗ»

Ο κ. ΜΠΑΛΚΟΣ επιχειρεί τό «λογοτεχνικό του άλμα» μέ τό βιβλίο «Δίκτυα στην Τασκένδη» που έγραψε τό 1966, όταν ήταν συνταγματάρχης Πεζικού, σε μία έποχή δηλαδή που ο θρύλος του Τζαίημς Μπόντ βρισκόταν στο φόρτε του...

Μέ λιγώτερο δυναμικά φόντα, ο Μίλτος, ο ήρωας του κ. Μπάλκου, έχει ένα κοινό σημείο και μία πρωτοτυπία σε σύγκριση μέ τόν ήρωα του Γιάν Φλέμινγκ. Τό κοινό σημείο είναι οι άφθονες έρωτικές περιπέτειες - όπου σταθεί και όπου βρεθεί! - τίς όποιες ο κ. Μπάλκος περιγράφει μέ άρκετή, όφείλουμε να όμολογήσουμε δεξιότητα. Γοφοί τορνευτοί, μάτια που λένε πολλά, γάμπες προκλητικές, χείλια που καίνε και σαρκικές έπαφές παντός τύπου, ως τόν έβδομο ούρανό!...

● ΤΟ πρωτότυπο στοιχείο του ήρωα του κ. Μπάλκου είναι πώς γίνεται κατάσκοπος από έθνικόφρονα άντικομμουνισμό και αισθήματα συμπάθειας προς τήν «Ίντζέλλιντζες Σέρβις» και τή Γενική Άσφάλεια.

Ο ΣΗΜΕΡΙΝΟΣ υπουργός Δημοσίας Τάξεως έγραψε τά «Δίκτυα στην Τασκένδη» τίς παραμονές τής Άπριλιανής δικτατορίας και τό βιβλίο εκδόθηκε τό 1967 από τήν εταιρία ALVIN REDMAN HELLAS. Τά όσα περιέχονται στο βιβλίο, είναι από πολλές άπόψεις, έξαιρετικά ένδιαφέροντα και όπωςδήποτε χαρακτηριστικά για τίς άντιλήψεις του συνταγματάρχη κ. Μπάλκου εκείνης τής έποχής και άφορούν:

- τόν πολιτικό κόσμο
- τούς Έλληνες δημοσιογράφους
- τό βασίλειά

έστελναν με τόν ασύρματό τους στη Μόσχα». Άλλά, ή βραδυά εκείνη δέν διεγείρει μόνο τίς κατασκοπευτικές άνησυχίες του ήρωα του κ. Μπάλκου. Ή παρουσία μιιάς νεαρής κυρίας τήν όποία ό Μίλτος είχε γνωρίσει καί άγαπήσει όταν εκείνη ήταν 14 έτών(!) διεγείρει καί τίς έρωτικές του όρέξεις. Μόλις τήν δει ό Μίλτος άναθυμάται τή σκηνή πού τής είχε πει τό «σ' άγαπώ». Γράφει ό κ. Μπάλκος:

«— Ζήτησες νά μέ δής Μαιρούλα;
— Ναι.
— Γιατί;
— Για νά σέ ρωτήσω κάτι.
— Τι;
— Γιατί περνάς κάθε άπόγευμα άπό τό σπίτι μου; (περνούσα κατά τό συνηθισμένο περιπάτό μου μέ τόν Κώστα γιά ν' άναπνεύσω καθαρό άέρα).
— Δέν καταλαβαίνεις Μαιρούλα, γιατί περνώ;
— Θέλω νά μου τό πής.
— Γιατί σ' άγαπώ!
— Χί, χί, χί.
— Έσύ μ' άγαπās;
... (καμμιά άπάντησις).
— Μ' άγαπās, Μαιρούλα;
— Ναι. (Μόλις άκούόμενο).
— Θέλεις νά καθήσουμε Μαιρούλα στό γρασιδί;
— Όχι! (Ήταν άραγε πιό πονηρή άπ' ότι φαινόταν;).
Ή συζήτηση αύτή, όρθιοι καθώς μέιναμε, συνεχίστηκε μάλλον άνάλατη καί καθόλου διεγερτική. Είχα πιάσει τό χεράκι τής Μαιρούλας, άγκάλιασα μετά τή μέση τής, προχώρησα τό χέρι μου πιό πάνω, κάτω άπό τή μασχάλη γύρω άπό τό λεπτό σωματάκι τής. Καμμιά αντίδραση, προφανώς άπό άγνοια ή έλλειψη... άντανakλαστικών. Τή γύρισα πρós τό μέρος μου καί τή φίλησα στό στόμα, περισσότερο μέ περιέργεια παρά μέ θερμην. Σ' αύτό τό σημείο μάς θρήκε ή επάνοδος του Κώστα καί τής Λέλας καί οί ευθύμες έπυεφημίες τους γιά τίς προόδους μας.»

ΑΠΟ ΤΟ ΓΡΑΣΙΔΙ ΣΤΟ ΤΖΑΚΙ

Ή υπάρχουν όμως στό βιβλίο του κ. Μπάλκου καί σκηνές όπου τά «άντανakλαστικά» τής Μαιρούλας λειτουργούν κατά τρόπο πού κατακλύζουν μέ έρωτικό πάθος τούς ήρωες καί τότε ή πέννα του κ. Ήπουργού περιγράφει σκηνές «άφατης σεξουαλικής ευδαιμονίας». Άς δούμε μιιά σκηνή στήν όποία ό Μίλτος είναι μέ τή γυναίκα ενός έθνικόφροντα φίλου του, μέσα στό ίδιο τό σπίτι τους, όταν ό δεύτερος λείπει σέ κάποιο ταξίδι:

«Ήμουν πιά κοντά τής, τήν κρατούσα στήν άγκαλιά μου καί δέν τήν άφησα νά συνεχίση. Φιλώντας τά σαρκώδη χείλη τής τήν έσφιξα επάνω μου. Ένοιωσα τή θερμή έπαφή του κορμιού τής, σ' όλο του τό μάκρος, ό μηρός τής πάνω στό πόδι μου, ή μέση τής νά ενδίδη έλαφρά, μέ όλοφάνερη έλλειψη φορέματος άνάμεσα στή ρόμπα καί στήν ίδια.

Τήν τράβηξα πρós τό τζάκι καί κάθησα στή βαθείά πολυθρόνα μέ τήν Μαίρη στό γόνατά μου. Άπό τή μισοανοιγμένη ρόμπα φαινόταν γυμνό τό πόδι τής μέχρι επάνω. Καί τά φιλιά τής ήταν άπαλά, όλο καί πιό ζεστά. Σέ μιιά στιγμή ξέφυγε άπό κοντά μου, έτρεξε στόν διακόπτη, έσθησε τό φώς καί ξαναγύρισε θερμότερη. Τό δωμάτιο ήταν σχεδόν στό σκοτάδι, εκτός άπ' τίς άναλαμπές του τζακιού. Τά χάδια γίνονταν όλο καί τολμηρότερα. Σέ μιιά στιγμή άνάμεσα σέ δυό φιλιά, μισοζαλισμένος, σκέφτηκα άόριστα τόν κίνδυνο:

— ... ό άντρας σου;
— ... Παρίσι... τόν συνόδευσα... στό άεροδρόμιο.
— ... ή... ή ύπηρέτρια;
— Έχει έξοδο ως άργά. Πάψε, λοιπόν, νά μιλάς... μόνο φίλα με.

Τήν τράβηξα άπό τήν πολυθρόνα, κάτω στήν παχειά φλοκάτη του τζακιού. Ή τελείως άνοικτή ρόμπα τής άπεκάλυπτε, όλόγυμνο, σ' όλη του τήν όμορφιά τό κορμί τής! Οί άναλαμπές του τζακιού έδιναν παράξενες άνταύγειες, υπέροχες φωτοσκιάσεις. Έξω έξακολουθούσε νά χιονίζει...

Έφυγα άπό τό σπίτι τής Μαίρης άργά, λίγο πρίν άπό τή συνηθισμένη ώρα πού θά επέστρεφε ή ύπηρέτρια. Φιλώντας με κοντά στήν έξοδο, μ' έσπρωξε έλαφρά πρós τήν πόρτα:

— Φύγε, μου είπε, πρίν ξαναρχίσουμε άπό τήν άρχή.
Γύρισα στό διαμέρισμά μου γεμάτος άπό διπλή, τέλεια ίκανοποίηση σώματος καί μυαλού».

ΕΝΑΤΕΝΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΓΑΜΠΕΣ ΕΠΙΤΕΛΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ

Δέν είναι μόνο ή έρωτική δίψα τής συζύγου του φίλου έθνικόφροντα, έντονη. Τό ίδιο έντονη είναι καί ή έπιθυμία του έθνικόφροντα δημοσιογράφου Μίλτου νά γνωρίσει τά πάντα γύρω άπό τήν κατασκοπία. Φυσικά, ή καλή άρχή γίνεται άπό τό δεύτερο γραφείο του Γενικού Έπιτελείου Στρατού εκείνης τής έποχής — στήν όδό Ήμεσογίων — όπως άκριβώς τό προσδιορίζει ό κ. Μπάλκος.

Έκει ό Μίλτος θά συναντήσει ευγενικούς ΕΣΑτζήδες καί τήν προθυμία κάποιου συνταγματάρχη Γιαννακάκη νά τόν βοηθήσει δίνοντας του πληροφορίες γιά τό έθνικό έργο, πού έπιτελούν «συμμαχικές» ύπηρεσίες κατασκοπίας, όπως ή Ίντελλιντζενς Σέρβης καί ή CIA!

Άλλά οί σεξουαλικές έπιθυμίες όπως καί τά φιλοβασιλικά αισθήματα, δέν φεύγουν διόλου άπό τό μυαλό του έθνικόφροντα ήρωα. Ίδου ή περιγραφή τής σκηνής στό Γενικό Έπιτελείο στό γραφείο του άντισυνταγματάρχη Γιαννακάκη:

Ό Γιαννακάκης μέ δέχτηκε χαμογελαστός, καθισμένος πίσω άπό ένα μεγάλο μετάλλιο γκρί γραφείο, σκεπασμένο μέ γυαλί πού σκέπαζε ένα πολύχρωμο στρατιωτικό χάρτη. Άπέναντί του καθόταν μιιά ώμορφη ξανθείά, όφθαλμοφανώς ή γραμματεύς του. Πίσω άπό τόν Γιαννακάκη, ψηλά στόν τοίχο, τό πορτραίτο του Βασιλέως. Άπέναντί του κορνιζαρισμένο άπλά, ένα έντυπο πού έφερε τήν έπιγραφή «ΝΙΚΗ» καί άπό κάτω έξηγούσε ότι ήταν «κατάλοιπον τής Α.Μ. του Βασιλέως των Έλλήνων, ΓΕΩΡΓΙΟΥ του Β΄. Διάθασα:

«Όταν είσαι λησμονημένος ή παραμελημένος ή σκοπίμως έκμηδενισμένος καί μειδίας έσωτερικώς υπερέφανος διά τήν ύβριν — Αυτό είναι Νίκη...».

Μου θύμιζε τήν πικρή φιλοσοφία του «ΕΑΝ» του Κίπλινγκ. Κοίταξα πρós τήν γραμματέα καί αντίκρισα δυό μεγάλα πράσινα μάτια νά μέ μελετούν. Ένα ώραίο πλάσματάκι, κάτω άπό τή μπλέ αύστηρή ποδιά του προσωπικού του Έπιτελείου. Τό ένα πόδι επάνω στό άλλο, θαυμάσιες γάμπες πού τό ύψος τής ποδιάς επέτρεπε μιιά έλαφρά άποκαλυπτική διερεύνησί τους. Πάνω στό γόνα, άνοικτό μπλόκ, καί στό χέρι τό στυλό μετέωρο. Προφανώς μέ τήν είσοδό μου, δέκοψα τή συνεργασία τους.

— Έν τάξει, Ρένα, θά συνεχίσουμε άργότερα, είπε ό Γιαννακάκης, καί ή ώμορφη κοπέλλα σηκώθηκε. Χαμογέλασε στόν προϊστάμενό τής, χαμογέλασε πρós έμένα, βγήκε άθόρυβα καί

τράβηξε την πόρτα. Την παρακολούθησα με κριτικό βλέμμα καθώς έθβαινε. Είχε πράγματι ένα σωματάκι τρέλλα!

- Βρέ Κώστα, δική σου είναι αυτή;
- Ναί, Δηλαδή «δική μου» γραμματεύς.
- Και πώς μπορείς και συγκεντρώνεσαι με τέτοιο πλάσμα απέναντί σου;
- Μίλτο, είσαι αδιόρθωτος. 'Απλούστατα συνήθισα να μη με απασχολούν οι γάμπες των κοριτσιών του 'Επιτελείου αλλά ή απόδοσός τους.
- 'Απόδοσις;
- 'Υπαλληλική απόδοσις..»

Η ΑΚΟΡΕΣΤΗ ΒΑΡΒΑΡΑ ΚΑΙ Ο ΑΔΙΣΤΑΚΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ

Μιά άλλη έρωτική περιπέτεια του Μίλτου είναι εκείνη με τη Βαρβάρα, πού η φαντασία του κ. Μπάλκου συνέλαβε σαν μιά «ακαλλιέργητη, πονηρή και άκόρεστη κοπέλλα»(!) πού βρίσκεται κι αυτή στο ίδιο νησί των Σποράδων όπου εκπαιδεύεται ο Μίλτος πρίν φύγει γιά τήν αποστολή της Τασκένδης:

«Ήμουν σχεδόν έτοιμος νά κοιμηθώ, όταν στην απόλυτη ύσυχία, άκουσα στό σκοτάδι ν' ανοίγει ή πόρτα μου. Σκέφτηκα γιά μιά στιγμή ότι κάτι σχετικό μέ τή μυστηριώδη ζωή του σπιτιού αυτού άρχιζε πάλι. 'Αλλά δέν ήταν τίποτα τέτοιο αυτή τή φορά. Ήταν ή Βαρβάρα. Χωρίς νά κάνη τόν κόπο νά πη λέξι, χώθηκε κάτω άπ' τό σεντόνι μου, γυμνή, τσίτσιδη...

Τί είναι ό άνθρωπος! Τί είναι ό άντρας! Στά χάδια της έξασα και τόν «Νίκο» και τή Μαίρη. 'Αλλά ήταν πραγματικά τεχνήτρα στόν έρωτα τό διεστραμμένο αυτό θηλυκό. Θυμήθηκα τό ψαρά της και τήν δικαίωσα...

'Από τή βραδιά εκείνη και μέχρι τήν τελευταία μέρα, ήταν άδύνατον νά ξεφύγω τήν περίεργη γοητεία, τήν άκατανίκητη έλξη πού άσκούσε πάνω μου ή Βαρβάρα, μιά ακαλλιέργητη όσο πονηρή και άκόρεστη κοπέλλα. Φρόντιζε - και ένέδιδα - και κάναμε έρωτα παντού όπου τύχαινε, όπου τής έρχόταν τό κέφι. Στην κουζίνα, στό πλακάκια του σαλονιού, στό μισοστρωμένο κρεβάτι πού ήρθε δηθεν νά τακτοποιήση, στην άμμουδιά πού πήγαινα γιά μπάνιο. 'Ως τήν τελευταία μέρα...

'Εκτός όμως από τήν «άκόρεστη Βαρβάρα» έμφανίζεται κι ένας βουλευτής, ό εκπρόσωπος δηλαδή του πολιτικού κόσμου στην προαπριλιανή περίοδο. Προσέξτε τά κοσμητικά πού του άποδίδει ό κ. Μπάλκος:

'Αδίστακτος έκμεταλλευτής, σπαγγοραμμένος, τρακαδόρος, ψεύτης και γλοιώδης, έτοιμος νά πουλήσει τήν ψυχή του στόν διάβολο! Γιά νά καταλάβει κανείς πόσο «κακός» ήταν φθάνει νά σκεφθεί ότι σύχναζε στό «Κίνγκ'ς Πάλλας» και ένώ αυτός έτρωγε άστακό άφηνε τό φοιτητή φτωχό άνηψιό του νά τρώει πιλάφι!

ΑΛΛΑ ΜΑΛΙΑΡΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΛΕΥΚΑ ΚΑΙ ΛΕΙΑ...

Και έρχεται ή ώρα της άποστολής στην Τασκένδη, όπου ό Μίλτος μέσα στην όδοντοστοιχία του θά μεταφέρει ένα πομπό γιά τό κατασκοπευτικό κλιμάκιο πού βρίσκεται εκεί. Τό ταξίδι δέν τό κάνει μόνος, αλλά στό πλαίσιο μιάς δημοσιογραφικής άποστολής, μιάς τόσο έξυπνα σσημένης δουλειάς των έθνικοφρόνων, άφου οι ίδιοι οι σοβιετικοί τούς έχουν καλέσει. 'Αφου παραδίνει τόν πομπό ό Μίλτος, μαζί μέ ένα φίλο του δημοσιογράφου, επίσης, έθνικόφρονα, άναζητούν έρωτικές περιπέτειες στην Τασκένδη, άφου μάλιστα οι Ρωσσίδες είναι τόσο εύκολες και «πουλιώνται γιά ένα κομμάτι ψωμί». Νά πώς περιγράφει τίς νέες κατασκοπευτικές και έρωτικές περιπέτειες του ήρώα του στό «παραπέτασμα» ό σημερινός ύπουργός Δημοσίας Τάξεως. Μόνο πού έδώ ό Μίλτος άρχίζει νά έχει τάσεις... ήδονοθλεψία:

«Είχα μόλις θγάλει και άποθέσει σέ μιά καρέκλα τό σακκάκι και τή γραβάτα μου, όταν άκουσα χτύπο στην πόρτα. Ήταν ή Βέρα πού μπήκε θιαστικά, μου χαμογέλασε μυστηριωδώς κάνοντας νόημα νά σιωπάω και μετά έβαλε τ' αυτή της στην πόρτα πού μάς χώριζε από τό δωμάτιο του Νίκου. Κατόπιν έπιασε τό χερούλι και τό γύρισε σιγά-σιγά, έσπρωξε λίγο, κι ή πόρτα άνοιξε μερικά δάχτυλα όπου έβαλε τό μάτι της. Μου έκανε σημείο νά προχωρήσω και νά κοιτάξω.

Λοιπόν, ό Νίκος, είχε εφάρμοσει κατά γράμμα τίς συμβουλές

μου. Ήταν ταίταιδος και τριχωτός όπως τόν θυμόμουν, άσχημος όσο ποτέ. Ταίταιδη ήταν και ή Νίνα, αλλά φορούσε τό πάνω μέρος της πυτζάμας του Νίκου, ξεκούμπωτη μπροστά, κι αυτό τήν έκανε άφάνταστα πιά προκλητική. 'Ο Νίκος είχε τά μάτια πεταμένα έξω άπ' τίς κόγχες τους και σαφή άλλα σημεία υπεργέρωσης. Κυνηγούσε τή Νίνα σαν τρελλός, μέ τά χέρια προτεταμένα, κι αυτή χαχανίζοντας πηδούσε πάνω άπ' τό κρεβάτι σάν σαίτα ή κάτω άπ' αυτό ή γύρω στις καρέκλες και του ξεφύγε. Μιά καρέκλα ήταν πεταμένη στό πάτωμα.

'Η σκηνή θύμιζε τήν Ιστορία του Πάνα (ένός άσχημου Πάνα, πού κατά τά άλλα μόνο οι όπλές του έλειπαν) και της νύμφης του δάσους (άλλά μέ μισή πυτζάμα).

Σέ μιά στιγμή ό Νίκος κατάφερε νά πιόση τήν Νίνα και νά τήν σπρώξει στό κρεβάτι. 'Εκεί έγινε όμηρική πάλη. Βλέπαμε φάτσα σέ μάς μιά τά μαλλιαρά πσινά του Νίκου, μιά τά λευκά και λεία της Νίνας.

Σέ μιά στιγμή του ξεφύγε και νομίσαμε πώς θάρχιζε πάλι τό κυνηγητό. 'Αλλά όχι. 'Ο Νίκος τήν άρπαξε από τόν καρπό του χεριού και καθώς τήν ξανατράβηξε στό κρεβάτι αυτή έπese άνάσκελα μέ τά χέρια άνοικτά, τά πόδια τόν άέρα. 'Ο Νίκος - πού τήν βρήκε ό άθεόφοβος αυτή τήν ταχύτητα! - βρέθηκε στή στιγμή άνάμεσα στό πόδι της. 'Αλλά ή πάλη συνεχιζόταν. Καί τότε, ό Νίκος, χρησιμοποίησε τό μυστικό του δπλο! Πήρε τή μαξιλάρα και τήν πέσσε στό πρόσωπο της Νίνας πού τελικά νικήθηκε. Είδαμε τή στάσι της νά χαλαρώνη, μετά τά πόδια και τά χέρια της νά τυλίγονται γύρω από τό κορμί του νικητή...

'Η Βέρα έκλεισε τήν πόρτα και μέ κοίταξε κατάμματα μέ έννοια. «Ναί» τής είπα, γρήγορα. Γδύσου γρήγορα και στό κρεβάτι! Τότε ακριβώς πρόσεξα πίσω από τήν πλάτη της, τήν έξω πόρτα ν' ανοίγει λίγο και είδα κόκκινο τό πρόσωπο του 'Αριστείδη. Μου έκανε θιαστικά νοήματα ότι ήθελε νά μου πη. Διάβολε, βρήκε τήν ώρα! «Θά γυρίσω άμέσως» είπα στή Βέρα πού συνέχισε τό στρίπ-τήζ χωρίς νά καταλάβη τίποτα και θγήκα στό διάδρομο κλείνοντας τήν πόρτα πίσω μου.

- Τρέξε, μου ψιθύρισε άχνά ό 'Αριστείδης, δέν έχεις στιγμή γιά χάσιμο. 'Ερχονται νά σέ συλλάθουν!»

'Ομως αν μταιιώθηκε ή έθνικόφρων εύωχία μέ κάποια εύκολη κομμουνίστρια, σημασία έχει ή άποστολή πού πέτυχε. Βέβαια θά περάσει πολλά ό ήρωας του κ. Μπάλκου μέχρι νά καταφέρει νά διαφύγει στή Περσία κι από κεί στην 'Ελλάδα, όπου τήν περιμένει ή έθνικόφρων έρωμένη. Θά κρυφτεί σέ ύπόγεια, θά μεταμφιεσθεί, θά διασχίσει μέ χίλιους-δυό κινδύνους τήν Σοβιετική 'Ενωση, αλλά ό Μίλτος θά ξεγελάει πάντα τούς «χαχόλους» τής «Κά-Γκέ-Μπε».

Αυτό ό «έθνικόφρων κατάσκοπος», ό ήρωας του πρώτου βιβλίου του κ. Μπάλκου.

Περιττό νά πούμε ότι περιμένουμε μέ άνυπομονησία τό νέο βιβλίο του κ. 'Υπουργού επί της Δημοσίας Τάξεως....

Σημείωση Σύνταξης: 'Επειδή τό βιβλίο αυτό παρουσιάζει ιδιαίτερο ένδιαφέρον τό ΑΝΤΙ θά προσπαθήσει νά πάρει τό κοπράιτ από τόν κ. ύπουργό και νά τό δημοσιεύσει σέ συνέχειες.

ΚΙ' ΕΝΕΙΝΗ Ή ΣΤΙΓΜΗ ΤΗΝ
ΘΥΜΑΤΑΙ ΝΑ ΤΟΥ ΧΑΜΟΓΕ-
ΛΑ ΓΑΥΚΕΙΑ ΔΟΜΩΣ ΤΑΝ
ΒΕΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ
ΝΑ ΤΗΝ ΣΚΟΤΕΛΕΙ ΔΥΝΑΝ
ΜΠΟΡΕΙ!

ΣΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΤΗΣ «ΣΕΛΜΑΝ»

Μαζική κινητοποίηση ή απάντηση στis μαζικές απολύσεις

Του 'Αντ. 'Εργατικού

ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΑΔΕΛΦΩΜΕΝΟΙ, ΠΟΤΕ ΝΙΚΗΜΕΝΟΙ έγραφαν στο πανώ που έστησαν μπροστά στη πύλη του εργοστασίου οι άπεργοί εργάτες της ΣΕΛΜΑΝ, στις 14 του 'Απρίλη, την πρώτη μέρα του αγώνα τους. Μέ τριώρες στάσεις εργασίας σε κάθε θάρδια, πρωινή, απογευματινή και νυχτερινή και με κλιμάκωση του αγώνα τους από τις 3 του Μάη με μία 48ωρη άπεργία κάθε βδομάδα (Τετάρτη και Πέμπτη) οι εργάτες διεκδικούσαν συσπειρωμένοι γύρω από το εργοστασιακό σωματείο την λύση των αίτημάτων τους. Ποιά όμως είναι ή ταυτότητα αυτής της άπεργίας που κατέληξε σε απολύσεις κατά παράβαση ακόμα και αυτού του άντεργατικού νόμου 330/76;

Η «Έλληνο-ελβετική βιομηχανία κατεργασίας ξύλου ΣΕΛΜΑΝ» ξεκίνησε με έλβετικά και ελληνικά κεφάλαια για να περιέλθει αργότερα κάτω από τον πλήρη έλεγχο του σημερινού προέδρου της Π. 'Ηλιάδη. Η λειτουργία του εργοστασίου της άρχισε στις 4 του 'Οκτώβρη 1964.

Τά στοιχεία του Συνδέσμου Βιομηχάνων δίνουν τό ακόλουθο «πορτραίτο» της εταιρείας:

- ΤΟ 1974 ή ΣΕΛΜΑΝ άπασχολούσε συνολικά 1.241 μισθωτούς στις εγκαταστάσεις της, στο εργοστάσιο του Βασιλικού, στην 'Αθήνα και ή Θεσσαλονίκη. Από άποψη εργατικού δυναμικού κατέχει ήν 22η θέση στον πίνακα των 200 μεγαλύτερων επιχειρήσεων της 'Ελλάδας. Στο συγκρότημα του Βασιλικού άπασχολούνται 900-1000 εργάτες.

- ΤΟ ύψος επενδύσεων «παγίων κεφαλαίων» έφθανε στις 31 του Δεκέμβρη 1975 τό ύψος των 740 εκατ.

- ΤΟ 1976 ή εταιρεία πραγματοποίησε εισαγωγές ύψους 168 εκατ.

- ΚΑΤΕΧΕΙ ή δεύτερη θέση από άποψη πωλήσεων στον κλάδο της επεξεργασίας ξύλου μετά ήν ΒΑΛΚΑΝ-ΕΞΠΟΡΤ. Είναι όμως ή πρώτη σε κεφάλαια και καθαρά κέρδη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ της ΣΕΛΜΑΝ Π. 'Ηλιάδης είναι ένα πολύ γνωστό όνομα στους επιχειρηματικούς και βιομηχανικούς κύκλους τόσο για ή κοσμική του δραστηριότητα, όσο και για τά άλογα ράτσας που συντηρεί. Άντιπρόεδρος και νομικός σύμβουλος είναι ό κ. Ι. Ράπτης. Μέσα στα τελευταία τέσσερα χρόνια ή εταιρεία απέκτησε 4 νέα πλοία για ήν μεταφορά ξύλου από ήν 'Αφρική. (Τό 1976 μόνο τά καθαρά κέρδη της εταιρείας έφθασαν τά 74 εκατ.)

Ο πρόεδρος Π. 'Ηλιάδης είναι επίσης ιδιοκτήτης σημαντικών φυτειών λεύκας στη Θεσσαλία.

ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ

ΣΤΙΣ εγκαταστάσεις της ΣΕΛΜΑΝ στο Βασιλικό της Χαλκίδας, δουλεύουν κοντά χίλιοι εργάτες και υπάλληλοι από τά γύρω χωριά. Η εργασία που κάνουν είναι εξαιρετικά επικίνδυνη και στο εργοστάσιο σημειώθηκαν επανειλημένα σοβαρά άτυχήματα κυρίως άκρωτηριασμοί από τά μηχανήματα κοπής των ξύλων. Στο εργοστάσιο όμως δέν υπάρχει ούτε νοσοκομείο ούτε φυσικά γιατρός ή νοσοκόμα.

ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ που διεκδικούν οι εργάτες της ΣΕΛΜΑΝ και στα όποια παραμένουν

άμετακίνητα πιστοί είναι:

- 'Ιση μεταχείρηση από ήν εργοδοσία (οικονομική και συμπεριφοράς) των μελών και μη μελών του σωματείου.
- 'Ενημέρωση της διοίκησης του σωματείου για τίς απολύσεις μελών του πριν να πραγματοποιηθούν.
- Άνάρτηση πίνακα ανακοινώσεων του σωματείου στον εργοστασιακό χώρο.
- Συνδικαλιστικές άδειες για ή διοίκηση του σωματείου.
- Μη παρεμπόδιση του προέδρου του σωματείου στην επικοινωνία του με τά μέλη μέσα στον εργοστασιακό χώρο.
- Νά γίνει καντίνα στο εργοστάσιο.
- Νά γίνει λατρείο στο εργοστάσιο με ειδικευμένη νοσοκόμα για ήν άμεση αντιμετώπιση των συχνών άτυχημάτων.
- Νά δοθεί επίδομα 10% ειδικών συνθηκών εργασίας για όσους δουλεύουν εκτεθειμένοι στις καιρικές συνθήκες.
- Νά θεωρηθούν άργίες ή Πρωτοχρονιά, ή Καθαρή Δευτέρα και ή Μεγ. Παρασκευή.
- Νά γίνει τό πρίμ παρουσίας 500 δρχ. τόν μήνα, γιατί τώρα έτσι που δίνεται (τό έξάμηνο ή τό χρόνο) είναι πρίμ έξαναγκασμού παρουσίας.

ΑΠΟ τούς χίλιους περίπου εργάτες που άπασχολούνται στο εργοστάσιο άπέρησαν γύρω στους 750 και ένώ στην άρχή τό σωματείο, είχε - δέν είχε 250 μέλη, σήμερα και μετά ήν άπεργία ό αριθμός των μελών του έχει φθάσει τούς 800.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

ΟΙ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ της διοίκησης του σωματείου με τόν εκπρόσωπο της εταιρείας, άντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου και νομικό σύμβουλο 'Ιωάννη Ράπτη, άρχισαν τόν περασμένο Γενάρη.

Η τακτική του άντιπροέδρου της εταιρείας ήταν προκλητικά άδιάφορη στα αίτηματα των εργατών γιατί πίστευε ότι «τό σωματείο είναι μία περιθωριακή κίνηση χωρίς μαζικότητα». Έτσι κρατούσε μία παρελκυστική τακτική ύποσχέσεων που έμεναν άπραγματοποιήτες.

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ των διαπραγματεύσεων όριστικοποιείται στις 10 του 'Απρίλη όταν στο γραφείο του Διευθυντή της 'Επιθεώρησης 'Εργασίας και παρουσία του προέδρου του 'Εργατικού Κέντρου Χαλκίδας κ. Κατσούλη, ό κ. Ράπτης άπορρίπτει όλα τά αίτήματα και δέχεται μόνο να επανεξετάσει τό αίτημα για ήν εγκατάσταση αυτόματων μηχανημάτων στο εργοστάσιο για ήν παροχή άναψυκτικών!

- Στις 14 του 'Απρίλη οι εργαζόμενοι άρχίζουν τόν αγώνα τους, με τριώρες στάσεις εργασίας σε κάθε θάρδια.
- Από τις 3 του Μάη προσθέτουν και μία 48ωρη άπεργία κάθε βδομάδα (Τετάρτη-Πέμπτη).
- Στις 29 του Μάη ή εργοδοσία άπολύει, καταστρατηγώντας κι αυτόν ακόμα τόν άντεργατικό νόμο 330/76, ήν διοίκηση του σωματείου με τό αιτιολογικό ότι ήταν «παράνομη». Σκοπός της ή κατατρομοκράτηση των εργατών και ή παραπλάνησή τους.

Η ΕΝΕΡΓΕΙΑ αυτή προκαλεί σοβαρά έπεισόδια στο χώρο του εργοστασίου που άποκλείσθηκε από τούς άπεργούς για 2

ώρες. Η πολιορκία των απεργοσπαστών λύνεται μόνο με την επέμβαση του εισαγγελέα της Χαλκίδας και του Διευθυντή Χωροφυλακής Εύβοιας.

ΟΙ ΑΠΕΡΓΟΙ συσπειρώνονται ακόμα περισσότερο γύρω από τη διοίκηση του σωματείου και αποφασίζουν ότι οποιαδήποτε συζήτηση με την εργοδοσία θα γίνει μόνο αν επαναπροσληφθούν όλα τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου τους.

ΤΗΝ 1 του Ιούνη το σωματείο κάνει γενική συνέλευση στο εργατικό κέντρο της Χαλκίδας όπου συγκεντρώνονται όλοι οι απεργοί. Με απόφασή τους επιμένουν στις τριώρες στάσεις και τη 48ωρη απεργία κάθε βδομάδα και προσθέτουν σαν πρώτο πιά αίτημα την επαναπροσληψη της διοίκησης του σωματείου. Στην συνέλευση καταγγέλλονται η επιθεώρηση εργασίας και ο πρόεδρος του εργατικού κέντρου γιατί ανέχθηκαν την παράνομη απόλυση συνδικαλιστών και γιατί άποφεύγουν να πάρουν θέση συμπάραστασης προς τους απεργούς.

● Η ΣΕΛΜΑΝ στην προσπάθειά της να σπάσει την απεργία ψάχνει για απεργοσπάστες. Τό μόνο όμως που καταφέρνει είναι να θρεί 50 άτομα, στην πλειοψηφία τους γριές και ανήλικους!...

ΣΤΙΣ 6 του Ιούνη το θέμα φθάνει στη Βουλή με ερωτήσεις βουλευτών του ΚΚΕ

και του ΚΚΕεσ.

Η «ΠΑΛΗ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ»

ΤΗΝ ΙΔΙΑ μέρα η ΣΕΛΜΑΝ με ανακοίνωση της που υπογράφει ο αντιπρόεδρος κ. Ίω. Ράπτης άπευθύνει «τελεσίγραφο» προς τους εργάτες τους οποίους καλεί να επιστρέψουν στις εργασίες τους και να σταματήσουν τις τριώρες στάσεις μέχρι της 12 του Ιούνη «άλλως θεωρούνται παραιτημένοι» και δέν δικαιούνται ούτε αποζημίωση. Λέει η ανακοίνωση:

«Γιά τελευταία φορά η Έταιρία επαναλαμβάνει ότι οι συνεχιζόμενες στάσεις και απεργίες είναι παράνομες γιατί γίνονται χωρίς να έχουν τηρηθεί οι διατάξεις του Καταστατικού γιά την ύπαρξη και την διάρκεια της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου και οι διατάξεις του Νόμου περί «επαγγελματικών σωματείων και ενώσεων και διασφάλισης συνδικαλιστικής ελευθερίας» Ν. 330/76 (ΦΕΚ 129/29.5.76) που προβλέπει ποιά είναι η διαδικασία γιά την νόμιμη κήρυξη στάσεων και απεργιών.

Οι διατάξεις του Νόμου είναι σαφείς: Σύμφωνα με τό άρθρο 38 παρ. 1 του Ν. 330 όταν η απεργία γίνεται κατά παρά-

βαση των διατάξεων του Νόμου, αίρεται η προστασία των μελών της Διοίκησης ενώ σύμφωνα με την παράγρ. 2 του ίδιου άρθρου «η συμμετοχή εις απεργίαν μη κηρυσσόμενην υπό νομίμως συνεστημένου και λειτουργούντος επαγγελματικού σωματείου επιφέρει την αυτοδικαίαν λύση των εργασιακών σχέσεων των απεργών μισθωτών άζημίως διά τόν εργοδότην.

Όπως είναι φανερό από τά παραπάνω όσοι συμμετέχουν στην συνεχιζόμενη απεργία, χωρίς να υπάρχουν οι προϋποθέσεις του Νόμου, παύουν να ανήκουν εις τό προσωπικό της επιχείρησης, άφού ο Νόμος όρίζει ότι η λύση της σύμβασης εργασίας σας επέρχεται αυτοδικαίως.

Η Έταιρία σέ όλες τις ενέργειές της είναι νόμιμη και περιμένει να είναι τό ίδιο και οι μισθωτοί της. Δέν έχει τίποτα εναντίον των απεργών και αυτοί δέν έχουν τίποτα να φοβηθούν από την Έταιρία γι' αυτό και με την τελευταία αυτή προειδοποίηση τους δίνει τόν καιρό να σκεφθούν τά άποτελέσματα των ενεργειών τους διότι ο Νόμος είναι σαφής και κατηγορηματικός.

Μέχρι και της προσεχούς Δευτέρας 12.6.78 όσοι απεργοί θέλουν να συνεχίσουν να εργάζονται στην Έταιρία πρέ-

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΡΓΑΤΟΤΕΧΝΙΤΩΝ & ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

ΣΕΛΜΑΝ - ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ

Άγαπητές Χαλκιδάϊες, Χαλκιδάϊοι, Εύβοιότισσες - Εύβοιότες που ανήκετε στην Έργατοϋπαλληλική τάξη σας γνωρίζουμε ότι τό Σωματείο Έργατοτεχνιτών και Υπαλλήλων του εργοστασίου ΣΕΛΜΑΝ έχει κατέλθει σέ άπεργιακό άγώνα από τις 14 του Άπρίλη και άκόμα συνεχίζει. Τά αίτήματά μας είναι τόσο δίκαια που δέν χρειαζόταν ούτε καν να κατέβουμε σέ άγώνα. Άλλοι συνάδελφοι τά είχαν κερδίσει αυτά πριν από πολλά χρόνια.

Η εργοδοσία όμως θέλει να διαλύσει τό Σωματείο μας γι' αυτό και δέν δέχεται να λύσει τά αίτήματά μας. Ένα μόνο να σας καταγγείλουμε δά φρίζετε και δέν δά μπορείτε να συγκρίνετε αν ζούμε σέ ελεύθερη Πατρίδα ή Δημοκρατικό πολίτευμα ή σέ ύπόδουλη χώρα.

Γιά να πάει ο εργάτης να καπνίσει και δικαιούται μόνο δυό φορές στην κάθε βάρδια και η εργάτρια να βγεί έξω (τουαλέτα κλπ.) πρέπει να πάρει άδεια και σέ όρισμένη ώρα και χρονικό διάστημα. Αν δέν θρεί τόν άρμόδιο που δά δώσει άδεια καταλαβένετε τι δά γίνει αν πάει δίχως άδεια παραπέμπεται στο γραφείο προσωπικού γιά τιμωρία. Άλλη περίπτωση είναι ότι μας άπαγορεύουν να τοποθετούμε άνακοινώσεις στο εργοστάσιο γιά τά μέλη του Σωματείου. Άπειλούν τους απεργούς, τους έκβιάζουν γιά να γίνουν απεργοσπάστες, κάνουν νέες προσλήψεις και όλα αυτά γιά να διαλύσουν τό Σωματείο και ένα σωρό άλλα.

Κάνουμε λοιπόν θερμή παράκληση ενώ ήδη μπήκαμε στον δεύτερο μήνα του άπεργιακού μας άγώνα, να μην πηγαίνει κανένας γιά δουλειά, στην ΣΕΛΜΑΝ έφ' όσον έμεις άπεργούμε γιάτί έτοιμάφαιρείτε τό γάλα των παιδιών των άπεργών και τά φάρμακα των άσθενών άπεργών, γιά να πάρετε. προφανώς έσείς τό μεροκάματο της προδοσίας.

Όχι λοιπόν στα παρακάλια και στα γλυκόλογα της ΣΕΛΜΑΝ γιά να πάτε στην δουλειά την ώρα που άλλοι στερούνται τό ψωμί και τό γάλα των παιδιών τους και άγωνίζονται γιά ένα καλό αύριο.

Σκεφθήτε ότι αύριο μπορεί να βρεθήτε και σεις, στη κατάσταση που βρισκόμαστε έμεις τώρα, πόσο δά σας κακοφαίνόταν αν έσείς άπεργείτε και ύπήρχαν άλλοι προδότες που πηγαίνουν στή δουλειά γιά να πάρουν τό μεροκάματο τό δικό σας.

Καλούμε λοιπόν όλη την Χαλκίδα και όλα γενικά τά χωριά της Εύβοιας να δείξουν την άγάπη τους και την συμπάραστασή τους στο δίκαιο και νόμιμο άπεργιακό μας άγώνα.

ΜΕ ΣΥΜΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ, ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥΣ, ΣΥΝΔΕΛΦΙΚΟΥΣ, ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟΥΣ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΥΣ

Ο Πρόεδρος
Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Ο Γεν. Γραμματέας
Π. ΑΝΔΡΕΠΟΥΛΟΣ

← Προκήρυξη του σωματείου της «ΣΕΛΜΑΝ».

Έξω από το κοινοτικό γραφείο των Κριεζών

πει να επιστρέψουν κανονικά στη δουλειά τους. Όσοι δεν έρθουν μέχρι τότε δεν θα γίνουν δεκτοί πλέον στην Έταιρία από 13.6.78 ημέρα Τρίτη διότι η σύμβαση εργασίας ελύθη αυτοδικαίως και χωρίς αποζημίωση.»

● ΣΤΙΣ 13 του Ιούνη η εργοδοσία κλείνει τις πόρτες του εργοστασίου σέ 700 περίπου εργάτες με τό αιτιολογικό ότι «παρητήθησαν αυτοδικαίως και απολύονται χωρίς αποζημίωση».

ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ τήν ίδια μέρα έτοιμάζουν συγκέντρωση έξω από τό εργοστάσιο. Ή Διοίκηση Χωροφυλακής Εύβοίας όμως «έχοντας ύπ' όψη σχετικές πληροφορίες» και έπειδή «δυνατόν νά δημιουργηθεϊ σοβαρή διατάραξη τής Δημοσίας Τάξεως και Ασφαλείας στή περιοχή και κίνδυνος γιά τή ζωή και τή σωματική άκεραιότητα προσώπων άπαγορεύει τή συγκέντρωση και προειδοποιεί ότι όποιαδήποτε άπόπειρα γιά τήν πραγματοποίησή της θά αντιμετωπισθεϊ με όλα τά νόμιμα μέσα».

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Οι εργάτες ένωμένοι και άποφασισμένοι συνεχίζουν τόν άγώνα έξω από τό εργοστάσιο. Στίς 18 του Ιούνη πέντε μέρες μετά τήν «αυτοδικαίη παραίτησή» τους έπανεκλέγουν τήν ίδια διοίκηση και μέ ανακοίνωσή τους τονίζουν τήν άπόφασή τους νά συνεχίσουν τόν άγώνα γιατί πρόκειται «γιά άγώνα όλόκληρης τής εργατικής τάξης» :

ΣΥΝΑΔΕΛΦΙΣΣΕΣ - ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΙ

Ή έταιρία «ΣΕΛΜΑΝ» έξαντλώντας όλα τά παράνομα μέσα και τίς τρομοκρατικές ενέργειες έφτασε στό σημείο νά μās κλείσει τή πόρτα κατάμουτρα ύποστηρίζοντας ότι είμαστε παραιτημένοι. Ε! ΛΟΙΠΟΝ ΟΧΙ! Δέν είμαστε ούτε παραιτημένοι ούτε άπολυμένοι. Γιατί ή «ΣΕΛΜΑΝ» δέν είναι ούτε ΝΟΜΟΘΕΤΗΣ, ούτε ΔΙΚΑΣΤΗΣ, ούτε ΕΚΤΕΛΕΣ-

ΤΗΣ τών ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ.

Δέν πρέπει νά θεωρούμε τούς έαυτούς μας άπολυμένους και πρέπει νά καταλάβουμε ότι δέν ξεκινήσαμε αυτό τόν ΑΓΩΝΑ γιά νά πάρουμε άποζημίωση σάν άπολυμένοι αλλά νά ικανοποιηθούν τά δίκαια αιτήματά μας και νά επιστρέψουμε υπερέηνοι στή δουλειά μας.

Άς κλείσουμε τά αυτιά μας στους κακόβουλους ψιθυριστές και στήν εργοδοσία.

Άς μείνουμε συσπειρωμένοι και ένωμένοι γύρω από τό σωματείο μας και νά είμαστε σίγουροι ότι θά νικήσουμε.

Άπευθυνόμαστε και σέ σένα ΕΡΓΑΤΗ και ΕΡΓΑΤΡΙΑ πού βρίσκεσαι έκτός «ΣΕΛΜΑΝ». Κλείσε τά αυτιά σου στους διαφόρους επιτήδειους πού θά σέ πλησιάσουν και θά σου ύποσχεθούνε «ΛΑΓΟΥΣ ΜΕ ΠΕΤΡΑΧΙΛΙΑ» γιά νά πās νά δουλέψης στή «ΣΕΛΜΑΝ». Σκέψου ότι ό ΑΓΩΝΑΣ πού γίνεται άπό τούς ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥΣ ΣΟΥ είναι και δικός σου ΑΓΩΝΑΣ. Είναι ό άγώνας όλόκληρης τής ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ.

Μή δεχτείς ποτέ νά στερήσεις τό γάλα από τά παιδιά τών ΑΠΕΡΓΩΝ. Πές ένα «ΟΧΙ» στό μεροκάματο τής προδοσίας.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΖΗΤΩ ΟΙ ΑΠΕΡΓΟΙ ΤΗΣ «ΣΕΛΜΑΝ»

Τί γίνεται σήμερα, τέσσερεις σχεδόν μήνες μετά τήν έναρξη τής άπεργίας και 20 μέρες μετά τήν άπόλυση τών 700 εργατών τής ΣΕΛΜΑΝ;

Ή έταιρία έχει άναγκαστικά μειώσει τό επίπεδο παραγωγής της μιά και πολύ λίγοι είναι εκείνοι πού μέ ήσυχη τή συνείδησή τους παίρνουν τίς θέσεις συναδέλφων τους. Άπό τήν άλλη οι άπολυμένοι εργάτες και οι οικογένειες τους κινητοποιούνται και ζητούν μεγαλύτερη συμπάρασταση. Στό μεταξύ όμως μένουν χωρίς δουλειά!...

● ΜΑΣ είπαν οι εργοδότες, λένε οι εργάτες ότι θά λυθούν όλα τά προβλήματά μας όταν «εξηλωθεϊ» τό σωματείο. Αυτό όμως ποτέ δέν θά γίνει. Ή ένότητά μας και ή άποφασιστικότητά μας θά τούς πείσει νά αλλάξουν στάση.

Στο Βασιλικό, στό Γερνό, στήν Κάτω Βάθεια, στό Νεσχώρι, στό Κριεζά (χωριά άπ' όπου ή ΣΕΛΜΑΝ στρατολογεί τούς εργάτες της) οι κάτοικοι ανάστατοι άπό τίς άπολύσεις τών συγχωριανών τους, μέ επικεφαλής τούς κοινοτάρχες, πραγματοποίησαν αυτή τήν έβδομάδα συγκεντρώσεις και έβγαλαν ψηφίσματα.

Δημοσιεύουμε ένα άπό τά ψηφίσματα αυτά, εκείνο πού ύπόγραψαν οι κάτοικοι τού χωριού ΑΜΑΡΥΝΘΟΥ (Κάτω Βάθεια).

«Έχει γίνει συνείδηση στήν εποχή μας, ή όποία είναι κληρονόμος μεγάλων ιστορικών έμπειριών, ότι τά δίκαια τών εργαζομένων στή «ΣΕΛΜΑΝ» μπορούν νά κερδηθούν μέ ποταμούς αίμάτων και εκατόμβες θυσιών.

Γι' αυτό κι έμεις οι Βαθειώτες πού εργαζόμαστε στή ΣΕΛΜΑΝ σηκώσαμε τό κεφάλι ν' άντιταχούμε και νά καταδικάσουμε τούς τυραννικούς θεσμούς και νοοτροπίες της.

Ή ΣΕΛΜΑΝ θέλει ανθρώπους χωρίς αξιοπρέπεια και δικαιώματα, θέλει ανθρώπους σιωπηλούς κι εργατικούς πού νά μñν έχουν στομάχι γιά νά πεινούν ούτε νά θρέφουν νεύρα γιά νά πονούν.

Έμεις ζητήσαμε νά μās φέρουν λίγο καθαρό νερό νά πιούμε. Κι αυτοί σάν άλλοι Ρωμαίοι στρατιώτες μās έδωσαν «άντί νερό, χολή»

Έμεις οι Βαθειώτες πού δέν εργαζόμαστε στή ΣΕΛΜΑΝ τήν καταδικάζουμε και της παραγγέλλουμε: τέτοιους τυραννικούς θεσμούς και νοοτροπίες πού επικρατούν σήμερα σ' αυτήν θά τούς χτυπάνε τά αίώνια κύματα τού κοινωνικού μας συνόλου μέχρις ότου μιά μέρα τούς εξαλείψουν».

Μάζεμα έποχαφών σηπιαράσπασης σέ δρόμο τής Κάτω Βάθειας

Οί φοιτητές χάνουν τή χρονιά αλλά αποκτούν «πανεπιστημιακή άστυνομία»

ΣΤΗΝ Ξάνθη οί φοιτητές έχουν κινητοποιηθεί ζητώντας νά μή χάσουν τή χρονιά τους, κάτι πού τό έχουν πετύχει οί συνάδελφοί τους σ' όλη τήν Ελλάδα. Ένα άκόμα «περιφερειακό» πανεπιστήμιο, θεσμός πολύ καινούριος γιά τήν έλληνική ανώτατη εκπαίδευση και ελάχιστα μελετημένος περνάει αυτή τή στιγμή μιά άκόμα κρίση. Όσα συμβαίνουν εκεί αυτή τή στιγμή, έχουν συμβεί και στά Γιάννενα και όλα δείχνουν πώς θά συμβούν και στήν Κρήτη. Συμπτώσεις κάθε άλλο παρά τυχαίες πού σκιαγραφούν ένα «διαφορετικό» πανεπιστήμιο: γεωγραφικά απομονωμένο και κοινωνικά άνενεργό, μέ διατήρηση τών φεουδαρχικών δομών και ύποβάθμιση τής φοιτητικής συμμετοχής.

Του Πέτρου Παπασαραντόπουλου

Η ΕΠΙΛΟΓΗ τής Ξάνθης και τής Κομοτινής σάν τόπου εγκατάστασης πανεπιστημιακών σχολών δέν έγιγε ύστερα από κάποια οίκοονομοτεχνική μελέτη. Αντίθετα, ύπαγορεύτηκε από τήν ανάγκη «τονώσεως» του έλληνικού πληθυσμού, άριθμητικά περίπου ίσοδύναμου ή και ύποδεέστερου από τό μουσουλμανικό. Έτσι στά γρήγορα στήθηκε τό πανεπιστήμιο και έπικεφαλής του τοποθετήθηκε ό σημερινός γενικός διευθυντής ανώτατης εκπαίδευσης στό ύπουργείο παιδείας, καθηγητής κ. Μανυρίδης, σάν πρόεδρος τής διοικούσας Έπιτροπής. Ένα σημείο ήταν καθοριστικό κι αυτό προσδιόρισε και τή φυσιογνωμία του Πανεπιστημίου: ή εκλογή τών καθηγητών πού έγινε από ειδικές επιτροπές. Η σύνθεση τών επιτροπών μετά από άλλεπάλληλες νομοθετικές αλλαγές - σχετική καταγγελία έγινε πέρσι και στή Βουλή - προδίδεκε τό αποτέλεσμα: οί περισσότεροι καθηγητές ήρθαν κατευθείαν από άμερικανικά πανεπιστήμια χωρίς καμιά τριβή μέ τήν ελληνική πραγματικότητα, κουβαλώντας μαζί τους ένα διάχυτο τεχνοκρατισμό. Κατά μιά «παράξενη» θά έλεγε κανείς σύμπτωση, πρίν λίγο καιρό ή ίδια ή «Βραδυνή» κατάγγειλε ότι οί προσλήψεις έπιστημόνων γιά τό πανεπιστήμιο τής Κρήτης... γίνονται στήν Άμερική, τή στιγμή πού έλληνες έπιστήμονες πού ζήτησαν τά σχετικά δικαιολογητικά πήραν άόριστες άπαντήσεις. Έτσι ό σπόρος τού κ. Μανυρίδη ρίχισε βαθιά. Κι όταν φέτος έληξε ή θητεία τής διοικούσας Έπιτροπής όλοι ήταν σίγουροι πώς θά έδρισκε άντάξιους συνεχιστές.

ΑΠΟ ΤΗΝ πρώτη φετεινή συνεδρίαση τής Συγκλήτου τά πραγματά ξεκαθάρισαν τελείως. Ό ένας από τούς δύο εκπροσώπους τών φοιτητών στή συγκλήτο δγήκε γιά μιά στιγμή έξω γιά νά ένημερώσει τούς συμφοιτητές του πού ήταν

συγκεντρωμένοι. Ό πρύτανης χωρίς καμιά καθυστέρηση τόν παρέπεμψε στό πειθαρχικό - ένα θεσμό πού σέ όλα τά ελληνικά πανεπιστήμια έχει άτονήσει μετά τήν πτώση τής χούντας. Ό δεύτερος εκπρόσωπος τών φοιτητών καταθέτει ψήφισμα διαμαρτυρίας. Γιά τό τόλμήμα του παραπέμπεται «πάραυτα» κι αυτός στό πειθαρχικό. Όστερα άπο μερικές μέρες ή «Βραδυνή» (22.4.78) άναγγέλλει θριαμβευτικά: «Στό πειθαρχικό όλοι οί ταραξίες τής Πολυτεχνικής, ύστερα άπο όμόφωνη άπόφαση τής συγκλήτου του Πανεπιστημίου Θράκης». Κάτω από αυτόν τόν τίτλο μπορούμε νά διαβάσουμε: «Η άπόφαση τής συγκλήτου του Πανεπιστημίου Θράκης άποδεικνύει ότι όταν οί πανεπιστημιακές άρχές έχουν συναίσθηση τών ύποχρεώσεών τους δέν «παζαρεύουν» και όταν έχουν έλίγνωση τής άποστολής τους, μπορούν νά έξασφαλίζουν όχι τήν εύρυθμη λειτουργία τών σχολών, αλλά και τίς σπουδές σέ ύψηλό επίπεδο»...

ΑΠΟ ΤΟΤΕ τά γεγονότα ξετυλίγονται στό ίδιο μοτίβο, πρωτοφανές γιά άλλα ελληνικά πανεπιστήμια. Ό πρύτανης είσπηγείται τή λειτουργία «πανεπιστημιακής άστυνομίας» -είδος πού εύδοκιμεί ιδιαίτερα στήν Άμερική-γιά νά τηρεί τήν τάξη στά πανεπιστήμια σύμφωνα μέ τά πρότυπα τών «έλευθέρων και άνεπτυγμένων κρατών». Μέ έγγραφό του στό ύπουργείο παιδείας θεωρεί άνώφελη τή συμμετοχή τών εκπροσώπων τών φοιτητών στά πανεπιστημιακά όργανα. Και στό τέλος, θεωρητικοποιώντας τή μέχρι τότε πρακτική του, ύποστηριξε ότι πρόβλημα πανεπιστημιακού άσφουλου δέν ύφίσταται και ότι, οί άστυνομικές άρχές μπορούν νά μπαίνουν... όποτε θέλουν στό Πανεπιστήμιο. «Πρύτανη τής άστυνομίας» τόν χαρακτήρισε ό φοιτητικός σύλλογος και ή φωτιά άναψε πάλι, μιās και όλα τά περιθώρια, μιās έστω άντα-

γωνιστικής συνεργασίας, είχαν χαθεί.

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕ ή κινητοποίηση τών φοιτητών μέ αίτημα τό πραγματικά φλέγον ζήτημα τής σίτισης. 54 δραχμές ήταν τό κουπόνι τής σίτισης γιά φαγητό μεσημέρι-βράδυ και οί φοιτητές ζητούσαν αύξηση τής άξίας του σέ 100 δραχμές. Η στάση τής συγκλήτου δέ μπορούσε νά είναι διαφορετική. Θεωρητικά άποδέχτηκε τό αίτημα, προειδοποίησε όμως τούς φοιτητές στίς 29 Μαρτίου ότι άν δέ διακόψουν τήν άποχή τους κινδυνεύουν νά χάσουν τή χρονιά τους.

ΣΕ ΑΠΕΣΣ μέρες, στίς 10 Μαΐου, ένώ τό πρόβλημα τής άπώλειας του άκαδημαϊκού έτους είχε ρυθμιστεί εύνοϊκά γιά τούς φοιτητές σέ όλη τήν Ελλάδα, οί καθηγητές τής Πολυτεχνικής Σχολής Ξάνθης άποφάσισαν, έπειδή θεωρούν ύποχρεώση τους άπέναντι στήν ελληνική κοινωνία, στήν έπιστημονική τους συνείδηση κι άπέναντι στό πραγματικό συμφέρον τών ίδιων τών φοιτητών, νά μήν ύποβιβάσουν «τό έπιστημονικό επίπεδο τής σχολής», νά θεωρηθεί όριστικά χαμένη γιά τούς φοιτητές τής σχολής ή χρονιά πού πέρασε.

ΑΠΟ ΔΩ και πέρα μπαίνει σέ μιά νέα φάση ό άγώνας τών φοιτητών τής Ξάνθης. Στίς 14 Μαΐου, μετά από γενική συνέλευση τους διακόπτουν τήν άποχή από τά μαθήματα και προτείνουν σάν έναλλακτική λύση τήν παράταση τής πανεπιστημιακής χρονιάς. Αυτό μετά από μιά εκτίμηση ότι βρίσκονται μισστά σέ μιά μετωπική έπίθεση τών αντιδραστικών δυνάμεων. «Οί καθηγητές, στήν προσπάθειά τους νά συγκροτήσουν ένα πανεπιστήμιο τής δεξιάς», άναφέρεται σέ σχετική ανακοίνωση του συλλόγου τών φοιτητών, «μετά από πολλούς δρόμους, λόγου χάρη τά έξάμηνια, διαπιστώνουν βαθμιαία, πώς ή πραγματοποίηση αυτής τής προσπάθειας περνάει άναγκαστικά μέσα από τή βίαιη άντιπαράθεση και συντριβή του φοιτητικού κινήματος. Έτσι τό χάσιμο τής χρονιάς είναι τό λογικό άποκορύφωμα τής αναγκαιότητας γιά τήν καταστολή του φοιτητικού κινήματος».

ΕΤΣΙ, αυτή τή στιγμή βρίσκομαστε μπρός σέ μιά σύγκρουση σέ έξέλιξη. Τό δεδομένο γιά τήν ώρα είναι ότι οί καθηγητές παραμένουν άνένδοτοι ένώ ταυτόχρονα διοχετεύουν στόν τοπικό τύπο παράξενες πληροφορίες πού θυμίζουν άλλες έποχές, τής μορφής ότι στή συνέλευση τών φοιτητών προτάθηκε «ή πυρπόληση του κτιρίου του πανεπιστημίου...»

ΠΕΡΑ από τίς αναμφισβήτητες και κύριες εύθύνες τών αντιδραστικών δυνάμεων πού μεθοδεύουν τή μετωπική σύγκρουση, τό φοιτητικό κίνημα πρέπει νά προχωρήσει σέ μιά πιό ολοκληρωμένη χάραξη στρατηγικής γιά τά «περιφερειακά» πανεπιστήμια, πού αυτή τή στιγμή είναι από τά πιό εύπαθη σημεία σέ μιά αντιδραστική άντεπίθεση.

Πανεπιστημιακό άσυλο καί δικαστικές διώξεις

του Θέμου Λιοντάρη

Καταδικαστική ήταν η απόφαση του Έφετελου της Πάτρας πού έγινε στις 13 Ιούνη 78 – όπως άλλωστε κι αυτή του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Οι ποινές βαριές – από 14 ως 6 μήνες. Τρεις φοιτητές, αυτοί πού δέν μπόρεσαν νά εξαγοράσουν τήν ποινή τους, κλείστηκαν στις φυλακές, ενώ στόν Άρειο Πάγο έκκρεμεί ήδη η άναίρεση αυτής της απόφασης.

ΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΙ κρίθηκαν ένοχοι α) στάσης κατά συναυτουργία, β) θρασυτητας κατά της άρχης κατά συναυτουργία καί γ) περιύβριση της άρχης κατά συναυτουργία καί καταδικάστηκαν οι Δ. Παπαϊωάννου, Δ. Μαϊμανής καί Π. Κονταξής σέ 14 μήνες, ο Α. Δημόπουλος σέ 12 μήνες, ο Τ. Λάβδας σέ 6 μήνες γιά θρασεία έξύβριση καί η Παγώνα Παγουλάτου υπό τήν υπεύθυνη επίμελεια της Ύπηρεσίας Έπιμελητών άνηλίκων.

Τό κλίμα της δίκης ήταν ανάλογο μέ κείνο της δίκης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.

Η παρουσία των άσυννομικών ήταν άσφυκτική τόσο μέσα στην αίθουσα όσο καί στους γύρω χώρους των δικαστηρίων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ του Δικαστηρίου ήταν ο κ. Π. Ζιάννης, σύνεδροι ήταν ο κ. Σπ. Σπύρου καί Νέστωρ Λαμπέας καί εισαγγελέας ο κ. Άγης Γεωργακόπουλος. (Η απόφαση πάρθηκε κατά πλειοψηφία δύο εναντίον ενός).

ΕΠΙΜΑΧΟ θέμα της διαδικασίας αποτέλεσε η νομιμότητα η δχι της ύπ' αριθμ. 3440/509 απόφασης του Άστυνομικού Διευθυντή κ. Λεκάκου, πού απαγόρευε «πάσαν συγκέντρωση εν άνοικτῶ χώρῳ εις τήν πόλιν των Πατρών διότι κατά τās ασφαλείς καί θετικής πληροφορίας ήμῶν

εις τās τοιαύτας έκδηλώσεις θά συμμετάσχουν κυρίως άναρχικά καί έξτρεμιστικά στοιχεία, έκ τούτων δέ προβλέπεται σοβαρά διατάραξη της Δημοσίας ασφαλείας καί της κοινωνικο-οικονομικής ζωής της πόλεως».

ΤΟ ΘΕΜΑ αυτό (της νομιμότητας η δχι μιās άνοχτης συγκέντρωσης) έχει επανειλημμένα άπασχολήσει τὰ δικαστήρια της χώρας πού πάνω κάτω έχουν καθορίσει μέ τις αποφάσεις τους (1300/1975 Έφετείο Θεσ/νίκης – 1305/1976 Πλημμελειοδικείο Άθηνas) τί άκριβῶς πρέπει νά περιέχει μιὰ τέτοια άπαγορευτική διοικητική πράξη γιά νά βρίσκεται μέσα στά πλαίσια του άρθρου 113 παρ. 2 του Συντάγματος καί νά μήν καταστραγγηγείται τό θεμελιώδες δικαίωμα των πολιτών «νά συνέρχωνται ήσυχως καί άόπλως» – δικαίωμα πού θεσπίζει καί τό άρθρο 20 της «Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Άνθρώπου. Η ύπεράσπιση προσπάθησε νά άποδείξει ότι η άπαγόρευση της συγκέντρωσης ήταν παράνομη καί άπό πλευράς τύπου αλλά καί άπό πλευράς ουσίας.

ΣΤΗΡΙΧΘΗΚΕ σέ μιὰ μή άντισυνταγματική διάταξη του χουντικού Ν.Δ. 794/71 πού έχει επιζήσει «ότι η απόφασις η άπαγορεύουσα τήν δημοσίαν εν ύπαίθρῳ συν-

Άπό τήν κατάληψη: ο ραδιοσταθμός.

άθροισιν δέον ὅπως κοινοποιεῖται εις τόν πρόεδρον της συναθροίσεως, 8 τουλάχιστον ὥρας πρό της ὁρισθείσης δια τήν πραγματοποιήσιν συναθροίσεως». Καί η ἴδια διάταξη ἀναφέρει: «μή κοινοποιηθείσῃς ἀντιθέτῳ τινός ἀποφάσεως ἐντός της προθεσμίας αὐτῆς ἡ συνάθροις λογίζεται ὡς μή ἀπαγορευθεῖσα, καί ὅρα νόμιμος». Ἐξ ἄλλου ὁ κώδικας Ποινικῆς Δικονομίας ἀναφέρει ὅτι στήν περίπτωση μή κοινοποίησης ὀφείλει τό «ἐπιδίδον ὄργανον νά συντάσσει ἑκάσιν κοινοποιήσεως τήν ὁποία νά ὑπογράψει ἐκεῖνος πρὸς τόν ὁποῖο ἀπευθύνεται ἡ κοινοποίησις». Στή συγκεκριμένη ὁμως περίπτωση τέτοια ἑκθεση κοινοποίησης ἡ ἀποδεικτικὸ ἐπίδοσης δέν ὑπῆρχε. Αὐτή ήταν ἡ ἀντιμετώπιση της νομιμότητας της ἀπαγόρευσης ἀπὸ πλευρᾶς τύπου.

ΓΙΑ ΤΗΝ οὐσία ἀναφέρθηκαν τὰ ἑξῆς: τό Ν.Δ. 794/71 παρ. 3 ὀρίζει ὅτι «ἡ ἀπόφασις περὶ ἀπαγορεύσεως δημοσίας ἐν ὑπαίθρῳ συναθροίσεως δέον ὅπως περιέχει α) τοὺς λόγους τοὺς δικαιολογούντας... τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον καὶ β) τὴν ἀδυναμίαν ἀποτροπῆς αὐτοῦ δι' ἄλλων μέσων. Ἀξιωματικῶς εἶναι – καὶ ἀναφέρεται χαρακτηριστικᾶ – ὅτι τό κείμενο της ἀπαγόρευσης ἀνοχτῶν συγκεντρώσεων (τουλάχιστον

ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ

ΥΠ: Άναγνωρίζετε κ. μάφτυς Πανεπιστημιακό άσυλο; Ναι ή δχι;

ΠΡ: Μήν απαντήσετε κύριε, εἰστε ὑποχρεωμένος νά συμφωνεῖτε μέ τόν Νόμο. "Οτι καί νά πείτε ὁ Νόμος εἶναι Νόμος.

ΥΠ: Νά γραφτεῖ στά πραχτικά (...) εἶναι θέμα αξιοπιστίας, διότι ἔχει ἀντιλήψεις ΦΑΣΙΣΤΙΚΕΣ, ἀν δέν ἀναγνωρίζει τό Πανεπιστημιακό Άσυλο.

ΠΡ: Τί εἴπατε κύριε;

ΥΠ: Άν δέν ἀναγνωρίζει τό Πανεπιστημιακό άσυλο τότε διακατέχεται ἀπὸ φασιστικές ἰδέες.

ΠΡ: (Πρὸς τόν μάρτυρα) Κύριε, δ, τι λέει ὁ νόμος δέν λέτε καί σεῖς;

Μ: "Οτι λέει ὁ νόμος λέω..

ΥΠ (Γιαννῶπουλος): Άκουσα νά λέτε πῶς δέν ὑπάρχει άσυλο. Τί ἔννοεῖτε;

Μ: Έγώ ξέρω δι...

ΥΠ: Δέν ἀναγνωρίζετε τό Παν/μιακό άσυλο;

Μ: Έγώ ἐπὶ 22 χρόνια εἰμαι σή Πάτρα καί τό μέρος αὐτό τό ξέρω κοινῶχρηστο (!!!).

ΥΠ: Νά σᾶς διευκρινίσω. Μέσα στό Παν/μιο, πού θεωρεῖται άσυλο, ὅπως καί τό σπίτι σας, ἡ τό σπίτι μου, δέν ἐπιτρέπεται νά μπεῖ κανεῖς χωρίς τήν άδεια τοῦ σπιτονοικοκύρη.

Μ: Γιατί;

ΥΠ: Γιατί ἐτσι λέει τό Σύνταγμα.

Μ: Ποιό Σύνταγμα;

ΥΠ: (Νταϊλιάνας): Δέν εἶναι δυνατόν σέ δίκες πού τό περιεχόμενο τους καί ἡ μορφή τους εἶναι καθαρά πολιτικές – αὐτό τό λέμε καί ἐμεῖς καί ἡ ἄλλη πλευρά – νά περιχαρακανῶμαστε στίς διατάξεις της Ποινικῆς Δικονομίας γιά

νά βγάλουμε ἀποφάσεις. Γιατί; Γιατί τότε ἀπὸ ἱστορική άποψη κάνουμε ἕνα πολύ μεγάλο λάθος. Προσπαθοῦμε νά σταματήσουμε τήν ἱστορία. Άλλά δέν εἶναι δυνατό νά τήν σταματήσουμε. Καμία ποινική δίκη. Κανένας ποινικός νόμος. Ξέρετε τί λέει ἕνας Τούρκος ποιητής;

ΠΡ: Μά τώρα θέλετε νά πούμε γιά Τούρκους;

ΥΠ: (Νταϊλιάνας): Ναι, κύριε πρόεδρε. Γιατί προσωπικά πιστεύω δι δέν ἔχουμε τίποτα νά μοιράσουμε μέ τοὺς Τούρκους, ἄλλοι χωρίζουν, ἄλλοι μοιράζουν, ἄλλοι δημιουργοῦν.

ΠΡ: Μά Τούρκο, τώρα... Δέν δρῶσθε κανέναν ἄλλο ἐκτός ἀπὸ Τούρκο;

ΥΠ: (Νταϊλιάνας): Μά αὐτός εἶναι τόσο προοδευτικός, δημοκρατικότερος κ' ἀπὸ μένα, εἶναι ὁ περὶφημος NAZIM XIKMET.

ΠΡ: Δέν δρῶσθε κανέναν ἄλλο ἐκτός ἀπὸ Τούρκο;

ΥΠ: (Νταϊλιάνας): Δέν νομίζω ὅτι ὑπάρχει πρόβλημα νά μήν ἐπικαλοῦμαστε Τούρκο ποιητή, ἐπειδὴ εἶναι Τούρκος.

ΠΡ: Εἰάν ὑπάρχει, σᾶς λέγω...

ΥΠ: (Νταϊλιάνας): Ὑπάρχουν πάρα πολλοί. Άλλά ἔχει σημασία αὐτό πού εἶπε. Τό εἶπε μόνον αὐτός. Εἶναι πάρα πολύ μεγάλος. Εἶπε δι «στήν ἱστορία της ἀνθρωπότητας, όταν γίνονται οἱ διάφορες συγκρούσεις καί τό ἀντιδραστικό, τό παλιό ἀντιμάχεται τό καινούριο, εἶναι σάν σκύλος πού γαβγίζει, ἄλλά τό καρσάβανι προχωρεῖ».

Καί οἱ φοιτητές εἶναι τό καινούργιο, ἡ ἀνανέωση... Φέρνουν πάντα τό καινούριο.

Τό φέρνουν μέσα ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες τους...».

στην Αστυνομική Διεύθυνση Πάτρας) είναι πολυγραφημένο με μοναδικό κενό χώρο στην ημερομηνία(!).

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ Ισχυρισμός της υπεράσπισης ήταν ότι έφ' όσον η αστυνομία (σύμφωνα με τις καταθέσεις Κεχρή και Κοσμίδη) δεν εμπόδισε κανέναν να συμμετάσχει στη συγκέντρωση και επέτρεπε στους φοιτητές να καλούν κόσμο με τούς τηλεδότες τους, ο καθένας θά μπορούσε να πιστεύει ότι η στάση της αστυνομίας είχε αλλάξει. Τό δικαστήριο ωστόσο απέρριψε τούς Ισχυρισμούς της υπεράσπισης, η συγκέντρωση απόφασίστηκε παράνομη, η απόφαση της αστυνομίας επαρκώς δικαιολογημένη και κατά συνέπεια η θίαη διάλυση τών φοιτητών απόλυτα δικαιολογημένη.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ κατηγορίας ήταν όλοι αστυνομικοί και συνολικά έγιναν δυό αιτήσεις κράτησης όρισμένων σάν ψευδομαρτύρων (ή μιά στην Πρωτόδικη διαδικασία) πού όμως άπορρίφθηκαν από τό δικαστήριο.

ΓΙΑ ΚΑΘΕ έναν κατηγορούμενο υπήρχε μόνο ένας μάρτυρας κατηγορίας αστυνομικός πού «τυχαία» είχε έντοπίσει τόν κατηγορούμενο νά «θρίζει τούς μάρτυρες κατηγορίας» (σάν έξύβριση οι αστυνομικοί θεωρούσαν τά πολιτικά συνθήματα...) και νά πετάει ξύλα, πέτρες, τούθλα, κατά τών αστυνομικών. Κι όμως ό αντίισαγγελέας κ. Κοσμίδης κατέθεσε ότι «δέν άντελήφθη τούς φοιτητές νά πετούν ξύλα ή πέτρες».

Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ Διεύθυνση Πάτρας μέ ανακοίνωσή της στίς 21 τού Μάρτη άνέφερε ότι από τήν επίθεση «άναρχικών φοιτητών... έτραυματίστησαν έν συνόλω 22 αστυνομικοί».

ΕΝΝΕΑ ήταν οι τραυματισμένοι αστυνομικοί, άνέφεραν οι μάρτυρες κατηγορίας στή δίκη.

ΤΡΕΙΣ μόνο αστυνομικοί ήσαν τραυματισμένοι, είχε καταθέσει στό Πρωτοδικείο ή γιατρός τού Γενικού Κρατικού Νοσοκομείου. Τρείς μέρες μετά τήν κατάθεσή της καλείται σέ πειθαρχική δίωξη από τό Νοσοκομείο.

ΥΜΝΟΣ πρός τά Σώματα Άσφαλείας ήταν ή αγόρευση τού εισαγγελέα: «Νόμιμα ένήργησε ή Άστυνομία», «άετοί» τά Σώματα Άσφαλείας, «πού δέν πρέπει νά τούς μαδήσουμε τά φτερά», «αυτοί πού τς νύχτες τού χειμώνα κάθονται στή γωνία μέ σηκωμένο τό γιακά γιά νά μάς προστατεύουν».

ΑΠΟ ΤΗΝ υπεράσπιση ό Ε. Γιαννόπουλος, Πρόεδρος τού Δ.Σ.Α. τόνισε τς άντιφάσεις τής Πρωτόδικης απόφασης καταλήγοντας ότι οι κατηγορούμενοι κηρύσσονται άθωοι γιά πράξεις γιά τς όποιες σέ άλλη στιγμή κηρύσσονται ένοχοι δεχόμενοι ότι τς έξετέλεσαν. Στήν συνέχεια ό κ. Κ. Διάκος ύπογράμμισε ότι ή εισαγγελική εισήγηση υπήρξε απόλυτα στηριγμένη στίς άστυνομικές καταθέσεις, λέγοντας ότι «δέν μπορούμε νά διαμορφώσουμε άλάθητο τεκμήριο περί τών κατατεθέντων ύπό τών αστυνομικών, διότι τότε δέν θά έχουμε μάρτυρες άλλα... άφηγητές άστυνομικών Ιστοριών».

ΕΠΙΣΗΜΑΝΕ τέλος τήν συμμετοχή σά έπείσδδια τής Πάτρας άστυνομικών πού είχαν έκτεθει σάν βασανιστές στή δικτατορία όπως ό Τζανής, ό Σικελιανός, ό Λάγιος και ό Κατσάνος. Άπό αυτούς ό Τζανής κατέθεσε και προανακριτικά.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Σ.Ι. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ & Σια Ο.Ε.

Λογοτεχνία

Μαυρομυχήλη 7, Άθήνα, τηλ. 3605501
Βιβλιοπωλείο: Πραξιτέλους 141, Πειραιάς, τηλ. 4116530

ΖΗΤΕΙΣΤΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗ ΣΑΣ ΝΑ ΣΑΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙ ΤΩΡΑ ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Φιλήμονα Γιαλούρη τα δικαιώματά μας ΟΤΙ ΑΦΟΡΑ ΤΟΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟ - ΤΗΛ. 8678535

Γράψτε ή τηλεφωνείστε στό ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ «ΤΕΚΜΗΡΙΟ»

(Πάτμου 28 Τ.Τ. 816 ΑΘΗΝΑΙ)

γιά νά σās τό στείλουμε ταχυδρομικά (μέ άντικαταβολή)
μόλις κυκλοφορήσει.

Η τιμή τού Βιβλίου είναι 110 δρχ.

‘Η αὐτοκρατορία τοῦ πετρελαίου

φαντασμαγορικό
οικοδόμημα
χωρίς θεμέλια.

Τά ‘Ενωμένα ‘Αραβικά ‘Εμιράτα (ΕΑΕ) γέννημα τοῦ πετρελαίου εἶναι ἓνας νέος κόσμος πού ἀναπτύσσεται μέσα σέ μιὰ ἀσύληπτη ἀντιφατικότητα, ὅπου μέ βαθιές τίς ρίζες καί στέρεη τή δομή τοῦ φεου-

δαρχισμοῦ ἐγείρονται ἐπιδημικές δημιουργίες τῆς σύγχρονης ζωῆς, μέ ἐπιδράσεις ὄχι μόνο τῶν καπιταλιστικῶν ἀλλά καί τῶν σοσιαλιστικῶν φαινομένων. Τό θεμέλιο, διευρυνόμενο, παραμένει φεουδαρχικό.

Τοῦ Πλούτη Σέρβα

Τό Δεκέμβρη τοῦ 1970 ἔφυγαν οἱ βρετανοὶ ἀποικιστές. Ὅχι τόσο γιατί τοὺς εἶχαν διώξει οἱ ‘Εμιρατικοί, ὅσο γιατί εἶχαν ἀντιληφθεῖ ὅτι τό γενικότερο κλίμα τῆς Μέσης ‘Ανατολῆς δέν τοὺς σήκωνε. Ἀπό καιρό οἱ βρετανοὶ εἶχαν ἀρχίσει, γιά λόγους ἐξωτερικούς καί ἐσωτερικούς, νά ξηλώνουν τήν αὐτοκρατορία τους. Τόν ἐπόμενο χρόνο οἱ σειχηδες — παλιοὶ ἀρχηγοὶ δεδουίνων καί κοντραπατζήδων — ἀποφασίζουν νά συμπήξουν τήν ὁμοσπονδία τῶν ἑπτὰ ἐμιράτων. Καί τόν ἴδιο χρόνο, τό καλοκαίρι, ἡ ὁμοσπονδία τους γίνονταν μέλος τῶν ‘Ενωμένων Ἐθνῶν.

ΚΥΡΙΟ στήριγμά τους ἦταν τό πετρέλαιο. Αὐτό πρόσφερε ἀμύθητα πετροδολλάρια. Ἐδωσε τεράστια ἀξία στή γῆ τῶν σειχηδων μέ ἀποτέλεσμα ν’ ἀρχίσει ἓνας ἄνευ προηγουμένου οἰκοδομικός ὀργασμός, μέ τήν προσέλκυση τῶν βασικότερων οἰκοδομικῶν ὀργανισμῶν τῆς Εὐρώπης (σ’ αὐτοὺς συμπεριλαμβάνονταν ὁ ἑλληνικὸς οἶκος «Ἀρχιρόδον», καί ὁ κυπριακὸς J & P). Τό ἐργατικὸ δυναμικὸ προερχόταν κυρίως ἀπὸ τό Πακί-

σταν, τό Ὁμάν, τίς Ἰνδίες καί τήν Παλαιστίνη.

Τό πετρέλαιο

Οἱ κυριότερες πετρελαιοπηγές δρῖσκονται στήν περιοχή τοῦ μικροσκοπικοῦ νησιοῦ Ντάς, ἀπέναντι στό Ἄμπου Ντάμπι. Κυριαρχική ἐταιρία εἶναι σήμερα ἡ ἐθνική ADMA — OPEC. Ἰδρύθηκε στά 1977 γιά ν’ ἀντικαταστήσει τήν ADMA πού στή νέα ἐταιρία, ἐξακολουθεῖ νά διατηρεῖ τὰ συμφέροντά της μέ ποσοστό 40%.

Ἡ ΠΑΡΑΓΩΓΗ τῆς ADMA — OPEC πού στά 1962 ἦταν μόνο 8,5 ἑκατ. βαρέλια, τό 1970 ἔφτασε στά 90 ἑκ. καί τό 1977 στά 190. 361.007 βαρέλια, δηλαδή στοὺς 25.148.068 τόνους. Κυριότερες χώρες ἐξαγωγῆς εἶναι ἡ Ἰαπωνία μέ 9,3% ἑκ. τόνους, ἡ Γαλλία μέ 4,8%. Τό ψηλὸ ποσοστὸ ἐξαγωγῆς σ’ αὐτὲς τίς δύο χώρες εἶναι φανερό ὅτι ἀπορρέει ἀπὸ τὰ συμφέροντα τοῦ ἰαπωνικοῦ καί τοῦ γαλλικοῦ κεφαλαίου στήν ADMA — OPEC.

Ἀκολουθοῦν ἡ κεντρικὴ Ἀμερική μέ 2,8% , ἡ βόρεια Ἀμερική μέ 2%, ἡ Βρετανία μέ 1,9% καί ἄλλες διάφορες χώρες, ἀπ’ ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς, μέ μικρότερα ποσοστά. Σύμφωνα μέ τό σύνταγμα, τὰ 60% τῶν κεφαλαίων (ὄχι μόνον τῶν πετρελαιοπαραγωγικῶν ἐπιχειρήσεων) πρέπει ν’ ἀνήκουν στό κράτος καί τὰ κεφάλαια τῶν ξένων ἐταιριῶν νά μὴν ὑπερβαίνουν τὰ 40%.

ΜΕΓΑΛΗ προσπάθεια καταβάλλεται ἀπὸ τὰ ἐμιράτα γιά τήν «ἀραβοποίηση» τοῦ ἐιδικοῦ ἐπαγγελματικοῦ καί ἐπιθεωρησιακοῦ προσωπικοῦ. Ἔτσι ὡς τό τέλος τοῦ 1976 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀράδων (συμπεριλαμβανομένων καί τῶν ἐμιρατινῶν) πού κατέχουν ἀνώτερες θέσεις στήν ADMA — OPEC εἶχε φτάσει στά 64%. Δηλαδή ἀνέβηκε στοὺς 183, ἐνῶ ἡ προσπάθεια συνεχίζεται γιά τὴ δημιουργία περισσότερων στελεχῶν.

ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ τῶν ΕΑΕ στήν παγκόσμια πετρελαιοπαραγωγή ἔφτασε στά 3,04% πού ἀναλογικά πρέπει νά θεωρεῖται ἀρκετὰ ὑψηλό. Τὰ πιὸ κάτω δεδομένα δείχνουν πὼς τό πετρέλαιο ἀποτελεσε καί ἐξακολουθεῖ νά ἀποτελεῖ, τὴ

μόνη ουσιαστική πηγή των εισοδημάτων της χώρας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ

(σε δισεκ. ντήρχαμ. Ένα ντήρχαμ Ισοϋται με 10 περίπου δρχ.)

	1972	1975
Γενικό εισόδημα		
από το πετρέλαιο	2,7	23,6
Κρατικό εισόδημα		
από το πετρέλαιο	2,4	17,5
Κρατικό εισόδημα		
από άλλες πηγές	0,2	1,0
Σύνολο	2,6	18,5
Τρεχούμενα έξοδα		
προϋπολογισμού	1,2	7,7
Έπενδύσεις	0,5	4,0
Αποθεματικό	0,9	6,8
Σύνολο	2,6	18,5

ΣΧΕΤΙΚΑ μ' αυτά τα δεδομένα αξιόπρεπες είναι οι πιο κάτω διαπιστώσεις της Έπιτροπής της Διεθνούς Τράπεζας, που δείχνουν ότι, τουλάχιστο στην άρχή, τα έμμετρα δέν κατόρθωσαν ν' ακολουθήσουν τό σωστό δρόμο ανάπτυξης.

α) Η ραγδαία ανάπτυξη του πετρελαιο-εισοδήματος οδήγησε σέ μιά κατάσταση όπου ή έστία της οικονομικής πολιτικής έτείνε μάλλον στό νά ξεδεύει τό εισόδημα, παρά νά τό κινητοποιεί γιά νέους πόρους. Σέ μιά προσπάθεια νά διαθέσει γρήγορα τό νεοκερδιμένο πλούτο των πετρελαίων, στό έσωτερικό και στό έξωτετικό, ή όμοσπονδία των ΕΑΕ αύξανε τίς δημόσιες δαπάνες, τόσο σάν έπενδύσεις όσο και στά επαναλαμβανόμενα κοινά του προϋπολογισμού, όπως είναι ή παιδεία και ή υγεία.

β) Έξ αίτίας της ραγδαίας ανάπτυξης σόν όγκο των εισοδημάτων και των έξόδων ήταν ίσως ανασφενκτο νά μήν εγκαθιδρυθεί και νά ακολουθείται αυστηρός προϋπολογισμός ή λογιστικές διαδικασίες. Αυτό φαίνεται στή διαφορά μεταξύ του ποσού του γενικού εισοδήματος (23,6 δισ. ντήρχαμ) και του κρατικού εισοδήματος (17,5 δισ.) Η διαφορά αυτή έρμηνεύεται, έν μέρει, από την καθυστέρηση μεταξύ παραγωγής και πληρωμών, έν μέρει από τό μερίδιο των σείχιδων (RULERS) στό εισόδημα και έν μέρει - πράγμα που συμβαίνει στό Άμπου-Ντάμπι - από τό γεγονός ότι ή έθνική εταιρία πετρελαίου ADNOC, που άμεσα έλέγχει τά 60% της παραγωγής, χρηματοδοτεί τίς δραστηριότητες της από τό πετρέλαιο - εισόδημα, προτού παραδώσει τό υπόλοιπο στην κυβέρνηση.

γ) Η έλλειψη σχεδίασης επέτρεψε τη μεγάλη σπατάλη του εισοδήματος. Σ' αυτά τά χρόνια δέν υπήρχε ύπολογισμός και συνδυασμός έξόδων στην κατασκευή δρόμων και συγκοινωνιών (αεροδρόμια,

λιμάνια κτλ.), στην άνέγερση οίκοδομών, κυβερνητικής ή έπιχειρησιακής χρήσης, στην ανάπτυξη της άγροτικής συγκομιδής από την ως τά σήμερα μή παραγωγική γή, στό χτίσιμο σχολείων και νοσοκομείων. Όλα αυτά είχαν σάν αποτέλεσμα πολύ μέτρια ώφελήματα.

Πέρα από τίς διαπιστώσεις που έγιναν τό Φλεβάρη του 1976, ή έπιτροπή έπεξεργάστηκε γενικές θέσεις γιά μιά σχεδιοποίηση της οικονομίας της χώρας. Παρ' όλα αυτά τά άλματα που πραγματοποιήθηκαν, στά έφτά χρόνια από τη μέρα της άνεξαρτησίας και της όμοσπονδοποίησης είναι εκπληκτικά. Πραγματικά αϊφνιδιαζουν τόν παρατηρητή. Όμως, όπως ή έπιτροπή έχει διαπιστώσει, ή έλλειψη σχεδίασης και προγραμματισμού επέτρεψε νά δοθεί περισσότερη έμφαση στό φανταχτερό έποικοδόμημα παρά στή θεμελιική ύποδομή.

ΤΑ ΧΩΡΙΑ, μέσα στην έφταετία, έγιναν πόλεις. Τίς νομαδικές καλύδες των δεδομένων αντικατάστησαν μοντέρνα χωριουδάκια, μέ τά κατάλευκα σπιτάκια τους. Τίς έρήμους τίς διασχίζουν έκσυγχρονισμένοι τετραπλής κατεύθυνσης δρόμοι. Τεράστιες πολυκατοικίες και πολυτελή ξενοδοχεία έχουν άνεγερθεί. Δέν ύπάρχει πρωτεύουσα έμμετρου - μικρή ή μεγάλη - που νά μήν έχει τό δικό της «Χίλτον».

ΠΡΙΝ ΑΠΟ τό 1971 τό Ντουμπάι τό χώριζε απ' τό χωριό Σιάρτα μιά απόσταση δεκαπέντε χιλιομέτρων. Τώρα μιά ατέλειωτη σειρά από δημόσια κτίρια, γραφεία έπιχειρήσεων, εκθέσεις αυτοκινήτων, ηλεκτρικών και άλλων προϊόντων, καθώς και πλήθος από πολυκατοικίες, που σχεδόν όλες άναμένουν τούς εύπορους ένοικιαστές, έχει γεμίσει τό κενό. Έχει μετατρέψει τό δρόμο που οδηγούσε προς τό χωριό σέ έμπορικό κέντρο. Η Σιάρτα είναι σήμερα ή τρίτη, μετά τό Άμπου-Ντάμπι και τό Ντουμπάι, μεγάλη πόλη των έμμετρων. Τήν ύπολογίζουν σέ 80-100 χιλιάδες κατοίκους που στή μεγάλη πλειοψηφία τους είναι ξένοι. Είναι όλα καινούρια στή Σιάρτα. Κάπου-κάπου σ' απόμερες γωνίες μπορείς νά συναντήσεις τά ύπολείματα του παρελθόντος, που μέ γοργότητα εξαφανίζονται. Έπιβλητικές οι οίκοδομές, οι πλατείες και φαρυάτατοι οι δρόμοι.

ΣΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ της πόλης από την πλευρά του Ντουμπάι, τελειώνει ένα φανταχτερό, άραβικού στυλ μέγαρο, όπου τά τρία τμήματά του συμπλέκονται μέ μεγάλοπρεπες καμάρες. Πάνω από τό κάθε τμήμα ύψώνονται, μέ πλήρη συμμετρία και όργιωδη φαντασία, θεαματικοί τρούλοι. Η θέα αυτού του άραβουργήματος σου ύποβάλλει τη σκέψη ότι κάποιο ξακουστό τέμενος πρόκειται σύντομα νά εγκαινιαστεί εκεί. Όμως εδώ δέν είναι παρά ή κεντρική άγορά (SOUK). Έγείρεται γιά νά στεγάσει τίς σημερινές μικρές-μικρές λαχαναγορές

και ίχθυαγορές. Γιά τό σχέδιο συνεργάστηκαν ξένοι αρχιτέκτονες. Η δαπάνη προϋπολογίστηκε στά 200 εκατ. ντήρχαμ δηλαδή 2 δισεκ. δραχμές. Άλλά θά μείνει κατάπληκτος όταν λίγο πιο πέρα από την SOUK - την άγορά, στην καρδιά της πόλης, θ' αντικρύσεις άνεγειρόμενο τό... νέο σφαγείο, όχι θέβαια στό ίδιο κόστος. Κι άκόμη πιο πολύ θά εκπλαγείς όταν άλλες πληροφορίες θά σέ διαβεβαιώσουν ότι αυτές οι τρομαχτικές δαπάνες συντελούνται μέ δανεικά χρήματα. Γιατί ή Σιάρτα είναι σχετικά φτωχό έμμετρο. Άνοικοδομείται μέ βοήθεια από τό πλούσιο έμμετρο του Άμπου-Ντάμπι. Και προπαντός μέ δάνεια από τίς ξένες τρέπεζες, ύπολογίζοντας στά έξοδα από τίς πετρελαιοπηγές της που μόλις τώρα άρχισαν νά αποδίδουν.

ΑΝ ΤΡΑΒΗΣΕΙΣ προς τό βορρά, κάπου 200 χιλιόμετρα από τό Ντουμπάι και φτάσεις στην πρωτεύουσα των πρωτευουσών στο Άμπου-Ντάμπι τότε θά αϊφνιδιαστείς μπροστά στο θαύμα, που έχει δημιουργήσει ή σύγχρονη πολεοδομία και αρχιτεκτονική, σ' ένα χώρο που πριν από την άνεξαρτησία (πριν από 7 χρόνια) είχε 20 χιλιάδες κατοίκους και σήμερα είναι μιά πόλη των 200 χιλιάδων.

Κοινωνική πολιτική

ΟΜΩΣ δέν είναι μόνο οι πολυκατοικίες, τά παλάτια, τά ξενοδοχεία, τά αεροδρόμια, τά τεμένη, οι δρόμοι, ή έπιμονή στο πράσινο, γενικά ή πολεοδομία, που φαντάζουν στά έμμετρα. Γιά νά ολοκληρώσεις την εικόνα, όφείλεις νά σταθείς, έστω και σέ γενικές γραμμές, στο άλλο σκέλος του οίκοδομήματος, που συνιστάται σ' αυτό που όνομάζουμε υγεία, εκπαίδευση, στέγη, και κοινωνική μέριμνα γιά τό λαό.

ΟΥΤΕ στοιχειώδη ιατρική περίθαλψη τά έμμετρα δέν διέθεταν πριν από την άνεξαρτησία. Οι άνθρωποι ζούσαν και πέθαιναν χωρίς ιατρού και νοσοκόμα. Σήμερα, σόν προϋπολογισμό του 1978, είναι αναγραμμένο τό ποσόν των 252 εκατ. δολ. γιά ιατρική περίθαλψη. Άπαρχής ή φροντίδα γιά την υγεία του λαού είχε τραβήξει προς κατακόρυφη άνοδο. Στά 1973 αποπερατώθηκε και μπήκε σέ λειτουργία τό ξακουστό νοσοκομείο «Ράσιπ Εϊνάλ» έξοπλισμένο μέ την τελευταία λέξη της ιατρικής έπιστήμης γιά πλήρη έσωτερική και έξωτερική περίθαλψη, κόσμημα που θά τό ζήλευαν πολλές άνεπτυγμένες χώρες. Διαθέτει 400 κρεβάτια. Κι όλα τά προσφέρει δωρεάν, άκόμα και γιά τούς ξένους.

Σ' αυτό τό διάστημα ή έξυπνέρεση των ασθενών αύξήθηκε από 7.411 σέ 27.801. Στο μεταξύ αποπερατώνεται τό μεγάλο νοσοκομείο του Άμπου-Ντάμπι, στο μέγεθος του νοσοκομείου Ράσιπντ μέ 5.000 κρεβάτια. Ένα άλλο στο Άλ-Εϊμ μέ 250 κρεβάτια. Πλάι σ' αυτά τά τρία

μεγάλα νοσοκομεία έχει προδιαγραφεί, όπως στις άλλες κοινότητες, κάθε 1000 κατοίκους να υπάρχει και μία τακτική παραικλινική.

ΣΤΑ 1952 ούτε ένα σχολείο δεν υπήρχε στα έμιράτα. Σήμερα υπάρχουν περισσότερα από διακόσια, με περισσότερους από 70 χιλ. μαθητές, όταν οι γηγενείς κάτοικοι των έμιράτων μόλις ξεπερνάνε τις 200 χιλιάδες. Ο προϋπολογισμός για την παιδεία αυξήθηκε από 62,5 εκατ. ντίρχαμς τό 1972 στα 510 εκατ. τό 1976. Ίδρύθηκε πανεπιστήμιο. Καί ταυτόχρονα εκατοντάδες φοιτητές και φοιτήτριες στέλνονται στο εξωτερικό για μεταπτυχιακή εκπαίδευση. Όλα, φοίτηση, διδασκαλία, πρόγευμα δωρεάν. Οι φοιτητές παίρνουν 500 ντίρχαμς τό μήνα (5.000 δρχ) για προσωπικά έξοδα. Καί για όσους σπουδάζουν στο εξωτερικό τά προσωπικά μόνον έξοδα ανέρχονται στα 1000 ντίρχαμς τό μήνα.

ΣΤΕΓΗ καί κοινωνική μέριμνα είναι εξασφαλισμένη γιά τόν κάθε έμιρατινό. Έτσι κανένας δέν έχει νά σκεφτεί γιά τήν υγεία του, τή μόρφωσή του, τή στέγη του. Όλα φαίνονται νά είναι πλήρως διασφαλισμένα.

Αντιφάσεις, καί προβλήματα

ΟΜΩΣ, παρ' όλη αὐτή τή μεταμόρφωση, στή βάση παραμένουν οί φοβερές κοινωνικές αντιφάσεις πού έπαυξάνονται στήν πορεία τής ανάπτυξης. Γιατί τό ανοικοδόμημα εγείρεται πάνω στό σάθρο, φεουδαρχικό θεμέλιο. Μοναδικοί κοινωνικοί οργανωτές καί ρυθμιστές παραμένουν οί σείχηδες, πού καθημερινά γίνονται ισχυρότεροι, έφ' όσον αυξάνεται ή αξία τής γής τους, τά κέρδη από τίς επιχειρήσεις τους, καί τά μερίδιά του από τό πετρέλαιο. Έπαυξάνουν τά πλούτιά τους, πού τά χρησιμοποιούν καί τά σπαταλούν, κυρίως τά σπαταλούν, κατά...

Η ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΕΞ ΑΙΤΙΑΣ ΤΩΝ κοινωνικών δεδομένων, τράβηξε δυστυχώς πρὸς στραδό καί ανώμαλο δρόμο. Έργατικό δυναμικό, στή χώρα δέν υπήρχε. Ούτε κοινωνική τάξη καί ειδικό προσωπικό γιά νά προγραμματίσει καί νά κατευθύνει τήν ανάπτυξη. Τό καθετί έπρεπε ν' άρχίσει μέ ξένο εργατικό δυναμικό καί ξένο επιχειρησιακό, έμπορικό καί διαχειριστικό πνεύμα πού τόσο πληθωρικά τά προσφέρει ή ξένη αγορά. Καί οί σείχηδες τό βρήκαν τόσο βολικό ν' άνοιξουν τίς άγκάλες τους στούς ξένους επιχειρηματίες καί διάπλata τίς πόρτες

στά εξευτελιστικά άμοιβάμενα εργατικά χέρια πού κατάφθαναν από τίς γειτονικές χώρες.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟΙ είναι οί άριθμοί, πού δημοσιεύθηκαν έπίσημα τήν 31η τοῦ Μάη 1975. Σύμφωνα μ' αὐτούς τούς άριθμούς, από τό εργατοϋπαλληλικό προσωπικό τών έμιράτων μόνο τό 23,1% είναι ντόπιοι. Καί τό άλλο 76,9% προέρχεται από τίς άραβικές χώρες. Στήν πρώτη σειρά οί πακιστανοί μέ 15%, κι άκολουθούν οί όμανικοί μέ 13%, οί Ινδοί μέ 8,5%, οί παλαιστίνιοι μέ 5,60%. Ένα ποσοστό 1,6% αναφέρεται ως «άλλες μή άραβικές χώρες». Σ' αὐτό συμπεριλαμβάνονται οί ξένοι ευρωπαίοι, οί κύριοι καί οί έλληνες ειδικοί καί τεχνικοί εργάτες.

ΣΗΜΕΙΩΝΟΥΜΕ παρενθεσιακά ότι οί κυριότερες ελληνικές καί κυπριακές εταιρίες πού άπασχολούνται στα έμιράτα, είναι ή «Άρχιρόδον» τών Άθηνών καί ή J & P τής Λευκωσίας. Η πρώτη, μέ ειδικότητα στα λιμάνια, έχει κατασκευάσει τά λιμάνια τοῦ Ράς Άλ Καϊμάχ, τοῦ Κορφαγκάν καί βρίσκονται στήν άποπεράτωση τοῦ λιμανιοῦ τής Σιάρτα, συνολικού ύψους δαπάνης 260 εκατ. δολάρια, κι αὐτά σέ μία περίοδο πού οί εργασίες τής «Άρχιρόδον» βρίσκονται στήν κάμψη τους. Σήμερα άπασχολεί περίπου 150 έλληνες ειδικούς καί τεχνικούς καί δύο ως τρεῖς χιλιάδες ξένους εργάτες. Όσον άφορά τήν κυπριακή J & P μέ γενικότερους στόχους στα έμιράτα, έχει ως τά σήμερα άποπερατώσει συμβόλαια κατασκευής δρόμων καί οίκοδομῶν αξίας 250 εκατ. δολ. καί εξακολουθεῖ νά εργάζεται μέ βάση συμβόλαια ύψους 225 εκατ. δολλαρίων. Στίς

Μιά χώρα άγνωστη μέχρι τό 1971

Άγνωστα ήταν τά ΕΑΕ πρίν από τό 1971. Άπλούστατα δέν υπήρχαν. Ούτε γιά κανένα από τά έφτά Έμιράτα, πού συνιστούν τή σημερινή Όμοσπονδία, γινόταν λόγος. Ήταν θαμμένα κάτω από τό «κράτος» τών μεμονωμένων Σείχηδων καί τών καπεταναίων Βεδουϊνων. Γινόταν λόγος, μόνο γιά τό λιμάνι τοῦ Ντουμπάι, όπου οί κατακτήτες τής περιοχής, Όλλανδοί, Πορτογάλοι καί τελευταίοι οί Βρετανοί, τό χρησιμοποιούσαν γιά τό διακομετακομιστικό έμπόριο τους. Αργότερα, άρχίζει νά γίνεται λόγος γιά τόν Άμπου-Ντάμπι, όπου στα 1954 είχε εγκατασταθεῖ ή Ιαπωνογαλλική Έταιρία Πετρελαίων ADMA (μέ κεφάλαια 66,6% γιαπωνέζικα καί 33,3% γαλλικά). Η πρώτη φόρτωση πετρελαίου έγινε στα 1962.

Μιά έμπιστευτική έπίσημη έκθεση, στηριγμένη στις έρευνες μιάς παγκόσμιας τραπεζιτικής άποστολής, πού εκδόθηκε

τό Φλεβάρη τοῦ 1976, άρχίζει μέ τά πιά κάτω:

«Πρίν από τήν ανακάλυψη τοῦ πετρελαίου, πού γιά πρώτη φορά έξήχθηκε από τό Άμπου-Ντάμπι, στα 1962, τά έφτά Έμιράτα, πού τώρα άποτελούν τά Ένωμένα Άραβικά Έμιράτα (ΕΑΕ) (Άμπου-Ντάμπι) Ντουμπάι, Σιάρτα, Άλμαάν, Ούμ, Άλ-Καϊμάχ καί Φουζϊέρα) ήταν σχετικά άποκομμένα από τόν υπόλοιπο κόσμο καί ύπόφεραν από τούς πολύ περιορισμένους φυσικούς πόρους καί τή πληθυσμιακή άραιότητα. Πολλοί από τό μικρό διασπαρμένο πληθυσμό γύρω στις 100 χιλιάδες, ήταν άστεγοι. Καί ή πλειοψηφία εξασφάλιζε μιάν άβέβαιη ζωή από τό ψάρεμα ή τή γεωργία. Στο Ντουμπάι, τό έξωτερικό έμπόριο άποτελούσε έπίσης μιά σημαντική πηγή εισοδήματος. Τά μεμονωμένα Έμιράτα, πού ήταν μικρά καί πολύ φτωχά προικισμένα, δέν

άναπτυσαν σύγχρονα δημόσια ιδρύματα καί είχαν μόνο μιά έμβρυακή κρατική ύπηρεσία. Χωρίς εισόδημα δέν μπορούσαν νά αναπτύξουν τέτοιες ύπηρεσίες όπως είναι ή παιδεία καί ή υγεία. Η κυδέρνηση έπαίξε έναν πατερναλιστικό ρόλο σ' ένα LAISSEZ FAIRE οικονομικό σύστημα, όπου ή άτομική επείχιρηση ήταν ισχυρή, ιδιαίτερα στό έμπόριο».

Αὐτή ή εικόνα τά λέει, περίπου όλα, γιά τό παρελθόν. Η συνολική έκταση καί τών έφτά Έμιράτων είναι 77.700 τετραγ. χιλ. ενώ μόνο του τό έμιράτο τοῦ Άμπου-Ντάμπι κατέχει έκταση 67.350 τ.χ.. Τό δεύτερο σ' έκταση, τό Ντουμπάι, κατέχει μόνο 3.900 τ.χ., τό τρίτο ή Σιάρτα 2.600 τ.χ., καί τό μικρότερο άπ' όλα, τό Άζμάν, μόνο 250 τ.χ. (Γιά λόγους συγκριτικούς σημειώνουμε ότι από τό γειτονικά κράτη ή Σαουδική Άραβία είναι πιά μεγάλη από τά ΕΑΕ σ' έκταση κατά 26 φο-

ρές καί σέ πληθυσμό κατά 8 φορές. Τό Όμάν 4 φορές σέ έκταση καί σέ πληθυσμό λιγότερο από δύο φορές. Τά άλλα γειτονικά κράτη « έπίσης πετρελαιοπαραγωγικά - τό Κουβέιτ καί Κατάρ είναι μικροσκοπικά καί μέ ελάχιστο πληθυσμό, πού τό καθένα δέν ξεπερνά τις 300.000 πληθυσμό).

Στά 1975, μέ τήν εισροή τών ξένων, κυρίως, εργατών, ό γενικός πληθυσμός είχε φτάσει στις 653 χιλιάδες, μέ πυκνότητα πληθυσμοῦ 8 κατά τ.χ. Τό έμιράτο τοῦ Άμπου-Ντάμπι είχε φτάσει τις 236 χιλιάδες, τό Ντουμπάι 207 χιλιάδες μέ πυκνότητα 53, ή Σιάρτα 88 τ.χ. μέ πυκνότητα 34, καί τό μικροσκοπικό Άζμάν 22 χιλ., μέ τή σημαντική, σύμφωνα μέ τίς αναλογίες, πυκνότητα 88 άτομα κατά τ.χ. Στά τέλη τοῦ 1977 ό πληθυσμός, χάρις στήν έντατικότερη εισροή τών ξένων εργατών ύπολογίστηκε στις 840 χιλ. κατοίκους.

δουλειές της άπαχολεϊ σήμερα 350 κύριους στο διοικητικό και τεχνικό προσωπικό και γύρω στις 4.500 εργάτες και τεχνικούς, από τους οποίους τά 25% είναι κύριοι.

ΠΡΕΠΕΙ με έμφαση να υπογραμμιστεί ότι ντόπιοι εργάτες δεν άπασχολούνται μήτε στις οικοδομές μήτε στη βιομηχανία. Άπασχολούνται μόνο σάν υπάλληλοι στα ύπουργεία, σ' άλλα κρατικά ιδρύματα και στις τράπεζες. Οί άλλοι ντόπιοι εργαζόμενοι άπασχολούνται στη γεωργία και στο έμποριο. Πρόσφεραν και προσφέρουν πολλά στην οικοδόμηση της χώρας, οί ξένοι ειδικοί και τεχνικοί. Καί είναι γνωστό πώς άμείβονται καλά. "Όμως κανένας άπ' αυτούς δεν πάει στα έμιράτα για να μείνει. Πάει με μόνο λόγο να κάμει όσο μπορεί πιά γρήγορα τό κομπόδεμά του και τό ταχύτερο να έπιστρέψει στην πατρίδα του. Οί ξένοι άραβες εργάτες, δυστυχώς χρησιμοποιούνται σάν άγγελες ύποζυγων. "Ομαδικά, έκμισθώνονται, από τους εργολάβους. Καί ή δίξα τους τερματίζεται την ίδια στιγμή πού θα τερματισθεί και ή εργασία τους στον εργολάβο, πού τους μίσθωσε. "Ωρες πολλές - δεκάωρο - στη δουλειά, όσο σκληρές κι αν είναι οί καιρικές συνθήκες. "Η άμοιδή, μπορεί να είναι ψηλότερη άπ' όσα έπαιρναν στην πατρίδα τους - Πακιστάν, "Ινδίες, "Ομάν, "Ιράκ, "Ιράν κτλ. Μπορεί ακόμα, με φονερές στερήσεις, να φτιάχνουν κι αυτοί τό κομπόδεμά τους. "Όμως ή πληρωμή των κόπων τους είναι τρομερά έξευτελιστική (και άπάνθρωπη) έναντι των άλλων εργαζομένων. Κι' ούτε πού έχουν τό δικαίωμα να ζητήσουν περισσότερα. Ούτε ό υπεργολάβος πού τους άπαχολεϊ μπορεί να τους προσφέρει περισσότερα άπ' όσα ό εργολάβος έχει όρίσει. Καμιά νομοθεσία δεν ύπάρχει γι αυτούς και κανένα δικαίωμα. Ούτε και ν' άρρωστήσουν. Γιατί σάν άρρωστήσουν πρέπει ν' άποδείξουν ότι δεν προφασίστηκαν τόν άρρωστο για ν' άπεργήσουν. "Εφ' όσον ή άρρώστεια δεν άποδειχτεί, τότε θα πέσει ό δούρδουλας των άστυνομικών του κράτους, ενώ ή δίξα παραμονής αυτόματα άκυρώνεται. Σ' ό,τι άφορά τίς συνθήκες ζωής, όπου άγγελήδόν διαδιδούν οί άραβες ξένοι εργάτες, πρέπει να έπισκευτείς τό «CARDUM VILLAGE» («χαρτονένιο χωριό») τό Ντουμπάι, για να φριξεις.

ΑΛΛΑ με τά αίσθήματα του ύπ' άτόν ύψηλά άμοιβόμενου ειδικo-τεχνικού προσωπικού και με τίς ζωώδεις συνθήκες των νεο-σκλάβων εργατών, σύγχρονο κράτος δεν στηρίζεις. Τόν ντόπιο εργαζόμενο στην παραγωγή δεν πρόκειται να τό τραδήξεις όσο κι αν τό επιδιώξεις. Τό άτύχημα είναι πώς οί RULERS (κυβερνήτες-σειχηδες) δεν φαίνεται να δίνουν μεγάλη προσοχή.

ΤΙΘΕΤΑΙ τώρα, τό έρώτημα: πώς οί

σειχηδες έλυσαν τό πρόβλημα της διοίκησης;

ΕΠΑΝΑΠΑΥΟΝΤΑΙ, με την πεποίθηση ότι τό λύνουν προσφέροντας καλύτερη ζωή στους ντόπιους, και, όπωσδήποτε παραμυθένια ζωή στο συγγενόλδι, στενό και μακρινό και στους άλλους παρακοιμώμενους. Θέσπισαν μιά κατάλληλη νομοθεσία, πού έπιτρέπει σ' όλους τους κερδοσκόπους να συνεργάζονται με τους ξένους κοντρακτόρους και τίς ξένες εταιρίες για να καρπούνται άνετα πλούσια κέρδη. Κτίζουν χωριά και άναπτύσσουν τό πράσινο για να συγκεντρώσουν τους θεοδιόνους στη γη και την άγροτική παραγωγή. Πολεμούν τίς άρρώστειες. Καί σπουδάζουν τους νέους. "Όπωσδήποτε προσφέρουν ίκανοποίηση στο ένα τέταρτο των κατοίκων μιά και μόνο τό ένα τέταρτο του πληθυσμού είναι οί ντόπιοι. Καί πιστεύουν πώς όλα πάνε και θα πηγαίνουν καλύτερα. "Ετσι περίπου, σκέφτονται οί ιθύνοντες, και σ' άλλες μεγάλες πιά προχωρημένες χώρες. "Όμως βλέπουμε κατά πού τό πάνε.

ΜΙΑ ΧΑΡΑ, έφτιαξαν και τοποθέτησαν στο σύνταγμά τους, τό πολιτειακό σύστημα. Πάνω άπ' όλα έστησαν τό Συμβούλιο των έφτά έμίρηδων. Τόσο στην πρώτη όσο και στην δεύτερη πενταετία, εκλέξανε σάν πρώτο έμίρη τό Σείχη Ζαΐντ, επικεφαλής των άλλων έξι έμίρηδων. Σάν εκτελεστικό όργανο διόρισαν ένα πολυπληθές ύπουργικό συμβούλιο, κυρίως από τό συγγενόλδι των δευτεροβάθμιων σειχηδων. Σάν συμβουλότεροι όρισαν 40 «βουλευτές» από την τριτοβάθμια σειρά των προνομιούχων. Κόμματα δεν χρειάζονται, είπαν. Ούτε φυσικά αντιπολίτευση. "Εφημερίδες μπορούν να δγαίνουν όσες θέλουν. "Οχι μόνο στα άραβικά αλλά και σ' άλλες γλώσσες. Κι όσες άπ' αυτές θα εύαρεστούν τους σειχηδες, θα μπορούν να ύπολογίζουν σ' ένα κρατικό επίδομα, ισάξιο με τό 35% των όλων παραφουσκωμένων έξόδων τους.

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ παρουσιάζει ένα πρόγραμμα άνάπτυξης, με βάση τίς ξένες μελέτες και είσηγήσεις. Καί κάποια πρόσδος σχετιζόμενη με την παραγωγή πετρελαίου, είναι έμφανής στο βιομηχανικό τομέα. (Παραγωγή και έμφυσάλωση ύγραερίου, τσιμεντοποιεία). "Όμως την άλλη βιομηχανία (περισσότερο την έλαφριά όλα - ρουχικά, παπούτσια, τρόφιμα, οικιακά σκεύη κτλ., όλα εισάγονται), παρά την βαρεία πουθενά δεν την βλέπεις άπ' έξω. Χαρακτηριστικό δείγμα οί εισαγωγές από την μικροσκοπική Κύπρο, Παπούτσια, ρούχα, τρόφιμα άρχισαν στα τελευταία 3 χρόνια να έξάγουν οί κύριοι στα έμιράτα. Μισό εκ. λίρες στα 1975, έναμισι εκατ. στα 1976,3,5 εκατ. στα 1977. Καί σέ 4,5 εκατ. λίρες (450 εκατ. δρχ.) ύπολογίζονται οί κυπριακές έξαγωγές στα 1978. Κι οί εισαγωγές από τά έμιράτα στην Κύπρο; Μηδέν.

ΕΝΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ άτσαλιού (τό μόνο) πού ύπολογίστηκε να μπει, στην παραγωγή στα 1976, ακόμα δεν άποπερατώθηκε. "Επαναπαύονται στο πετρέλαιο και τά παράγωγά του. "Όμως οί παρατηρητές διερωτούνται: Σάν σταματήσει ή δεσποτεία του πετρελαίου τί θα γίνει; Τά ένωμένα άραβικά έμιράτα, πέραν από τό πετρέλαιο άπαιτούν και άλλο παραγωγικό ύπόβαθρο. Τά πανοραμικά τεμένη πού ύψώνονται ως τους ουρανούς και οί χίλιες φωνές των μουεζίνηδων πού χαλούν τό κόσμο πέντε φορές την ήμέρα δεν άποτελούν την άλλη παραγωγή.

ΜΠΟΡΕΙ ν' άκούσεις κάποιο «δουλευτή» να σέ καθησυχάζει με τό «έχουμε μεγάλα άποθέματα σέ συνάλλαγμα στις ξένες τράπεζες. "Εχουμε επίσης τά πλάνα μας. Μή μās φοβάστε.» "Όταν από διάφορες γωνίες άκούς τίς μεμψιμοιρίες από τά φτωχά έμιράτα, ότι τό μεγάλο έμιρατο, τόν "Αμπου-Ντάμπι, δεν μās προσέχει όσο χρειάζεται και προτιμότερο να διαλύσουμε την όμοσπονδία. "Όταν από άλλου πληροφορείσαι ότι ό μεγάλος έμίρης, ό σειχης Ζαΐντ μεθοδικά τραβάει πρός την παντοκριαρχία του έμιράτου του.

ΚΑΙ ΟΤΑΝ από τίς ίδιες πηγές άκούς διηγήσεις ότι οί διαφορές μεταξύ των δύο μεγάλων, του έμίρη του "Αμπου-Ντάμπι και του έμίρη του Ντουμπάι είναι τόσο μεγάλες ώστε πολλές φορές να φθάνουν στο άπροχώρητο, τότε σίγουρα, πολλά πράγματα δεν πάνε καλά στην μικρή αυτή άυτοκρατορία του πετρελαίου.

ΕΤΣΙ όσο φανταχτερό κι αν είναι τό φαινόμενο - τό πιά φανταχτερό πού έχει παρουσιασθεί ως τά σήμερα στο σύγχρονο κόσμο - στη βάση ύπάρχουν τά μεγάλα προβλήματα πού δλο και μεγεθύνονται. Προβλήματα πού τά γεννά και τά εκτρέφει ή άπολυταρχία και πού θα έξακολουθούν να άπειλούν τό φαντασμένο ύποϊμπεριαλισμό των σειχηδων του πετρελαίου.

‘Η ἐξέγερση τῶν μαύρων ἐργατῶν

Τοῦ Ἀγγέλου Χρήστου

Τό μαύρο συνδικαλιστικό κίνημα στή Νότια Ἀφρική, ἕνας ἀπό τούς σπουδαιότερους μοχλούς ἀντίστασης σήμερα ἐναντίον τοῦ ρατσιστικοῦ καθεστώτος τοῦ Φόρστερ, ἔχει τίς ρίζες του στίς ἀρχές τοῦ αἰῶνα. Τά μαύρα ἐργατικά συνδικάτα δρῆθηκαν, ἔστω καί ἀνοργάνωτα, στήν ἐμπροσθοφυλακή τῶν ταξικῶν ἀγώνων. Ἡ γενική ἀπεργία τοῦ Ντούρμπαν τό 1973, ἡ συμμετοχή τῶν μαύρων ἐργατῶν στό πλευρό τῶν μαθητῶν καί φοιτητῶν τοῦ Σοβέτο τό 1976 καί ἡ γενική ἀπεργία τοῦ Κέηπ τάουν τό 1977, εἶναι μόνο οἱ κορυφαῖες στιγμές τῶν κινητοποιήσεων τῶν μαύρων ἐργατῶν τῆς Νότιας Ἀφρικής.

Τό συνδικαλιστικό κίνημα στή χώρα τοῦ Φόρστερ πέρασε διαδοχικά ἀπό τρεῖς, θά μπορούσε νά πεί κανένας, φάσεις πού σημάδεψαν τή γέννηση, τήν ἐξέλιξη ἀλλά καί τίς προοπτικές του:

● 1918 – 1932: Κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τοῦ Κλέμενς Γχανταλί, ἡγετικού στελέχους τοῦ Ἀφρικανικοῦ Ἐθνικοῦ Κογκρέσου (Α.Ν.Κ.), τό συνδικατο τῶν Βιομηχανικῶν καί ἐμπορικῶν ἐργατῶν (Ι.Κ.Υ.) παίρνει τεράστια ἀνάπτυξη καί συσπειρώνει

Θυμηθεῖτε τό Σοβέτο...

Τόν Ἰούνιο τοῦ 1976 ξέσπασε στή Νότια Ἀφρική μέ ἀφορμή «μαθητικές ἀπεργίες» ἡ μεγάλη «μαύρη» ἐξέγερση τοῦ Σοβέτο.

Μαθητές, φοιτητές καί ἐργάτες κατέβηκαν στούς δρόμους τοῦ Κέηπ Τάουν, τοῦ Ρήφ, τοῦ Γιοχάνεσμπουργκ καί ἄλλων πόλεων τῶν Ν. Ἀφρικής ζητώντας τήν κατάργηση τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, τήν ἀλλαγὴ τοῦ ρατσιστικοῦ καθεστώτος τοῦ Φόρστερ.

Τό «λευκό καθεστῶς» ἀντιμετώπισε τή μαύρη ἐξέγερση μέ πρωτοφανή ἀγριότητα. Χίλιοι περίπου ἀπεργοί ἢ διαδηλωτές ἔχασαν τή ζωή τους ἀπό τά πυρά τῆς ἀστυνομίας πού κτυποῦσε ἀδιάκριτα, ἀκόμα καί λευκοὺς πού ὑποστήριζαν τούς διαδηλωτές...

Ἄς θυμηθοῦμε λοιπόν τό Σοβέτο:

Σοβέτο, 16 Μαΐου 1976

Οἱ μαθητές τῶν γυμνασίων Μπελέ, Θουλασίζουε καί Ἐμθοζένι τοῦ Σοβέτο κατεβαίνουν σέ ἀπεργία γιατί ἡ κυβερνήση ἀρνήθηκε νά δεχθεῖ τό αἷτημά τους νά μή χρησιμοποιοῦν τά «ἀφρικανικά», τήν ἐπίσημη μαζί μέ τά ἀγγλικά γλώσσα τοῦ κράτους πού μιλά ἡ πλειοψηφία τῶν λευκῶν. Οἱ μαύροι τή θεω-

ροῦν σά γλώσσα τῆς «λευκῆς καταπίεσης» καί τή μισοῦν...

Σοβέτο, 8 Ἰουνίου:

Ἀστυνομικό αὐτοκίνητο πυρπολεῖται στό γυμνάσιο Ναλέντι καί ἄλλα τρία πετροβολοῦνται ἔπειτα ἀπό «ἐπιχείρηση» τῆς ἀστυνομίας νά συλλάβει ἕνα μαθητή. Ἀστυνομικές ἐνισχύσεις πού καταφθάνουν, χρησιμοποιοῦν δακρυγόνα γιά νά διαλύσουν τά πλήθη πού ἔχουν συγκεντρωθεῖ.

Στό γυμνάσιο Θουλασίζουε, 15 μαθητές συλλαμβάνονται γιά ἀνάκριση ἀφοῦ ἡ ἀστυνομία εἰσβάλλει καί στίς τάξεις. Ἐπίσημο ἀνακοινωθέν ἀναφέρει ὅτι «πολλοὶ μαθητές ἀποφάσισαν νά λύσουν τήν ἀπεργία»...

Σοβέτο, 14 Ἰουνίου

Ὁ Λεονάρντο Μοσάλα τοῦ Προοδευτικοῦ Κόμματος προειδοποιεῖ ὅτι μιά καινούρια ἐξέγερση παρόμοια μέ ἐκείνη τοῦ Σάρπβιλ τό 1960, κυφορεῖται στή Νότια Ἀφρική.

Σοβέτο, 16 Ἰουνίου:

Πάνω ἀπό 10 χιλιάδες μαθητές ἀνταποκρινόμενοι στό κάλεσμα τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν μαθητῶν τοῦ

Σοβέτο, κατεβαίνουν σέ μιά τεράστια διαδήλωση πού κινεῖται ἀπό σχολεῖο σέ σχολεῖο. Τρακόσιοι ἑνοπλοὶ ἀστυνομικοὶ χρησιμοποιώντας δακρυγόνα καί τά ὅπλα τους ἐπιχειροῦν στό Ὀρλάντο νά διαλύσουν τό πλήθος. Στό δυτικό Ὀρλάντο οἱ μαθητές, μαζεμένοι γύρω ἀπό τά πρῶτα πτώματα τῶν συναδέλφων τους, πετροβολοῦν καί πυρπολοῦν ἀστυνομικά αὐτοκίνητα καί κυβερνητικά κτίρια. Στό τέλος τῆς μέρας ὁ ἀπολογισμός τῶν θυμάτων εἶναι 25 νεκροί καί ἀνάμεσά τους ὁ κοινωνιολόγος Δρ. Μ. Ἐντελστέιν. Ἡ περιοχή τοῦ Σοβέτο κηρύσσεται «ἐπικίνδυνη» καί οἱ λευκοὶ ἐγκαταλείπουν τήν περιοχή.

Σοβέτο, 17 Ἰουνίου:

Ἡ ἐξέγερση ἀπλώνεται στό Ντόμπσονβιλ καί στό Κλίπταουν καί ἀργότερα τήν ἴδια μέρα στό πανεπιστήμιο Τουρφλόουπ καί Ζουλουλάντ. Στό Σοβέτο ἀπαγορεύεται ἡ κυκλοφορία ἐφημερίδων. Οἱ λιθοβολισμοί καί οἱ πυρπολήσεις συνεχίζονται ὅλη τή μέρα καί κυβερνητικά κτίρια, χόστελς, σχολεῖα καί καταστήματα πού πουλοῦν οἰνοπνευματώδη καταστρέφονται, ὅπως ἐπίσης καί τά κτίρια τοῦ Συμβουλίου τῶν

στούς κόλπους του πάνω από 100 χιλιάδες μέλη.

● Ως τό 1944 τό Κογκρέσο τών μαύρων εργατών (CNETU) παρουσιάζει μία σημαντική ανάπτυξη οργανώνοντας 158.600 μέλη που συμμετέχουν σέ 119 συνδικάτα. Τό CNETU συγκεντρώνει στίς τάξεις του τό 40% του συνόλου (390 χιλιάδες) τών μαύρων εργαζομένων στή βιομηχανία και τό εμπόριο.

● Η περίοδος 1955 - 64 σηματοδοτείται από τήν οργανωτική ανάπτυξη και τή δράση του Νοτιαφρικανικού Κογκρέσου τών Συνδικάτων (SACTU) και τής Ένωσης Έλευθέρων Άφρικανικών Συνδικάτων (FORATASA) μέ 90 χιλιάδες περίπου μέλη.

Σέ καμία όμως από τίς τρεις αυτές φάσεις τό συνδικαλιστικό κίνημα δέν μπόρεσε ν' αποκρυστάλλώσει καθαρές πολιτικές ή συνδικαλιστικές θέσεις. Αιτία ήταν τό «ειδικό νομοθετικό πλαίσιο» πού απέκλειε τό δικαίωμα τών μαύρων εργαζομένων νά οργανώνονται σέ συνδικάτα.

● Τό ICU διαλύεται τό 1924 μέ τό νόμο «περί βιομηχανικών κινήτρων» και πυρήνες του συνεχίζουν τήν παράνομη δράση ως τό 1932.

● Τό CNETU «χτυπιέται» τό 1942 μέ τή θέση εκτός νόμου του Κομμουνιστικού Κόμματος τής Νότιας Άφρικής και τή θέσπιση τών «πολεμικών μέτρων».

● Τό 1956 - 75 ήγεται στελέχη του SACTU κλείνονται στή φυλακή ενώ

56 «παραιτούνται» ύστερα από παρεμβάση του ύπουργού εργασίας.

Όμως τά σκληρότερα χτυπήματα γιά τό συνδικαλιστικό κίνημα έρχονται στή δεκαετία του 60 μέ νομοθετήματα όπως τό «νομοσχέδιο γιά τήν τρομοκρατία» (TERRORISM ACT) και ό νόμος «περί φυλακίσεως» (PRISONS ACT) πού προβλέπει ότι ό καθένας μπορεί νά συλληφθεί όπουδήποτε και νά κρατηθεί μέ ελάχιστο όριο προφυλάκισης 180 μέρες χωρίς καμιά δικαιολογία κλπ.

Ψυχολογική πίεση και οικονομική έκμετάλλευση

Τό μαύρο συνδικαλιστικό κίνημα τής Νότιας Άφρικής έχει σήμερα νά δείξει μία αξιόλογη δράση.

Η γενική απεργία στο Ντούρμπαν, τό 1973, όταν τό 88% τών εργατών στο λιμάνι, στα εργοστάσια και γενικά στο εμπόριο, απέργησαν απαιτώντας ψηλότερους μισθούς, ήταν μία ευκαιρία γιά νά μετρήσει τίς δυνατότητές του.

Από τό 1973 μέχρι σήμερα έχουν ιδρυθεί 19 μαύρα συνδικάτα σ' όλη τή χώρα οργανωμένα παράνομα ή μισοπαράνομα, μόνοι εκφραστές σ' αυτό τό επίπεδο του αγώνα τών μαύρων εργατικών μαζών. Πρίν ρίξουμε μία ματιά στίς διασυνδέσεις τών συνδικάτων μέ τίς απελευθερωτικές οργανώσεις, ας δούμε δύο χαρακτηριστικούς παράγοντες πού χαρακτηρίζουν τή θέση του μαύρου εργάτη:

α) ψυχολογική πίεση και β) οικονομική έκμετάλλευση.

Έξετάζοντας τή θέση του μαύρου εργάτη σέ συνάρτηση μέ τίς πολιτικές «άπαγορεύσεις» τής κυβέρνησης, συμπεραίνει κανείς εύκολα ότι ή τελευταία προσπαθεί νά δικαιωνίσει τήν πολιτική της έξουσία πάνω στίς μαύρες εργατικές μάζες και νά καλύψει τή βραχυπρόθεσμη ζήτηση φτηνής εργατικής δύναμης γιά τή συνεχή βιομηχανική ανάπτυξη τής χώρας. Έτσι οι μαύροι εργάτες δουλεύουν κάτω από συνθήκες ανασφάλειας και σέ δουλειές πού οι λευκοί άπαξιών νά ασχοληθούν. Αυτό σημαίνει ότι οι μαύροι άπασχολούνται σέ εργασίες άνειδίκευτες ή μισο-ειδικευμένες μέ μισθούς πείνας, μία και οι δουλειές γιά ειδικευμένους κατέχονται μόνο από λευκούς. Σέ τελευταία άνάλυση ή μαύρη εργατική δύναμη πού είναι στή μεγαλύτερη πλειοψηφία της μεταναστευτική (Migrants Labour), βρίσκεται κάτω άπ' τήν άγρυπνη καθοδήγηση μιάς λευκής μειοψηφίας ειδικευμένων εργατών μία πού ή θέση τους είναι προσδιορισμένη όχι μόνο άπ' τήν ζήτησή τους άπ' τήν καπιταλιστική αγορά, αλλά κι άπ' τούς νόμους τής Νότιας Άφρικής (ό νόμος δίνει τό δικαίωμα μόνο σέ λευκούς νά ιδρύουν συνδικάτα, και νά συμμετέχουν στή διοίκηση τών επιχειρήσεων κ.ο.κ.).

Ο επαγγελματικός συναγωνισμός άνάμεσα σέ λευκούς και μαύρους περιορίζεται ακόμα παραπάνω, άν λάβουμε ύπ' όψη ότι διάφορα τμήματα τής «μεσοαστικής έλίτ» τών μαύρων (γιατροί, δάσκαλοι, ή δικηγόροι) δέν μπορούν νά βρουν δουλειά σέ λευκές υπηρεσίες, αλλά είναι άναγκασμένοι νά έξασκούν

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΕΞΕΓΕΡΣΗΣ Μάιος-Ίούνιος 1976

Μπαντού τών πόλεων. Οι λευκοί φοιτητές του πανεπιστημίου Βιθβάτερσραντ κάνουν πορεία στο Γιοχάνεσμπουργκ, ύστερα από μία μαζική συγκέντρωση στην όποια διαδήλωσαν τήν άλληλεγγύη τους προς τούς φοιτητές του Σοβέτο. Μαύροι εργάτες ένώνονται μέ τούς φοιτητές και συγκρούονται μέ λευκούς ροπαλοφόρους. Μία δεύτερη πορεία φοιτητών διαλύεται από ροπαλοφόρους άστυνομικούς και λευκούς πολίτες πού κρατούν άλυσίδες.

Σοβέτο, 18 Ίουνίου:

Ο ύπουργός Δικαιοσύνης έπικαλείται τό Νόμο γιά τίς συγκεντρώσεις και διαδηλώσεις. Ο αριθμός τών νεκρών είναι πάνω από 90, ενώ οι τραυματίες άνέρχονται σέ 1.000 στίς συγκρούσεις πού σημειώνονται στίς πόλεις Άλεξάνδρεια και Ρήφ. Η άστυνομία κάνει χρήση τών όπλων της στίς πόλεις Τοκόσα, Ντάβεϊτάουν και Μπενόνι.

Στό Σοβέτο οι μαθητές τοποθετούν όδοφράγματα και πυρπολούν ένα χόστελ.

Πήτερσμπουργκ: Τό Πανεπιστήμιο κλείνει ύστερα από άπεργία τών φοιτητών σέ ένδειξη άλληλεγγύης προς τούς

έξεγερμένους του Σοβέτο.

Κουαζούλου: Η βιβλιοθήκη και τό διοικητικό μέγαρο του πανεπιστημίου πυρπολούνται μέ άποτέλεσμα νά κλείσει έπ' άόριστο.

Κέηπ Τάουν: Μικρές ομάδες φοιτητών μέ διαδηλώσεις εκδηλώνουν τήν άλληλεγγύη τους προς τούς έξεγερμένους στο Σοβέτο και διαλύονται πρίν φθάσει ή άστυνομία.

Ντέρμπαν: 87 μαύροι φοιτητές τής Ίατρικής Σχολής συλλαμβάνονται ύστερα από πορεία μέ πλακάτ έναντίον τής κυβέρνησης.

Σοβέτο, 19 Ίουνίου:

Σποραδικές διαδηλώσεις συνεχίζονται στίς πόλεις Ουάνμπεργκ, Άλεξάνδρεια μέ πάνω από 100 νεκρούς.

Στό Κέηπ Τάουν ό πρωθυπουργός Φόρστερ δηλώνει: «Δέν ύπάρχει λόγος νά πανικοβληθούμε...»

Ο τελικός αριθμός τών νεκρών πού τό κράτος αλλά και ό τύπος τής Ν. Άφρικής ανακοίνωσε, είναι 499. Στήν πραγματικότητα όμως ξεπέρασαν τούς χίλιους από τούς όποιους λευκοί μόνο τρεις!..

Σοβέτο 1976.

τά επαγγέλματά τους σε οργανισμούς μαύρων, όπως νοσοκομεία στίς μαύρες συνοικίες (χωριά ή «στρατόπεδα»), όπου βέβαια πληρώνονται περίπου τό 1/5 του μισθού των λευκών συναδέλφων τους. Ο περίφημος «νόμος του διαβατηρίου» (Pass Laws) και ο «νόμος του ποσοστού» (Influx Control Law), εξαναγκάζει τό μαύρο εργάτη πού είναι χωρίς δουλειά, όχι μόνο νά γίνει ακόμα ένα «νούμερο» στίς 3.000.000 «ρεξέθρες», αλλά και νά

ζει κάτω από άφώρητες κοινωνικές συνθήκες σε περιθωριακά «στρατόπεδα», πού λίγο διαφέρουν από άποψη κοινωνικών συνθηκών διαβίωσης απ' τά άμερικάνικα γκέτο.

Είναι γνωστό βέβαια ότι τά στρατόπεδα αυτά βρίσκονται σε άποσταση «άσφαλείας» απ' τίς «λευκές συνοικίες», σύμφωνα μέ τό άρθρο 10 του νόμου «περί των πόλεων ίθαγενών περιοχών». Τό συμβόλαιο κάθε μαύρου εργάτη υπογράφεται μόνο γιά ένα χρόνο. Ύστερα από ένα χρόνο, ο εργάτης απολύεται σχεδόν πάντα γιά 5 ή 10 μέρες. Όταν επαναπροσληφθεί απ' τό ίδιο εργοστάσιο (πράγμα πού συμβαίνει σχεδόν πάντα), «δέν έχει προϋπηρεσία» γιati τό σύστημα των εργοστασίων είναι τό «σύστημα της καρτέλας». Η καρτέλα περιέχει τό παρελθόν του εργάτη, την ειδικότητά του, τά τεχνικά του προτερήματα κλπ. Σύμφωνα μ' αυτά πρέπει νά πληρωθεί. Αλλά μιά και μέ τό σύστημα πού αναφέραμε παραπάνω, απολύεται κάθε χρόνο, ή νέα καρτέλα γράφει πάντα «άνειδίκευτος». Είναι πάντα ένας «νεοπροσληφθείς εργάτης».

Βέβαια όλα αυτά έχουν θαθείες ρίζες στην πολιτική πού εφαρμόζει ή Νοτιοαφρικανική κυβέρνηση απ' τό 1924, μέ τη χωριστή και άθλια κατάσταση της εκπαίδευσης των μαύρων (Bantu Education).

Τά Μαύρα Συνδικάτα

Τά μαύρα εργατικά συνδικάτα βρίσκονται πάντα στην έμπροσθοφυλακή του

ταξικού αγώνα. Τά συνδικάτα των λευκών βέβαια πού οι άπεργίες τους στά 1907 και 1922 ανέβασαν την κυβέρνηση συμμαχίας του Έργατικού και Έθνικιστικού Κόμματος στην έξουσία, τό 1924, πάντα έπαιζαν τό ρόλο μιάς μικρής γραφειοκρατικής και όπισθοδρομικής εργατικής άριστοκρατίας. Η πρώτη μαύρη συνδικαλιστική όργάνωση ήταν τό ICU πού ο ήγέτης του Κλέμενς Γκανταλί ήταν ήγετικό στέλεχος του ANC. Την περίοδο μέχρι τό 1932 τό ICU βρισκόταν στην πρωτοπορία των ταξικών αγώνων καθοδηγούμενο από τό ANC πού στην περίοδο αυτή δέν είχε αποκραυγαλλώσει την πολιτική του ταχτική και στρατηγική, ενώ ταυτόχρονα ο Γκανταλί ήταν απ' τούς βασικούς συντελεστές του φραξιονιστικού ανταγωνισμού μέσα στην όργάνωση την περίοδο αυτή. Έκείνο πού έλειπε στη περίοδο αυτή, πράγμα πού λείπει ακόμα και σήμερα, είναι ή όργανωτική σύνδεση των συνδικάτων μέ τίς όργανώσεις του άπελευθερωτικού κοινωνικού αγώνα. Απ' την άλλη μεριά ή ήγεσία των συνδικάτων - ανάμεσα σ' αυτούς και ο Γκανταλί, συνειδητοποιούν ότι άν και ή κύρια όργάνωση πού κατευθύνει στην περίπτωση αυτή τον αγώνα δέν έχει αποκραυγαλλώσει καθαρή πολιτική και ταχτική και ή θέση της άπέναντι στίς μάζες γίνεται όλο και περισσότερο θαμπή.

Παρά τίς λυσσαλέες διώξεις των πρωτοπόρων συνδικαλιστών κάτω απ' τούς ποικίλους νόμους, τό ICU δουλεύει στην

«Οί μαύροι δέν έχουν θέση στην εύρωπαϊκή κοινωνία της Ν. Αφρικής...»

“Αν δούμε τί έξόδεψε και τί έξοδεύει τό κράτος γιά την εκπαίδευση βλέπουμε ότι:

- Τό 1953 τό κράτος έξόδεψε 128 ράντ τό χρόνο γιά κάθε λευκό μαθητή (περίπου 5.120 δρχ.) και 17 ράντ γιά κάθε μαύρο (680 δρχ.).

- Τό 1968 οί αντίστοιχες τιμές ήταν 228 και 14 ράντ.

- Τό 1974, 484 και 28 ράντ.

- Τό 1976 γιά ένα λευκό μαθητή έξοδεύτηκαν 605 ράντ και γιά ένα μύρο 39,50.

Οί άριθμοί αυτοί δείχνουν τό δραματικό χάσμα ανάμεσα σε έξοδα γιά μαύρη και λευκή εκπαίδευση. Οί λεπτομέρειες φαίνονται περισσότερο δραματικές άν σκεφτούμε ότι ή εκπαίδευση είναι ύποχρεωτική γιά τούς λευκούς αλλά όχι και γιά τούς μαύρους. Τό 1970 πάνω από 90% του μαύρου εργατικού δυναμικού στίς άστικές περιοχές δέν

είχε τελειώσει δημοτικό σχολείο, ενώ αντίθετα γιά τούς λευκούς τό ποσοστό ήταν τό 80%. Η άναλογία καθηγητή - μαθητών είναι 1:70 (λευκά σχολιά 1:20) πράγμα πού δικαιολογεί άπόλυτα τίς αϋθόρμητες έξεγέρσεις των μαύρων μαθητών σ' όλη τη χώρα. Άλλωστε ο άρχιτέκτονας του νόμου γιά την εκπαίδευση των μαύρων (BANTU EDUCATION ACT) Δρ. Φέρβοντ δήλωσε καθαρά τί επιδίωκε μέ τη χωριστή εκπαίδευση: «Δέν υπάρχει χώρος γιά τούς μαύρους στην εύρωπαϊκή κοινότητα της χώρας. Γιατί λοιπόν χρειάζονται την άνώτερη εκπαίδευση, μιά και δέν μπορούν νά εργαστούν παρά μόνο σε καθορισμένες εργασίες;»

Έτσι άν και οί μαύροι εργάτες αποτελούν τά 3/4 της εργατικής δύναμης της χώρας, οί λευκοί κατέχουν τό μονοπώλιο στίς ειδικευμένες δουλειές. Έχει ύπολογιστεί ότι μέχρι τό 1980, ο οικονομικά ένεργός πληθυσμός της χώρας θά είναι 10,4 εκατομ. απ' τά όποια μόνο 1,7 εκατομμύρια λευκοί. Άκόμα τό 1970 οί λευκοί άπορροφούσαν τό 72% του συνολικού εισοδήματος σε μισθούς άν και άποτελούσαν μόνο τό 18% του συνολικού ένεργού πληθυσμού. Τούτο σημαίνει ότι ο μισθός ενός λευκού είναι 13 φορές ψηλότερος από τόν αντίστοιχο ενός μαύρου. Τό 1971 ή άναλογία μισθών άνάμεσα σ' ένα ειδικευμένο

κι έναν άνειδίκευτο εργάτη ήταν 6:1 και τό 1975 έφτασε 8:1. Από τό 1969 ως τό 1973, τό χάσμα άνάμεσα σε μισθούς λευκών εργατών και μαύρων εργατών άνέβηκε από 229 ράντ σε 312 (από 8.860 δρχ. σε 12.480) τό μήνα. Τό γεγονός πού υπάρχει αυτή τη στιγμή στον οικονομικό όρίζοντα της Ν. Αφρικής είναι ή ένεργη και συνεχής ζήτηση φτηνής εργατικής δύναμης από τά «μπαντουστάνς» και τά εργατικά στρατόπεδα. Άκόμα ή έλλειψη καθαρής συνδικαλιστικής οικονομίστικής ταχτικής και τού πιό στοιχειώδους θαθμού, κάνει μεγαλύτερη την εκμετάλλευση του άφρικανού εργάτη. Από την άλλη μεριά τά άποτελέσματα του πληθωρισμού και της άνεργίας έχουν γίνει παραδεχτά ακόμα κι από τό Έμπορικό Έπιμελητήριο του Γιοχάνεσμπουργκ πού στον προϋπολογισμό του 1977 γράφει άνάμεσα σ' άλλα:

“Μιά φαμίλια του Σοθέτο γιά νά ζήσει ύποφερτά (5 άτομα μίνιμουμ) χρειάζεται μηνιαίο μισθό 151,92 ράντ (περίπου 6.080 δρχ.). Θά πρέπει νά σημειωθεί - συνεχίζει ή έκθεση - ότι μόνο τά βασικά είδη διατροφής άνέβηκαν κατά 7.12% από τούς προηγούμενους 3 μήνες. Έχουμε δεϊ όμως παραπάνω ότι ο μαύρος εργάτης στό Σοθέτο ή άλλου, παίρνει μηνιαίο μισθό περίπου τό 1/6 απ' τά 151,92 ράντ.

παρανομία, καθοδηγεί τις μάζες σε απεργίες, στάσεις εργασίας κτλ. Μέχρι τό 1960 τό CNETU και τό SACTO, παρά τή μαζική τους οργανωμένη παρουσία στους χώρους και παρά τούς δεσμούς τους μέ τις παράνομες σοσιαλιστικές πιά οργανώσεις (μιά και στό ANC έχει επικρατήσει ή σοσιαλιστική πτέρυγα TAMBO και MAUDELA), δέν καταφέρνουν νά οργανώσουν πολύ μαζικές απεργίες άφού οί καταπιεστικοί μηχανισμοί του κράτους – κύρια ή νομοθεσία – γίνονται πολύ σκληροί (π.χ. τρεῖς εργάτες συζητούν έξω άπό ένα εργοστάσιο – ένας άστυνομικός τούς κατηγορεί ότι συνομοτούσαν, χωρίς μάρτυρες μπορούν νά καταδικαστούν άκόμα και σε 20 χρόνια φυλακή).

Τό 1960 κάτω άπό τήν ήγεσία του Σομπούκουε που δολοφονήθηκε πρόσφατα άπ' τήν άστυνομία του Φόρστερ, και κάτω άπό τήν έπιρροή του ANC και του PAC (Panafrican Congress), – Παναφρικανικό Κογκρέσο), οργανώνουν τά εργατικά συνδικάτα μιά συγκλονιστική γενική άπεργία που δδηγεί στις ταραχές του Sharpevill, της Nyanya και του Gunynletn. Τό 1960 ήταν μία κορυφαία στιγμή στην Ιστορία του μαύρου συνδικαλιστικού κινήματος στη Ν. Άφρική, γιατί αποτέλεσε ένα σταθμό συνειδητοποίησης των καυτών προβλημάτων που είχε ν' αντιμετώπισει. Οί συνεχείς άπεργίες των μαύρων μεταλλωρύχων, των εργατών στα λιμάνια, στις δημόσιες επιχειρήσεις κτλ. δίνουν στο ρατσιστικό κράτος τήν ευκαιρία γιά μιά άκόμα έντονη επίθεση ενάντια στους άοπλους πολίτες.

Στή δεκαετία 1960-70, παρά τήν άνυπαρξία νόμιμων εργατικών συνδικάτων, τά παράνομα συνδικάτα που λειτουργούν σε άνοιχτή πιά συνεργασία μέ οργανώσεις που όχι μόνον έχουν σαν στόχο τόν σοσιαλισμό (CANC, Κομμ. Κόμμα), αλλά και μέ οργανώσεις χωρίς καθαρό πολιτικό προσανατολισμό (PAC) ή οργανώσεις τής «μαύρης συνείδησης» ή «μαύρης δύναμης» (Black People's Convention – BPC), οργανώσεις που κινούνται πάνω σε ρατσιστικά πλαίσια χωρίς συγκεκριμένο πολιτικό πρόγραμμα ή στρατηγική, ή μέ ιδεαλιστικούς προσανατολισμούς (άπελευθέρωση μέσω τής κουλτούρας, BPC, ή φοιτητική πρωτοπορία – SASO κλπ. S.A. Students Organization). Τό γεγονός αυτό άποπροσανατολίζει τό κίνημα που παρά τήν αγωνιστική του στάση δέν βρίσκει ένα σωστό δρόμο πλεύσης. Όμως τά σπέρματα τής γενικής άπεργίας στό Ντουρμπάν τό 1973 και τό Σοβέτο στά 1976, ή γενική άπεργία στό Cape Town τό 1977 δείχνουν ότι άκόμα κι άνοργάνωτα τά μαύρα εργατικά συνδικάτα κρατάνε άσβεστη τή σπίθα του ταξικού αγώνα.

ΓΑΛΛΙΚΟ Κ.Κ.: Οί ρίζες τής κρίσης πέρα άπό τήν έκλογική ήττα

Τής Πωλίνας Λάμψα

Ο Ρολάν Λερονά, ο Ζάν Φάμπρ και ο Ζωρζ Μαρσαί. Προβλήματα...

ΜΕΤΑ τήν ήττα τής Ένωμένης Άριστεράς στις τελευταίες γαλλικές βουλευτικές εκλογές μιά μεγάλη κρίση ξέσπασε στό Γαλλικό Κομμουνιστικό Κόμμα. Αύτή ή κρίση άναμενόταν θέβαια μετά άπ' τή στάση του ΚΚΓ σ' όλη τήν περίοδο τής προεκλογικής έκστρατείας όπου μέ τή τακτική του προκάλεσε τήν διάσπαση τής Άριστεράς. Αύτή ή τακτική άποφασίστηκε άπ' τήν ήγεσία του κόμματος κι' άρχισε νά πραγματοποιείται χωρίς νά γίνει καμία ζύμωση στη βάση και χωρίς οί ομάδες βάσης νά μπορούν νά εκφράσουν τή γνώμη τους. Έτσι τά περισσότερα στελέχη του ΚΚΓ θρέθηκαν τήν παραμονή των εκλογών, εκεί που ύμνούσαν τήν ένωση τής Άριστεράς που θά έδινε έπιτέλους τήν έξουσία στον λαό, νά πρέπει νά καταγγέλουν τό σοσιαλιστικό κόμμα χωρίς νά καταλαβαίνουν καλά-καλά τό γιατί.

ΑΥΤΗ ή στάση τής ήγεσίας του ΚΚΓ στις τελευταίες εκλογές, έδειξε γιά μιά άκόμα φορά, πόσο άναχρονιστικά λειτουργεί τό κόμμα κι' όδdηγησε έναν αριθμό μελών του νά εκφράσουν δημόσια τήν αντίδρασή τους. Έτσι μερικοί άπ' τούς κυριώτερους διανοούμενους του κόμματος, όπως ο φιλόσοφος Λουί Άλτουσέρ κι' ο Ιστορικός Ζάν Έλενστάιν, μέ άρθρα τους που δημοσιεύτηκαν στην «Μόντ» λίγο μετά τις εκλογές έθιξαν όρισμένα άπ' τά βασικότερα προβλήματα που αντιμετώπιζουν πολλά μέλη τής βάσης του ΚΚΓ σε σχέση μέ τήν ήγεσία αλλά και σε σχέση μέ τή δημοκρατική λειτουργία του Κόμματος. Έτσι ο Λουί Άλτουσέρ γράφει ότι «τό κόμμα συνηθίζει νά σωπαίνει σχετικά μέ τά ουσιαστικά θέματα», ότι «ή σταλινική παράδοση εξακολουθεί νά υπάρχει στό μηχανισμό του κόμματος» και ζητάει «μιά πραγματική έσωτερική δημοκρατία», «ένα νέο σύστημα ύποψηφιότητων γιά τήν έκλογή των ήγετικών στελεχών» και τή δημόσια συζήτηση όλων των μεγάλων προβλημάτων.

Ο Ζάν Έλενστάιν τονίζει πάλι στην «Μόντ» ότι «πρέπει νά έχουμε τό θάρρος

ν' άναγνωρίσουμε ότι ο σοσιαλισμός στην ΕΣΣΔ δέν έχει εφαρμοστεί παρά μέ τρόπο πολύ άτελή. Όχι μόνο ή ΕΣΣΔ δέν άποτελεί γιά μäs ένα μοντέλο, αλλά μάλλον ένα αντι-μοντέλο. Ο σοσιαλισμός όπως τόν έννοούμε δέν ύπάρχει πουθενά». Άλλα στελέχη του κόμματος ζητούν νά λειτουργήσει μιά πραγματική άυτοκριτική μέσα στό κόμμα και νά μπορούν νά εκφράζονται άντιθέσεις και μέσα στην Κεντρική Έπιτροπή.

ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΕΝΟΙ κομμουνιστές διανοούμενοι όπως ο Έλενστάιν φτάνουν ν' άμφισβητήσουν μέχρι και τις άναλύσεις που έχουν κάνει τά τελευταία χρόνια πάνω στις άντιφάσεις του σημερινού καπιταλιστικού κράτους. Μετά άπ' τις πρώτες αυτές άντιδράσεις άκολούθησε ένα κείμενο διαμαρτυρίας άπέναντι στην στάση του ΚΚΓ στις τελευταίες εκλογές και στην έλλειψη δημοκρατίας στην λειτουργία του κόμματος. Τό κείμενο αυτό τό ύπογράφουν τριακόσια στελέχη. Η ήγεσία του κόμματος νομίζοντας άρχικά ότι οί αντίδράσεις θά ήταν πολύ περιορισμένες άντέδρασε πολύ μαλακά λέγοντας ότι πιστεύει στό διάλογο. Όταν

δμως τό κύμα τών διαφωνούντων άρχισε νά φουντώνει επικίνδυνα, άποφάσισε νά άντιδράσει δυναμικά κι' έτσι στις 10 Μαΐου ή Κεντρική Έπιτροπή έβγαλε μιά ανακοίνωση όπου «καταδικάζει τήν άδικαιολόγητη στάση μερικών κομμουνιστών πού δίνουν στους έαυτούς τους τό δικαίωμα ν' άμφισβητήσουν τήν πολιτική του κόμματος, μέ σκοπό νά τροφοδοτήσουν τήν μεγάλη της έκστρατεία πού έχει γιά στόχο νά αποδυναμώσει τό κόμμα, γιά νά δημιουργήσει τίς προϋποθέσεις μιάς συμμετοχής του σοσιαλιστικού κόμματος στην έφαρμογή της πολιτικής του κεφαλαίου.

ΑΠΟ εκείνη τή στιγμή ή ήγεσία του ΚΚΓ άρχισε μιά μεγάλη έκστρατεία ενάντια στους άμφισβητίες. Δέν μπόρεσε όμως νά θέσει θέμα διαγραφής τους γιατί ο Μαρσαί είχε κάνει τήν δήλωση, όταν έγιναν οι πρώτες διαμαρτυρίες, ότι δέν πρόκειται νά γίνουν διαγραφές. Η άμφισβήτηση άρχισε όμως νά εξαπλώνεται όλο και πιά πολύ και μερικά στελέχη έφτασαν μέχρι νά σπάσουν τήν στεγανότητα πού υπήρχε κανονικά ανάμεσα στις ομάδες βάσεις και νά οργανώσουν συζητήσεις όπου συμμετείχαν μέλη διαφόρων ομάδων. Η κρίση άγγιξε πολύ και τήν «Ένωση τών Κομμουνιστών Φοιτητών» στο Παρίσι όπου 33.000 άπ' τά στελέχη της ζήτησαν νά γίνει μιά έκτακτη συνδιάσκεψη της οργάνωσης τους. Ίδιες αντιδράσεις υπήρξαν και στόν συνδικαλιστικό χώρο, όπου οργανώθηκαν πολλές συζητήσεις πάνω στά κυριώτερα προβλήματα του κόμματος.

ΑΠΟ τήν άλλη μεριά μιά έκστρατεία καταγγελίας τών διαφωνούντων άρχισε άπ' τίς στήλες της έφημερίδας του ΚΚΓ «Ούμανιτέ», όπου χωρίς νά δημοσιεύεται καμιά άποψη τών άμφισβητιών, διάφορα μέλη της Κεντρικής Έπιτροπής έγραψαν άρθρα όπου ούτε λίγο ούτε πολύ, τούς χαρακτήριζαν προδότες του Κομμουνιστικού Κόμματος και συμμάχους της άστικής τάξης. 'Ακόμα κι' ο Πάολ Λωράν ένα άπ' τά ήγετικά στελέχη του ΚΚΓ πού θεωρείται άπ' τούς πιά φιλελεύθερους και υπέρμαχους του εύρωκομμουνισμού, έπετέθηκε έντονα ενάντια στόν Λουί Άλτουσέρ σχετικά μέ μιά συνέντευξη πού είχε δώσει ο γάλλος φιλόσοφος στην κομμουνιστική Ιταλική έφημερίδα «Paese Sera».

ΑΛΛΑ μέσα στους κόλπους τών διαφωνούντων υπάρχουν πολλές διαφορετικές άπόψεις, τόσο σχετικά μέ τή στάση πού πρέπει νά κρατήσουν απέναντι στό κόμμα, όσο και σχετικά μέ τά αίτια της σημερινής κατάστασης του κόμματος. Ένώ, ήδη έχουν σημειωθεί πάρα πολλές παραιτήσεις μελών, χωρίς νά έχει εξακριβωθεί ο άριθμός, άλλοι όπως ο Άλτουσέρ, υποστηρίζουν ότι σ' αύτή τή φάση πρέπει οι διαφωνούντες νά μείνουν όπωσδήποτε μέσα στό κόμμα και νά προσπαθήσουν νά δημιουργήσουν έναν σωστό διάλογο στό έσωτερικό του. Υπάρχουν όμως διαφορές άπόψεων και σχετικά μέ τή σκοπιά άπ' όπου κάνει ο καθένας τήν κριτική του στό κόμμα. Άλλοι διαφωνούν μέ μερικές άποφάσεις του 22ου συνεδρίου, όπως μέ τήν άπόφαση πού καταργεί τήν έννοια της δικτατορίας του προλεταριάτου. Μερικοί όπως ο Άλτουσέρ νομίζουν ότι ή ήγεσία έχει κάνει μιά καιροσκοπική στροφή, ενώ ο Έλενστάιν πιστεύει ότι έχει κάνει σφάλματα πού όφείλονται στόν σεχταρισμό. Πάντως όλοι έχουν ένα κοινό σημείο: θέλουν ν' άρχίσει ένας έπι-

κοδομητικός διάλογος μέσα στό κόμμα. Ένας διάλογος πού θά ένισχύσει τή δημοκρατική λειτουργία του κόμματος και πού θά έπιτρέψει τήν συνύπαρξη κι' έλεύθερη έκφραση όλων τών τάσεων.

ΕΙΝΑΙ ενδιαφέρον νά σημειώσουμε ότι αύτή ή κρίση είναι ή πιά σημαντική πού έχει ποτέ έκδηλωθεί στην Ιστορία του ΚΚΓ, κι ότι γιά πρώτη φορά κριτικάρεται δημόσια, άπό μέλη του ή πολιτική και ή πρακτική του Κόμματος. Μέχρι τώρα έχουν σημειωθεί άλλες τέσσερες μεγάλες κρίσεις στό κόμμα.

● Η πρώτη ξέσπασε τό 1939 μετά τήν ύπογραφή της γερμανο-σοβιετικής συμφωνίας, όταν πολλά στελέχη του κόμματος, όπως κι' ο Πάολ Νιζάν, παραιτήθηκαν σέ ένδειξη διαμαρτυρίας.

● Η δεύτερη ξέσπασε τό 1948 όπου μέ τίς πρώτες μεγάλες δίκες πού έγιναν στην Πράγα και τήν Βουδαπέστη, παραιτήθηκαν πολλοί διανοούμενοι του κόμματος όπως ή Μαρκερίτ Ντυρά και ή Κλάρα Μαλρώ.

● Η τρίτη έγινε τό 1956, όταν παρ' όλο πού στό 20ο συνέδριο του ΚΚΣΕ ο Κρούτσεφ κατήγγειλε τά έγκλήματα του Στάλιν, ή ήγεσία του ΚΚΓ άρνήθηκε νά διαχωρίσει τή θέση της άπ' τίς σταλινικές μεθόδους.

● Η τέταρτη έγινε τό 1968, όταν πραγματοποιήθηκε ή σοβιετική εισβολή στην Τσεχοσλοβακία, όπου μπροστά στην μετριοπαθή αντίδραση του ΚΚΓ μερικοί υπέρμαχοι της σοβιετικής πολιτικής παραιτήθηκαν. Άλλά και διαγράφηκαν οι όπαδοί της Άνοιξης της Πράγας.

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ όμως κρίση είναι ή πιά σημαντική γιατί δέν έχει περιοριστεί στους κόλπους τών διανοουμένων του κόμματος, άλλα έχει εξαπλωθεί και στη βάση. Η

πλειοψηφία τών μελών του ΚΚΓ θέλει τόν έκδημοκρατισμό τών μηχανισμών του κόμματος, άλλα και τόν διάλογο μέ τά άλλα κόμματα της άριστερας. Ήδη οργανώθηκαν μερικές συζητήσεις όπου πήραν μέρος διαφωνούντες του ΚΚΓ, σοσιαλιστές και τροτσκιστές.

Βέβαια, αύτή τή στιγμή οι άμφισβητίες έχουν ν' αντιμετωπίσουν τόν συνηθισμένο έκθιασμό πού τούς κάνει ή ήγεσία. Δηλαδή ότι όποιος διαφωνεί μαζί μας, είναι σύμμαχος της άστικής τάξης και προδότης του κόμματος. Κι' αύτό έκανε ήδη μερικούς άπ' τούς διαφωνούντες νά σωπάσουν. Και τελείται πάλι έδώ τό μεγάλο πρόβλημα, του κατά πόσο μπορούν τελικά όσοι έχουν μερικές διαφωνίες νά τίς συζητήσουν μέσα στό κόμμα. Και δυστυχώς, δέν φαίνεται νά υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες.

ΑΠΟ ΤΗΝ άλλη μεριά ξέρουν ότι άν παραιτηθούν αύτό θά περιορίσει άναγκαστικά και τή σημασία της κριτικής τους. Αύτό πού έλπίζουν είναι τό κίνημα αύτό νά πάρει τέτοιες διαστάσεις ώστε νά μπορέσουν νά γίνουν μερικές ούσιαστικές αλλαγές στόν τρόπο λειτουργίας του κόμματος και στην ήγεσία του. Γιατί ή βάση όλων τών κομμάτων της άριστερας, όπως φαίνεται κι' άπό όρισμένες κοινές συγκεντρώσεις, θέλει και τόν άνοιχτό διάλογο και τήν συνεργασία τών δυνάμεων της άριστερας.

ΚΑΙ Ο ΑΝΟΙΧΤΟΣ διάλογος είναι ή μόνη έλπίδα νά κατονηθούν και νά ξεπεραστούν τά τεράστια σφάλματα πού έχουν κάνει όλα τά κόμματα της άριστερας τά τελευταία χρόνια. Σφάλματα και σέ επίπεδο άνάλυσης και σέ επίπεδο πρακτικής. Άλλά αύτός ο διάλογος - άν τελικά ολοκληρωθεί και πραγματοποιηθεί - γιά πόσον καιρό ακόμη θά άφήσει άνέπαφη μιά σταλινικής νοοτροπίας ήγεσία, γιά νά μπορεί νά επιβάλλει τίς άποφάσεις της;

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Ζαλόγγου 9, τηλ. 36.19.724

Βιβλία
γιά τό καλοκαίρι

Κάρλος Καστίγια Ντέλα Πίνο
Η άλλοτρίωση της γυναίκας

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

Λάουρα Κόντι
Σέξ και έκπαιδευση

Άντα Ντέλα Τόρε
Τά λάθη τών γονέων

Μπερνάρ Μυλντόρφ
Ο ρόλος του πατέρα στην οικογένεια

Σελεστέν Φρενέ
Τό σχολείο του λαού

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Τζών Γουαίην
Άπόφοιτος
μέ μέτριο βαθμό

Τσέζαρε Παβέζε
Ένα ώραίο καλοκαίρι

Μπέρτολτ Μπρέχτ
Τό ρομάντσο της πεντάρας

Μάξ φόν ντέρ Γκρύν
Φωτιά και άντιφέγγισμα

Μπράνιμιρ Στσεπάνοβιτς
Στόμα γεμάτο χόμα

Προσπέρ Μεριμέ
Χρονικό της βασιλείας
του Καρόλου ΙΧ

Μάρκ Τουαίβ
Οι περιπέτειες του
Χάκλμπερυ Φίν

Γκεόργκε Βελίτσκοφ
Άπλά θαύματα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ γράμματα

Χ. Μ. Έντσενσμπέργκερ

Ε. Πρεομπραζένσκι

Ποιήματα

Τό πέρασμα
στό σοσιαλισμό

Ό Μάρξ, ό Λένιν καί οι άναρχικοί
γιά τήν κατάργηση τού καπιταλισμού

γραμματά

γραμματά

ΓΚΕΟΡΓΚ ΛΟΥΚΑΤΣ

Ντ. Ριαζάνωφ

**Μαρξισμός
καί
Σταλινισμός**

Πολιτικά Κείμενα

Ό Μάρξ κι ό Ένγκελς
όχι μόνο
γιά άρχάριους

γραμματά

γραμματά

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Ζωοδόχου Πηγής 3 τηλέφωνο: 3603.234

Άθήνα Τ.Τ. 142

κυκλοφόρησαν

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΓΙΩΡΓΗ ΜΠΛΑΝΑ (Καπετάν Κίσααβος) Ό έμφύλιος πόλεμος 1946-49

ΠΕΤΡΟΥ ΑΝΤΑΙΟΥ Συμβολή στήν ιστορία τής ΕΠΟΝ

Τόμος Α', μέρος Α'

Τόμος Α', μέρος Β'

ΤΑΚΗ ΑΔΑΜΟΥ Τό λαϊκό τραγούδι τής Άντίστασης

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Α.Σ. ΝΗΛ Σάμερχιλ, τό έλεύθερο σχολείο

ΠΑΟΥΛΟ ΦΡΕΪΡΕ Πολιτιστική Δράση γιά τήν κατάκτηση τής έλευθερίας

ΤΖΩΝ ΧΟΛΤ Πέρα από τό Σάμερχιλ, Ό έναλλαγή τής έλευθερίας

ΤΖΩΝ ΧΟΛΤ Τό σχολείο φυλακή κι ή έλεύθερη μάθηση

ΠΩΛ ΓΚΟΥΝΤΜΑΝ Κριτική τής κατεστημένης παιδείας (Όποχρεωτική Δυσεκπαίδευση)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΤΖΗ Τό διπλό βιβλίο

ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΤΖΗ Σπουδές

ΒΑΣΙΛΗ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ Ό άνθρωπος μέ τό άδείο

ΒΑΣΙΛΗ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ Κρούπ Έλλάς

Γ. ΒΟΥΛΟΔΗΜΟΥ Χαλάσματα

Ι. ΚΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗ Τό χαμένο κούμπι

ΜΕΛΕΤΕΣ

Π. ΛΕΚΑΤΣΑ Μητριάρχα καί ή σύγκρουσή τής με τήν Έλληνική Πατριαρχία

Π. ΛΕΚΑΤΣΑ Όδεοκρατία καί ιστορική αίτιοκρατία

Π. ΛΕΚΑΤΣΑ Εύρυπίδης, τραγωδίες, "Άλκηστη - Άντρομάχη - Βάκχες

Μ. ΠΑΠΑΔΟΛΑΜΠΑΚΗ Γιά μία κοινοτική δομή καί μία αὐτοδιαχείριση τού χώρου

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΡΟΝΑΛΝΤ ΛΑΙΝΓΚ Ό πολιτική τής έμπειρίας καί τό πουλί τού παραδείσου

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΝΤΑΙΒΙΝΤ ΚΟΥΠΕΡ Ό Γραμματική τής ζωής

ΡΟΝΑΛΝΤ ΛΑΙΝΓΚ Μ' άγαπάς; Διασκέδαση μέ διάλογο καί στίχους

ΤΟΜΜΑΣ ΧΑΡΙΣ Είμαι ο' κεϋ, είσαι ο' κεϋ. Ψυχολογία τών καθημερινών ανθρωπίνων σχέσεων.

ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

ΑΝΤΡΙΟΥ ΤΟΜΑΣ Έξερευνήσεις στά σύνορα τού Σύμπαντος (Στά ίχνη τής κοσμικής ζωής)

Ν.Κ. ΣΑΝΤΑΡΣ Τό έπος τού Γκιλγκαμές

ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΥΤΣΟΥΚΗ Έμείς οί έξωγήνιοι

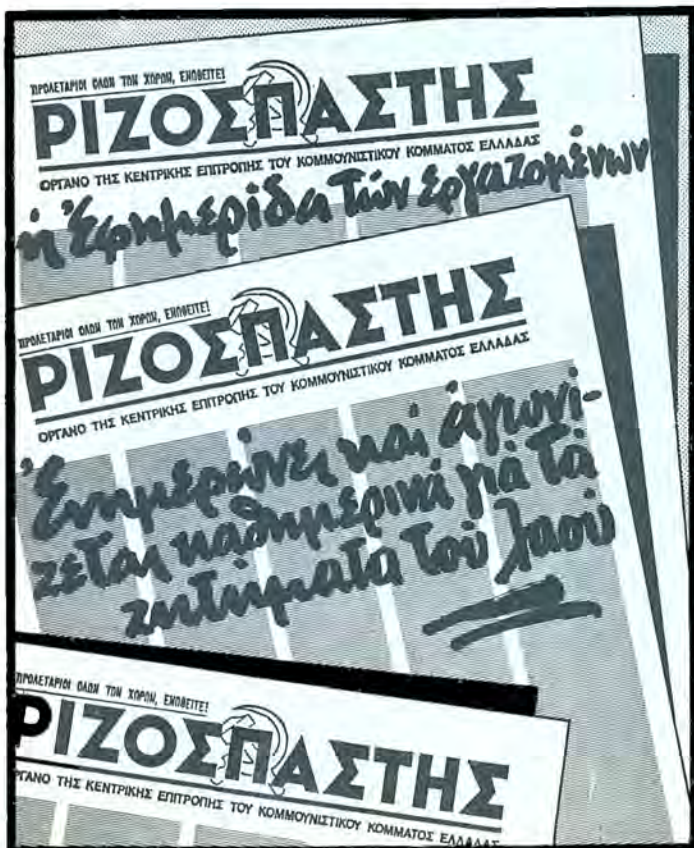
ΣΥΛΛΟΓΗ ΘΕΛΗΤΗΤΟΣ

ΖΕΥΓΑΡΙΔΗ Κυβερνητική καί πληροφορία

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΠΡΟΝΙΣΛΑΒ Κ. ΜΑΛΙΝΟΦΣΚΙ Σεξουαλικά-τητα καί Κατάλιση στήν πρωτόγονη Κοινωνία

ΑΦΙΕΡΩΜΑ στά 60 χρόνια του ελληνικού κομμουνιστικού κινήματος

Μέ το χρονικό της Γ' Συνδιάσκεψης πού δημοσιεύουμε σήμερα, κλείνουμε την αναδρομή στην ιστορία των συνεδρίων του ΚΚΕ πού παρουσίασε τό ΑΝΤΙ στά τελευταία πέντε τεύχη του.

Υπενθυμίζουμε ότι μέχρι τώρα δημοσιεύσαμε:

Τό 1ο Ίδρυτικό Συνέδριο (τεύχος 97), τό 2ο καί 3ο Συνέδριο (τεύχος 98), τό 4ο καί 5ο Συνέδριο (τεύχος 99), τό 6ο Συνέδριο (τεύχος 100), καί τό 7ο Συνέδριο (τεύχος 101).

‘Η Γ’ Συνδιάσκεψη Του ΚΚΕ

10 έως 13 ‘Οκτωβρίου 1950

‘Εξηγήσαμε σέ προηγούμενο σημείωμα, γιατί θεωρούμε ότι ή Γ’ Συνδιάσκεψη πρέπει νά πάρει θέση ανάμεσα στά ανώτατα Σώματα του ΚΚΕ, δηλαδή τά Συνέδρια του. Καί σημειώσαμε ότι ή ίδια ή Συνδιάσκεψη έδωσε στον έαυτό της καί τυπικά τό δικαίωμα νά συγκαταλεχθεί στά Συνέδρια, αφού μέ τή σύγκλησή της, σταμάτησε ή συνήθης άρίθμηση των ‘Ολομελειών του 7ου Συνεδρίου καί άρχισε νά τίς άριθμεί άπ’ τήν άρχή. Στην δέ 1η ‘Ολομέλεια της ΚΕ της Συνδιάσκεψης πού συνήλθε άμέσως μετά τόν τερματισμό της, εκλέχθηκε τό νέο Π.Γ. πού έπισημοποιούσε τήν ανώτατη ήγεσία του Κόμματος άπό τά άτομα πού αποτελούσαν τήν Ζαχαριαδική ήγεσία καί πού έφερε τή βασική ευθύνη των χειρισμών στά δύο τελευταία χρόνια του ‘Εμφύλιου.

‘Η ειδική όμως σημασία της Συνδιάσκεψης έγκειται στο γεγονός ότι στη διάρκεια της ζωής της, συνέδησαν, τόσο στον διεθνή χώρο, όσο καί στον ελληνικό, βαρυσήμαντα γεγονότα, πού είχαν καθοριστική σημασία για τήν ιστορία του ΚΚΕ καί γενικότερα για τήν πορεία του ελληνικού προοδευτικού κινήματος, μέ προεξάρχον τέτοιο γεγονός τήν απομάκρυνση του ίδιου του Ζαχαριάδη καί της ήγερτικής του ομάδας άπό τό ΚΚΕ.

‘Η Γ’ Συνδιάσκεψη συνήλθε άπό τίς 10 μέχρι τίς 13 ‘Οκτωβρίου 1950, δηλαδή πέντε ακριβώς χρόνια μετά τό 7ο Συνέδριο καί έναν ακριβώς χρόνο μετά τήν ήττα του ΔΣΕ.

Θά μπορούσε νά περιμένει κανείς, ότι μετά άπό ένα τόσο βαρύ σέ συνέπειες γεγονός καί κυρίως μέσα στις ιδιόμορφες συνθήκες πού βρισκότανε τό Κόμμα, μέ τίς χιλιάδες των μαχητών του ΔΣΕ πρόσφυγες στις Λαϊκές Δημοκρατίες, θά μπορούσε λοιπόν – καί θά έπρεπε – τό ΚΚΕ νά προχωρήσει σέ θαθείες καί – στοχαστικές αναλύσεις των λόγων πού όδηγήσανε στην κατάσταση αυτή καί νά χαράξει νέα, ρεαλιστική καί πραγματοποιήσιμη γραμμή πλεύσης. ‘Αντί γι’ αυτό ό Ζαχαριάδης προτίμησε νά περιορίσει τήν αποστολή της Συνδιάσκεψης στην καταδίκη των όσων «λαθών» διαπραχθήκανε άπό τήν ήγεσία του ΚΚΕ, τόσο στην περίοδο της ‘Αντίστασης, όσο καί του ‘Εμφύλιου, μέ φανερή επιδίωξη νά ρίξει όλες τίς ευθύνες σ’ άλλους καί – παρά τήν «αυτοκριτική» για τον ίδιο καί τήν ήγερτική ομάδα της δικής του αποκλειστικά έπιλογής, μιά αυτοκριτική πού τήν κράτησε σέ έπίπεδο έπιφανειακό έλαχιστοποιώντας τίς «λίγες» δικές του ευθύνες πού φάνηκε νά άναγνωρίζει – νά άποδείξει ότι για κανένα σφάλμα καθοριστικής σημασίας δέν ευθύνεται ό ίδιος.

Βασικό ντοκουμέντο για τήν Συνδιάσκεψη αποτελέσανε δύο άρθρα πού δημοσίεψε στον «Νέο Κόσμο» (Τεύχη 8 καί 9, Αυγούστου καί Σεπτεμβρίου 1950), άρθρα πού όπως δηλώθηκε τότε «έγκριθηκαν άπ’ τό ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ σάν ύλικό για τήν 3η Συνδιάσκεψη του ΚΚΕ». Τά δύο αυτά άρθρα μέ τίτλο:

«Δέκα χρόνια αγώνων. Διδάγματα, συμπεράσματα, καθήκοντα», πού αποτελέσανε καί τήν εισήγηση της ΚΕ του ΚΚΕ πάνω στο πρώτο θέμα της Συνδιάσκεψης έκδοθήκανε στη συνέχεια καί σέ χωριστό τεύχος πού κυκλοφόρησε τόν Νοέμβριο του 1950, σάν «Έκδοση της ΚΕ του ΚΚΕ» σέ 5000 αντίτυπα.

Πρόκειται για ένα μακροσκελέστατο κείμενο πού πλησιάζει άφόρητα, επαναλαμβάνεται συνεχώς, ενώ τό μέγιστο μέρος του άποτελείται άπό ένα χοητροκομένο ύδρεολόγιο έναντιόν όλων σχεδόν των ήγερτικών στελεχών της περιόδου της ‘Αντίστασης, ακόμα καί των πεθαμένων. Θλίψη περισσότερο παρά όργη αισθάνεται σήμερα ό άναγνώστης του άπίθανου αυτού κειμένου, καί για τόν πρόσθετο ακόμα λόγο, πώς, ό,τι γράφεται σ’ αυτό, έναν μόνον έχει σκοπό, νά καλύψει τίς τεράστιες ευθύνες του ίδιου του συντάκτη του. Τήν μερίδα του λέοντος του Ζαχαριαδικού μένους τήν εισπράτει δέβαια ό Μάρκος κι’ άπό κοντά ό Παρτσάλιδης. Κι άκολουθούν ό «Χαφίης» Σιάντος, ό Ζεύγος, ό «προδοκάτορας Κλάρας (Μιζέριας)» δηλαδή ό ‘Αρης, ό ‘Αποστόλου, ό Θ. Χατζής, ή Χρύσα Χατζηβασιλείου μέ «τό μακροχρόνιο φραξιονιστικό κουτσομπολιό της», ό τελευταίος γραμματέας της ΚΟΑ ‘Αχ. Μπλάνας, ό Φ. Βέττας καί δεβαίως «τό λυσασμένο αντικομματικό αφήνισμα του τυχοδιώκτη ψευτοδιανοούμενου Καραγιώργη (Γυφτοδήμου)» πού «είναι άποδειγμένο ότι πέρασε στην ύπηρεσία των άμερικάνων καί άλλων ίμπεριαλιστών» καί «ότι πρόκειται για παλιό πράκτορα της ‘Ιντέλιτζενς Σέρβις».

Μέ βάση τή γραμμή αυτή του Ζαχαριάδη ό τότε «ήγερτικός πυρήνας» στρώνεται στη δουλειά καί σέ μιά έξαρση νοσηρής φαντασίας όπου ό καθένας προσθέτει καί τό δικό του λιθαράκι άνεπιμότητας καί διανοητικής διαστροφής, σκαρώνοντας εκείνα τά γραπτά ντοκουμέντα πού «ξεσκεπάζουνε» τους «χαφιέδες» καί «προδότες» στην ανώτατη ήγεσία του ΚΚΕ καί δημοσιεύονται, μέ τυμπανοκρουσίες μάλιστα, στο Θεωρητικό όργανο του Κόμματος, πού τήν έποχή εκείνη είναι ό «Νέος Κόσμος». Έτσι, καί μέ τέτοια μέσα, κατορθώνει ό Ζαχαριάδης νά «άποδείξει» αυτό πού θέλει, καί πού ό ίδιος τό συνοψίζει σέ δύο φράσεις, ότι δηλαδή «στην πρώτη περίοδο (δηλ. της ‘Αντίστασης) ή γραμμή ήταν βασικά λαθεμένη. Στη δεύτερη περίοδο (του ‘Εμφύλιου) ή γραμμή ήταν βασικά σωστή». (σελ. 65 της ανατύπωσης). Καί τό πιο λυπηρό: κανένας άπ’ τούς συνέδρους της Συνδιάσκεψης δέν σηκώθηκε νά ρωτήσει, πώς γίνεται άπό μιά βασικά λαθεμένη γραμμή νά δημιουργηθεί τό έπος της ‘Αντίστασης, ενώ ή βασικά σωστή γραμμή στον ‘Εμφύλιο νά έχει σάν κατάληξη τήν ήττα του ΔΣΕ.

‘Από τήν Γ’ Συνδιάσκεψη εκλέχθηκε μιά πολυμελής ΚΕ (23 τακτικά καί 13 αναπληρωματικά μέλη), ενώ ή 1η ‘Ολομέλεια εξέλεξε ένα έξαμελές Π.Γ. πού αποτελέστηκε αποκλειστικά άπό τήν Ζαχαριαδική ομάδα:

Ν. Ζαχαριάδης, Β. Μπαρτζιώτας, Γ. Βοντίτσος, Δ. Βλαντάς, Κ. Κολιγιάννης και Γ. Έρυσθιάδης.

Οι Όλομέλειες που ακολουθούν δεν κάνουν παρά να χειροτερεύουν την κατάσταση και να διευρύνουν τη ρήξη ανάμεσα στην ήγηση του Κόμματος και τη βάση, μία ρήξη που από καιρό υπόδοσσε. Και εάν μόνη λύση τό Π.Γ. δεν βρίσκει παρά μόνον την διαγραφή ήγετικών στελεχών αλλά και μελών του ΚΚΕ (2η Όλομέλεια καθαίρεση και διαγραφή του Παρτσάλιδη, 3η Όλομέλεια του Ίωαννίδη, 5η Όλομέλεια του Κολιγιάννη).

Η κατάσταση όμως αυτή, που όσο περνάει ο χρόνος σαπίζει όλο και περισσότερο, δεν μπορεί να εξακολουθήσει. Κι' όταν ξεσπάνε τα τραγικά γεγονότα ανάμεσα στους πολιτικούς πρόσφυγες (πρώην μαχητές του ΔΣΕ) στην Τασκένδη που βαστάζανε όλο τον Αύγουστο και τον Σεπτέμβριο 1955, αποφασίζεται από τα Κομμουνιστικά Κόμματα των χωρών στις οποίες έχουν εγκατασταθεί Έλληνες, να επέμβουν «συμβουλευτικά» για την εκκαθάριση της ανώμαλης κατάστασης. Έτσι σχηματίζεται η λεγόμενη «Διεθνής Επιτροπή» από αντιπροσώπους των Κ.Κ. της ΕΣΣΔ, Ρουμανίας, Βουλγαρίας, Πολωνίας, Ούγγαρίας και Τσεχοσλοβακίας, και συγκαλεί για τον σκοπό αυτό την 6η Πλατειά Όλομέλεια που συνέρχεται στο Βουκουρέστι τον Μάρτη του 1956. Πρέπει όμως επίσης να σημειωθεί ότι έχουν επέλθει και στον διεθνή χώρο βαρυσήμαντες αλλαγές: θάνατος του Στάλιν (5 Μαρτίου 1953), έναρξη της «άποσταλινοποίησης», τερματισμός του «ψυχρού πόλεμου», εξισορρόπηση των αμερικανο-σοβιετικών σχέσεων με την «ειρηνική συνύπαρξη» και τελικά τό 20ο Συνέδριο του ΚΚΣΕ.

Ο Ζαχαριάδης αρνήθηκε να συμμετάσχει στην 6η Όλομέλεια, που τον απομάκρυνε τελικά από τό Π.Γ. και τον καθαίρεσε από Γ. Γραμματέα της ΚΕ, για να ακολουθήσει μετά από ένα χρόνο, στην 7η Πλατειά Όλομέλεια (Φλεβάρης 1957) και η διαγραφή του από τό Κόμμα. Στην Όλομέλεια αυτή, στην οποία πήρε μέρος και ο Ζαχαριάδης, παραμεριστήκανε και όλα τα στελέχη που αποτελούσαν τον ήγετικό πυρήνα της Ζαχαριαδικής περιόδου (Μπαρτζιώτας, Βλαντάς, Βοντίτσος) και εκλέχθηκε νέο Π.Γ. που αποτελέστηκε από τους: Α. Γκρόζο, Μ. Παρτσάλιδη, Κ. Κολιγιάννη, Μ. Βαφειάδη, Λ. Στρέγκο, Κ. Θέο και Π. Ρούσο.

Όμως, και παρά τις ριζικές αυτές αλλαγές, που σίγουρα ήτανε καλοπροαίρετες εκ μέρους εκείνων που πήρανε τις σχετικές πρωτοβουλίες, η κατάσταση στο Κόμμα δεν άλλαξε — δεν μπορούσε έξ' άλλου ν' αλλάξει — απ' τή μία μέρα στην άλλη. Συσσωρευμένες ατυχίες και πικρίες, άδικιες και θαναυσότητες έναντιον αγωνιστών, και σέ τελευταία ανάλυση και ύποκειμενικές αδυναμίες σέ στελέχη και μέλη του Κόμματος, δεν ήτανε βέβαια εύκολο να παραμεριστούνε κι' ακόμα λιγότερο να εκλείψουνε τελείως. Γι' αυτό κι' ακολούθησε μία μακριά περίοδος αναζητήσεων και κοπιωδών προσπαθειών για τήν διαμόρφωση μιās νέας κατάστασης στο Κόμμα, προσπάθειες που φάνηκε να καρποφορούνε μέ τή σύγκληση του 8ου Συνεδρίου (Αύγουστος 1961), ένα Συνέδριο που στους πόθους όλων των κομμουνιστών φάνταζε σάν τό Συνέδριο των ελπίδων.

Όμως κι' εδώ τά πράγματα εξελιχθήκανε διαφορετικά απ' ότι τά περιμένανε οι αγωνιστές κι' απ' ότι τά χρειαζότανε τό κομμουνιστικό κίνημα. Γιατί στή διάρκεια του βίου αυτού του 8ου Συνεδρίου θά συντελεστεί τό μεγάλο ρήγμα, ή διάσπαση του ΚΚΕ, που οι συνέπειές του και σήμερα ακόμα δεν έχουν αποσαφηνιστεί.

ΕΡΑΝΙΣΤΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

— Τό 1ο Συνέδριο παρουσίασε ο συνεργάτης μας Κώστας Παπαϊωάννου, ενώ τά υπόλοιπα ο Έρανιστής, ο οποίος έκανε και τήν επιλογή των ντοκουμέντων που συνοδεύανε κάθε φορά τό κείμενο των χρονικών. Οι δύο αυτοί συνεργάτες μας έχουνε φυσικά και τήν ευθύνη των κειμένων τους.

ΠΟΡΕΙΑ

ΣΟΛΩΝΟΣ 77

☎ 631.622 — ΑΘΗΝΑ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΛ. ΣΥΝΑΛΕΣΗ
ΤΟΥ ΚΚΕ

ΝΙΚΟΥ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ

Δέκα Χρόνια μόλις

ΝΙΚΟΥ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ
ΣΤΟ ΚΚΕ

ΠΟΡΕΙΑ

Ν. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ

ο κομμουνιστής
από τις αγωνιστικές
μεθόδους του ΚΚΕ

ΠΟΡΕΙΑ

Η ΑΥΓΗ
κάθε πρωί
• ζωντανή ενημέρωση
• αδέσμευτη έρευνα • ελεύθερη κριτική

Η ΑΥΓΗ
κάθε Κυριακή
16 σελίδες
• με πλούσιο περιεχόμενο
• με νέο έπιτελείο συνεργατών

Η ΑΥΓΗ
στην πρώτη γραμμή της πάλης
για τή δημοκρατία και τήν ανεξαρτησία
της Χώρας
για τήν ενότητα και τήν ανανέωση
του κομμουνιστικού κινήματος

**αγοράζετε
διαδίδετε
τήν
ΑΥΓΗ**

Ο «ΝΕΟΒΙΤΑΛΙΣΜΟΣ» ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

του Παναγκώτη Χρ. Νούτσου

«Η μαρξιστική διαλεκτική απαιτεί κάθε φορά μία συγκεκριμένη ανάλυση της ιστορικής κατάστασης».

Λένιν (1916)

ΤΩΡΑ που κόπασε ο μετεκλογικός πανηγυρισμός ή ο πανικός θά περίμενε κανείς από τα κόμματα εκείνα που ex definitione υιοθετούν τις αρχές του Μαρξισμού να παρουσιάσουν μία τεκμηριωμένη ανάλυση του εκλογικού αποτελέσματος και μία ολοκληρωμένη εκτίμηση των άμεσων συνεπειών του. Αντίστροφα, διακρίνουμε ένα ανησυχητικό σύμπτωμα που συνδέεται με την επιφανειακή εξέταση των ιστορικών διεργασιών και που μάς ξαναφέρει, με μαρξιστική σφραγίδα, τό μεταφυσικό τρόπο σκέψης. Πρόκειται για τό σύνολο των εκδηλώσεων που θά μπορούσαμε να τίς ονομάσουμε «νεοβιταλισμό» της πολιτικής επιχειρηματολογίας έννοώντας έτσι την αναγωγή των ιστορικών γεγονότων στη σφαίρα της «ζωής» (μ' όλες τις μαγικές δυνάμεις που κρύβει ή ιδεολογική χρήση του όρου) που τά εξηγεί και τά δικαιώνει. Η «ζωή» τείνει να γίνει ή πυξίδα της θεωρητικής μας δραστηριότητας και τό καμίνι της αγωνιστικής πράξης με φυσική απόληξη να έμποδίζεται ή όρθή μας τοποθέτηση στο παρόν και ή έγκαιρη και έγκυρη διάγνωση των μελλοντικών εξελίξεων. Καθημερινά επισημαίνουμε τίς διαστάσεις αυτού του φαινομένου που απειλεί να όριστικοποιηθεί ως μόνη «γραφή» σ' ένα χώρο που τό παρελθόν του δέ γνώρισε μονάχα άποτυχίες, δηλαδή την έπισφράγιση των λαθεμένων πολιτικών του έπιλογών και της σύστοιχης αγωνιστικής ανεπάρκειας.

Αντιγράφουμε ένδεικτικά (όλα τά παραθέματα από ένα και μόνο άρθρο):

«Τήν απάντηση... τήν έδωσε ή ζωή - όπως έδειξαν και οι τελευταίες εκλογές», «Κι έδω τήν απάντηση τήν έδωσε ή ζωή - και οι τελευταίες εκλογές», «τό έχει άλλωστε αποδείξει περίτρανα ή ζωή»¹.

Μέ τό σημείωμα τούτο θά επιχειρήσουμε να έντοπίσουμε τίς άφετηρίες αυτής της νοοτροπίας αρχίζοντας από τίς απόψεις των χλασικών και καταλήγοντας σ' εκείνες τίς θέσεις που κυοφορήθηκαν στην άπαρχή της οικοδόμησης του σοσιαλισμού. Διερευνώντας στή συνέχεια τά δομικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν αυτό τό φαινόμενο θά θέσουμε όρισμένα έρωτήματα αναφορικά με την πολιτική αξιολόγηση της σημερινής μας ιστορικής πραγματικότητας.

ΕΙΝΑΙ πασίγνωστη ή θέση του MARX που αναπτύσσεται στον πρόλογο της «Κριτικής της Πολιτικής Οικονομίας» (1859):

«Ο τρόπος παραγωγής της υλικής ζωής καθορίζει γενικά τήν κοινωνική, πολιτική και πνευματική διαδικασία της ζωής. Δέν καθορίζει ή συνείδηση τό είναι των ανθρώπων, αντίθετα τό κοινωνικό τους είναι καθορίζει τή συνείδησή τους».

Οι μαρξικοί όμως όροι: «πραγματική ζωή», «παραγωγή και αναπαραγωγή της υλικής ζωής», προϋποθέτουν τήν ανάλυση της συγκεκριμένης ιστορικής στιγμής και δέν εφαρμόστηκαν ως άφηρημένες σχηματοποιήσεις του ιστορικού γίνεσθαι. Ο ENGELS θά όμολογήσει πώς «δυστυχώς στή Γερμανία συνηθίζεται να γράφεται ή ιστορία των έπιστημών σά να πέσανε από τον ουρανόν»².

Αν κατεβάζουμε τή φιλοσοφία από τον ουρανόν στή γή δέ σημαίνει πώς επιτρέπεται να διατηρούμε τά «ουράνια» στοιχεία της, δηλαδή τήν άφηρημένη και μεταφυσική σκέψη, για να τά ντύσουμε με τά ρούχα ενός «χυδαίου υλισμού». Έπιτιμών-

τας ό ENGELS όρισμένους έπίδοξους «μαρξιστές» που μετέτρεπαν τήν ιστορική τους μέθοδο σε ιδεολογία θά άποτολήσει μία γόνιμη αυτοκριτική:

«Οι ίδιοι κάνουμε τήν ιστορία, αλλά φνσικά κάτω από καθορισμένες προϋποθέσεις και συνθήκες. Απ' αυτές οι οικονομικές είναι τελικά οι πιο άποφασιστικές... Άν από τους νεότερους, μερικές φορές, δίνεται παραπάναιο βάρος στην οικονομική πλευρά, έγώ κι ό MARX πρέπει να 'χουμε γι' αυτό κάποιο μερίδιο ευθύνης. Ήταν αναγκαίο, άπέναντι στους αντίπαλους μας, να τονίζουμε τή θεμελιακή αρχή που αυτοί άρνούσαν και έτσι δέ βρήκαμε πάντα τό χρόνο, τον τόπο ή τήν ευκαιρία για να δικαιώσουμε τους άλλους παράγοντες που έπιδρούν άμοιβαία»³.

Ο Λένιν άποκρούοντας τον «οικονομισμό» δίνει τό πρωτείο στην πολιτική δράση. Γιατί έγκαιρα έπισημαίνει τό ρόλο ενός ισχυρού κομματικού όργανισμού στην κατάληψη της πολιτικής εξουσίας σε μία χώρα που ή οικονομικοκοινωνική της διάρθρωση ύστερούσε σημαντικά από τήν αναπτυγμένη δυτική Ευρώπη. Διατυπώνοντας βέβαια τό γνωστό νόμο της «άντανάκλασης» («Η άποψη της ζωής, της πράξης, πρέπει να 'ναι ή πρώτη και ή θεμελιακή άποψη της θεωρίας της γνώσης»⁴), θά καταπολεμήσει τήν παθητική (ή φαταλιστική) έκδοχή του που άπλουστεύει τά πολυσύνδετα φαινόμενα και μηχανοποιεί τίς ιστορικές εκδηλώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας. Γι' αυτό ό δημιουργός του μπολσεβικισμού άναγνώριζε και τήν ενεργητική στάση του ύποκειμένου:

«ή ανθρώπινη συνείδηση δέν άντικαθρεφτίζει μονάχα τον άντικειμενικό κόσμο, αλλά και τον δημιουργεί»⁵.

Στό μεσοπόλεμο που ό «έπαναστατικός ένθουσιασμός»⁶ παραχωρούσε βαθμιαία τή θέση του στον κομματικό και κρατικό προγραμματισμό, που τό χτίσιμο του σοσιαλισμού σε μία χώρα θεωρήθηκε ιστορική ανάγκη, που ή ιστορική πρωτοβουλία των μαζών έγκαταλείποντας τή μακρόπνοη προοπτική της ριζικής αλλαγής προσγειώθηκε στην οικονομική έπιτάχυνση με στόχο τό ξεπέραςμα της καπιταλιστικής Δύσης, ήταν έπόμενο ό οικονομισμός και ή άπλουστευση να βρουν κατάλληλο έδαφος και ν' αναπτυχθούν. Ήταν ή έποχή που ή αναγκαιότητα για τήν έπίδωση της πρώτης σοσιαλιστικής χώρας τήν οδηγούσε στην ταύτιση των ιδεολογικών της αρχών με τίς έπιστημονικές προτάσεις:

«ή έπιστήμη της ιστορίας της κοινωνίας, μόλο που τά φαινόμενα της κοινωνικής ζωής είναι πολύπλοκα, μπορεί να γίνει μία έπιστήμη τόσο άκριθής, όσο π.χ. ή βιολογία, Ικανή να χρησιμοποιεί τους νόμους της εξέλιξης της κοινωνίας για πραχτικές εφαρμογές»⁷.

ΔΙΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ τή δομική ύπόσταση αυτής της «μεθοδολογίας» θά πρέπει αρχικά να παρατηρήσουμε τό ουσιαστικό διαζύγιο ανάμεσα στην πράξη και τή θεωρία. Τί σημαίνει πώς ή «ζωή» άπαντάει σ' ένα πολιτικό πρόγραμμα; Μήπως πώς άλλο είναι ή ιδεολογική γραμμή κι άλλο ή ιστορική διαδικασία που θά τή δικαιώσει ή όχι; Έδω ή άποσύνδεση της θεωρητικής από τήν πραχτική δραστηριότητα συγγείει τελικά τήν ίδια τή δράση (όπου ζυμώνεται ή θεωρία) με τό άποτέλεσμα της δράσης (που συνεπάγεται τή δικαίωση ή τήν καταδίκη της). Όμως ή διαλεκτική συνάρτηση της θεωρίας με τήν πράξη⁸ (κάτι που άρνείται ό οικονομισμός, όταν ξεχωρίζει αυθαίρετα τίς παραγωγικές δυνάμεις από τίς παραγωγικές σχέσεις) μάς ύποδηλώνει πώς ή θεώρηση της αυθυπαρξίας της «ζωής» μετατρέπεται «σ' άδεια φράση, άφηρημένη και παράλογη»⁹.

Μέ τήν τακτική αυτή παραμερίζεται τό έρώτημα αν μπορεί (και κατά πόσο) να δικαιώσει ή ιστορική πράξη μία άνιστόρητη θεωρία. Καί σωστή θεωρητική σύλληψη να 'ναι, μπορεί ν' άποβεί άχρηστη «αν δέν ακολουθήσει τίς πραχτικές ανάγκες των ανθρώπων»¹⁰; Υπάρχει όμως θεωρία (στον κοινωνικοπολιτικό χώρο) που να μην εκφράζει (έστω και σάν «άτομική παραξενιά», κατά τήν έκφραση του GRAMSCI) όρισμένα κοινωνικά στρώματα ή τάξεις (άνεξάρτητα αν βρίσκονται στην άνοδική ή τήν καθοδική πορεία της ιστορίας); Έδω έντοπι-

ζουμε πάλι μιὰ παρέκκλιση τοῦ μαρξισμού, τό δογματισμό: τήν ἔμμονη προσκόλληση σέ ἀρχές (πού συγκροτήθηκαν σέ περασμένες ἐποχές ἢ στήν ἀπομόνωση τοῦ γραφείου) καί τήν ἀντίστοιχη ἀπαίτηση νά συνεχιστεῖ ἡ νά ἐνταθεῖ ἡ ἐνεργητικότητα τους καί ἡ ἐπικαιρότητα. Ὁ Λένιν ἀποσαφηνίζοντας τά ἰδεολογικά θεμέλια τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης στήν τσαρική Ρωσία θά διακρίνει πῶς «δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει κανένας δογματισμός ἐκεῖ πού τό ἀνώτατο καί μοναδικό κριτήριο μιᾶς διδασκαλίας εἶναι ἡ συμφωνία τῆς μέ τήν πραγματική πορεία τῆς οἰκονομικοκοινωνικῆς ἐξέλιξης»¹¹.

Αὐτό ὑπονοεῖ πῶς ἡ δογματική νοοτροπία δέν ἀναπτύσσεται μονάχα σ' ἐκείνους πού ἐπικαλοῦνται τή «ζωή» γιά νά ἐξηγήσουν τήν πρόσκαιρη ἢ τή μόνιμη νίκη τους, ἀλλά καί σ' αὐτούς πού ἐπινοοῦν προγράμματα μεταφέροντας σχηματικά τοὺς προβληματισμούς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ χώρου στόν τόπο μας.

Τί προϋποθέτει ἡ γνωστή ἀποψη τῆς ἀστικῆς ἱστοριογραφίας πῶς «ἡ ἀλήθεια εἶναι θνητάρα τοῦ χρόνου»; Ἡ πῶς οἱ θεωρητικές ἀντιλήψεις προηγούνται ἀπό τά δεδομένα μιᾶς ἐποχῆς (κι ἐπομένως οἱ στοχαστές τῆς συλλαμβάνουν ἐκείνες τίς ἐκδηλώσεις «πού δέν ἔγιναν ἀκόμα ὁρατές σ' ὅλους»¹², ὅπως θά ἔλεγε ὁ ENGELS γιά τοὺς οὐτοπιστές) ἢ πῶς θά ῥθει κάποτε ἡ στιγμή (δηλαδή ὁρισμένες κοινωνικές δυνάμεις τῆς) πού θά ξεθάψει μερικὰ στοιχεῖα τοῦ παρελθόντος (πρόκειται γιά τήν «ἐπικύληση τῶν νεκρῶν», ὅπως τήν ἀναλύει ὁ MARX στή «18η Μπρυμαίρ τοῦ Λουδοβ. Βοναπάρτη»). Δέν ἀποδείχνει λοιπόν ἡ «ζωή» τήν ἱστορική ἐγκυρότητα ἐνός πολιτικοῦ προγράμματος, ἀλλά ἡ συνέπεια (ἢ ὄχι) στό δέσμο τῆς ἰδεολογίας μέ τήν πράξη. Ἄν λείπει ἡ δεύτερη, ἡ πρώτη γίνεται ἄγονη θεωρητική κατασκευή. Κι ἂν παραγκωνιστεῖ ἡ πρώτη, ἡ δεύτερη δέν ἔχει νόημα. Ἀλλά καί σ' αὐτή τήν περίπτωση τί σημαίνει «ἰδεολογία»;

Εἶναι γνωστό πῶς ὁ MARX καί ὁ ENGELS χρησιμοποίησαν στή «Γερμανική ἰδεολογία» (δηλ. στήν κριτική τῆς ἰδεαλιστικῆς κατεύθυνσης τῆς φιλοσοφίας τῶν συμπατριωτῶν τους) τόν ὄρο «πλάστη συνείδηση» γιά νά χαρακτηρίσουν τήν ἀντεστραμμένη συνείδηση: τήν αὐτονόμηση τῶν ἰδεῶν ἀπό τήν πραγματική ζωή καί τήν ἀναντιστοιχία τῆς συνείδησης πού τίς ἔχει μέ τό κοινωνικό της εἶναι. Μ' αὐτό τό πρίσμα μπορεῖ νά ὀνομαστεῖ ὁ μαρξισμός «ἰδεολογία»: Οἱ ἰδρυτές του θά ἀποφύγουν τή χρήση αὐτῆς γιά νά δηλώσουν τήν ὑλιστική τους «κοσμοθεωρία» (ἢ: τήν «ἀντίληψη», τή «μέθοδο», τή «διδασκαλία»). Μέ τά πρῶτα κείμενα τοῦ Λένιν θά ἐπικρατήσῃ ἡ ὁρολογία «σοσιαλιστική ἰδεολογία»¹³ καί ἀργότερα, στήν περίοδο τοῦ σταλινισμού, θά λέγεται πῶς «στήν ΕΣΣΔ ὁ μαρξισμός-λενινισμός εἶναι ἡ ἀποκλειστική κυρίαρχη, παλλαϊκή ἰδεολογία»¹⁴. Ὅμως ἡ «πλάστη συνείδηση» βρίσκεται ἔξω ἀπό τή «ζωή» ἢ προσπαθεῖ νά διαιωνίσει ἢ νά καθαγάσει μιὰ κατεστημένη τάξη πραγμάτων; Ἄρα δέν ἐνδιαφέρει τόσο ἡ λαθεμένη τῆς ὀπτική ὅσο ἡ πρακτική τῆς σκοπιμότητα; Ἄν κρατοῦμε γιά τόν ἑαυτό μας τό μυστικό τῆς ἀληθινῆς ἀπόδοσης τῶν πραγμάτων (πρόκειται γιά τήν «ἐπιστημονική ἰδεολογία»), τότε εἶναι αὐτονόητο πῶς ἡ δική μας ἀποκλειστική ἰδεολογία συμπορεύεται πάντα μέ τίς ἰστορικές ἐξελίξεις. Οἱ τελευταῖες ὅμως μορφοποιούνται μέ συγκεκριμένους παράγοντες καί ὄχι μέ προκατασκευασμένα ἔρμηνευτικά σχήματα (πού ξαναγυροῦν στίς «χεγκελιανές τριάδες», ὅπως θά ἐπισήμανε ὁ Λένιν ἢ ὁ ENGELS)¹⁵.

Γι' αὐτό λοιπόν ἡ ἐρμηνευτική προσπέλαση τῆς συγκεκριμένης ἱστορικῆς πραγματικότητας (καί ὄχι τῆς «ζωῆς») γίνεται μέ γνώμονα τίς ἀρχές πού ἀπορρέουν ἀπό τή δική τῆς ρευστότητα ὅχι μέ ἰδεολογική ἀμφηρία τήν ἀποσπασματική γνώση καί τήν τοιτατολογία. Ἡ μυθοποίηση τῆς «ζωῆς» (πού θυμίζει τήν ἀντίστοιχη μυθοποίηση τῆς «πράξης» ἀπό τό ὁμώνυμο γιουγκοσλάβικο περιοδικό στήν προσπάθεια τῶν συνεργατῶν του νά ἐπιστρέψουν στόν «πραγματικό» MARX ξεπερνώντας τίς γραφειοκρατικές παραμορφώσεις τῆς θεωρίας του) καλλιεργεῖ τή μηχανιστική ἀντίληψη τῆς ἱστορίας πού βασίζεται στήν ἐπιφανειακή θεώρηση τῶν γεγονότων τῆς. Μέ δύο δέβια ἀπολήξεις:

● τόν πολιτικό ἡσυχαστισμό (ὁ σκοπός ἀγιάζει πάντα τά μέσα μας).

● τήν ποσοτική ἀναφορά τῶν πολιτικῶν ἀγώνων στόν «κοινό νοῦ».

Ἡ ἀγγλοσαξωνική ἀντίληψη τοῦ «COMMON SENSE» ἐρμήνευε τά αἰτήματα τῆς ἀνερχόμενης ἀστικῆς τάξης, ὅταν δηλ. πάλευε γιά τά «κοινά» καί «φυσικά» δικαιώματα τοῦ πολίτη μέσα στό ἑτοιμόδοπο φεουδαρχικό καθεστῶς. Ὅταν ὅμως καί ἡ ἴδια θ' ἀποκτήσῃ τήν οἰκονομική τῆς αὐτοδυναμία καί θά κατακτήσῃ τήν πολιτική ἐξουσία, ὁ «κοινός νοῦς» δέ θά συμβαδίζει πιά μέ τίς «καθολικές» ἀπαιτήσεις, ἀλλά θά ἐξωτερικεύει τά στενά ταξικά τῆς ἐνδιαφέροντα καί τό ἰδεολογικό τῆς «πιστεύω». Ἡ ἐπικύληση τῆς «κοινῆς γνώμης» στό χώρο τῆς Ἀριστερᾶς ἐμφανίζει μιὰ ὁμοιότητα μέ τίς πολιτικές ἐναλλαγές στίς σημερινές ἀστικές δημοκρατίες, ὅπου τό ἐκλογικό σῶμα διαλέγει ἀνάλογα μέ τά στιγμιαία συνθήματα καί τίς ἐπικαιρες ἀνάγκες τό ἕνα ἢ τό ἄλλο κόμμα. Δέν πρέπει νά ξεχνοῦμε πῶς τό καθαρτήριο τῆς «κοινῆς γνώμης» (ἢ τοῦ «λαοῦ», ὅπως κληρονομήσαμε ἀπό τόν ἀνερχόμενο ἀστισμό αὐτό τόν ἀκοινωνολόγητο «λαϊκισμό») ἐκπληρώνει ἢ ὄχι τόν προορισμό του σύμφωνα μέ μιὰ ἐπαρκή, μέτρια ἢ λαθεμένη ἐπίγνωση τῆς ταξικῆς θέσης τῶν φορέων τῆς μέσα ἀπό μιὰ πολυσύνθετη διαδικασία ἐπικοινωνίας (ἰδιαίτερα στόν αἰῶνα τῶν μέσων τῆς «μαζικῆς» ἐνημέρωσης).

ΤΟ σύμπτωμα πού περιγράψαμε παραπάνω μᾶς δίνει τήν ἀφορμή νά θέσουμε ὁρισμένα ἐρωτήματα πρὸς ἐκείνους πού ἐπιμένουν νά τό παραβλέπουν.

● Πῶς συμβιβάζεται ἡ ἀποδεικτική ἀξία τῆς «ζωῆς» μέ τήν ἀπουσία μιᾶς τεκμηριωμένης ἀνάλυσης τῆς ταξικῆς δομῆς τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας;

● Σ' αὐτὴν τί ἐκλογικό ποσοστὸ ἀντιπροσωπεύει ἡ δύναμη τῆς «ζωῆς» καί γιατί;

● Πῶς εἶναι τὰ γνωρίσματα τῆς κυρίαρχης νεοελληνικῆς ἰδεολογίας καί πῶς αὐτὴ γίνεται τό «ζωτικό» θεμέλιο γιά τή διατήρηση τοῦ κατεστημένου;

● Ἡ «πλάστη συνείδηση» βρίσκεται ἔξω ἀπὸ μᾶς πού ἐκφράζουμε τή «ζωή»;

● Μήπως ἔλλοχευε καί στό χώρο μας;

● Ποιὰ εἶναι ἡ σχέση ἀνάμεσα στή «λαθεμένη θεωρία» καί τήν «ἀντιδραστική πράξη»;

● Πῶς τελικὰ θά συνυφάνουμε τήν ὀρθή ἰδεολογική τοποθέτηση μέ τήν ἀποτελεσματική ἀγωνιστική πράξη;

Στὴν ἀπάντηση αὐτῶν τῶν ἐρωτημάτων ἂς συμβάλει ὁ καθέννας μας ἔχοντας συνειδητοποιήσει πῶς δέν πρέπει νά ἐπαναλάβουμε τό λάθος πού καταλογίζει ὁ ENGELS στοὺς συμπατριῶτες του, ὅταν δηλαδή «φαντάζονται τὴν ἐπανάσταση σὰν κάτι πού γίνεται μέσα στὴ νύχτα»¹⁶. Διαλύουμε, στό μέτρο πού ὑπερникᾶμε τίς ὑποκειμενικὲς καί τίς ἀντικειμενικὲς δυσκολίες, αὐτὴ τὴν αὐταπάτη, ὅταν ἐναρμονίζουμε διαλεκτικὰ τό θεωρητικό μας ὄπλισμό μέ τίς ἀγωνιστικὲς μας διεκδικήσεις.

1. Μ. Ρήγα, Δυὸ διαφορετικὲς συγκρουόμενες γραμμὲς, Ριζοσπάστης 20-12-1977.

2. Γράμμα στόν Β. Borgius (25-1-1894).

3. Γράμμα στόν J. Bloch (21/22-9-1890), Πρὸλ. Marx, Ἡ 18η Μπρυμαίρ... (1852).

4. Λένιν, Ὑλισμός καί Ἐμπειριοκριτικισμός (1908).

5. Λένιν, Φιλοσοφικά τετράδια (1914).

6. Λένιν, Γιά τὴν τέταρτη ἐπέτειο τῆς ὀκτωβριανῆς ἐπανάστασης (1921).

7. Στάλιν, Γιά τό διαλεκτικό καί ἱστορικό ὕλισμό (1938), Ζητήματα Λενινισμού (ἑλλην. μτφρ. Ἀθήνα χ.χ.), σ. 718.

8. Ὁ Gramsci διατυπώνοντας τὴν ἀποψη γιά τό «blocco storico» (πού ἐξαφανίζει τὰ «κατάλοιπα τοῦ μηχανισμοῦ» ἀπὸ τὴ σχέση θεωρίας καί πράξης) θά συμπεράνει: «Ἡ ταύτιση θεωρίας καί πράξης εἶναι ἓνα κριτικό γεγονός, ὅπου ἡ πράξη ἀποδείχεται λογικὴ καί ἀναγκαῖα ἢ ἡ θεωρία ρεαλιστικὴ καί λογικὴ», Ἱστορικός ὕλισμός (μτφρ. Τ. Μυλωνόπουλου, Ἀθήνα 1973), σ. 33, 74.

9. Γράμμα στόν Bloch (21/22-9-1840), σ. 463.

10. Γράμμα στόν F.A. Sorge (8-4-1891).

11. Λένιν, Τί εἶναι οἱ «φίλοι τοῦ λαοῦ»... (1894).

12. Ἀντι-Ντύριγκ (1878).

13. Τί εἶναι οἱ «φίλοι τοῦ λαοῦ» (1894)... καί «Τί νά κάνουμε;» (1902).

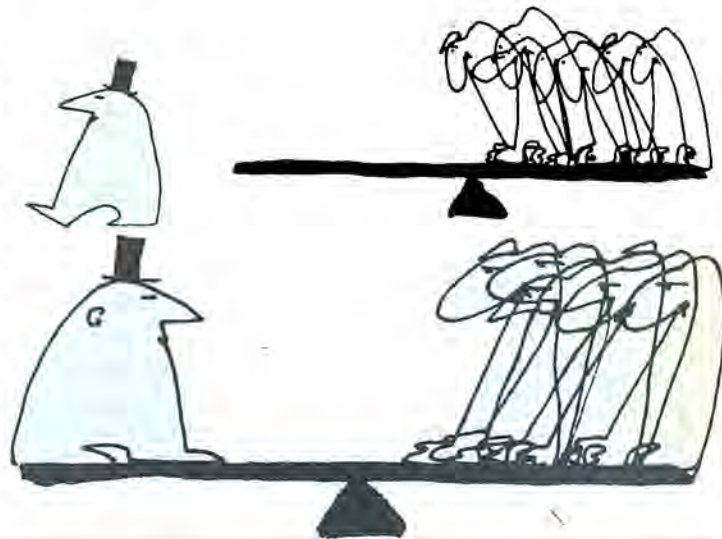
14. Ἰνστιτ. Φίλος. Ἀκαδ. Ἐπιστ. ΕΣΣΔ, Ἱστορικός ὕλισμός (1951, ἑλλην. μτφρ., Ἀθήνα 1975), σ. 812.

15. Λένιν, Τί εἶναι οἱ «φίλοι τοῦ λαοῦ»... καί Engels, Γράμμα στόν C. Schmidt (5-8-1890).

16. Γράμμα στόν E. Bernstein (27-8-1883), MEW, τ. 36, σ. 55.

Ο πληθωρισμός είναι ένα θέμα που προκάλεσε βαθιές διχογνωμίες μέσα στο χώρο της άριστερής στήν Αγγλία και άλλοι. Δεν υπάρχει ομοφωνία ούτε για τις αιτίες ούτε για τη θεραπεία του. Η διαμάχη ανάμεσα σ' αντίπαλες σχολές υπήρξε έντονη και κάποτε πεισματική. Αυτό δεν προκαλεί έκπληξη βέβαια, γιατί εδώ διακυβεύονται ζητήματα σημαντικά που αναφέρονται σέ δύσκολα θεωρητικά και πραχτικά σημεία. Η πολυπλοκότητα του πράγματος κι οι διαστάσεις της διαφωνίας φαίνονται καθαρά μέσα στη διαμάχη για τον πληθωρισμό, που άφορη της υπήρξε ένα άρθρο της Πάτ Ντεβλίν, τό Μάρτη του 1974, στο «Μαρξισμός Σήμερα». Πρόθεσή μου όμως δεν είναι νά περιγράψω ή νά κρίνω τις διάφορες θέσεις που παρήκανε κατά τη διαμάχη αυτή, γιατί πολλές απ' αυτές είναι σωστές με τό δικό τους τρόπο. Τό πρόβλημα δεν είναι ν' αποφασίσει κανείς υπέρ της μιάς ή της άλλης, αλλά μάλλον νά βρει ένα πλατύτερο πλαίσιο όπου νά μπορούν νά ενσωματωθούν οι θετικές τους πλευρές.

Μιά άρχή στην κατεύθυνση αυτή έγινε κιόλας από τό Λώρενς Χάρις στο πρόσφατο άρθρο του στο «Μαρξισμός Σήμε-

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΗ

Του Bob Rowthorn

ρα», κι απ' τόν Τζών Γκράλ και άλλους στη συλλογική προσφορά τους στο «Οικονομικό Δελτίο» του κόμματος. Αυτοί ισχυρίζονται ότι στον προχωρημένο καπιταλιστικό κόσμο ο πληθωρισμός συνδέεται στενά με τό προτοσές της συσσώρευσης του κεφαλαίου και με τις απόπειρες του κράτους νά ρυθμίσει τό προτοσές αυτό. Κατά συνέπεια κάθε έπαρκής ανάλυση του πληθωρισμού πρέπει νά βασίζεται πάνω σέ μιά γενικότερη θεωρία της συσσώρευσης και της κρίσης. Αυτή ή προσέγγιση είναι κατά τη γνώμη μου σωστή και θ' αποτελέσει τό κύριο θέμα του άρθρου αυτού. Τό σχήμα του άρθρου είναι τό ακόλουθο: Τό πρώτο μέρος περιγράφει τη βασική ανάλυση της συσσώρευσης και της κρίσης ή όποια περιλαμβάνεται στα γραφτά του Κάρλ Μάρξ. Τό δεύτερο μέρος εξετάζει τό πώς πρέπει νά μεταβληθεί ή ανάλυση αυτή ώστε νά πάρει υπ' όψη της τό σύγχρονο κράτος, τό όποιο παίζει πολύ πιό ενεργητικό ρόλο απ' ό,τι είχε υποθέσει ό Μάρξ και τό όποιο επιδιώκει νά ελέγχει ταυτόχρονα και τό ρυθμό και την κατεύθυνση της καπιταλιστικής εξάπλωσης. Μέσα σ' αυτή την τοποθέτηση είναι και τό έπιχείρημα ότι τό κράτος μπορεί σκόπιμα νά υιοθετήσει τόν πληθωρισμό σάν ένα βολικό τρόπο χειρισμού προβλημάτων που είναι άνίκανο ή που δεν είναι διατεθειμένο νά προσεγγίσει με πιό ουσιαστικό τρόπο. Τό τρίτο μέρος μελετάει τις πραχτικές συνέπειες αυτής της θέσης και προβάλλει τό έπιχείρημα ότι ό μισθολογικός άγώνας δεν πρέπει ούτε νά θεωρείται ούτε νά διεξάγεται άπομονωμένα απ' τόν πλατύτερο πολιτικό άγώνα για μιάν εναλλαχτική οικονομική πολιτική που θά έκανε δυνατή την ίκανοποίηση των απαιτήσεων της εργατικής τάξης.

1. Η αυτορυθμιζόμενη κοινωνία

Ο Μάρξ λέει σέ μιά εισαγωγή στο «Κεφάλαιο» ότι σκοπός του είναι νά «ξεσκεπάσει τόν οικονομικό νόμο κίνησης της σύγχρονης κοινωνίας». Για τούτο διακρίνει δύο σάν τά βασικά χαρακτηριστικά μιάς καπιταλιστικής κοινωνίας, που τη διαφοροποιούν απ' τά άλλα είδη οικονομίας.

Πρώτο, υπάρχει ένας καταμερισμός της δουλειάς στον όποιο οι άτομικοί παραγωγοί ειδικεύονται στην παραγωγή μεμονωμένων αγαθών κι υπηρεσιών που ανταλλάσσουν με χρήμα. Οι ένέργειες των διαφόρων αυτών παραγωγών δεν είναι άπαράιτητα συντονισμένες από ένα φορέα κεντρικού προγραμματισμού, όπως στο σοσιαλισμό, αλλά ελέγχονται τυφλά από την αγορά. Οι παραγωγοί στηρίζουν τις αποφάσεις τους άνάλογα

με τό πώς νομίζουν πώς θά συμπεριφερθεί ή αγορά: πόσο θά πληρώσουν γι' αυτό που αγοράζουν και πόσο θά πάρουν γι' αυτό που θά πουλήσουν. Αυτό που συμβαίνει στην οικονομία συνολικά δεν αποφασίζεται συνολικά από κανέναν, αλλά είναι αποτέλεσμα ανεξάρτητων αποφάσεων άμέτρητων άτόμων που συνδέονται μεταξύ τους μόνο διά μέσου της αγοράς.

Δεύτερο, μιά καπιταλιστική οικονομία είναι διαιρεμένη σ' ανταγωνιστικές τάξεις: καπιταλιστές που οργανώνουν την παραγωγή, κι εργάτες που δουλεύουν κάτω απ' τόν έλεγχο τους. Οι εργάτες δεν υποχρεώνονται νά δεχτούν αυτή τη θέση ύποτέλειας με νομικά μέσα, αλλά στην πράξη δεν έχουν δικαίωμα έκλογής. Τά έργοστάσια, τά ύλικά και τ' άλλα μέσα παραγωγής ανήκουν στους καπιταλιστές και χωρίς αυτά είναι άδύνατο νά παράγει κανείς. Έτσι οι εργάτες δέ μπορούν νά επιδιώσουν μόνοι τους κι υποχρεώνονται νά κερδίζουν τη ζωή τους δουλεύοντας για άλλους, ή, όπως είπε ό Μάρξ, «πουλώντας την εργατική τους δύναμη».

Έτσι ό Μάρξ χαρακτήρισε την οικονομία σά μιά άπρογραμματιστή κοινωνία διαιρεμένη σέ ανταγωνιστικές τάξεις, της όποιας ή κίνηση κανονίζεται από τη διάδραση άμέτρητων άτομικών παραγωγών και καταναλωτών, πουλητών κι αγοραστών, εργατών και καπιταλιστών, που όλοι τους είν' έλεύθεροι απ' τό νόμο νά επιδιώκουν τό προσωπικό τους συμφέρο. Με πρώτη ματιά θά φαινόταν έως ότι μιά τέτοια οικονομία θά ήταν ένα τέλειο χάος, χωρίς καμιά συνάρτηση. Ο Μάρξ, όμως, όπως κι οι κλασικοί οικονομολόγοι πριν από αυτόν, πίστευε ότι δέ συμβαίνει κάτι τέτοιο κι ότι ή οικονομία ύπακούει σέ συγκεκριμένους νόμους. Ακόμη πίστευε ότι μέσ' απ' τό φαινομενικό χάος αναδύεται αυτόματα κάποια τάξη. Τό παιχνίδι προσφοράς και ζήτησης συντονίζει αυτόματα τά διάφορα μέρη της οικονομίας και τά κάνει νά λειτουργούν με συνοχή. Για παράδειγμα, όταν προσφέρεται υπερβολική ποσότητα από ένα προϊόν, ή τιμή του πέφτει και οι έταιρίες παράγουν λιγότερη ποσότητα, ενώ όταν προσφέρεται σέ μικρή ποσότητα, ή τιμή του ανεβαίνει, οι έταιρίες παράγουν περισσότερο, και μ' αυτόν τόν τρόπο ή παραγωγή εύθυγραμμίζεται με τις κοινωνικές άνάγκες. Έτσι οι δυνάμεις της αγοράς ελέγχουν αυτόματα την κατανομή της δουλειάς, και ή οικονομία μπορεί νά ρυθμίζεται χωρίς έξωτερική επέμβαση. Ο Μάρξ βέβαια ήξερε πολύ καλά ότι στην πραγματικότητα καμιά οικονομία δεν αφήνεται νά λειτουργήσει με παρόμοιο αυτόματο τρόπο, κι άναφέρει έναν αριθμό μεθόδων με τις όποιες τό κράτος μπορεί νά επέμβει στή λειτουργία της οικονομίας.

Ἀλλά οἱ παρατηρήσεις του πάνω στό κράτος ἔχουνε δευτερεύουσα σημασία σέ σχέση μέ τό κύριο θέμα του, πού ἀναφέρεται στήν ἱκανότητα τοῦ καπιταλισμοῦ νά ρυθμίζεται χωρίς κρατική παρέμβαση καί νά γεννάει αὐθόρμητα μιᾶ ἰδιάζουσα μορφή οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης. Στό μεγαλύτερο μέρος τῶν παρατηρήσεων αὐτῶν ἀφήνει τό κράτος σταθερά κάπου στό βάθος καί τοῦ ἀποδίνει ἕναν ἀσημαντό ρόλο. Πουθενά στά γραφτά του τό κράτος δέν ἐπεμβαίνει μέ συστηματικό τρόπο γιά νά ἐλέγξει τό ρυθμό καί τήν κατεύθυνση τῆς οἰκονομικῆς ἐξάπλωσης.

Οἱ κρίσεις

Οἱ ἀπολογητές τῆς ἀστικής τάξης περιγράφουν πάντα αὐτή τή διαδικασία αὐτοέλεγχου σά μιᾶ ἀρμονική ὑπόθεση ὅπου ἡ ζήτηση καί ἡ παραγωγή λειτουργοῦνε ἀρμονικά καί ἀκοπα γιά τό συντονισμό τῶν διαφόρων μερῶν τῆς οἰκονομίας. Ἡ εἰκόνα τοῦ Μάρξ εἶναι τελείως διαφορετική: ἡ καπιταλιστική ἀνάπτυξη εἶναι ἐξαιρετικά ἀκανόνιστη καί χαρακτηρίζεται ἀπό ἀπότομα ξεσπάσματα συσσώρευσης πού τά διαδέχονται περίοδοι κρίσης καί ὑποτίμησης, σέ μιᾶ βίαιη ἐναλλαγή ἀνόδου καί πτώσης. Κατά τή φάση τῆς ἐξάπλωσης δημιουργοῦνται ἀνισορροπίες πού στό τέλος γίνονται ἀνυπόφορες. Τό ποσοστιαῖο κέρδος πέφτει ἀπότομα, ἡ ἐξάπλωση σταματάει σέ κάποιο σημείο, καί ὑπάρχει κρίση, ὅπου τά ἐργοστάσια λιγοστεύουν τήν παραγωγή καί οἱ ἐργάτες ἀπολύονται. Ἀλλά αὐτή ἡ κρίση δέν κρατάει γιά πάντα, καί ὕστερ' ἀπό λίγο οἱ ἐπενδύσεις γίνονται γιά ἄλλη μιᾶ φορά κερδοφόρες, ἡ οἰκονομία ἀρχίζει ν' ἀναπτύσσεται, καί ὁ κύκλος ξαναρχίζει. Βέβαια, γι' αὐτούς πού ὑποφέρουν ἀπό τίς συνέπειές τους, οἱ κρίσεις εἶναι ἕνας τρομερός ἐφιάλτης. Ἀλλά μέσα στήν ἄγρια λογική τοῦ καπιταλισμοῦ ἔχουνε μιᾶ λειτουργία. Εἶναι ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἡ οἰκονομία ρυθμίζεται αὐτόματα καί ἐξαφανίζει ἐμπόδια πού ἔχουν προκύψει κατά τή διάρκεια τῆς ἐξάπλωσης. Κατά τήν κρίση, οἱ πῖο ἀδύνατες ἐταιρίες ἐγκαταλείπουν τό ἐμπόριο, ἡ παραγωγή ἠναδιοργανώνεται, ἡ ἐργατική τάξη μπαίνει σέ πειθαρχία, καί ἱσχύουνε πάλι συνθήκες γιά μιᾶ εὐνοϊκή ἐξάπλωση. Ἔτσι ξεκαθαρίζει ὁ δρόμος γιά ἕνα καινούργιο ξεσπάσμα συσσώρευσης. Ὅπως λέει ὁ Μάρξ:

«ἀπό καιρό σέ καιρό ἡ σύγκρουση ἀνταγωνιστικῶν φορέων βρίσκει τήν ἐκφράση της σέ κρίσεις. Οἱ κρίσεις δέν εἶναι ποτέ τίποτα περισσότερο π' ὅτι στιγμιαίες καί θεδιασμένες λύσεις τῶν ἀντιθέσεων πού ὑπάρχουν. Εἶναι βίαια ξεσπάσματα τά ὁποῖα μποροῦν νά ἐπαναφέρουν γιά λίγο διάστημα τή γενική ἰσορροπία».

Ὑπάρχουν πολλά διαφορετικά εἶδη ἀνισορροπίας πού μποροῦν νά ἐπέμβουν ἀρνητικά στήν ὁμαλή συσσώρευση τοῦ κεφαλαίου. Ὁ Μάρξ ἀναφέρει ἀρκετά ἀπό αὐτά, ἀν καί δίνει τό προβάδισμα σέ δύο μόνο:

- στήν ἀνερχόμενη ὀργανική σύνθεση τοῦ κεφαλαίου
- στήν ἀνοδο τῶν μισθῶν.

Πού καθεῖνα τους μπορεῖ νά ὀδηγήσει σέ πτώση τό μέσο ὄρο τοῦ ποσοστιαίου κέρδους.

Τώρα βέβαια, οἱ μαρξιστές ἔχουνε κάνει ἀτέλειωτες συζητήσεις γιά τό ποιός εἶναι ὁ πρωταρχικός παράγοντας πίσω ἀπό τίς οἰκονομικές κρίσεις. Δέν ὑπάρχει ὅμως γενική ἀπάντηση γιά, τό ἂν μπορεῖ κάθε εἶδος ἀντίφασης ἡ ἀνισορροπίας νά ὀδηγήσει σέ κρίση – ἂν βέβαια ἔχει ἀρκετά μεγάλες διαστάσεις. Στήν πραγματικότητα, οἱ περισσότερες ἀπ' τίς τωρινές κρίσεις εἶναι συνδυασμοί διαφορετικῶν παραγόντων, κανείς ὅμως ἀπό αὐτούς ὁ μόνος του δέν εἶναι σέ θέση νά προκαλέσει κρίση. Μόνο στό σύνολό τους εἶναι ἱκανοί νά κάνουν κάτι τέτοιο, ὑποχρεώνοντας τό ποσοστιαῖο κέρδος νά πέσει τόσο χαμηλά, ὥστε οἱ καπιταλιστές, νά ἀρνοῦνται νά ἐπενδύσουν.

Ἡμερομίσθια

Σάν ἕνα παράδειγμα τῆς ἱκανότητος τοῦ καπιταλισμοῦ ν' αὐτορυθμίζεται, ἄς ἐξετάσουμε τήν περίπτωση τῶν ἡμερομίσθιων.

Τά γραφτά τοῦ Μάρξ πάνω στό θέμα αὐτό δέν ἔχουν μεγάλη συνέπεια καί ταλαντεύεται ἀνάμεσα σέ διαφορετικές ἀπόψεις. Στό «Κεφάλαιο» π.χ. ὅταν ἀσχολεῖται μέ τή συσσώρευση καί τίς κρίσεις ὑπονοεῖ ὅτι οἱ μισθοί καθορίζονται ἀποκλειστικά ἀπό τήν προσφορά καί τή ζήτηση: ὅτι ἀνεβαίνουν αὐτόματα ὅταν ἡ προσφορά ἐργασίας σπανίζει, ἐπειδή τότε οἱ καπιταλιστές εἶναι ὑποχρεωμένοι νά ῥθουν σέ ἀνταγωνισμό μεταξὺ τους γιά καινούργιους ἐργάτες καί νά διατηρήσουν τήν ἐργατική δύναμη πού εἶχαν ἀρχικά. Ὅταν ὅμως ἡ ἐργασία προσφέρεται σέ ἀφθονία, οἱ μισθοί πέφτουν αὐτόματα, ἐπειδή οἱ ἐργάτες ἀνταγωνίζονται γιά τίς λίγες θέσεις πού ὑπάρχουν. Αὐτή ἡ ἀποψη ἐκφράζεται καθαρά στήν παράγραφο πού ἀκολουθεῖ, ὅπου ὁ Μάρξ πραγματεύεται τό ὑποτέλεσμα πού θά εἶχε πάνω στούς μισθοῦς ἕνας «ἐφεδρικός» στρατός ἀνεργῶν ἡ ὑπο-ἀπασχολούμενων:

«Στό σύνολό τους οἱ γενικές κινήσεις τῶν ἡμερομίσθιων καθορίζονται ἀποκλειστικά ἀπό τήν ἐξάπλωση ἡ τόν περιορισμό τοῦ βιομηχανικοῦ ἐφεδρικοῦ στρατοῦ, καί αὐτές πάλι ἀντιστοιχοῦν στίς περιοδικές ἀλλαγές τοῦ βιομηχανικοῦ κύκλου».

Μ' ἄλλα λόγια, οἱ μισθοί ἀνεβαίνουν αὐτόματα στίς περιόδους οἰκονομικῆς ἀνόδου καί πέφτουν αὐτόματα στίς περιόδους οἰκονομικῆς κρίσης. Αὐτή βέβαια εἶναι μιᾶ πολὺ ἄκραία θέση καί σ' ἄλλο σημείο, στό μικρό βιβλίο του «Μισθοί, Τιμή καί Κέρδος», ὁ Μάρξ ἀντικαθιστᾷ τήν ἀκαμπτη φράση «καθορίζει ἀποκλειστικά» μέ τήν πῖο εὐπλάστη ἐκφραση «ἐξαρτᾶται ἀπό». Λέει:

«ἡ ἀξία τῆς δουλειᾶς... ἐξαρτᾶται πάντα ἀπό τήν προσφορά καί τή ζήτηση, ἐννοῶ τή ζήτηση τῆς δουλειᾶς ἀπ' τό κεφάλαιο καί τήν προσφορά τῆς δουλειᾶς ἀπ' τοὺς ἐργαζόμενους ἀνθρώπους».

Αὐτή ἡ ἐκφραση, ἀφήνει χώρο γιά τήν ἐπίδραση ἄλλων παραγόντων, ἐκτός ἀπό τήν προσφορά καί τή ζήτηση. Μάλιστα ὁλόκληρο τό μικρό αὐτό βιβλίο γράφτηκε μέ σκοπό ν' ἀνασχευάσει τήν ἀποψη τοῦ Πολίτη Γουέστον ὅτι δηλαδή τά συνδικάτα δέ μποροῦνε οὔτε τοὺς μισθοῦς ν' ἀνεβάσουν, οὔτε νά ἐμποδίσουν τήν πώση τους. Ὁ Μάρξ ἀπαντᾷ ὅτι, μέ τήν προϋπόθεση ὅτι εἶναι καλά ὁργανωμένα, τά συνδικάτα μποροῦν νά κάνουν καί τά δύο αὐτά πράγματα. Γιά τήν ἀκρίβεια λέει ὅτι τό τρέχον ἐπίπεδο τῶν μισθῶν καθορίζεται ἀπό τόν ἀγῶνα ἀνάμεσα σέ κεφάλαιο καί ἐργασία, καί ὅτι τό

«ζήτημα ἀναλύεται στό ποιά εἶναι ἡ ἀντιστοιχία δυνάμεων τῶν ἀντιμαχόμενων πλευρῶν».

Εἶναι αὐτονόητο ὅτι ὁ ἀγῶνας δέ διεξάγεται στό κενό καί ὅτι ἡ ἀγωνιστική δύναμη τῶν συνδικάτων καί τό ἔδαφος πού ὑπάρχει γιά νά προχωρήσουν ἐξαρτῶνται ἀπό τίς οἰκονομικές συνθήκες. Σέ εὐνοϊκοὺς καιροὺς ἡ ἰσορροπία δυνάμεων εὐνοεῖ τήν ἐργατική δύναμη, καί οἱ ἐργάτες μποροῦνε νά ἔχουν καλύτερα ἀποτελέσματα παρὰ ὅταν οἱ καιροὶ εἶναι δυσμενεῖς γι' αὐτούς. Ὅμως, καί ἔτσι ἀκόμα, αὐτό τό ἀποτέλεσμα δέν εἶναι μόνο μιᾶ παθητική ἀντανάκλαση τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν, καί ἕνα καλά ὁργανωμένο συνδικαλιστικό κίνημα μπορεῖ νά λειτουργήσει πολὺ ἀποτελεσματικά μπρὸς σ' ἕνα σοβαρό ποσοστὸ ἀνεργίας.

Παρ' ὅλ' αὐτά, ὅσο γερὰ ὁργανωμένο καί ἂν εἶναι τό συνδικαλιστικό κίνημα, ὑπάρχουν ἐσωτερικοὶ περιορισμοὶ στήν ἀποτελεσματικότητα τοῦ καθαρά οἰκονομικοῦ ἀγῶνα. Οἱ καπιταλιστές ἐλέγχουν τήν παραγωγή καί δέν ἐπενδύουν ἂν δέν κερδίζουν ἕνα «φυσιολογικό» ποσοστὸ κέρδους. Ἄν οἱ μισθοὶ ἀνέβουν ὑπερβολικά ἀπότομα, εἴτε ἐξ αἰτίας ὑπερβολικῆς ἐλλείψεως ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἢ ἐξ αἰτίας τοῦ μαχόμενου συνδικαλισμοῦ, τό ποσοστὸ κέρδους πέφτει κάτω ἀπ' τό «φυσιολογικό» ἐπίπεδο, οἱ καπιταλιστές ἀρνοῦνται νά ἐπενδύσουν, ἡ ἐξάπλωση ὀδηγεῖται σιγά-σιγά σέ στάση, καί ὑπάρχει κρίση. Ἡ κρίση αὐτή ἔχει δύο ἀποτελέσματα: πρῶτο, φέρνει ἀλλαγές στή σφαῖρα τῆς παραγωγῆς, ὥστε τά πῖο ἀδύνατα κεφάλαια ξεριζώνονται, καί ὑπάρχει μιᾶ γενική καλύτερηση στίς παραγωγικές τεχνικές. Κατά συνέπεια, ὅταν τελικά συνέρχεται ἡ οἰκονομία,

χρειάζεται λιγότερο εργατικό δυναμικό απ' ό,τι πριν, κι η παραγωγικότητα ανεβαίνει απότομα, καθώς το δυναμικό αυτών των καινούργιων τεχνικών ανοίγεται στην εκμετάλλευση. Δεύτερο, η κρίση οδηγεί σε κάθετη άνοδο της ανεργίας, ή οποία αποκαλύπτει στους εργάτες την επισφαλή τους θέση και τους υποχρεώνει να μετριάσουν τις απαιτήσεις τους ή να δεχτούν μείωση των ημερομισθίων τους. Έτσι η κρίση αποκαθιστά την επικέρδεια επηρεάζοντας και τους μισθούς και την παραγωγή. Τρομοκρατώντας την εργατική τάξη έχει υπό έλεγχο τις απαιτήσεις της, κι επιβάλλοντας μιά ανασυρμένη κατάσταση στην παραγωγή, αυξάνει τις δυνατότητες που έχει να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις αυτές. Μ' αυτόν τον τρόπο η κρίση ρυθμίζει αυθόρμητα τη σχέση κεφαλαίου-εργασίας κι αποκαθιστά τις συνθήκες της προσοδοφόρας συσσώρευσης. Φυσικά αυτή δεν είναι μιά μόνιμη λύση και τελικά θα υπάρξει κι άλλη κρίση, που θα έχει προκληθεί ή από την τάση των μισθών να ξεπεράσουν την παραγωγικότητα ή από κάποιον άλλο παράγοντα ή από συνδυασμό παραγόντων.

Περίληπτικά: στη διάρκεια της καπιταλιστικής ανόδου, η ζήτηση της εργατικής δύναμης μπορεί ν' ανέβει τόσο γρήγορα που ο εφεδρικός στρατός των ανέργων να ελαττωθεί. Αυτό ενισχύει τη διαπραγματευτική θέση των εργατών και τους βοηθάει ν' ασκήσουν πίεση για την αύξηση των μισθών. Αν οι μισθοί ανέβουν τόσο πολύ ώστε το ποσοστιαίο κέρδος να κατέβει κάτω απ' το «φυσιολογικό» επίπεδο, οι καπιταλιστές αρνούνται να επενδύσουν και το αποτέλεσμα είναι κρίση. Κατά την κρίση συμβαίνουν αλλαγές που κάνουν πάλι κερδοφόρα την επένδυση και μετά από λίγο η οικονομία αρχίζει πάλι ν' ανεβαίνει. Ένα γερό και μαχητικό συνδικαλιστικό κίνημα μπορεί ν' αναγκάσει τους μισθούς ν' ανέβουν και ν' αντισταθεί στους μισθολογικούς περιορισμούς, κι αν ακόμη έχει ν' αντιμετωπίσει ψηλό ποσοστό ανεργίας. Σε μιά περίοδο ανόδου αυτό μπορεί να συμβάλει και κέρδη και ν' οδηγήσει την οικονομική άνοδο σε πρόωρο τέλος, ενώ υπάρχει ακόμη πλεόνασμα εργατικής δύναμης. Αυτό, σε μιά οικονομική κρίση, μπορεί ν' αργοπορήσει την ανάπτυξη, μειώνοντας τη δυνατότητα του κέρδους. Αυτό ήχει ίσως σαν καταδίκη του συνδικαλιστικού κινήματος, αλλά δεν είναι. Σημαίνει μόνο ότι επισημαίνεται το ολοφάνερο γεγονός ότι, όσον καιρό ελέγχουν οι καπιταλιστές την παραγωγή, έχουν στο χέρι τους το μαστίγιο, κι ο εργάτης δε μπορεί να πάει πολύ μακριά στους μισθολογικούς αγώνες. Αν βγει κερδισμένος, τότε οι καπιταλιστές αρνούνται να επενδύσουν και το αποτέλεσμα είναι πρόωρη ή παρατεινόμενη κρίση. Για να ξεφύγουν από αυτό το δίλημμα οι εργάτες πρέπει να ξεπεράσουν τον καθαρά οικονομιστικό αγώνα και ν' αγωνιστούν στο πολιτικό επίπεδο, για να μπορέσουν ν' ασκήσουν έλεγχο πάνω στην ίδια την παραγωγή.

Οι τιμές

Οι κρίσεις συμβαίνουν όταν το ποσοστιαίο κέρδος πέφτει τόσο χαμηλά που οι καπιταλιστές αρνούνται να επενδύσουν. Τώρα, αν οι καπιταλιστές μπορούσαν να καθιλώσουν τις τιμές σ' οποιοδήποτε επίπεδο διέλεγαν, η κρίση δε θα συνέβαινε ποτέ, γιατί οποιαδήποτε πτωτική τάση του ποσοστιαίου κέρδους θα μπορούσε ν' αποσοβηθεί με μιά ανύψωση των τιμών. Ψηλότερες τιμές θ' απομόνωναν το ποσοστιαίο κέρδος απ' τις δυνάμεις που διαφορετικά θα μπορούσαν να το οδηγήσουν σε πτώση, όπως π.χ. τη μισθολογική ή φορολογική αύξηση, ή μιά άνοδο στην οργανική σύνθεση του κεφαλαίου. Αυτό φυσικά θα 'χε σοβαρές συνέπειες για τη μαρξιστική ανάλυση της καπιταλιστικής ανάπτυξης, ή οποία στηρίζεται ακριβώς στην πτωτική τάση του ποσοστιαίου κέρδους για να εξηγήσει τις κρίσεις. Αν απομάκρυνε τις κρίσεις θ' αφαιρούσε έναν από τους βασικούς μηχανισμούς με τους οποίους ρυθμίζεται ο καπιταλισμός και με τους οποίους εξαλείφει τις δυσαρμονίες που προκύπτουν κατά την εξάπλωση. Είναι λοιπόν ξεκάθαρο, ότι, για να εξακολουθησει να ισχύει ή ανάλυση του Μάρξ, πρέπει

να υπάρχει κάτι το οποίο να εμποδίζει τους καπιταλιστές να υψώνουν τις τιμές και να περνάνε τις μεγαλύτερες δαπάνες στον καταναλωτή με τη μορφή φόρων. Και πράγματι, αυτό το κάτι υπάρχει. Οι καπιταλιστές υπόκεινται σε μιά νομισματική πειθαρχία, ή οποία τους εμποδίζει ν' ανεβάσουν αυθαίρετα το συνολικό επίπεδο των τιμών. Αυτό γίνεται με τον ακόλουθο τρόπο: Το εθνικό νόμισμα συνδέεται με το χρυσό με μιά καθορισμένη αντιστοιχία, ώστε ή αγοραστική του δύναμη ανεβαίνει ή πέφτει μ' αυτήν του χρυσού. Η εξασφάλιση ότι το εθνικό νόμισμα πράγματι συμπεριφέρεται έτσι, είναι ύπευθυνότητα της κεντρικής τράπεζας, και ο Μάρξ σκέφτηκε διάφορους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να πετύχει αυτό το στόχο. Οι λεπτομέρειες δε μ'ς ενδιαφέρουν εδώ, γιατί αυτό που πραγματικά μετράει είναι ότι το εθνικό νόμισμα συνδέεται με το χρυσό και είναι για πρακτικούς λόγους άτακτα μαζί του. Ο Μάρξ ισχυρίστηκε ότι αυτό θα μπορούσε να επιβάλλει μιά πειθαρχία στις τιμές, επειδή ο χρυσός έχει μιά δική του, έσωτερική αξία, που ρυθμίζει την αγοραστική του ικανότητα, και μέσ' από κει το αγοραστικό δυναμικό του εθνικού νομίσματος.

Έτσι ή πειθαρχία του χρυσού εμποδίζει τους καπιταλιστές ν' ανεβάζουν τις τιμές, διατηρείται το ποσοστιαίο κέρδος κι ή βασική ανάλυση του Μάρξ σώζεται. Όταν δημιουργούνται σοβαρές δυσαρμονίες κατά τη διάρκεια της εξάπλωσης, το ποσοστιαίο κέρδος αρχίζει να πέφτει, οι καπιταλιστές δε μπορούν να προφυλαχτούν ανεβάζοντας τις τιμές — επειδή τους εμποδίζει ή πειθαρχία του χρυσού — και κατά συνέπεια υπάρχει τελικά κρίση. Αργότερα θα δούμε πως οι κυβερνήσεις προσπαθούν ν' αποφύγουν τις κρίσεις χαλαρώνοντας την πειθαρχία του χρυσού κι αφήνοντας τις εταιρίες ν' ανεβάζουν τις τιμές τους. Θα υποστηρίξουμε μάλιστα ότι ο σύγχρονος πληθωρισμός είναι ένας τρόπος με τον οποίο οι κυβερνήσεις επιδιώκουν να υψώνουν το ποσοστιαίο κέρδος, ώστε να τροφοδοτούν τη συσσώρευση του κεφαλαίου και ν' αποφεύγουν ή ν' απαλύνουν τις κρίσεις. Έτσι επιδιώκουν ν' αποκλείσουν έναν από τους εξωτερικούς μηχανισμούς με τους οποίους ο καπιταλισμός ρυθμίζεται αυθόρμητα κι εξουδετερώνει τά εμπόδια σε μιά πιθανή εξάπλωση. Ο Μάρξ όμως δεν ενδιαφερόταν πρωταρχικά για τις συνειδητές προσπάθειες έλέγχου της οικονομικής εξέλιξης, αλλά για τους αυτόματους μηχανισμούς με τους οποίους ο καπιταλισμός αυτοελέγχεται, και για το λόγο αυτό αγνόησε το ζήτημα του πληθωρισμού κι έκανε υποθέσεις για το πως θα εξασφάλιζε αρκετά σταθερές τιμές.

2. Τό σύγχρονο κράτος

Είδαμε με ποιό τρόπο ο Μάρξ αγνόησε μάλλον το κράτος για να συγκεντρωθεί στους αυτόματους μηχανισμούς αυτορρύθμισης που θεωρεί ότι χαρακτηρίζουν τις καπιταλιστικές οικονομίες. Άς ξεετάσουμε τώρα πως το σύγχρονο κράτος επιδιώκει να εμποδίζει, να συμπληρώνει, ή να αντικαθιστά αυτούς τους μηχανισμούς, ώστε να εξασκείνει συνειδητό έλεγχο πάνω στην οικονομία. Αναφέραμε ήδη τον πληθωρισμό, αλλά πριν ασχοληθούμε με το ζήτημα της ανόδου των τιμών, ας ξεετάσουμε άλλες μεθόδους έλέγχου. Σε γενικές γραμμές αυτές οι άλλες μέθοδοι θέλουν να πετύχουν έναν ή και τους δύο από τους ακόλουθους στόχους:

1) να ελαττώσουν την πίεση πάνω στο ποσοστιαίο κέρδος κόβοντας απ' τά έξοδα παραγωγής ή τους φόρους·

2) να περιορίσουν το «φυσιολογικό» ποσοστό του κέρδους ώστε ή οικονομία να λειτουργεί με χαμηλότερα κέρδη απ' ό,τι προηγούμενα.

Καθένας από τους στόχους αυτούς μπορεί να επιτευχθεί με διαφορετικούς τρόπους, και παρά το ότι δεν υπάρχει εδώ χώρος να τους συζητήσουμε όλους λεπτομερειακά, μερικοί αξίζουν ν' αναφερθούν αναλυτικά. Τά έξοδα παραγωγής μπορούν να περιοριστούν μ' ένα συντηρητικό ή μ' ένα επαναστατικό τρόπο. Ο συντηρητικός τρόπος είναι να κατέβει το επίπεδο της εργα-

τικής τάξης ή κάποιου άλλου τμήματος της κοινωνίας, των αγροτών άς πούμε, είτε μειώνοντας τό εισόδημά τους, είτε υποχρεώνοντας τους νά δουλεύουνε σκληρότερα. Αυτό μπορεί νά γίνει άμεσα, παραδείγματος χάρη μέ μία εισοδηματική πολιτική, ή έμμεσα, μέ τήν αναδιοργάνωση της παραγωγής, πού αύξάνει τήν παραγωγικότητα μέ τή χρησιμοποίηση πιά προοδευτικών τεχνικών. Αυτό μπορεί ν' άπαιτεί μία συστηματική πολιτική πού νά περιλαμβάνει μέτρα όπως ή υποχρεωτική συνένωση ή εθνικοποίηση διαφόρων εταιριών, κρατική ύποστήριξη γιά έρευνα καί ανάπτυξη, ή εκπαίδευση μιάς ειδικευμένης εργατικής δύναμης, κ.λπ. Άντί νά περιορίσει τά έξοδα παραγωγής, τό κράτος μπορεί άπλούστατα νά κατεβάσει τούς φόρους πού αναλογούνε στά κέρδη καί είτε νά μεταφέρει τό βάρος της φορολογίας σέ κάποιο άλλο τμήμα του πληθυσμού, είτε νά περιορίσει τά δικά του έξοδα. Άυτοί είναι μερικοί άπό τούς τρόπους μέ τούς όποιους μπορεί ν' αύξηθει τό ποσοστιαίο κέρδος. Μία εναλλακτική πολιτική είναι ή άποδοχή ενός χαμηλότερου ποσοστιαίου κέρδους σάν κάτι αναπόφευκτο ή επιθυμητό, καί ή λήψη μέτρων γιά τήν εξασφάλιση της άπρόσκοπτης συνέχισης των επενδύσεων καί της καπιταλιστικής εξάπλωσης. Μπρός δέβαια στήν άδυναμία εθνικοποίησης των μεγαλύτερων εταιριών ή στο νά τούς ύποδειχθεί άμεσα τί νά κάνουνε, τό πεδίο γιά μία τέτοια πολιτική είναι φυσικά μάλλον περιορισμένο. Κι έτσι όμως, μ' ένα συνδυασμό επενδυτικών κινήτρων, άμσου έλεγχου καί διαπραγματευτικών συμφωνιών, μπορεί νά προκύψει κάποια έλάττωση στο «φυσιολογικό» ποσοστιαίο κέρδος τό όποιο άπαιτείται γιά τήν εξάπλωση.

Τά όρια του κρατικού παρεμβατισμού

Άν αυτού του είδους ό κρατικός παρεμβατισμός πετύχαινε πάντα, δέ θά ύπήρχανε ούτε κρίσεις ούτε πληθωρισμός καί ή εξάπλωση θά μπορούσε νά διατηρηθεί διαρκώς, χωρίς καμία άνοδο στο γενικό επίπεδο τιμών. Άλλά ένα παρόμοιο σενάριο προϋποθέτει τήν άπεριόριστη δύναμη του κράτους καί τήν άσκηση της έξουσίας χωρίς κανενός είδους πολιτικούς έξαναγκασμούς. Στήν πραγματικότητα ή κρατική μηχανή είναι ένα ιστορικό δημιούργημα, τό όποιο σέ κάθε συγκεκριμένη στιγμή είναι ικανό νά εκτελεί όρισμένα μόνο καθήκοντα. Καί γιά ν' αλλάξει αυτό χρειάζεται καιρός. Μπορεί ακόμη νά ύπάρξει αντίσταση άπό δυνάμεις μέσα κι έξω άπ' τήν ίδια τή μηχανή. Έπιπλέον, ή χρήση της κρατικής έξουσίας είναι ένα πολιτικό ζήτημα, γιατί αυτό πού είναι εύεργετικό γιά μερικούς μπορεί νά είναι βλαβερό γιά άλλους. Μερικές ιδιαίτερες μορφές παρεμβατισμού μπορεί νά 'χουνε μακροπρόθεσμες στρατηγικές συνέπειες. Καί τελικά οι διάφορες χώρες ύπάρχουνε μέσα σέ μία παγκόσμια οικονομία, πάνω στήν όποία πολλές άσκούνε μικρή επίδραση, καί συχνά ύποχρεώνονται νά προσαρμοζονται στα παγκόσμια γεγονότα πέρ' άπό τόν έλεγχό τους.

Η ιστορία του μεταπολεμικού καπιταλισμού περιλαμβάνει όλ' αυτά τά χαρακτηριστικά. Μέσα στο φιλελεύθερο περιβάλλον του '50 καί του '60, τά καπιταλιστικά κράτη δέν πέτυχαν ν' αναπτύξουν τόν άπαιτούμενο μηχανισμό γιά μία συντονισμένη παρέμβαση στον ιδιωτικό τομέα καί σέ μερικές περιπτώσεις φτάσανε μέχρι νά καταστρέψουνε μέρος του μηχανισμού πού ύπήρχε ήδη. Καί ή ανάπτυξη καί χρήση του κρατικού μηχανισμού έμποδίστηκε άπό τήν άνοιχτή ή κρυφή έχθρότητα αντίπαλων τάξεων. Καπιταλιστές κι εργάτες αντίσταθήκανε σέ άλλες πού θά τούς έθιγαν ύλικά ή στίς μακροπρόθεσμες πολιτικές συνέπειες τους πού θεωρούσαν δυσμενείς. Γιά παράδειγμα, οι προτάσεις του Τόνυ Μπέν γιά τόν εκσυγχρονισμό της άγγλικής βιομηχανίας φαινότανταν λογικές, αλλά θεωρηθήκανε σάν ή αίχμη της σοσιαλιστικής σφήνας καί δεχτήκανε όξυτατη πολεμική παρά τίς πιθανότητες ωφέλειας γιά πολλές άγγλικές εταιρίες. Πραγματικά, τό σύνολο της μεταπολεμικής άγγλικής ιστορίας, εικονογραφεί πώς άκριδώς ό ταξικός άνταγωνισμός μπορεί νά όδηγήσει σέ άδιέξοδο: ούτε ή άριστερά ούτε ή δεξιά ύπήρξανε άρκετά δυνατές γιά νά επιβάλουν τή δική τους όρι-

στική λύση καί νά δημιουργήσουν έναν κρατικό μηχανισμό ικανό ν' αντιμετώπισει τά προβλήματα πού ύπάρχουν στή βάση της άγγλικής οικονομίας. Καί τελικά, σ' ένα διεθνές επίπεδο, τά προβλήματα του οικονομικού έλεγχου αύξηθήκανε μέ τήν πώση των ΕΠΑ σάν παγκόσμιας δύναμης καί τήν κατάρρευση των άποικιακών αυτοκρατοριών. Νά ένα παράδειγμα: Άμέσως μετά τό Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο οι ΕΠΑ, μέ τή μορφή του Σχέδιου Μάρσαλ, προσέφεραν βοήθεια στίς παλιές δυνάμεις, τήν Άγγλία καί τή Γαλλία. Σ' άντάλλαγμα συμφωνήσανε ν' αναλάβουνε τήν εκμετάλλευση των μετάλλων καί πρώτων ύλών στα άποικιακά τους έδάφη. Αυτό εξασφάλισε πλούσιο καί άφθονο έφοδιασμό μέ πρωτογενή προϊόντα στίς δεκαετίες '50-'60. Μία τέτοια συμφωνία θά 'τανε άδύνατη σήμερα: δέν ύπάρχει χώρα ικανή νά έλέγξει τήν ανάπτυξη των άκατέργαστων προϊόντων καί κατά συνέπεια ό μελλοντικός άνεφοδιασμός μ' αυτά είναι πολύ άδέβαιος.

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ: ΤΟ Β' ΜΕΡΟΣ

κυκλοφορεί

ΑΓΩΝΑΣ 2

για την κομμουνιστική ανανέωση

Ο ΠΟΛΙΤΗΣ

Κυκλοφορεί

τεύχος 19

Μιχάλη Παπαγιαννάκη, Νύξεις μέ άφορμή τόν πληθωρισμό, Δαμιανού Παπαδημητρώπουλου, Ό άνασχηματισμός της κυβέρνησης. ■ Έκατό ήμέρες άπεργία του ΕΔΠ (Συζήτηση). ■ Λουί Άλτουσέρ, Τί πρέπει ν' αλλάξει στο Κομμουνιστικό Κόμμα. ■ Παύλου Ζάννα, Προβλήματα της μετάφρασης, Δ. Α. Σαρδελή, Ίδεολογία καί Έπιστήμη, Νίκου Χατζηνικολάου, Ποιά είναι τό αντικείμενο της ιστορίας της τέχνης; ■ Βιβλιοκρισίες. Νέα Βιβλία - Περιοδικά.

Κέκροπος 2, Άθήνα (Πλάκα), τηλ. 3245332

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ
ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΣΚΟΙ ΑΦΙΣΕΣ
ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ
ΕΚΠΤΩΣΗ 30%
ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ

ΚΩΛΕΤΤΗ ΚΑΙ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ
ΤΗΛ. 32.49.557

Η γιορτή του βιβλίου

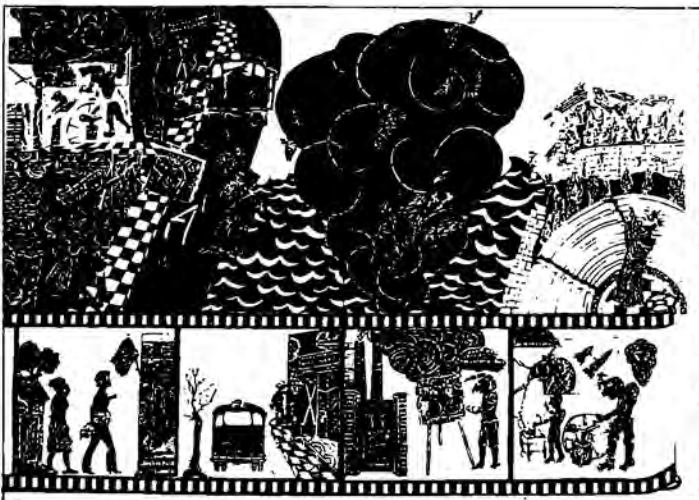
Διευρύνοντας και επεκτείνοντας τις δραστηριότητές του, ο Σύλλογος Έκδοτων-Βιβλιοπωλών Αθήνας, οργάνωσε φέτος την 1η Γιορτή του Βιβλίου που θα λειτουργήσει από τις 24 Ιουνίου μέχρι 16 Ιουλίου στο Άλσος της Κηφισιάς.

Στά 25 καλαίσθητα περίπτερα που στηθήκαν μέσα στην πρασινάδα και τα λουλούδια ο επισκέπτης της έκθεσης θα βρει πάνω από 6000 τίτλους-τόμους που καλύπτουν όλους τους τομείς γνώσης: λογοτεχνία, επιστημονικά, ιστορικά, φιλοσοφικά, παιδικά, λεξικά και εγκυκλοπαίδειες.

Στά πλαίσια της Έκθεσης θα γίνουν εξ άλλου και ενδιαφέρουσες διαλέξεις με ομιλητές μερικούς κορυφαίους πνευματικούς μας ανθρώπους: Ο άρεοπαγίτης Γ. Ντεγιάννης θα αναπτύξει τα προβλήματα της εισαγωγής της δημοτικής γλώσσας στα Νομικά, ο λογοτέχνης Μ. Μαγκλής θα μιλήσει για το λογοτεχνικό βιβλίο, ο Άλκης Τροπαιάτης για το βιβλίο και τους δημιουργούς του, η Κατερίνα Θανοπούλου για τις βιβλιοθήκες σαν μέσο λαϊκής επιμόρφωσης, ο καθηγητής Θ. Λιανός για το οικονομικό βιβλίο στον τόπο μας, ο εκπαιδευτικός Θ. Γέρου για το σχολικό βιβλίο, ενώ ο νομάρχης Κ. Κιουπκοκλής θα καλύψει τα προβλήματα που θέτει το ιστορικό βιβλίο.

Τέτοιες πρωτοβουλίες που ανεβάζουν την πνευματική στάθμη του τόπου ενώ παράλληλα φέρνουν σε επαφή με το βιβλίο πλατύτερες μάζες, πρέπει να προσεχθούν κάποτε από το Κράτος και να βοηθηθούν ουσιαστικά. Ο Σύλλογος Έκδοτων-Βιβλιοπωλών, με αλληπαλά υπομνήματα του έχει προτείνει στους αρμόδιους κρατικούς φορείς λύσεις, που και την ιδιωτική πρωτοβουλία στον τομέα αυτό θα ενισχύσει, αλλά και στον έφοδιασμό των επαρχιακών βιβλιοθηκών με καλό βιβλίο θα συντελέσει.

Έκθεση 'Αντιπολεμικού Σκίτσου

Γιγαντοσχέδιο του μαστρο-Ζαρίκου από την έκθεση

Έκθεση αντιπολεμικού σκίτσου διοργάνωσε (στο Κουκάκι) το Πολιτιστικό τμήμα της Έλληνικής Έπιτροπής για τη Διεθνή Ύφεση και Ειρήνη, στα πλαίσια της Πανελλαδικής της Συνδιάσκεψης (24-26 Ιουνίου).

Οι σκίτσογράφοι που συμμετέ-

χουν είναι: Άναγνωστόπουλος, Ζαρίκος, Μ. Ζήκος, Ν. Θύμης, Καλαμαράς, Καμμένος, Κουτρουλάρης, Κύρ, Λογοθέτης, Παρασόγλου, Μπίλας, Μπόστ, Μυρμηρίδης, Όρνερράκης, Πιολανάκης, Σκολιδάκης, Φλώρος, Χριστοδούλου κ.ά.

Ο Νίκος Κιτσιάκης διδάσκει

Άφιέρωμα στον Ν. Κιτσιάκη

Άφιερώνω στον Νίκο Κιτσιάκη παλιό Πρότανη του ΕΜΠ και Πρόεδρο του Τεχνικού Έπιμελητηρίου στην περίοδο 1931-35 είναι το πανηγυρικό χιλιοστό τεύχος του «Ενημερωτικού Δελτίου» του Τεχνικού Έπιμελητηρίου.

Έπισημαίνοντας το Ε.Δ. την προσφορά του Ν. Κιτσιάκη στους σημερινούς προβληματισμούς του ΤΕΕ, αναφέρεται στις διαλέξεις του - τις οποίες είχε παρακολου-

θήσει κι ο Έλ. Βενιζέλος - που αποτέλεσαν το πρώτο ισχυρό χτύπημα στην τότε ανθούσα θεωρία της Ψωροκόστανας.

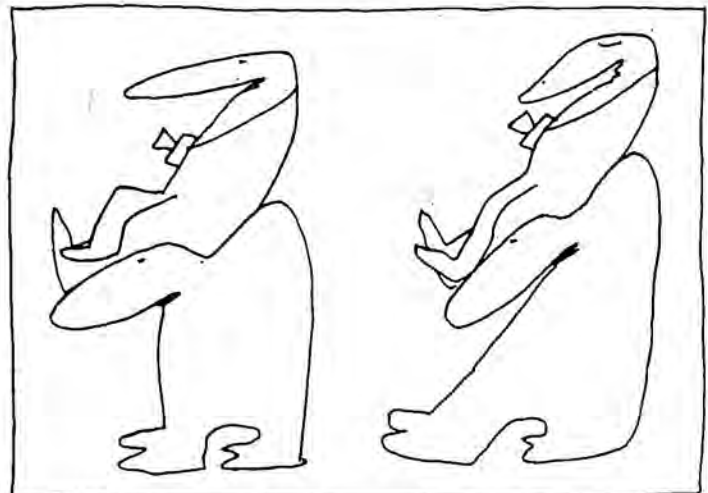
Άκόμη, το χιλιοστό πανηγυρικό ΕΔ μαζί με τα άλλα άρθρα που περιέχει, οριοθετεί τη δραστηριότητα και τους προβληματισμούς της σημερινής διοίκησης του ΤΕΕ και χαράζει τους μελλοντικούς στόχους για την σωστή αξιοποίηση του δυναμικού των Έλλήνων Τεχνικών.

Άπαγορεύτηκε η «Άλλη πραγματικότητα»

Στά μέσα Ιουνίου η κυπριακή επιτροπή λογοκρισίας άπειγερσε να προβληθεί στην Κύπρο η ταινία της Θέκλας Κίττον και του Λάμπρου Παπαδημητράκη «Κύπρος ή άλλη πραγματικότητα», η οποία είχε δοαυτευτεί στο φεστιβάλ Θεσσαλονίκης του 1976 και είχε προβληθεί την άνοιξη του 1977 στην Αθήνα.

Η ταινία αυτή όπως θα θυμούνται όσοι έτυχε να τη δούν, αποτελεί άναμφίβολα την καλύτερη και σφαιρικήτερη παρουσίαση της σύγχρονης κυπριακής πραγματικότητας, ιδιαίτερα αυτής που διαμορφώθηκε να δώσει

μία εικόνα του κυπριακού προβλήματος, πέρα από τα γνωστά και χιλιοειπωμένα κλισέ, που να προσεγγίζει τις θέσεις και τις επιδιιώξεις των διάφορων πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων. Όσο συζητήσουμε κι αν είναι ορισμένες πολιτικές θέσεις της ταινίας, δεν μπορεί να τις άμφισβητήσει κανείς, πέρα από τα κινηματογραφικά της προτερήματα, το θάρρος να θίξει μία σειρά θέματα ταμπού, όπως η τεράστια οικονομική περιουσία και πολιτική δύναμη της κυπριακής έκκλησίας, πραγματικού «κράτους εν κράτει».

Μιά γενική άποψη από τό χώρο τής έκθεσης

Ἡ Κυκλαδίτικη τέχνη

«Μοναδική στόν κόσμο» ὅπως εἰστοχα τή χαρακτηρίσει ὁ Χρ. Ντούμας, εἶναι ἡ συλλογή προϊστορικήs Κυκλαδικῆs Τέχνης τοῦ Ν. καί τῆs Ντ. Γουλανδρῆ πού παρουσιάζεται αὐτές τίς μέρες στό Μουσείο Μπενάκη. Τό Β' σκέλος τῆs ἔκθεσης πού θά εἶναι ἀνοιχτή ὡς τό Νοέμβρι, περιλαμβάνει μέρος ἀπό τά πρωτοϊστορικά καί ἱστορικά εὐρήματα πού ἀνήκουν στή συλλογή τοῦ ζεύγους Γουλανδρῆ. Σέ ὅ,τι ἀφορᾷ τώρα, εἰδικότερα τά Κυκλαδικά εὐρήματα πού ἀποτελοῦν καί τό καύχημα τῆs παρουσίᾱs, ἡ ἀνυπολόγιστη ἀξία τους, ὅπως τόνισε ὁ Χρ. Ντούμας – πού τά μελετᾷ ἀπό τό 1962 –, ὀφείλεται στό μεγάλο τους ἀριθμό (168 κομμάτια), στήν ποιότητα καί τή

μοναδικότητά τους (π.χ. τό εἰδῶλιο σέ στάση πρόποσης, ὁ δίσκος μέ τά πουλιά, κ.ἄ.) καθώς καί στό ὅτι στήν περίπτωση αὐτή ἡ ἀρχαιολογική πληροφορία – ἀπό τή στιγμή πού τά εὐρήματα παρέμειναν ἀπό τήν ἀρχή στήν Ἑλλάδα καί δέν ἀποτελέσαν ἀντικείμενο ἀγοραπωλησίας στό ἐξωτερικό – δέν εἶναι ὁλοσδιόλου χαμένη, ὅπως συμβαίνει τόσο συχνά. Τό τελευταῖο αὐτό γνώρισμα αὐξάνει σημαντικά τήν ἐπιστημονική ἀξία τῆs συλλογῆs.

Τά πρωτοϊστορικά καί τά ἱστορικά ἐκθέματα πού ἔχει μελετήσει ἡ καθηγήτρια τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἰωαννίνων, Λίλα Μαργακοῦ, εἶναι γύρω στά 280. Χαρακτηρίζονται ἀπό μιά πολυμορφία (ἀγγεῖα, κοσμήματα, εἰδῶλια, ἀγάλ-

ματα) καί καλύπτουν τήν περίοδο ἀπό τό 1800 π.Χ. ὡς καί τόν 100 π.Χ. αἰῶνα.

Τήν ἔκθεση συνοδεύει μνημειακός κατάλογος μέ εἰσαγωγικά σημειώματα τῶν: Ντ. Γουλανδρῆ, Λ. Εὐταξία, Ν. Γαλοῦρη καί τίς ἐπιστημονικές μελέτες τῆs Λίλαs Μαργακοῦ καί τοῦ Χρ. Ντούμα. Ὑποδειγματική σέ προετοιμασία καί σέ παρουσίαση αὐτή ἡ ἔκθεση – γιά τήν τοποθέτηση τῶν εὐρημάτων καί τόν φωτισμό τους μετακλήθηκε εἰδικά ὁ Δ/ντής Γραφικῶν Τεχνῶν τοῦ Μουσείου Μετροπόλιταν τῆs Νέας Ὑόρκης, Χ. Σμίτ – πραγματοποιήθηκε γρήγορα στήν ὑποστήριξη τῶν συλλεκτῶν, τοῦ Ε.Ο.Τ. μέ τίς ἐνέργειες τοῦ Προέδρου

τοῦ κ. Γ. Δασκαλάκη καί τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα κ. Π. Λαμπρία σέ μιά προσπάθεια νά ἐνισχυθεῖ ἡ πολιτιστική χροιά τοῦ τουρισμοῦ μας. Βοήθησαν ἀκόμα οὐσιαστικά οἱ κ. Λ. Εὐταξίας Πρόεδρος τῆs Δ.Ε. τοῦ Μουσείου Μπενάκη καί τοῦ Ἰδρύματος Δεκόζη-Βούρου στό ὅποιο ὀφείλονται οἱ καινούριες αἰθουσες τοῦ Μουσείου πού παρουσιάζεται ἡ συλλογή καί ὁ Διευθυντής τοῦ Μουσείου Μπενάκη κ. Ἀγγ. Δεληβοριάs. Ἀλλά οἱ ἀκαταπόνητες προσπάθειες τῆs Λίλαs Μαργακοῦ καί τοῦ Χρ. Ντούμα, σφράγισαν μέ τήν ἐπιστημονική τους ἐνσυνειδησία τό θαυμάσιο ἀποτέλεσμα.

Ντ.Ρ.

Ἐκδοχές Τέχνης

Στή Διεθνή Ἐκθεση τῆs Βασιλείας «Τέχνη τοῦ 20οῦ Αἰῶνα: ἐκδοχές τῆs τέχνης» μετέχουν ἀπό τήν Ἑλλάδα οἱ γκαλερί Ζουμπούλακη, Μπερνιέ καί Πολυπλάνο. Ἡ πρώτη ὀργάνωσε ἀτομική ἔκθεση τοῦ Ἀλ. Φασιανοῦ καί παράλληλα παρουσιάζει ἔργα τῶν: Δρούγκα, Καναγκίνη, Μόραλη, Μυταρά, Νικολάου, Κων/νου Ξενάκη, Παύλου, Χατζηκυριάκου-Γκίκα. Ἡ δευτέρα γκαλερί ἀντιπροσωπεύει τοὺς καλλιτέχνες: Ἀκριθάκη, Ἀντωνάκο, Κουνέλη, Σμαρά, καί τό Πολυπλάνο τοὺς μόνιμους συνεργάτες του: Ἐλ. Βερναρδάκη, Γ. Γαῖτη, Γ. Μόραλη, Γ. Σίμωσι καθώς καί τοὺς: Ἀκριθάκη, Ζούνη, Κανιάρη, Καρά, Κατζουράκη, Κατράκη, Κεπέτζη, Σπητέρη, Τάκη Τσόκλη, κ.ἄ. Τό ἐνδιαφέρον ἐδῶ εἶναι ὅτι στοὺς καλλιτέχνες τῶν 21 χωρῶν πού ἀντιπροσωπεύονται μέσ' ἀπό τίς γκαλερί δέν δόθηκε, σέ ἀντίθεση μέ ὅτι συμβαίνει π.χ. στή Μπιεννάλε τῆs Βενετίας, μιά ὁρισμένη

«γραμμή». Ἀντίθετα ἐπιζητεῖται μιά μεγάλη ἐλευθερία στήν προβολή ὅλων, δίχως ἐξαίρεση τῶν σύγχρονων τάσεων. Στά πλαίσια αὐτά ἡ συμμετοχή τοῦ «Πολυπλάνο» πέρα ἀπό τίς δημιουργίες τῶν συνεργατῶν του παρουσιάζει πολλαπλά, ἐκδόσεις ποιότητας, βιβλία, καθώς καί τήν περιοδική ἔκδοση τό «Σήμα».

Κεραμικό τῆs Ἐλ. Βερναρδάκη, ἀπό τίς συμμετοχές στήν ἔκθεση τῆs Βασιλείας.

Παγκόσμια βιβλιοθήκη λογοτεχνίας

Τελείωσε ἡ ἔκδοση τῶν 200 τόμων τῆs «Βιβλιοθήκης Παγκόσμιαs Λογοτεχνίας», πού πραγματοποιήθηκε ὕστερα ἀπό πρωτοβουλία τοῦ Κεντρικοῦ Οἴκου Λογοτεχνῶν τῆs Μόσχας.

Ἡ σειρά εἶναι μοναδική καί δέν ἔχει προηγούμενο στήν παγκόσμια πρακτική. Τό γενικό τίρᾳς ὅλων τῶν τόμων αὐτῆs τῆs «Βιβλιοθήκης» ξεπέρασε τά 60 ἑκατ. ἀντίτυπα. Στούς τόμους περιλαμβάνονται 25.800 ἔργα 3.235 συγγραφέων.

«Πρῶτο-δεύτερο χέρι»

Κυκλοφόρησε τό 2ο φύλλο τῆs 150ῆμερης ἐφημερίδας μικρῶν ἀγγελιῶν «πρῶτο, δεύτερο χέρι». Ἡ πρωτοτυπία τῆs ἐφημερίδας εἶναι πῶς ὅλεs οἱ μικρές ἀγγελίες καταχωροῦνται δωρεάν! Οἱ ἐκδότες φιλοδοξοῦν νά κερδίσουν ἀπό τήν κατανάλωση καί μόνο τῆs ἐφημερίδας διευκολύνοντας ταυτόχρονα τοὺς ἐνδιαφερομένους στή λύση τῶν καθημερινῶν προβλημάτων τους.

Λαϊκά λιθογραφήματα στό «Ζυγός»

Μιά σειρά ἀπό ἀνώνυμες λαϊκές ζωγραφιές πού φτιάχτηκαν πρὶν σαράντα περίπου χρόνια καί πού ἀποτελέσαν τή «νέα προπολεμική λαϊκή μπέλ-ἐπὸς» στήν Ἑλλάδα, περιλαμβάνει ἡ ἔκθεση λαϊκῶν λιθογραφημάτων, στή γκαλερί «Ζυγός».

Οἱ ζωγραφιές αὐτές χάριζαν τό ὄνειρο καί τή φυγή στοὺς ἀνθρώπους ἐκείνων τῶν ζοφερῶν χρόνων, σημειώνει ὁ Ἀριστείδης Γιαγιάννος.

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΗ

Στό ἄρθρο τοῦ G. Giuliano «Ἡ Ἱταλική κρίση, τό ΙΚΚ καί μερικὲς ἰδιομορφίες» (τεύχος 99,20 Μαῖου 78) ἀναφέρεται στήν 2η παράγραφο ὅτι ἡ Γκραμοσιανή ἐννοία «ἡγεμονία τῆs ἐργατικῆs τάξης σημαίνει τὸ τυπογραφεῖν «ἐφαγε» τό «δέν» πρὶν ἀπὸ τή λέξη σημαίνει, ὠλοιώνοντας τήν οὐσία τῆs φράσης.

Όμπερχάουζεν 1978

Τό 10ο γερμανικό και 24ο διεθνές Φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους.

του Λευτέρη Ξανθόπουλου

ΤΟ ΔΕΚΑΤΟ εθνικό φεστιβάλ (γερμανικών) ταινιών μικρού μήκους προηγήθηκε του διεθνούς, συγκέντρωσε όλους τους νέους και εκκολλημένους γερμανούς κινηματογραφιστές και κράτησε τρεις μέρες. Από τις 120 περίπου ταινίες που κατατέθηκαν στην Έπιτροπή Προκρίσεως, προβλήθηκαν σαράντα-όχτώ τελικά ταινίες, διάρκειας από τρία μέχρι σαράντα πέντε λεπτά ή καθεμιά και η σοδιά αυτή σά σύνολο αντιπροσώπευε, θά μπορούσαμε νά πούμε, όλες σχεδόν τίς τάσεις πού επικρατούν σήμερα στόν γερμανικό κινηματογράφο.

ΤΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ του Όμπερχάουζεν κουβαλάει τό βαρύ φορτίο και τόν αναμφισβήτητο μύθο του πρώτου Φεστιβάλ πολιτικής ταινίας μικρού μήκους στόν κόσμο. Πολλές φορές αίστανθήκαμε τό βάρος αυτό άσκήωτο στους ώμους του Φεστιβάλ και καταπιεστικό στους δικούς μας. Αυτόπαγιδευμένο τό πρόγραμμα και δεσμευμένο από τήν 24χρονη παράδοση τής λειτουργίας του Φεστιβάλ, εμφανίστηκε μονολιθικό στά κριτήρια έπιλογής και δύσκαμπτο.

Η ΕΞΟΥΣΙΑ δέν φοβάται και τ' αποδεικνύει. Ο γερμανικός καπιταλισμός ευέλκτικος, ευπροσάρμοστος, άνοιχτομάτης και διαλλακτικός προσπαθεί νά εξαγοράσει συνειδήσεις μέ διάφορους τρόπους· μέ καλοπιάσματα (έκδρομές, δεξιώσεις) άπλοχεριά και περιποιήσεις (μετρήσαμε 36 βραδεία, συνολικά, ή τιμητικά διπλώματα πού δόθηκαν από τίς διάφορες έπιτροπές κρίσεως και τό συνολικό ποσό πού μοιράστηκε σέ 19 βραβευμένες ταινίες έφτασε στό ύψος των 42.000 Γ.Μ.), δημοκρατικούς θεσμούς και περιστασιακά άνοιγματα πρós τά άριστερά - γιά λόγους βέβαια καθαρά τακτικής και έλιγμών - και τέλος δίνοντας τό βραβείο, μέ ύποκριτικά χαμόγελα και άσικές χειραφτίες, στην πίο καυστική ίσως γερμανική ταινία του Φεστιβάλ και πού φανερά και άμεσα γυρνούσε κατά του ίδιου του κατεστημένου - άθλο-θέτη.

Η ΜΑΥΡΟΑΣΠΡΗ ταινία «Κοντά στόν Σάχη», ήταν ή διπλωματική δουλειά του Βόλφγκανγκ Λάντγκρέμπερ στην σχολή κινηματογράφου του Μονάχου. Μέσα σέ σαράντα λεπτά έπιχειρεί μία κριτική αντιμετώπιση και άνάλυση των γερμανο-περσιικών σχέσεων και των άμοι-

βαίων οικονομικών συμφερόντων των χωρών. Συνέπεια είναι ή καταπίεση πού έχει έπιβληθεί τόσο στην Περσία όσο και στους πέρσες πού ζούνε στην Ευρώπη, γιά νά διατηρηθεί ή κυριαρχία του Σάχη. Από τήν άλλη μεριά άνιχνεύει άνάμεσα στίς ομάδες άντιστάσεως των περσών αυτοεξορίστων, τίς συνθήκες δομής του περσικού ίμπεριαλισμού, τίς λανθάνουσες έπεκτατικές τάσεις του εις βάρος των γειτονικών λαών και τίς προσπάθειες άνασυγκροτήσεως μιās περσικής - πάλι - αυτοκρατορίας.

ΣΤΑ ΘΕΤΙΚΑ στοιχεία τής ταινίας ύπήρξε ή άμεσότητα του λόγου, τό γρήγορο και σφιχτό μοντάζ, ή σωστή έπιλογή του ντοκιμαντερίστικου υλικού και ή άφτιασίδωτη πολιτική πληροφόρηση. Υπήρξε όμως κι ένα ακόμη στοιχείο πού έκανε αυτή τήν ταινία νά είναι μοναδική σέ σχέση μέ τίς ύπόλοιπες γερμανικές ταινίες πού είδαμε: Ήταν ή μόνη πού τολμούσε στά ίσα νά πει, ή μόνη πού ξέφευγε από τίς έντονες τάσεις φυγής πού έπισημάναμε στους κινηματογραφιστές των ύπολοίπων ταινιών μικρού μήκους.

ΣΤΟ ΤΡΙΗΜΕΡΟ του γερμανικού κινηματογράφου οί πόρτες ήταν άνοιχτές γιά τόν καθένα στην πόλη, δωρεάν είσοδος δηλαδή. Και γιά φανταστήτε κάτι τέτοιο στη Θεσσαλονίκη όπου θαρρώ πώς θά 'πεφτε ό κινηματογράφος από τό συνωστισμό του κόσμου πού θά 'τρεχε νά μπει και νά δει!

Έ, λοιπόν εδώ, σέ μιās ζηλευτής τεχνολογίας αίθουσα 1000 θέσεων, ένα μόνιμο κοινό από 70-150 περίπου άτομα παρακολουθούσε τίς ταινίες. Και ό κάθε ξένος βέβαια θά μπορούσε εύκολα νά καταλάβει πώς α'τοί

ήταν οί άνθρωποι πού κάναν τίς 48 ταινίες του προγράμματος μαζί μέ κάτι έμπόρους διανομείς ταινιών, πού βρίσκονταν από επαγγελματική ευσυνειδησία στην εκδήλωση, λιγοστούς περιεργους και τούς δημοσιογράφους.

ΕΤΣΙ όπως εμφανίστηκε τό Φεστιβάλ των γερμανικών ταινιών δέν άφησε καμιά άμφιβολία πώς δέν ήταν τίποτ' άλλο παρά α) τόπος συνάντησης των διαφόρων ειδικοτήτων και διάφορα νεκρά άρθρήδια γιά τό γεγονός στόν τύπο, δηλαδή μία ιδιωτική ύπόθεση άνάμεσα στους νέους γερμανούς κινηματογραφιστές (περισσότερο μεταξύ τους: γνωριμίες, επαφές κλπ.) και μεταξύ των γραφείων εκμεταλλεύσεως από τήν άλλη. Και όλα αυτά πίσω από τίς πλάτες ενός αδιάφορου και άλλοτριωμένου υπερχατανάλωτικού κοινού μέ παραμορφωμένα κριτήρια πού συστηματικά άγνοεί τήν εκδήλωση (βοηθούντος και του τοπικού αντιδραστικού τύπου πού σωπαίνει) κωφεύοντας κιόλας στό σύνθημα-μότο του Φεστιβάλ πού 'χε σιτηθεί σ' όλη τήν πόλη «Βέκ τσούμ Νάχμπαρν» - «Δρόμος γιά τόν γείτονα» και β) χώρος έπιδείξεως προϊόντων, τάσεων και ιδεολογικοαισθητικών προβληματισμών και κατ' έπέκταση πεδίο άνταγωνισμού άνάμεσα στίς δυό μεγάλες κρατικές σχολές κινηματογράφου στη Γερμανία: τή σχολή του Μονάχου στο νότο και τή σχολή του Βερολίνου στο βορρά.

ΟΙ ΤΑΣΕΙΣ φυγής από τήν πραγματικότητα, ύπήρξε ένα από τά χαρακτηριστικότερα συμπτώματα των ταινιών πού παρακολούθησαμε, εκδηλώθηκε δέ σ' αυτό τό Φεστιβάλ κατά διαφόρους τρόπους:

ΣΑΝ Κινηματογραφικός Ίμπεριαλισμός· χαρακτηρισμός γενικότερης ομάδας σύγχρονης πολιτικής ταινίας μικρού μήκους πού

παρακολουθεί και καταγράφει προβλήματα λαών του Τρίτου Κόσμου ή ύποαναπτύκτων άλλων χωρών. Τό είδος αυτό πού μέσα σ' άλλα προσπαθεί νά καλύψει ευρωπαϊκά - μας - άδιέξοδα (ύπαρξιακά ή πολιτικά λογουχάρη) ή έλλείψεις ή κορεσμό θεματικό, χρησιμοποιεί τήν παλιάς μόδας τεχνική του ταξιδιωτικού ζουρνάλ, οί διαπιστώσεις του - νηπιακής ηλικίας - παραμένουν στά όρια τής έξωτικής καταγραφής, τό κινηματογραφικό του κάδρο άσφυκτιά συνήθως χωρίς προοπτική (όπως και ή ιδεολογία τής ταινίας) χωρίς βάθος - άνοιγμα γιά τό μάτι και τήν ψυχή, τά συμπεράσματά του περιορισμένου βεληνεκούς, χωρίς προεκτάσεις ευρύτερης έφαρμογής (έδώ σέ μας λογουχάρη, στην άθλια Ευρώπη τής παρακμής πού ζούμε! - κι από δω τά ευρωπαϊκά μας άδιέξοδα πού λέω πού πάνω και οί άτέλειδες προσπάθειες νά γεμίσει ή άδειοσύνη και ή όθονή!)

ΑΚΟΜΑ: κοντόφθαλμη φιλελεύθερη θεώρηση των πραγμάτων ή ιεραποστολική ύπερσφια και άφέλεια, ύποκρισία, άσφυκτική ιδεολογία και στενοκεφαλιά! Και νά, γιατί οί έλάχιστες ταινίες φτιαγμένες από γυναίκες πού είδαμε, γύρω από γυναικεία προβλήματα και τό γυναικείο κίνημα γενικότερα, άν και άδέξιες στο χειρισμό του θέματος και μέ λάθη όλες τους, ταυλάχιστον είχαν από πίσω τους γυναικείο μεθοδικό πείσμα και τήν προσπάθεια γιά έκφραστική άυτονομία.

Ταινίες αυτής τής κατηγορίας πού είδαμε:

● «Καθάνας ή τά ζωγράφισαν στους τοίχους», 30', μαυρόασπρο, 16 χιλ., κι άναρωτιέται κανείς τί έφαρμογές ή συνδέσεις έχει αυτό τά παράδοχο χωριονάκι τής Πορτογαλλίας (έτσι κα-

Δημόσια συνεδρίαση τής κριτικής έπιτροπής τής FIPRESCI από άριστερά πρós τά δεξιά: Margarita Nikolova Βουλγαρία, Marcel Martin Γαλλία, Christa Maerker Γερμανία, Floriane Maudente Ίταλία, Χρήστος Βακαλόπουλος Έλλάδα, Wieslaw Saniewski Πολωνία.

κοδωσμένο κιόλας, κακοφωτισμένο και δουλό, με τους «καλούς ψαράδες» να μη μας λένε τίποτα, κουβέντα, να μας περιφρονούν και να ψαρεύουν μόνο μπροστά στο φακό) με μένα ως πούμε που ανδρόντας τα φώτα του κινηματογράφου θά με αποτιμήσουνε δλοι τους, σ' όποια κοινωνία κι αν βρεθώ, από τόν ελσπράκτορα μέχρι τή μάνα μου — με τό πόσα θγάζω τό μήνα, με τά στάνταρ και τίς άξίες δηλαδή αύτης της παρακαμαμένης — μας — κοινωνίας;

● «Αναμνήσεις από ένα ταξίδι», στήν 'Ινδία, 34', έγχρωμο από καλοντυμένους και χορτάτους ύπαλλήλους της Γερμανικής Τηλεοράσεως, ώραιοποιημένες φωτογραφίες, μουσική από ούταρ και χροματιστά ρούχα κι απέ τίποτ' άλλο!

● «Σκλάβοι στήν ίδια τους τη χώρα», τήν 'Αγκόλα δηλαδή, μέχρι τό 1976, 20', χρώμα, χωρίς μινύματα ή ιδέες κάποιας οίκου-μενικότητας, άποξηραμένο και πεισματάρικο, περιορισμένης έμβέλειας, και νά, τί σημαίνει ακόμα όταν λέω ύποκριτικό: Τό γεγονός πού είναι τόσο φανερό, ζώντας το κάποιος σ' αυτή τη χώρα, και ή διαπίστωσή του τόσο κοντά στήν παροιμία όπου «ό κόσμος τό 'χει τοίμπανο κι αυτοί κρυφό καμάρι» πώς ή Γερμανία δέν είναι τίποτ' άλλο από μιά άμερικάνικη άποικία ύψηλού τεχνολογικού πολιτισμού και δέν ύπήρξε ούτε μιά ταινία πού νά μιλάει γιά τ' άμερικάνικα συμφέροντα στήν Όμοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ούτε καν έχω δει πιωλιότερα κάτι τέτοιο νά επιχειρήται στο γερμανικό κινηματογράφο, είναι θέμα-ταμπού τους, διασάξουν, φοβούνται, κάνουν πώς δέν βλέπουν και καταπιάνονται με δευτερεύοντα ή επί μέρους προβλήματα πού αυτή άκριβώς, ή άμερικανική κυριαρχία προξενεί άλλα στήν πραγματική φύση, στίς ρίζες του κακού κανείς δέν τολμάει νά πάει· είναι δύσκολο και χρειάζεται κόποια και δουλειά και άντοχη, πολλή άντοχη.

● «Κύριοι στή χώρα τους» του Πήτερ Χέλλερ, γιά 20', ή συνέχεια του προηγούμενου μετά τήν άποχώρηση των λευκών άποίκων.

● «Βήματα στο βασίλειο της έλευθερίας, γιά παράδειγμα στο Περού» έ, και πώς νά έμπιστευτείς αυτόν τόν άφελή φτωχοδιάβολο δημοκράτη άστό Χάνς Ρόλφ Στρόμπελ πού από τόν τίτλο και μόνο μας μπερδεύει τήν έλευθερία με τά βασίλεια (δέν μας ξεκαθάρισε ούτε μ' αυτήν ούτε με τήν επόμενη του άν προτιμούσε τήν έλευθερία: βυσιλομένη ή ήβυσιλευτη; φτού!)

● «Ρασιντίμα» 20', χρώμα, εικόνες από ένα παλαιστινιακό στρατόπεδο προσφύγων στο Νότιο Λίβανο πού άν και τέτοιου είδους θέματα από μόνα τους προσφέρουν έναν εύκολο όπτικό έντυπωσιασμό και χειρισμό, όμως τουτό δώ παραμένει τηλεορασιακής ποιότητας, χωρίς φαντασία, χωρίς πηδήματα και σάλτα, άδιάφορο κινηματογραφικά!

● «Βήματα στο βασίλειο της έλευθερίας, γιά παράδειγμα στήν Τανζανία», όπως και τό προηγούμενο, 30', χρώμα. Βραβεύτηκε μαζί με τό διδυμό του από τούς γερμανούς κριτικούς ταινιών μικρού μήκους. Έπιδράδευση της άστικής ήθικης!

ΠΕΡΑ ΑΠΟ τά συμπτώματα φυγής πού περιγράψαμε παραπάνω, καταγράψαμε έπίσης σειμογραφικά και μιά δευτέρα άρνητική διαπίστωση, τήν *Τεμπελιά* του κινηματογραφιστή, όκηρία πανατεί, από τό ξεκίνημα, ή σύλληψη της άρχικης ιδέας, τήν έρευνα του θέματος ως τήν άνάπτυξη και πραγματοποίηση της ταινίας· σ' όλα τά στάδια δηλαδή, σύμπτωμα πού καταδίκασε ταινίες νά παραμείνουν ότι συνήθως άκούμε νά λένε: «καλή προσπάθεια», «άνολοκλήρωτη δουλειά», «συμπαθητικό πρωτόλειο» ή στήν καλλύτερη περίπτωση «ένα έξυπνο άστείο», μειώνοντας — κι αυτό τό χειρότερο — τή σοβαρότητα του θέματος πού ή ταινία καταπιάνεται ν' αναλύσει.

Α) Ένα πολύ έξυπνο άστείο, χωρίς τέλος, χωρίς νά καρποφορήσει καν, ήταν ή μαυροάσπερη, 26', παραγωγή της ομάδας «Ούτουπουά - Παράσταση πρώτη» της κινηματογραφικής σχολής του Βερολίνου, όπου ούτε λίγο ούτε πολύ τρείς κινηματογραφικές μηχανές λήψης (οί δύο κρημμένες ή άλλη φανερή μέσα στο πλήθος) καταγράφουν εκ του φυσικού τίς αντιδράσεις των περαστικών και της άστυνομίας σ' έναν κεντρικό και πολυσύχναστο δρόμο του Βερολίνου όταν μερικά νέα άτομα μεταφέρουν στίς πλάτες τους μιά ποντικοπαγίδα διασάσεων γιωπαχί αυτοκινήτου, πού στή θέση του τυριού κάθεται ένας άλλος τους καλοντυμένος με πούρο και συντηρητική έφημερίδα στα χέρια πού άτάραχος παρατηρεί από ψηλά τόν κοσμάκη, όπότε άφήνουν τήν ποντικοπαγίδα σέ κάποιον πεζοδρόμιο οί άλλοι, κόσμος μαζεύεται — περιεργοί, καταφθάνουν και οί πρώτοι άστυφύλακες, δέν έξερουν τόν λόγο τους πώς ν' αντιδράσουν, μετά ζητάνε από τούς ανθρώπου-άχθοφόρους (τούς φορείς του συμβόλου δηλαδή) ν' άδειάσουν τό πεζοδρόμιο, αυτοί ύπάκουοι παίρνουν τήν ποντικο-

παγίδα τους με τόν άτάραχο μεγαλοαστό στή θέση του τυριού, τήν πάνε πιο πέρα και τήν αφήνουνε — κουρασμένοι τάχα — καταμεσής του κεντρικού δρόμου, στή διάβαση, μπλοκάροντας τήν κυκλοφορία, όπότε οί αντιδράσεις των άστυνομικών φτάνουν στα όρια της ύστερίας, ώσπου τέλος κάποιος τους σταματάει τή λήψη με τήν παλάμη του και ή ταινία τελώνει!

Αυτό τό μοναδικό εύρημα και ό τρόπος πού κινηματογραφήθηκε, θά μπορούσαν νά έξαντλήσουν τό μέγιστον της λειτουργικότητάς τους μόνο σέ σχέση με κάτι άλλο πού θά προηγείτο ή θά άκολουθούσε ή θά παρεμβάλλονταν στίς ζωντανές αυτές λήψεις· έτσι τό φιλμ, χωρίς καν νά δλοκληρωθεί, παραμένει σά όρια της φάρας και οί προθέσεις της ομάδας των κινηματογραφιστών νά σατιρίσουν «... τά μέσα πού έχει έπινοήσει τό γερμανικό κράτος γιά τήν αυτοπροστασία του, τήν ύστερία από τό κύμα της τρομοκρατίας, τήν παρακολούθηση των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και τό νόμο σύμφωνα με τόν όποιο οί άστυφύλακες έχουν τό δικαίωμα νά παρεοδολύν στο ψαχνό...», δέν δικάωνονται.

Β) Τό δεκάλεπτο έγχρωμο «Στή μέση της Γερμανίας», πάσχει από τό ίδιο σύμπτωμα σέ συνδυασμό με τό έξίσου καταλυτικό: του φόβου νά δηλωθεί, νά μιλήσει γιά καιρία και καφτά καθμερινά τους προβλήματα και ειδικότερα της άστυνόμενης, της κρατικής τρομοκρατίας και του χαφιεδισμού, και κρυβεται τό φιλμ και άχρηστολογεί· μιά γυναικεία φωνή πού άκούγεται ΟΦΦ στήν ταινία, διασχίζοντας σάν κορδέλα κομπιούτερ τά πλάνα, ρωτάει ψευδοπαρξιακά μετεφηβικά (κι ούτε) έρωτήματα όπως: «ποία είναι ή χρησιμότητα μιάς πολιτικής ταινίας πού θά 'πρεπε νά κάνει κανείς καταπώς οί καιροί τό ζητάνε;» και «τί μπορεί νά πει κανείς σέ μιά πολιτική άγκυρατόρητη ταινία;» και «δέν θά' ταν καλύτερο νά βλέπεις τά πράγματα από τή δικιά σου προσωπική όπτική γωνία όπως άκριβώς αυτόν τόν γεράκο πού συναντάμε κάθε μέρα στο ίδιο σημείο της διαδρομής μας» με τ' αυτοκίνητό τους δηλαδή, τό γεράκο με τό σκύλο και τό τρίκυκλο καρότί του (όπου τ' αυτοκίνητο έδώ λειτουργεί — έρήμην του σκηνοθέτη — και σά σύμβολο της κλεισμένης άεροστεγώς κονσέρβας γερμανικής κοινωνίας πού άποκλείει προσπελάσεις και — με στόχο — φιλότιμα και συστηματικά κλείνει τρυπούλες και πιθανότητες ούσιαστικής έπικοινωνίας, καταδικάζοντας έαυτήν σέ συνεχούς θέρους άδιατάραχο

«Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΩΝ ΛΑΩΝ» 25 MIN., 16 MM, Χρώμα.

Ένδιαφέρον κινηματογραφικό πείραμα γυρισμένο με ζωντάνια, ένθουσιασμό και φρεσκάδα από τήν «Ομάδα Μηδέν» του πορτογαλικού ίνστιτούτου κινηματογράφου της Λισσαβώνας με σκηνοθεσία της Σουηδέζας Σόλβιγκ Νέρντλουντ.

«Ο Άλφρέδο, ένας άγρότης, μαθαίνει νά γράφει και νά διαβάσει! Τή μέρα τόν παρακολουθούμε στή δουλειά του στή συνεταιριστική όργάνωση: «Η καινούρια έλλίδα» και τή νύχτα στίς προσπάθειές του νά μάθει γράμματα. Μας μιλάει γιά τό παρελθόν του και γιά τό πώς ή 25η του Άπριλ άλλαξε τή ζωή του! Ο Άλφρέδο πιστεύει πώς όταν μάθει νά διαβάσει, θά καταλάβει καλύτερα τή ζωή και τήν κοινωνία τριγύρω του.

Ένάμιση μήνα άργότερα ξαναγυρίσαμε στο χωριό του Άλφρέδο γιά νά δείξουμε στους ανθρώπους τί άκριβώς κινηματογραφήσαμε. Βρήκαμε έναν καινούργιο Άλφρέδο με περισσότερη αυτοπεποίθηση και σιγουριά. Η ταινία γυρίστηκε τόν Άπρίλιο και Ιούλιο του 1976».

Α' Βραβείο της κριτικής επιτροπής του Υπουργείου Παιδείας της Βόρειας Ρηνανίας — Βεσφαλίας.

Α' Βραβείο της Διεθνούς Όμοσπονδίας Κριτικών Κινηματογράφου (FIPRESCI).

«ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ» (Pavel Schnabel, Marisa Stubenrauch) 10 MIN. Χρώμα, 16 MM Παράγ. Αντ. Γερμανίας. Βραβείο Δημοσιογράφων Κινηματογράφου.

περιβάλλον θερμοκηπίου!) Πάβελ Σνάμπελ του 1946 και Μαυλίτσα Στούμπενράουχ του 1942 (μέσ στον πόλεμο κιάλας), σ'ας λέω: ο πρόγονός μου ο Σίσυφος δέν ερώτησε κανέναν για τη σκοπιμότητα της διαδρομής και του βράχου που ξανάσουρνε στήν κορφή του! 'Η ταινία βραβεύτηκε από την 'Ενωση Δημοσιογράφων Κινηματογράφου. 'Επικύρωση της άστικης ευθυνοφοβίας και εξαγορά της Σιωπής!

Γ) 'Ο Ρόμπερτ Χάρτμαν καταπιάστηκε για 13' μ' ένα από τ'α πιο καυτά καθημερινά προβλήματα των ανθρώπων αυτής της χώρας, τό «μπτερούφς-φερμπό-τεν» ή την απαγόρευση άσκήσεως επαγγέλματος, όπου φάντασμα και άπειλή διαρκείας για κάθε δημόσιο υπάλληλο που κάποτε στο παρόν ή και στο παρελθόν άκόμα είχε κάποια ανάμιξη μέ την τάδε ή-τήν δείνα άριστερική παράταξη ή όργανωση ή βρέθηκε σέ μία διαδήλωση διαμαρτυρόμενος για την αύξηση της τιμής των εισιτηρίων των λεωφορείων π.χ., (περισσότεροι κιάλας από 4.000 άνθρωποι, δάσκαλοι, καθηγητές, κοινωνικοί λειτουργοί, παιδαγωγοί, υπάλληλοι του κράτους κ.λ.π., χάσανε μ' αυτόν τον φασιστικό νόμο τή δουλειά τους ή τούς έχει άφαιρεθεί άπο-ξαρχής τό δικαίωμα ν' άσκήσουν τό λειτουργήμα τους, και πάνω από 1.000.000 έχουν περάσει στή τελευταία τρία χρόνια άπ' αυτή την ταπεινωτική άνάκριση του γερμανικού νεο-μακαρθισμού για νά άποτρέψουν νά δουλέψουνε οί άνθρωποι!

Θύμα του Συστήματος, στή ζωή και στήν ταινία, ένας τεχνικός υπάλληλος των γερμανικών ταχυδρομείων μέ 15 χρόνια υπηρεσία που παίρνει μία μέρα ένα γράμμα από την προϊστάμενή του άρχή και τόν καλούνε σέ άπολογία μέ τό έρώτημα της άπολύσεως «... διότι την τάδε ήμερομηνία λογουάχη πουλούσε στο τάδε σημείο της πόλης την έφημερίδα του γερμανικού ΚΚ, την δείνα άκούστηκε νά λέει την τάδε κουθέντα ύποστηρίζοντας κάποια θέση του ΚΚ, κι άκόμα τότε, στή μεγάλη γιορτή του κόμματος έψηνε στή σχάρα και πουλούσε στους έπισκέπτες λουκάνικα!

Στίς «Γνώσεις του Πάουλ Σάινενμπεργκ» μιλάει ο ίδιος ο διωκόμενος και μέ μίαν ήρεμία, χιούμορ, άπλότητα και άνθρωπιά μας έξηγεί την περίπτωση του- όμως τελικά τό φίλμ δέν φτάνει, είναι λίγο! Δέν ολοκληρώνει τό θέμα του που άπό μόνο του δέν είναι καθόλου μικρό- ή έρευνα του σκηνοθέτη δέν προχωράει σέ βάθος και τελικά ή ταινία παραμένει στή επίπεδα ενός δροσερού

και μελαγχολικού προσωπικού άνεκδότου.

Δ) 'Ελλειψη φαντασίας και εύκολία και πώς άλλως παρά «κινηματογραφική κατάπτωση» νά χαρακτηρίσω αυτά τά μαυρόασπρα 45 τηλεοπτικά λεπτά όπου ένα κάδρο, ένα πλάνο ένα πρόσωπο ή «Γερτρούδη Μπάερ - μιά ζωή για την ισότητα στή δικαιοσύνη της Γυναικάς, για την ειρήνη και την έλευθερία» που όσο και συνταρακτικά πράγματα κι άν έχει νά μάς πει ή σεδάσμία γερόντισσα, έ λοιπόν μάς νανούρισε κι επιτέλους κοιμηθήκαμε, σ' εύχαριστούμε Μιχαέλα Μπέλγκερ της ταινίας (που άργότερα σέ φανταστήκαμε πώς γεννήθηκες και κυκλοφορείς μέ εκείνο τό μηχανήμα, τά έλάσματα του άλουμινίου που δάζουν σέ στρα-δούς λαϊμούς για νά ισουώσουν και συμτάθω με, άλλα μήπως κι άρχισεις μ' αυτά μου και βλέπεις και πρός καμμιάν άλλη κατεύθυνση!)

ΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ συμπεράσματα που θά μπορούσαν κιάλας νά άποδοθούν στή συμπτώματα των γερμανικών ταινιών αυτής της χρονιάς του 'Ομπερ χάουζεν, συνοψίζονται ως έξης:

α) 'Ελλειψη άμφισβήτησης και τόλμης. Δέν άμφισβήτησαν αυτοί οί άνθρωποι τίς δομές και τά πράγματα που τούς περιβάλλουν ή τούς πλασάρουνται, δέν έξεγείρονται. Τά παίρνουν έτοιμα τά άναπαράγουν κινηματογραφικά και τά προωθούν πάλι πρός τά έξω, χωρίς κανένα φιλτράρισμα, καμμία δημιουργική μετάπλαση. Πέφτουν στήν παγίδα νά τολμούν μία κριτική, άριστερική άς πούμε, μέ τά σπάντα και τίς άξίες που τό ίδιο τό Σύστημα έντεχνα τούς έχει επιβάλλει! Δέν τολμούν νά περάσουν αντίπερα, ν' άμφισβήτησουν αυτές τίς έτοιμες ξεκουνημένες άξίες και τά χρησιμοποιήματα μέτρα, για νά περάσουν στίς δικές τους πρωτότυπες άνακαλύψεις!

Λοιπόν: Στό όνομα μιάς λανθασμένης αντίληψης περί «πολιτικού κινηματογράφου» ή «κινηματογράφου-ντοκουμέντο», άποκλείστηκε ή ποίηση και ή φαντασία, τό κινηματογραφικό ύλικό ύποτάχτηκε στίς άνάγκες κρεοπωλείου, άγνοήθηκαν οί λειτουργίες του φιλτραρίσματος και της διύλισης, έπιστρατεύτηκε χεισιανική ή θηϊκής κινηματογραφική έπιχειρηματολογία και μέθοδοι και τέλος, ύποτονική παρουσίαση κατακερμάτισαν τό τελικό προϊόν σκορπίζοντάς το στους τέσσερεις άνέμους πριν καν προλάβει νά καλοφτάσει τόν δέκτη του.-

Παιδιά του κατανάλισμού της «RASHIDIYA» ή τό συγκινησιακό έρεθισμα του θεάματος και ο εύκολος έντυπωσιασμός δηλαδή ένα ή περισσότερα παιδιά μέσα σέ μία ταινία είναι άρκετά δυνατό στοιχείο άπό μόνο του για νά προκαταβάλει εύνοϊκά μεγάλο μέρος του κοινού υπέρ της συγκεκριμένης ταινίας. 'Όπως και στό όμοϊό του:

«ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ» της Τζόσελιν Σάαμπλ 12 ΜΙΝ., 16ΜΜ, χρώμα, παραγωγή του Λιδάνου.

Α' Βραβείο της κριτικής έπιτροπής της Καθολικής 'Εκκλησίας. «Τό φίλμ μάς άποκαλύπτει τή βία που άναπαρίσταται μέσα άπό την ιστορία αυτών των παιδιών που γλύτωσαν τή σφαγή άπό τούς φαλαγγίτες στή Βηρυττό. Τά ίδια τά παιδιά άποφάσισαν μόνα τους τί θά γυριστεί!»

'Εντυπωσιαστήκαμε πράγματι άπό τό σκληρό και δολοφονικό παιχνίδι των παιδιών που σέ μία παραλία της περιοχής άναπαριστούν τίς πολεμικές έμπειρίες που είχαν δώσει. Μέ ξύλινα μαχαίρια και όπλα επιδιίδονται σ' ένα άνελεπτό μακελειό που μάς τρομάζει και που τά γελαστά πρόσωπα των παιδιών που σηκώνονται «ζωντανόι πάλι» νά πάρουν μέρος στήν επόμενη φάση της μάχης είναι ή μόνη ένδειξη πώς αυτές οί μάχες τους είναι ψευτικές. Στό «παιχνίδι» των παιδιών παρεμβάλλονται αθηντικά κομμάτια άπό τίς μάχες στούς δρόμους της Βηρυττού.

Στό ίδιο επίπεδο κινήθηκε και ή ταινία «ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ ΤΗΣ ΠΕΙ-ΝΑΣ». Για 30 όλόκληρα λεπτά, σκελετωμένα παιδιά μέ πρησιμένες κοιλίες σέρνονται στο χώμα κινηκόντας σπόρους ή έντομα νά φάνε, σάν την κότα τό καλαμπόκι, ή κοιτάνε μέ τεράστια γονυλωμένα μάτια τό φακό μέ άπορία ή πεθαίνουνε κιάλας. 'Η ταινία δέν είχε καμμία έξέλιξη. Πέρα άπό την διαδοχή εικόνων πεινασμένων ανθρώπων και πτωμάτων που τά μάζανε τό κάρο στούς δρόμους, δέν είδαμε τίποτα άλλο. Εύκολος έντυπωσιασμός. Βραβεύτηκε μέ τό Δ' Βραβείο της κριτικής έπιτροπής του Φεστιβάλ (άπό λύτωση θαρρώ ή άπό τύψεις για τά παιδιά που χαθήκανε!)

«ΜΑΜΑ, ΜΠΑΜΠΑΣ, ΠΑΙΔΙ» της Σονηδέζας ζωγράφου και ήθοποιού Μαρί Λονίξ ντέ Γκέερ. Παραγωγή του Σονηδικού 'Ινστιτούτου Κινηματογράφου. 30 ΜΙΝ., 16 ΜΜ, Χρώμα.

«Μία ιστορία για μία μητέρα, έναν πατέρα και τό παιδί τους και την επίσκεψη της γιαγιάς τού παιδιού και μιάς γειτόνισσας».

Άπό τίς πιο πρωτότυπες ταινίες του Φεστιβάλ- κοινθαλούσε όλη τή σκληράδα της καθημερινής ζωής μιάς μεγαλούπολης του βαρρά καθώς και τόν παραμορφωμένο κόσμο των μεγάλων, δοσμένα μέ έπιτυχία άπό την όπτική γωνιά ενός παιδιού.

Καλλιτεχνική αναγέννηση στή σύγχρονη Ούγγαρία

Της Ντόρας Ήλιοπούλου Ρογκάν

Με την ευκαιρία της πρόσφατης επίσκεψης στην Αθήνα του Ιστορικού της Τέχνης Λ. Νέμεθ - Καθηγητή του Πανεπιστημίου της Βουδαπέστης - που στο διάστημα της εδώ παραμονής του έδωσε μία διάλεξη στην ΑΣΚΤ, ζητήσαμε να μας πληροφορήσει για τις συνθήκες που επικρατούν σήμερα σε ό,τι αφορά τη σύγχρονη τέχνη και γενικότερα την πολιτιστική κίνηση στη χώρα του. Απαντώντας στις ερωτήσεις μας ο Ούγγρος καθηγητής που είναι παράλληλα σύμβουλος στην Ακαδημία της Βουδαπέστης και συγγραφέας πολλών διδλίων, μονογραφιών και άρθρων μας έκανε και μία πολύ ενδιαφέρουσα συνοπτική ανάλυση της πολιτιστικής - παράλληλης με τις πολλές πολιτικές ανακατατάξεις - εξέλιξης της σύγχρονης τέχνης στη χώρα του.

- Σέ σχέση με τις άλλες σοσιαλιστικές χώρες πώς αντιμετωπίζεται η σύγχρονη τέχνη στην Ούγγαρία;

- Έχουμε μία πολύ ελεύθερη πολιτιστική πολιτική. Την πιο ελεύθερη - μαζί με την Πολωνία - ως όλα τα σοσιαλιστικά κράτη. Στη χώρα μου αντιπροσωπεύονται όλες οι σύγχρονες τάσεις της τέχνης μέχρι και την minimal τέχνη, την έννοιολογική, το «δίντεο» κ.ά. Αλλά και γενικότερα υπάρχει μία πολύ έντονη διάθεση για εκσυγχρονισμό στο χώρο του κινηματογράφου και της φωτογραφίας, της μουσικής, όπου γίνονται τεράστιες προσπάθειες, της αρχιτεκτονικής, κ.ά.

- Στά πλαίσια της πολύπλευρης αυτής αναζήτησης που αφορά και τις εικαστικές τέχνες ποιές είναι οι μορφές των καλλιτεχνών που επηρέασαν τις προσπάθειες εξέλιξης;

- Αναμφισβήτητη της Ελίζας Σάρ και του Μπέιλα Κοντόρ που, δυστυχώς, πέθαναν πριν από λίγα χρόνια. Η Σάρ δημιουργούσε αξιόλογα αγάλματα και γλυπτική περιβάλλοντος και ο Κοντόρ, για τον οποίο ο Καμύ - προτού πεθάνει - έτοιμαζε μία μελέτη, ξεκίνησε ο ένοχοι σοσιαλιστικά πλαίσια και έδρασε με καταλυτική δύναμη στο χώρο των γραφικών τεχνών. Ανατρέχοντας λίγο πιο παλιά υπενθυμίζω τη δουλειά του Μπόρνικ, δασκάλου του συμπατριώτη μας Βαζαρελύ, του Κότσακ - ιδρυτή του Ούγγρικού Κονστρουκτιβισμού - του Λ. Βάζντα που γύρω στο 1940 ίδρυσε «σχολή» στη μικρή πόλη Άγιος Άνδρέας κοντά στη Βουδαπέστη: κυνήγι της έντελξης των όποιων εκαινεργείτο ένα είδος πρωτοπορίας με την επαγωγική συνεργασία του σουρεαλι-

σμού, του κονστρουκτιβισμού και της λαϊκής κουλτούρας και με στόχο να τροχιοδρομηθεί μία προσέγγιση ανάμεσα στη Ρωσική και τη Δυτική τέχνη. Βέβαια δεν πρέπει να ξεχάσουμε κι όλους αυτούς που μετανάστευσαν, όπως αυτοί: Μοχόλυ-Νάγκυ, Μαρσέλ Μπράουερ, Χουσσάρ, κ.ά.

- Μπορείτε να μας προσδιορίσετε συνοπτικά τις σημαντικότερες φάσεις της σύγχρονης τέχνης στη χώρα σας και τι επιδράσεις δέχτηκε;

- Στις αρχές του 20ού αιώνα η πρωτοποριακή τέχνη στην Ούγγαρία εμφανίστηκε με τη μορφή του συμβολισμού. Επικρατούσε τότε γενικά μία εκλεκτική τέχνη: ένα χρώμα κυδισμού, φωδισμού, συμβολισμού καθώς και διάφορες επιδράσεις του Γερμανικού εξπρεσιονισμού (Die Brücke). Αντίθετα με ότι συνέβαινε σε άλλες χώρες ποτέ δεν είχε πέραση στην Ούγγαρία ο φουτουρισμός. Ο τελευταίος δέχτηκε μάλιστα τις επιθέσεις της έντελξης στην έκθεση του 1913. Η επανάσταση του 1918-19 στην Ούγγαρία προώθησε τη σύγχρονη τέχνη και στάθηκε στο πλευρό της έντελξης όπως άλλωστε είχε συμβεί αρχικά και στη Ρωσία. Στην επαναστατική περίοδο ένας καλλιτέχνης σαν τον Κότσακ αναδείχτηκε ιδρυτής του Ούγγρικού κονστρουκτιβισμού.

Με την πτώση, όμως, της επανάστασης πολλοί ήταν οι έπιστήμονες, οι φιλόσοφοι και οι καλλιτέχνες που αναγκάστηκαν να εκπατριωθούν. (Κέπες, Λούκατς, Μοχόλυ-Νάγκυ, κ.ά.) Ακολούθησε ανάμεσα στους δύο πολέμους μία φασιστική περίοδος με μία συντηρητική, ακαδημαϊκή τέχνη στο στυλ του Ιταλικού νεοκλασικισμού του 19ου αιώνα

(τοιχογραφίες στις εκκλησίες, κ.ά.). Η πρωτοπορία αναβίωσε και πάλι γύρω στο 1940 με τη σχολή του Λ. Βάζντα που άναφερε πιο πάνω και με κύριο μέλημα - όπως είχε ήδη συμβεί στις μουσικές συνθέσεις του Μπάρτοκ - την ένισχυση της τοπικής παράδοσης με δημιουργικά αφομοιωμένα ξένα πρότυπα. Στόχος εδώ ήταν να δημιουργηθεί μία μεγάλη τοπική σύγχρονη τέχνη κάτι που είχε ήδη πετύχει ο Ρουμάνος Μπραουκούζι.

Μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο η πρωτοπορία συνέχισε τη δράση της που καταπνίχτηκε στην περίοδο του σταλινισμού για να αναβιώσει μόνο από το 1956-60 και πέρα. Από τότε μέχρι σήμερα υπάρχει μία ολοένα μεγαλύτερη ελευθερία κι αναζήτηση στο χώρο των τεχνών.

- Σ' αυτήν την ελευθερία και την πολυμορφία πέρα από την αλλαγή του πολιτικού κλίματος συνέβαλε καθόλου η Παιδεία και με ποιο τρόπο;

- Ο ρόλος της παιδείας ήταν και είναι πολύ αποφασιστικός. Κι αυτό όχι μόνο στο Πανεπιστημιακό επίπεδο αλλά και στο Γυμνασιακό. Υπάρχουν Λύκεια Εικαστικών Τεχνών που προετοιμάζουν για τη Σχολή Καλών Τεχνών. Σ' αυτήν, η βασική εκπαίδευση είναι πενταετής. Υπάρχει κι ένας πολύ μεγάλος αριθμός από σχολές Έφαρμοσμένων Τεχνών καθώς και Ίνστιτούτα για το σύγχρονο «Design».

- Αναφέρατε πιο πάνω τις έντατικές προσπάθειες και αναζητήσεις που γίνονται στη Μουσική, στον Κινηματογράφο και στην Αρχιτεκτονική. Μπορείτε

νά τις προσδιορίσετε κάπως αναλυτικότερα;

- Στη μουσική συναντάμε τα πρωταίτια της πρωτοπορίας, κι αυτό είναι ήδη πρό πολλού γνωστό διεθνώς. Στόν Κινηματογράφο το ίδιο. Κάτι που είναι άγνωστο είναι οι νεωτεριστικές τάσεις που διαπιστώνουμε στο θέατρο και στην αρχιτεκτονική.

Μόλις τώρα τελευταία αρχισαν να υποχωρούν τα πανίσχυρα ταμπού που δέσποζαν στο θεατρικό χώρο, κι οι νέοι που προσπαθούν να κάνουν μία πρωτοποριακή δουλειά εδώ, είναι πολλοί και αξιόλογοι.

Έντονα πρωτοποριακή δίχως, όμως, να φαίνεται στο αποτέλεσμα και στις εφαρμογές της είναι και η Ούγγρική αρχιτεκτονική. Έχουμε πολλούς και αξιόλογους νέους αρχιτέκτονες που δίχως να είναι μιμητές ξένων προτύπων είναι οπαδοί μιας άρχετης εδύλασης λειτουργικότητας που σφραγίζει με μία δυνατή προσωπικότητα τα σχέδια και τις μακέτες τους. Σ' αυτό όμως δυστυχώς, σταματάει ή συμβολή τους μία που τα τελειωμένα κτίρια δεν ανταποκρίνονται - λόγω της τελείας έλλειψης συνεργασίας ανάμεσα στον αρχιτέκτονα και στον κατασκευαστικό φορέα - ούτε στο ελάχιστο, στην αρχιτεκτονική μελέτη. Τελευταία, όμως, τα πράγματα αρχίζουν κάπως να διορθώνονται κι εδώ. Γενικά στη σημερινή Ούγγαρία υπάρχει ένα κλίμα ευφορίας σε ό,τι αφορά την τέχνη, μία προσήλωση στις νεώτερες αναζητήσεις και μία προσπάθεια συνεχούς προβολής των σύγχρονων τάσεων σε όλους τους τομείς.

κυκλοφορεί

Ρεμπέτιου 'ανδοιογία

Τάσος
Σχορζέμ

Περιέχει

Νταλγκάς, Ι. Δραγάτης, Γιόβαν Τουούς, Ζουριδάκης, Καλδάρας, Καλαρόπουλος, Καπλάνης, Καρίπης, Κασμάτης, Καψώης, Κυρομάνης, Κλουδάτος, Κοσμαδόπουλος, Κυριαζής, Λαύκας, Λογοθέτης, Μάθης, Μητσάκης, Μοντανάκης, Μοσχονάς, Μονφλουζέλης, Μπαρούς, Μπακάλης, Σαμωίτης.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΛΕΘΡΟΝ
Τοσίτσα Ια - 8837692

‘Η Μεγάλη ‘Απεργία καί ἡ εἰκόνα της

Τοῦ Τάκη Ἀντωνόπουλου

Τώρα πού ἡ ἀπεργία τῶν ἡθοποιῶν στήν τηλεόραση τελείωσε καί κανείς δέν μπορεί νά μᾶς κατηγορήσει ὅτι τήν χτυπᾶμε πτωχάλα μέ τήν κριτική μας, ἤρθε ἡ ὥρα νά ποῦμε μερικές ἀλήθειες. Ἀλήθειες πού μισοδλέπαμε ἀπ’ τήν ἀρχή της καί πού ἔγιναν δεδαιόγιστα στή διάρκεια της. Ἡ ἀπεργία πού ξεκίνησε μέ τόσο ἐνθουσιασμό καί ὑπεραισιοδοξία, τέλειωσε μέ μία γεύση ἀποτυχίας.

Γιατί, κακά τά ψέματα καί οἱ δικαιολογίες, ἡ ἀπεργία ἀπέτυχε καί δέν μπορούσε παρά νά ἀποτύχει:

Λάθος χρόνος, λάθος τακτική, ὑπερεκτίμηση τῆς δύναμης καί τῆς λειτουργίας τοῦ ἡθοποιῶν στήν τηλεόραση. Ξέρω ὅτι πολλοί θά δυσανασχετήσουν καί μάλιστα ἐντονα ἀποτυχημένη μιά ἀπεργία πού κράτησε τόσοσ μήνες; Ἀποτυχημένη μιά ἀπεργία 5.000 ἐργαζομένων πού δέν λύγισαν οὔτε μιά στιγμή; Πού δέν βρέθηκε καν οὔτε ἕνας προδότης ἀνάμεσά τους; Καί δέν εἶναι μόνο αὐτά, τελικά οἱ ἡθοποιοί πέτυχαν κάποιους ἀπ’ τοὺς στόχους τους. Τό ἐξευτελιστικό μεροκάματο ἀνέβηκε καί οἱ ἀπάνθρωπες συνθήκες δουλειᾶς θά καλυτερέψουν κάπως. Τά ξέρουμε ὅλα αὐτά καί τὰ ἐκτιμᾶμε ὅσο ἀξίζουν. Μιά ἀπεργία ὅμως, εἶναι ἀποτυχημένη, ὅσα κέρδη καί νά ἔχει ἀν’ αὐτήν ὁ πιό δυνατός ἀποδελχτεῖ ὁ ἐργοδότης. Ἀν στήν πάλι, αὐτοὺς πού συνειδητοποίησε περισσότερο τήν δύναμή του, εἶναι ὁ ἐργοδότης. Μιά ἀπεργία εἶναι ἀποτυχημένη, ἀν τελικά βοηθάει τόν ἐργοδότη νά λύσει ἐπείγοντα προβλήματα του. Ἀς προσπαθήσουμε τώρα πού τέλειωσε ἡ μεγάλη ἀπεργία, νά δοῦμε τί ἔφταιξε καί ἄς βγάλουμε τὰ συμπεράσματά μας.

α) Τά ἔσοδα καί ἡ ἀπεργία.

Ἡ ἀπεργία τῶν ἡθοποιῶν συνέπεσε μέ τήν ἀλλαγὴ τῆς διοίκησης τῆς Ε.Ρ.Τ. Στὴν ἀρχὴ φάνηκε πολὺ καλὸ αὐτό. Ὅλοι ξέρουμε πόσο ἀδύναμες εἶναι οἱ καινούργιες διοικήσεις καί πόσο ἐνδιαφέρονται νά δείξουν ἕνα «καλὸ» πρόσωπο στήν ἀρχὴ τους. Ὅμως αὐτὴ τὴ φορά τὰ πράγματα ἦταν τελείως διαφορετικά. Ὅπως φαίνεται καθαρά τώρα, καί κανείς δέν μπορεί νά κατηγορήσει τοὺς ἡθοποιούς γιατί δέν τὸ εἶχαν προβλέψει, ἡ καινούργια διοίκηση εἶναι μεταβατική καί μέ συγκεκριμένες ἐντολές. Ἡ δου-

λειὰ πού ἔχει νά κάνει εἶναι νά μετατρέψει τόν προϋπολογισμό πού εἶχαν καταθέσει στήν ἀρχὴ τῆς χρονιάς καί πού ἐπεστράφηκε, σ’ ἕνα ἐπενδυτικὸ προϋπολογισμό. Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς διοίκησης Λάμψα προέβλεπε, ὅσα ἔσοδα τόσα κι’ ἔξοδα. Τώρα πρέπει νά ξανακατατεθεῖ, προβλέποντας τουλάχιστον ἕνα 15% μέ 20% ἐπενδύσεις. Πρέπει λοιπὸν νά βρεθοῦν «πάσει θυσίᾳ» χρήματα μέ τήν λιτότητα καί τήν ὀργάνωση. Τὰ καιρία προβλήματα αὐτὰ τῆς καινούργιας διοίκησης, λύνονται αὐτόματα μέ τὸ «θεῖο δῶρο» τῆς ἀπεργίας τῶν ἡθοποιῶν. Τὰ χρήματα γιὰ τίς ἐπενδύσεις βρέθηκαν καί μέ τὸ παραπάνω μέ τίς ἀλλαγές στό πρόγραμμα. Ἄλλο βέβαια ἕνα σήριαλ πού στοιχίζει 150.000 μέ 200.000 δρχ. καί ἄλλο μιά ἐλληνική ταινία πού στοιχίζει 80.000 ἢ μιά ξένη πού στοιχίζει 30.000. Καί κανείς δέν μπορεί νά τοὺς κατηγορήσει γιὰ κακά προγράμματα ἢ ἐλλείψεις προγραμματισμοῦ. Φταίει ἡ ἀπεργία, ὅταν τελείωσαν οἱ διαπραγματεύσεις... Ταυτόχρονα πέρα ἀπ’ τήν οικονομία ἀπὸ τήν ἀγορά τῶν σήριαλ καί τήν παραγωγή τῶν θεατρικῶν, ἡ ἀπεργία προσφέρει στή διοίκηση τὸ χρόνο πού της εἶναι ἀπαραίτητος. Χρόνο νά διοργανώσει τὰ ἐσωτερικά τοῦ μαγαζιῦ. Στὸ διάστημα τῆς ἀπεργίας θά ἔχει τὸν καιρὸ ἡ καινούργια διοίκηση νά ἀναδιοργανώσει τίς ὑπηρεσίες της, νά ἀνασυνθέσει τὸ προσωπικό, νά βάλει μιά τάξη ἐπιτέλους! Μένοντας ἀπερίσπαστη ἀπὸ τίς καθημερινές φροντίδες τοῦ προγράμματος, ἡ διοίκηση τῆς Ε.Ρ.Τ. μπόρεσε, ἐπιτέλους, νά πραγματοποιήσει τὸ μεγάλο ἔργο: Τὸ ἀνήσυχο μαγαζί, τὸ ἀναδιοργανωμένο, ἔγινε ἐπιτέλους ἕνα λιτό νοικοκυρεμένο ἀπέραντο νεκροταφεῖο. Οἱ ἀναστατώσεις πού προκάλεσαν ἐκεῖνες οἱ περασμένες διοικήσεις τῶν Χόρν-Μπακογιάννη, Βλάχου-

Παγιατάκη, Μανθούλη, ἐπιτέλους ξεπεράστηκαν. Τώρα ὅλα δουλεύουν ὅπως πρὶν, πρὶν τὸ 1974 ἐννοῶ.

Θὰ τὰ κατάφερνε ὅλα αὐτὰ ἡ καινούργια διοίκηση τῆς Ε.Ρ.Τ. χωρὶς τὴν ἀπεργία τῶν ἡθοποιῶν καί τὸν Ἅγιο Ἰούλιο τοῦ Μοῦντιάλ; Πολὺ ἀμφιβάλλω. Ἄλλοι δέν ἀμφιβάλλουν καθόλου.

β) Τά ἔσοδα καί ἡ ἀπεργία.

Γιὰ νά πετύχει μιά ἀπεργία πρέπει νά χτυπήσει τὸν ἐργοδότη ἐκεῖ πού πονάει περισσότερο: στὰ κέρδη. Ἄν μάλιστα, ὅπως στήν τηλεόραση τῆς Ε.Ρ.Τ., τὰ ἔσοδα λειτουργίας εἶναι ἀστρονομικά, τότε ὁ περιορισμὸς τῶν ἐσόδων κάνει προβληματικὴ τὴν συνέχεια τῆς λειτουργίας τῆς ἐπιχείρησης καί ἐπομένως ἐνδοτική στὶς διαπραγματεύσεις. Ὁ ἐνθουσιασμὸς πού προκάλεσε στήν ἀρχὴ ἡ ἀπεργία, στηρίχτηκε σὲ μιά λογική, ἀλλὰ λαθεμένη, ὅπως ἀποδείχτηκε ἀπ’ τὰ πράγματα, ἐκτίμηση. Ἀφοῦ οἱ ἐκπομπές μέ τὴν μεγαλύτερη ἀκροατικότητα εἶναι οἱ ἐκπομπές μέ ἡθοποιούς, ἡ διαφήμιση μέ τὴν ἀπεργία καί στὰ δυὸ κανάλια θά πέσει στὸ ἐλάχιστο. Ὅσοι τὸ πιστέψαμε γρήγορα καταλάβαμε τὸ λάθος μας. Οἱ διαφημιστές ξέρουν τὰ πράγματα καλύτερα καί πρὶν ἀπὸ μᾶς. Μπορεῖ νά σταμάτησε τὸ «Λούνα Πάρκ» μέ τὸ 50% τῆς ἀκροατικότητάς του ἢ οἱ «Πανθέοι» μέ τὸ 40%, ἀλλὰ αὐτὸ δέν σημαίνει ὅτι οἱ τηλεοράσεις κλείσανε. Οἱ διαφημιστές σπούδασαν ἐπικοινωνιολογία πολλὰ χρόνια πρὶν ἀπὸ μᾶς. Οἱ τεχνικὴ τῆς κοινωνιολογίας καί τῆς ψυχολογίας, τοὺς βοήθησε νά δλέπουν καλύτερα τὰ πράγματα ἀπὸ μᾶς. Οἱ διαφημιστές (ἔσοδα), ὄχι μόνον δέν ἔπασαν, ἀλλὰ ἀντίθετα ἀνέβηκαν. Οἱ διαφημιστές ξέρουν, τώρα τὸ ξέρουμε καλὰ καί μῆς, ὅτι τὸ κουτί ἔτσι κι’ ἄλλως μένει πάντα ἀνοικτό. Ἡ τηλεόραση, ἄσχετα ἀπ’ τὸ περιεχόμενό της, ἔγινε πιά κοινωνικὸς θεσμός. Τὸ ὅτι σταμάτησαν οἱ ἡθοποιοὶ νά ἐμφανίζονται στήν μικρὴ ὀθόνη δέν προκάλεσε σὲ κανέναν καμιά ἀπολύτως ταραχὴ. Ἡ τηλεόραση, μετὰ ἀπὸ 12 χρόνια στήν Ἑλλάδα, ἔχει πιά μιά αὐτοδύναμη παρουσία στήν κοινωνική ζωὴ. Δέν, μπορεί νά κλείσει πιά μέ κανέναν τρόπο, εἴτε ὑπάρχουν ἡθοποιοὶ εἴτε ὄχι. Οἱ διαφημιστές

πού τὸ ξέρουν καλὰ αὐτό, ἔβαζαν ἀπλούστατα τίς διαφημίσεις τους σὲ ἄλλες ἐκπομπές. Ἐφτασαν ἀκόμη νά δάξουν διαφημίσεις καί στὰ ἐλάχιστα καλὰ προγράμματα τῆς τηλεόρασής μας: Εἰκόνες, Παρασκήνιο, Ἐπιλογή. Οἱ θεατὲς δέν βλέπουν προγράμματα ἀλλὰ τηλεόραση, ἐπομένως καί διαφημίσεις.

Ἡ τηλεόραση ἀπέκτησε μιά πολὺτιμη ἐμπειρία ἀπ’ τὴν ἀπεργία τῶν ἡθοποιῶν. Ξέρει πιά ὅτι δέν χρειάζεται ἡθοποιούς γιὰ νά πραγματοποιήσει τὰ κέρδη της. Εἶναι αὐτοδύναμη. Στὴν πάλι μέ τοὺς ἡθοποιούς θῆκε μέ πλήρη συνείδηση τῆς δύναμης καί τῆς ἐξουσίας της.

γ) Ἡ ὑπερεκτίμηση τῆς παρουσίας τοῦ ἡθοποιῶν

Οἱ ἡθοποιοὶ πίστεψαν ὅτι μέ τὴν ἀπουσία τους ἀπὸ τὴν ὀθόνη, ἡ τηλεόραση θά γινόταν ἀνάπηρη. Μεγάλο λάθος τους. Κατ’ ἀρχὴν δέν μπόρεσαν νά λείψουν τελείως. Βλέπαμε τὰ πρόσωπά τους σὲ ἑλληνικὲς ταινίες, πού πλήθυναν μεσ’ στὸ πρόγραμμα. Οἱ θεατὲς δέν τοὺς ἀναζητήσαν ἀφοῦ εἶχαν τὰ ἴδια πρόσωπα, τοὺς ἴδιους ρόλους, τὰ ἴδια σενάρια, τὸ ἴδιο παίξιμο στὶς ἀφθονες ταινίες πού ἀντικατέστησαν τὰ σήριαλ καί τὰ θεατρικά. Καί ἡ σύγκριση ἀνάμεσα σὲ κίνη τὴν παλιά τους παρουσία καί στήν τωρινή, δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι σὲ ὄφελος τῆς παλιάς. Καί ἡ χειρότερη ταινία τοῦ κακοῦ ἐμπορικοῦ ἐλληνικοῦ κινηματογράφου ἔχει περισσότερο αὐθορμητισμὸ, δροσιά, τεχνικὴ ἀριότητα καί ἐλευθερία τῆς φόρμες, ἀπ’ τὸ καλύτερο σημερινὸ σήριαλ. Ἡ σύγκριση λοιπὸν εἶναι μοιραία γιὰ τοὺς ἡθοποιούς...

Ἡ τηλεόραση, χωρὶς ἀμφιβολία, χρειάζεται τοὺς ἡθοποιούς, χρειάζεται τὴν Μάρω, τὴν Ἀφροδίτη, τὸν ταξιτζή, τὸν κύρ Γιώργη, χρειάζεται τίς εἰκόνες τους γιὰ νά παραστήσει τὸ μοντέλο τῆς ζωῆς πού διαδίδει. Μὴν ὑπερεκτιμᾶμε ὅμως αὐτὴ τὴν ἀνάγκη. Ἡ τηλεόραση ἔχει τοὺς μηχανισμούς καί τοὺς ἀνθρώπους της πιά πού κάνουν τὴν ἴδια δουλειὰ καί ἀκόμη καλύτερα. Χρειάζεται βέβαια ὁ Παπαγιαννόπουλος στὸ ρόλο τοῦ κύρ-Γιώργη τοῦ θυμόσοφου «μέσου Ἑλλήνων» πού σχολιάζει τὸν κοινωνικὸ περί-

ΘΟΥΡΙΟΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ὄργανο τοῦ
‘ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ’

γυρο. 'Αλλά μήπως ο Δρόσος, ο σχολιαστής των ειδώσεων, δέν παίζει ακριβώς τόν ίδιο ρόλο; Τό ρόλο τού «μέσου ανθρώπου μέ τήν κοινή λογική» πού απευθύνεται φιλικά στους συμπολίτες του (ρόλοι πού έπαιξε καί ο Γεωργιάς μέ επιτυχία παλιότερα). 'Η τηλεόραση χρειάζεται τούς ζέν πρεμιέ καί τίς θεντέτες, αλλά έχει φτιάξει ήδη καί τούς δικούς της. Τά δεκάδες σχολεία πού επισκέπτονται τήν 'Αγία Παρασκευή γιά έννημέρωση, τό αποδείχνουν. 'Ο Νάσος 'Αθανασίου καί ο Μιχαήλ Ρούσος είναι σίγουρα πιά δημοφιλείς από όσο ήταν ποτέ 'Ελληνας ήθοποιός. Μήπως τίς Μεγάλες Κυρίες τής ελληνικής τηλεόρασης, πού ήθοποιός μπορεί νά τίς συναγωνιστεί; Πόσο απαραίτητοι είναι οί σεναριογράφοι καί οί ήθοποιοί μπροστά στήν «έκπληκτική δουλειά» τής κ. Έλλης Εύαγγελίδου; Πού ελληνικό σήριαλ μπορεί νά αποδώσει καλύτερα τό μικροαστισμό, σά μοντέλο ζωής, από τό σαλονάκι, τή φουστα πού μισοσκεπάζει τά γόνατα, τά φορεματάκια, τό γλυκό χαμόγελο καί τά έκκληκτα μάτια τής σύγχρονης Εύας; Τί χρειάζονται οί ήθοποιοί καί οί παραστάσεις τους, όταν υπάρχει ή κ. Νικολαΐδου πού καταφέρνει, τόσο θαυμάσια, νά διαιωνίζει τούς ατέλειωτους κενούς στομφώδεις λόγους των σχολικών έορτών μας καί των εθνικών επετείων; 'Η ελληνική τηλεόραση δέν είναι ή Κ. Δανδουλάκη, ή κ. Παπανίκα, ούτε καν ή Βουγιουκλάκη. Είναι ή κ. Ροζίτα Σώκου μέ τό πλεκτό της, τό χαμόγέλό της, τήν ακατάσχετη φλυαρία της πού κάθε μέρα μās κατακλύζει μέ όλα αυτά πού τά λαϊκά περιοδικά απ' τό «Ρομάντζο» ως τήν «Γυναικα» προσπαθούν τόσα χρόνια νά μās επιβάλλουν σάν συμπεριφορά καί στάση ζωής.

'Η τηλεόραση χρειάζεται τούς ήθοποιούς, αλλά πάνω απ' όλα έχει τούς δικούς της. 'Η τηλεόραση χρειάζεται μύθους πού νά περιστάνουν οί ήθοποιοί, αλλά έχει φτιάξει ήδη τήν δικιά της μυθολογία.

'Αποτυχημένη λοιπόν ή άπεργία των ήθοποιών· αλλά καί άχρηστη; Μέ κανένα τρόπο. Κατ' άρχήν προστεθήκανε μερικά κατωστάρια στό μεροκάματο. Καί έπειδή ξέρω καλά τί σημαίνει αυτό στόν κόσμο των άνέργων καί κακοπληρωμένων ήθοποιών, πιστεύω πώς ήδη είναι κάτι. Μά πάνω απ' όλα, άποκτήθηκε πείρα· πείρα άγώνα. Μακάρι ή πείρα αυτή νά χρησιμεύσει σέ κείνη τήν άλλη μεγάλη 'Απεργία των ήθοποιών πού δέν θ' άργήσει νά έρθει. Τότε πού μαζί μέ τό ψωμί, οί ήθοποιοί μας θά ζητάνε καί άλλες εικόνες καί άλλη τηλεόραση.

θέατρο

Θεατρική Συντεχνία

Άννυ Θ. Κολτσιδοπούλου

Μέσα σέ μία ύπερπροσφορά θιασικών έκκινήσεων πρós έναν ιδιωτικό πολιτιστικό άγώνα, σταματάμε στή Θεατρική Συντεχνία, λίγο δειγματοληπτικά, λίγο από ένα ιδιαίτερο ένδιαφέρον γιά τό θέμα καί τόν τρόπο τής έρευνάς της.

Τό ιστορικό τής έκκίνησης δέν κρύβει κανένα μυστικό καί καμιά έκπληξη. Πρίν ένα χρόνο, τέσσερεις νέοι ήθοποιοί, άποφασίζουν ν' άσχοληθούν μέ λαϊκό θέατρο, από ανάγκη θεατρικής έκφρασης καί μέ σκοπό τήν ανάκαλψη τής θεατρικής τους ταυτότητας.

Από τίς πρόδες τής «Θεατρικής Συντεχνίας».

Σταματούν στόν ελληνικό Καραγκιόζη καί προσηλώνονται στό μεγάλο καί παμπάλαιο θέμα τής δρακοντοκτονίας, τήν πράξη - συμβόλαιο γιά τήν έπιναφορά τής τάξης τού κόσμου. Τούς άπασχολεί ο δρακοντοκτόνος ήρωας ή διεκτεινωτής, μέχρι πού διαπιστώνουν πώς στό ελληνικό θεαματολόγιο υπάρχουν δύο διαφορετικές μορφές δρακοντοκτονίας: Πρώτα, σά ελληνικά εύετηριακά δρώμενα καί συγκεκριμένα στό δρώμενο τού 'Αη Γιώργη κι ύστερα σά ρομαντικά άστικά μυθιστορήματα, όπου διαπιστώνεται είναι ο Μαγαλέξανδρος, αυτός, πού σμικρυμένος κι έντονα άπομυθωποιημένος εμφανίζεται, καί στόν Καραγκιόζη. Στήν πρώτη μορφή, τού 'Αη-Γιώργη, έχουμε ένα δρώμενο μέ παγανιστικές καταβολές, μία έπιμειξία στοιχείων διονυσιακής καί χριστιανικής λατρείας απ' όπου διαφαίνονται οί άνάγκες κι οί λαχτάρες των ανθρώπων τής υπαίθρου: Νά τρέξει νερό, τό μεγάλο γονιμοποιό στοιχείο. Τό δρώμενο σώζεται μέχρι

σήμερα, αλλά όπως κάθε τελετουργία, κάθε λατρευτική σύμβαση, τείνει νά διαλυθεί. Στήν δεύτερη μορφή, όπως τήν βλέπουν οί κάτοικοι των πόλεων, υπάρχει αντίθετα, μία άντερη άντιμετώπιση τού θέματος. 'Η Θεατρική Συντεχνία προσπάθησε νά μελετήσει τίς διαφορές τού «κατ' άγρούς» καί «κατ' άστ» δρακοντοκτόνου καί μέσα απ' τήν έντόπιση αυτών των διαφορών «έκτισε» μία υπόθεση, ένα σενάριο. 'Η βασική διαφορά είναι, πώς αντίθετα μέ τόν δρακοντοκτόνο τής υπαίθρου, ο δρακοντοκτόνος τής πολιτείας, είναι μέ τό μέρος τής έξουσίας. Μοτίβο λοιπόν γίνεται ή σύγκρουση άνάμεσα στους άγρότες καί στους «άστικούς». 'Η σύγκρουση άνάμεσα στήν άρχαία τελετουργία καί στόν Φλώκα της. Οί «άστικοί», δηλ. οί κάτοικοι των πόλεων, είναι ένα μπουλούκι μέ νοστορπία πόλης πού έπωμίζεται άκούσια τόν καραγκιόζιστικο κώδικα μία κι αυτός έχει τήν ίδια προέλευση. 'Η σύγκρουση, περνάει μέσα από πάρα πολλά επί-

Στήν ομάδα τής «Θεατρικής Συντεχνίας» συμμετέχουν οί ήθοποιοί:

Μίνα 'Αδαμάκη, Νίκος 'Αρμάς, 'Ελένη Βουτυρά, Βούλα Γεωργιάδου, Νίκος Δασκαλοθανάσης, Τζίμης Πανούσης, Τάκης Σαρής, Νίκος Φρονιμούπουλος, Γιάννης Χουδαρδάς.

Τά σκηνικά καί κοστούμια έπιμελήθηκε ή Μάρω Σείρλη καί τή μουσική έγραψε ο Δημήτρης Λέκκας.

'Εναρξη στίς 14 'Ιουλίου 1978 στό Θέατρο 'Αλσους Συγροού.

πεδα ώσπου νά καταλήξει σ' ένα συμπέρασμα: 'Αγρότες ίσον δρακοντοκτόνοι, Μπουλουκτοΐδες ίσον σφετεριστές.

'Η υπόθεση κι ή δραματουργική έπαξεργασία τής σύγκρουσης είναι άπλη: Σ' ένα χωριό, παίζεται τό δρώμενο τού 'Αη Γιώργη. Έρχεται ή στιγμή πού οί χωρικοί φεύγουν γιά νά πάνε νά πάρουν τίς άγιες εικόνες. Τότε ακριβώς εισβάλλει ένα μπουλούκι θεατρίνων, πού λόγω τής ιδιαίτερης μέρας, είναι άναγκασμένο ν' αλλάξει τό ρεπερτόριο του καί νά παίξει «πρίμα βίστα» ένα σχετικό έργο: «Τόν Μεγαλέξαντρο καί τό καταραμένο φίδι», απ' τό καραγκιόζιστικο ρεπερτόριο. 'Όταν έπιστρέφουν οί χωριάτες, τό έργο γίνεται δεκτό, ή παράσταση άρχίζει. Τό έργο παίζεται μέχρι τή στιγμή τής εμφάνισης τού Μεγαλέξαντρου, όποτε ο άρχιμμος 'Αη Γιώργης τού δρώμενου, έπιβαίνει κι άναλαμβάνει αύθόρμητα, τόν ρόλο τού δρακοντοκτόνου, δίχως ταυτότητα, έπειδή θεωρεί τούς ανθρώπους των πόλεων άνίκανους νά σκοτώσουν θηρία. 'Εδώ άρχίζει ή μεγάλη σύγκρουση, «πώς σκοτώνεται τά θηρία» καί «πώς σκοτώνονται τά θηρία». Τό έργο έξελίσσεται όπως καί στό θέατρο Σκιών μέχρι τή στιγμή πού ο Μεγαλέξαντρος, έπιστρέφει γιά νά εισπράξει τά τρόπαια τού κατορθώματός του πού άρχικά είχε άρνηθεί, γιατί άντιλαμβάνεται πώς ο Καραγκιόζης τά διεκδικεί. 'Από δω καί πέρα άρχίζει μία σύγκρουση άνάμεσα στους χωρικούς καί τούς θεατρίνους πού καταλήγει στή συνειδητοποίηση τής διαφοροποίησης τού ανθρώπου τής υπαίθρου, στήν διάλυση τού δρώμενου καί στή τουριστικοποίησή του. Οί Μπουλουκτοΐδες, άποχωρούν, τραδώντας, γι' άλλο χωριό, καί μή έχοντας άντληφθεί τίποτε από τήν διαλυτική τους επέμβαση. Θά μείνει ένα άπλό έπεισόδιο σά προφορικά τοδς άπομνημονεύματα.

Βιβλίο-παρουσίαση

ΜΑΝΩΛΗ ΠΡΑΤΙΚΑΚΗ
Λιδιδιώ
Κέδρος 1978

Πρόκειται για τό πιο ώριμο, μέχρι τώρα, ποιητικό βιβλίο του γνωστού ποιητή Μανώλη Πρατικάκη. Μετά την «Ποίηση 1971-74» (1974) και τους «Παραχαράχτες» (1976), που ακόμη, παρά την αναμφισβήτητη ένδειξη της ποιητικής του αυτοτέλειας, υπήρχανε σαφή ίχνη επιρροέας σε άλλες φωνές ποιητικές, κυρίως σύγχρονες, στο νέο του βιβλίο δείχνει να έχει κατακτήσει δικούς του εκφραστικούς τρόπους, μέσ' από τους οποίους καταμαρτυρείται η προσωπική του ευαισθησία και αγωνία.

ΙΩΑΝΝΑΣ ΖΕΡΒΟΥ
Τά Ίχνη
Διογένης, 1978

Παραθέτοντας στην αρχή του πρώτου της ποιητικού βιβλίου ένα απόσπασμα του προλόγου του Σικελιανού στο «Λυρικό Βίο» του, προδιαθέτει τον αναγνώστη για ό,τι θα επακολουθήσει, καθώς ο θεματικός πυρήνας όλων σχεδόν των ποιημάτων της είναι η γυναίκα· αλλά όχι οποιαδήποτε γυναίκα, μά αὐτή που χάθηκε μέσα στην «κοινωνική» και την «ιστορική» γυναίκα, και που ένοχος γι' αυτόν τό χαμό είναι ό άντρας. Τό βιβλίο χωρίζεται σε τρεις ενότητες: α) Τό κορμί της γλώσσας, β) Αὐτά τά μέλη που ακόμη, και γ) Ίχνη.

J.D. Salinger
Ό φύλακας στή σίκαλη
Έκδόσεις Έπίκουρος

Πρόκειται για ένα έξοχο στην κυριολεξία μυθιστόρημα μέ ιδιαίτερα ποιητική μετάφραση της Τζένης Μαστοράκη, στο οποίο ό ευαίσθητος και μπερδεμένος ήρωάς του άφηγείται μέ ξεχωριστό τρόπο, ένα κράμα γλώσσας γυμνασιούπαιδου και μάγκα, τή φυγή του άπ' τό γεμάτο ύποκρισία κόσμο των μεγάλων και τίς περιπέτειές του καθώς αναζητάει τήν άθωότητα και τήν αλήθεια. Όλόκληρο τό έργο διατερνιέται άπό μία πίκρα για τή χαμένη άθωότητα της παιδικής ηλικίας.

ΤΑΚΗ ΚΑΡΒΕΛΗ
Γραφή παρανόμων
Όλκός

Είναι ή τέταρτη ποιητική συλλογή του Τ.Κ. μετά τά «Σήματα» (1956), «Κατάθεση» (1966) και «Μετάφραση» (1972). Και σ' αυτό

τό βιβλίο διαφαίνεται ή βαθιά ευαισθησία του ποιητή, αλλά κυρίως ή κατασταλαγμένη μέσα του πίκρα για πράγματα που γίνανε και για χαμένες έλπίδες μέσα στη ζοφερή σημερινή πραγματικότητα. Και πάντα μέ στίχο στέρεο και καλοδοουλεμένο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΔΡΙΒΑ
Μιά δέσμη άχτίδες στο νερό
Πρόσπερος, 1978

Πρόκειται για τή συγκέντρωση σε έναν καλαισθητό τόμο όλων των ποιημάτων που δημοσίευε μ' αυτόν τό τίτλο στα περιοδικά της τότε λογοτεχνικής πρωτοπορίας, «Τρίτο μάτι», «Νέα γράμματα» και «Κύκλος», ό τόσο πρόωρα χαμένος και ιδιαίτερα λεπταίσθητος ποιητής Άναστάσιος Δρίβας, που πέθανε στα 1942 και σε ηλικία 43 χρονών, σ' ένα νοσοκομείο της Άθήνας.

ΑΝΕΣΤΗ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
Τά Χάι-Κάι
Κέδρος, 1978

Τό βιβλίο αυτό, του γνωστού και πολύ αξιόλογου Θεσσαλονικιού ποιητή Α.Ε. άπαρτίζεται στο σύνολό του άπό τέσσερις ενότητες: «Νεκροί του Νοέμβρη», «Άρρωστα χρόνια», «Της αγάπης» και «Άστεγα», ενώ τά ποιήματα που άπαρτίζουν κάθε μία άπ' τίς ενότητες αυτές συνέχονται μεταξύ τους και θεματικά και άπό μιάν όμότροπη ευαισθησία και τεχνική.

EMILE AJAR
Ό ζωή μπροστά σου
Έκδόσεις Παπαζήση

Τό βιβλίο αυτό, που άποτελέσει έκδοτικό γεγονός στη Γαλλία, τό 1975, και βραβεύτηκε μέ τό «Γκονκούρ», είναι ή ιστορία ενός μικρού Άραβα, παιδιού άγνωστου πατέρα, που τό μεγαλώνει μία Έβραία πρώην πόρνη. Μέσα άπό τή διήγηση αυτού του παιδιού, βρίσκει ό Ε.Α. τήν ευκαιρία να περιγράψει, μέ μιάν εύθυμρία γεμάτη τρυφερότητα, τον παραλογισμό της ανθρώπινης άθλιότητας, να έπιτεθεί στο ρατσισμό και να υπερασπιστεί όλους τους «έκτός παιχνιδιού», που είναι συνήθως και «έκτός νόμου».

ΧΑΡΑΜΑ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ
(άνθολόγημα άλβανέζικου διηγήματος)
Έκδόσεις Τεκμήριο

Στό βιβλίο αυτό είναι άνθολογημένα μερικά άπό τά πιο αξιόλογα διηγήματα που παρουσιάστηκαν στο λογοτεχνικό διαγωνισμό για τό γιορτασμό της 25ης έπετείου άπ' τήν άπελευθέρωση της Άλβανίας και πρωτοκυκλοφόρησε στα Τίρανα τό 1973. Πρόκειται για διηγήματα που αντιπροσωπεύουν τόσο άναγνωρισμένους συγγραφείς όσο και νέα ταλέντα του είδους και δίνουν, κατά τό δυνατόν, μία εικόνα του σημερινού άλβανικού διηγήματος.

ΖΕΦΗΣ ΔΑΡΑΚΗ
Ό λύκος του μεσονυχτίου
Κέδρος, 1978

Πρόκειται για τό καινούριο βιβλίο μιάς άπό τίς πιο αξιόλογες

σήμερα ελληνίδες ποιήτριες, Ζέφης Δαράκη. Διατηρώντας πάντα τά γνώριμα χαρακτηριστικά της ποιητικής έκφραστικής που καρπώθηκε μέ τον «κήπο μέ τά εγκαύματα» (1973), τήν έκφραστική τόλμη και τήν κάποτε έξω άπό τά όρια της κοινής λογικής έφρηβική υπερευαισθησία, άγγίζει, ή ποιήτρια, σ' αυτό της τό έγχείρημα νέες βαθύτερες έμπειρίες και μνήμες, πλατύνοντας τον έσωτερικό της όρίζοντα.

ΓΙΑΝΝΗ ΜΑΓΚΛΗ
Στήν κολόνα της Άφροδίτης
Δωρικός

Πρόκειται για μία συλλογή άπο νουβέλες και διηγήματα του πολύ γνωστού πεζογράφου Γιάννη Μαγκλή, όπου μέσα στην ποικιλία των επιμέρους θεμάτων καθορίζεται τό θέμα και ό κεντρικός πυρήνας του: ό άνθρωπος, καθώς τον νιώθει και τον άποδέχεται ό αναγνώστης και τον αίσθάνεται οικείο, ακόμη κι όταν κλείσει τό βιβλίο.

CARLOS CASTANEDA
Ίστορίες Δύναμης
Έκδόσεις Καστανιώτη

Μέ τό βιβλίο του αυτό ό Κάρλος Καστανέντα φτάνει στην άποκορύφωση της μύησης του στον κόσμο της μαγείας. Μιάς μαγείας που είναι περισσότερο μία κοσμοθεώρηση και μία στάση ζωής παρά μία πρακτική έξώκοσμου μυστηρίου. «Ό γή αυτή είναι ή άγάπη του πολεμιστή» λέει κάπου. Οι Ιστορίες δύναμης άποτελούν τά στερνά λόγια του Δόν Χουάν και τήν έκπληρωση της μοναδικής ευκαιρίας του Κάρλος ν' άνοίξει τήν πύλη του άγνώστου.

Στό
«ΜΑΓΑΖΙ»
μιά
ειδική
προσφορά

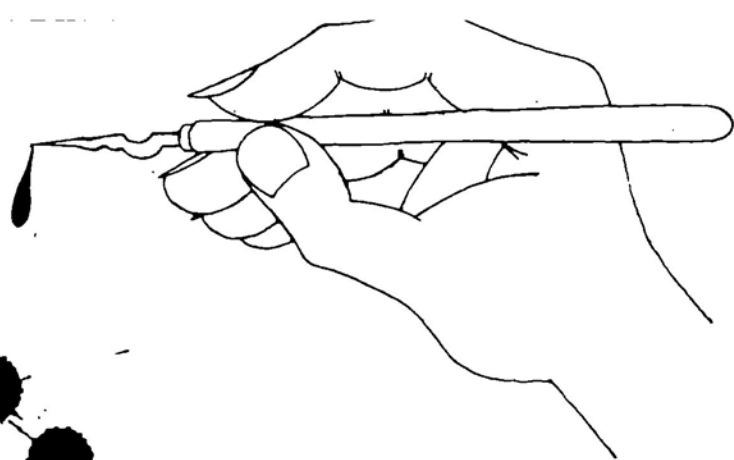
μέ αγορά
1.000 δρχ.
δωρο
μιά τσάντα
για τό
καλοκαίρι

●

«ΜΑΓΑΖΙ»
ΔΙΔΟΤΟΥ
ΚΑΙ Ζ. ΠΗΓΗΣ

●

ΕΧΕΙ ΑΠ' ΟΛΑ!

● Γύρω από το γράμμα του παλιού αγωνιστή Χ. Μερτίκα (τ. 95) και μερικές απαντήσεις (τ. 97) πήραμε τα πιο κάτω γράμματα:

‘Αγαπητό «Αντί»

Μέ μεγάλη κατάπληξη διάβασα στο τεύχος σου (τ. 97) τις ταυτόχρονες «άποστολικές» απαντήσεις των Γ.Κ. και Χ.Κ. στο σεβαστό σύντροφο Χ. Μερτίκα.

Οι απαντήσεις αυτές δεν είναι τίποτε άλλο παρά προϊόντα στείρας σκέψης και λογικής που νομίζεις ότι δημιουργήθηκαν μέσα σε ένα κλίμα εκκλησιαστικής ιεραρχίας.

Η ταυτόσημη επιχειρηματολογία, ο περιορισμός της σκέψης, η μη δημιουργικότητά της, η μέθοδος των αφορισμών, είναι λογικά επακόλουθα μιας συγκεκριμένης διαπαιδαγώγησης και οργανικής λειτουργίας.

‘Αλήθεια, μπορεί ένας άνθρωπος που θέλει να σκέφτεται τα πολιτικά και να προβληματίζεται πάνω σ’ αυτά να άγνοει την ύπαρξη ενός κόμματος (ΚΚΕ έστω), ενός φορέα μιάς ιδεολογικής κατεύθυνσης, στο όνομα του «Ένα είναι το ΚΚΕ»; ‘Επειδή αυτό είναι μάλλον άπιθανο για έναν άνθρωπο με δημιουργική σκέψη, τότε μένει η εξήγηση ότι η λειτουργία της σκέψης και της λογικής ακολουθίας επιβάλλεται κάτω από ορισμένες συνθήκες όπου επικρατεί «ή σωστή» ιδεολογική διαπαιδαγώγηση, ή οποία γίνεται συνειδητά προς όφελος μάλλον εξυπηρέτησης ορισμένων σκοπών, προς σχηματισμό, καλύτερα, μιάς ομάδας αδούλων «προδάτων», οι οποίοι σε μία κατάλληλη συγκυρία μετατρέπονται σε γενίτσαρους και καμιά φορά νομίζεις ότι γίνονται μεσαιωνικοί διωγμοί, υπηρετώντας δήθεν το ντόπιο και διεθνές εργατικό κίνημα. Αυτόι είναι ή νεοαίτια του «ΕΝΟΣ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΟΥ», αλλά σίγουρα δε φταίνε αυτοί.

Είναι «διαλεκτικοί» άνθρωποι, κάνουν κριτική προς όλες τις κατευθύνσεις, αλλά αν βρεθεί κάποιος που δεν έχει ταυτότητα σκέψης και αποτελέσματος, εκφραστής μιάς άλλης ιδεολογικής κατεύθυνσης, τότε γίνεται επικίνδυνος γι’ αυτούς και εφαρμόζεται ή μέθοδος της «βίαιας αποπομπής». Τά παραπάνω, αν έχεις και λίγη σχετική πείρα, τά καταλαβαίνεις. ‘Ανθρωποι που πάλεψαν, φυλακίστηκαν από τους φασίστες αλλά και ταυτόχρονα διώχθηκαν και τους κόλλησαν το τσιρότο του χαφίε, του «αναθεωρητή» και άλλα τόσα κοσμητικά

επίθετα αποτελούν τή μόνη πηγή αντικειμενικής πληροφόρησης για να μπορέσουμε να δούμε πραγματικά τήν ιστορία του εργατικού κινήματος και όχι να τήν παραχαράσσουμε, γιατί θά πρέπει να ξέρουμε ότι ή ιστορία κάποτε γράφεται. Καί τότε θά είναι πολύ δυσάρεστα.

Εύχαριστώ για τή φιλοξενία
Συντροφικά
Α.Δ.
φοιτητής
Παγκράτι

‘Αγαπητό «Αντί»,

Παίρνω απόφαση να σου γράψω μέ τήν αφορμή της άναγνωσης ενός γράμματος από κάποιον Μερτίκα. Πολλές ήταν οι απαντήσεις, και σωστές, και ωραίες, και θά ‘θελα κι εγώ να πώ μερικά λογικά στον άξιότιμο, κατά τά άλλα, Μερτίκα.

‘Αρχίζεις, κύριε, μέ τό κατηγορώ για έναν άνώνυμο έπιστολογράφο. Τό μόνο πού θά μπορούσε κανείς να πεί έδώ, είναι ότι ζεις στά σύννεφα μέ τό να πιστεύεις ότι τή στιγμή αυτή πού μιλάμε κάθε γνήσιος κομμουνιστής δεν έχει να αντιμετωπίσει κανένα κίνδυνο και κανένα διωγμό. ‘Ακόμα θά πρέπει να ξαναπροβληματιστείς πάνω στην πολιτική κατάσταση πού δεσπόζει αυτή τή στιγμή στη χώρα μας και μετά να ‘ρθεις να κακολογήσεις τό φίλο Δ.Ν.Γ. (άπ’ τήν αντίληψή σου γύρω άπ’ τήν έννοια «περιφρούρηση», είναι δυνατόν να αντίληφθούμε και τό ουσιαστικό της ένεργου συμμετοχής σου στό λαϊκό κίνημα).

Κατόπιν μιλάς για κάτι καθαρόαιμα. Σωστά, πολύ σωστά παρατήρησε ο φίλος Γ. Καμάρας, στον Ιππόδρομο θρισκόμαστε;

Κανείς δεν κακιάνει τό Ι.Κ.Κ. συνάδελφε Μερτίκα. ‘Ασχετα μέ τις έσωτερικές διαφορές πού υπάρχουν μεταξύ Κ.Κ.Ε. και Ι.Κ.Κ. – και πού προσπαθούμε να τις λύσουμε μέ τρόπο βασισμένο στις άρχές του προλεταριακού διεθνισμού (άγνωστος για σάς και τούς δικούς σας όρους) – τό υποστηρίζουμε και έχουμε μαζί του καθαρές συντροφικές σχέσεις. ‘Αν όμως είχατε μιά κάποια πολιτική ώριμότητα, θά μπορούσατε και να ξεχωρίσετε μεταξύ του Ι.Κ.Κ. και του λεγόμενου

«Κ» Κ.Ε.(έσ.). Οι δυό καταστάσεις πού θέλετε να μάς παρουσιάστε σάν όμοιες είναι ουσιαστικά διαφορετικές. Τώρα για τό τί έφταιξε για τό ράπισμα πού δέχτηκε ή «Συμμαχία» δίνουν απαντήσεις και οι φίλοι πού σάς απάντησαν νωρίτερα από μένα (κάτι πολιτικές της ούρας, κάτι αναθεωρητισμοί, κάτι Ε.Α.Δ.Ε. κάτι χαρακτήρες και φύσεις συμμαχιών, κάτι χαρακτηρισμούς και φύσεις ιδίων σας κομμάτων(;)). Τό ζήτημα είναι τό ότι πρέπει – αν και όντας άργά – να άρχισετε να σκέφτεστε πιο διαλεκτικά, πιο υλιστικά, πιο μαρξιστικά, για να είμαι πιο συγκεκριμένος. Να μην παραδειγματίζεστε από τά έσωτερικά του κόμματός σας, λέγοντας για καρέκλες και τραπέζια και γραμμές. Καί ή θεωρία και ή πράξη του τιμημένου Κ.Κ.Ε. άποδείχνουν περίτρανα τό πόσο συναγωνίζοσαστε μεταξύ σας στό ποιός θά παραβγεί τόν άλλο στό νεροκουβάλημα για τήν αντίδραση και τήν άναλήθεια αυτών πού λέτε. Θίγεται, Μερτίκα, πιο κάτω τήν προεκλογική έκστρατεία. ‘Ακούστε έδώ. ‘Αν είσαστε έξυπνος άνθρωπος τό καλό πού θά κάνετε είναι να μην ξαναθίξετε αυτό τό ζήτημα. ‘Εσείς, ή

μπορεί να συνδέσει έποικοδομητικά τις περιόδους της ιστορίας και να ξεαίρει τά διάφορα συμπεράσματα από αυτές.

Τελειώνοντας λόγω χώρου και χρόνου σάς υπενθυμίζω ότι ποτέ δεν είναι άργά... Για τόν προβληματισμό τόν σωστό έννοώ.

Φιλικά
Π.Κ.

‘Αγαπητό «Αντί»

Στό τεύχος 97, από τά 8 γράμματα τά 4 είναι άφιερωμένα σ’ έναν κ. Χ. Μερτίκα, απαντήσεις στη δημοσίευση ενός γράμματος πού αυτός έστειλε και δημοσίευσε τό «ΑΝΤΙ». Δεν έχω καμιά πρόθεση και διάθεση ν’ άσχοληθώ μέ τό γράμμα του έν λόγω κυρίου, μιά και πιστεύω πώς οι σελίδες του περιοδικού θά πρέπει να άφιερώνονται σε ουσιαστικά θέματα και στό διάλογο πού θά γίνεται μέ βάση τή σωστή επιχειρηματολογία και τήν καλοπροαίρετη κριτική διάθεση.

Παρ’ όλα αυτά όφειλω να όμολογήσω πώς κάτι τέτοιο δε διαφαίνεται μέσα άπ’ τά γράμματα των 4 φίλων του «ΑΝΤΙ» πού άπαντούν στον κ. Μερτίκα, αν και τυπικά, όπως συνήθίζεται, στην άρχή του γράμματός τους αναφέρουν ότι σέβονται τά 80

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

άναγνωρισμένη από τόν κύριο Καραμανλή «σωστή» άριστερά, θά πρέπει να μην πιάνε τά λερωμένα σας. ‘Η ίδια ή ιστορία άποδείχνει τή σαθρότητα αυτών πού υποστηρίζετε – έσείς και γενικότερα – και τό πόσο λάσπη θέλετε να ρίξετε στό Κ.Κ.Ε. και κατά συνέπεια στό γνήσιο λαϊκό κίνημα, για να άποκομίσετε τάχα όφέλη (παράσημα κι εύσημα καλής διαγωγής από τήν άρχονσα τάξη).

Τώρα για τούς άγωνιστές – μέλη του Ρήγα, όπως θέλετε να παρουσιάσετε τά παιδιά σας (χωρίς να θέλετε να άποσπάσετε μπράβο). Πολύ έξυπνο αυτό. Γιατί κάθε άλλο παρά μπράβο θά άποσπούσατε.

Τώρα για τήν σύνδεση ΕΑΜικής περιόδου και περιόδου ‘58 μέ σήμερα, καλύτερα να τήν άφήνατε για κάποιον πού ξέρει και

χρόνια του κ. Μερτίκα, και γώ δεν ξέρω τί άλλο. Για να μη δημιουργούνται και παρεξηγήσεις, ξεκαθαρίζω ότι δεν είμαι ύπέρ του χριστιανικού διαλόγου.

‘Ομως αυτό τό σημείο πού θέλω να θίξω έχει σχέση μέ τό παραπάνω. Μιλήσαμε για αντίπαράθεση άπόψεων, για καλοπροαίρετη κριτική, για σωστή και βάσιμη επιχειρηματολογία. Κι όμως μέσα σε μιά γραμμή μιλάμε για τήν κρίση του «ΚΚΕ έσ.» και της νεολαίας του, για τόν καθημερινό άγώνα του «ΚΚΕ», για δεξιούς κι άριστερούς αναθεωρητές, για τή συντριβή της «Συμμαχίας», χωρίς να προσπαθούμε να δικαιολογήσουμε καμιά άπ’ τις θέσεις πού εκφράζουμε. ‘Η «μή έξοργισμένη κνίτσια» πιστεύω αντίθετα πώς ήταν πάρα πολύ έξοργισμένη για να στείλει μιά τέτοια έπιστολή πού δεν μπορού

ακόμα να καταλάβω τι πρόσφερε στο ΔΙΑΛΟΓΟ. Τό ίδιο ισχύει και για τους άλλους 3 κυρίους. Έκκληση, λοιπόν, ως σταματήσουν δυο αυτοί οι μαρξιστές-λενινιστές αυτά τα άστοια γραμματάκια κι ως θυμηθούν πως θά 'πρεπε κάποτε να 'ρθουν σ' έπαφή με τη διαλεκτική.

Μέ φιλία
Μ.Κ.
μαθητής Γ' Λυκείου
Θεο/νίκη

Άγαπητό «Αντί»

Διάβασα στο τεύχος 97 τις απαντήσεις στο γράμμα του Χ. Μερτίκα και ένιωσα την ανάγκη να κάνω μερικές παρατηρήσεις:

1) Πιστεύω ότι το λεγόμενο «ΚΚΕ» είναι το ΚΚΕ μόνο στα χαρτιά. Η πραγματικότητα είναι η εξής: Τό '68 έγινε διάσπαση. Σήμερα έχουμε 5-6 «ΚΚ» στην Ελλάδα που διεκδικούν την πρωτοπορία της εργατικής τάξης, αλλά με περισσότερες και άλλα με λιγότερες δυνατότητες. Αυτό δε σημαίνει ότι το κόμμα που έχει τις περισσότερες δυνατότητες παίρνει και τον τίτλο ΚΚΕ. Σήμερα το κομμουνιστικό κίνημα της Ελλάδας βρίσκεται κάτω από συνθήκες διάσπασης, γιατί στη 12η ολομέλεια του '68 έγινε διάσπαση κι όχι αποστασία. Κανένα κόμμα δεν έχει το δικαίωμα του μεγάλου πράγματι τίτλου ΚΚΕ. Υπάρχει ΚΚΕ έξ, και ΚΚΕ έσ, Μ-Λ ΚΚΕ και ΚΚΕ Μ-Λ και ΕΚΚΕ. Όχι «ΚΚΕ». Τό ΚΚΕ σήμερα έχει διασπασθεί.

2) Γράφει ο Κ.Σ. ότι κανείς δεν άμφισβήτησε την αγωνιστικότητα του Ν. Πλουμπίδης ούτε τον χαρακτήρισε προδότη ή πωλημένο. Κάνει όμως μεγάλο λάθος. Μην ξεχνάμε ότι όταν δικαζόταν ο Πλουμπίδης, ο Ζαχαριάδης τον είχε κηρύξει «χαφιέ της ασφάλειας» και όταν ο Πλουμπίδης υπερασπιζόταν τό ΚΚΕ στο δικαστήριο, ο Ζαχαριάδης τον έβριζε χυδαία, και όταν ο Πλουμπίδης στήθηκε στο έκτελεστικό απόσπασμα φώναξε: Ζήτηω τό ΚΚΕ, ενώ ο Ζαχαριάδης έλεγε ότι ή δολοφονία ήταν ψεύτικη.

3) Ο μαθητής Χ.Κ. μιλάει για πολιτική ούρως της άστικής τάξης απ' τή «Συμμαχία». Δέ νιώθω την ανάγκη να απαντήσω σέ άοριστίες. Τόν καλώ όμως νά μάς ξαναγράψει και νά μάς πει ποιά ήταν ή πολιτική ούρως και γιατί. Αύτά για νά μή λέμε ό,τι θέλουμε κι ό,τι μάς κατέβει.

Φιλικά
Β.Μ.

Άλλα γράμματα, όπως του μαθητή Χ.Χ. από την Θεσσαλονίκη, έχουνται νά υπερασπίσουν τις θέσεις του Χρ. Μερτίκα, ή άλλα πάλι νά τις πολεμήσουν. Είναι αδύνατο νά παρακολουθήσουμε

και νά συνεχίσουμε τή δημοσίευση των σχετικών επιστολών. Κλείνουμε σήμερα μέ τό γράμμα του Χρ. Μερτίκα πού άπαντά σέ προηγούμενες από τό τεύχος αυτό δημοσιεύσεις:

Άγαπητό «ΑΝΤΙ»,

Μέ συγχωρείς πού παίρνω τόν πολύτιμο χώρο σου για δεύτερη φορά αλλά δέν μπορώ νά μήν άπαντήσω στους τέσσερις επικριτές μου στο 97 τεύχος σου (άντιλογοι). Στο 95 τεύχος σου δημοσίευσες γράμμα, μου άπάντηση στο δημοσίευμα στο τεύχος 91 ενός φίλου από τό Ληξούρι μέ τά διακριτικά ΔΝΓ και στο 97 τεύχος σου δημοσίευσες τέσσερις άπαντήσεις ενός επώνυμου και τριών άνωνύμων στο δικό μου δημοσίευμα.

Θά άπαντήσω συνολικά σέ όλους γιατί είναι σχεδόν όμοιοι στις άπαντήσεις και νά μήν πιάνω τό χώρο σου.

Έν πρώτοις από τις άπαντήσεις αυτές θγάζω τό συμπέρασμα ότι είναι όλοι νέα παιδιά και σπουδαστές, σάν γέρος τούς συχαίρω για τά ιδανικά τους αλλά δέν συμφωνώ μαζί τους γιατί έχουν στραβό δρόμο πάρει. Ιον) μέ κατηγορούν ότι δέν είναι σωστό νά κατακρίνω τό φίλο από τό Ληξούρι πού κρύβεται μέ την άνωνυμία, έγω θά συνιστούσα στο «Αντί», νά μή δέχεται άνω-νωμα γράμματα γιατί έχουν δύο σοβαρές επιπτώσεις στο κίνημα (έδώ βλέπω 4-5 άνώνυμους): Άπό την μία μπορεί νά κρύβεται κάποιος πού κάνει άλλων δουλειά και από την άλλη, και σοβαρότερη, αυτές οι άνωνυμίες είναι σκόπιμες ενέργειες τού κατεστημένου για νά μάς αναγκάσει νά κλειστούμε στο καθούκι μας σάν τό σκουλίκι στη φλούδα τού δέντρο. Τότε πώς θά πάμε μπροστά άμα κρυβόμαστε; Τις θέλουμε τις κινητοποιήσεις, τις συγκεντρώσεις και τις οργανώσεις; Πώς θά θαρρέψουμε τούς κοιτηδες, όταν βλέπουν ότι μετριόμαστε στα δάκτυλα; λέτε, ότι έμεις έχουμε μέλλον και καριέρα μπροστά μας. Τό ξέρω γιατί και έγω τό έζησα σέ ποιο δύσκολα χρόνια και έχω παιδιά κι εγγόνια. Ποιοι όμως πάνε μπροστά παντού σ' όλο τόν κόσμο; οι νέοι και οι φοιτητές; ποιοι πέσανε στα σκοπευτήρια και στα τάνκς τών Γερμανοτσολιάδων; ποιοι πέσανε στο Πολυτεχνείο; Γι' αυτό έμεις οι γέροι πού περάσαμε αυτά τά δύσκολα χρόνια, σάς καλούμε νά χαράξουμε μαζί τό σωστό δρόμο για νά μήν πέσουμε ξανά στα τεράστια αυτά σφάλματα πού τά πληρώνουμε σαράντα χρόνια τώρα. Έξ αιτίας μιάς χούφτας ήγεσίας πού έπαιρνε άποφάσεις και δέν δεχόταν γνώμες τίμιων αγωνιστών με τή ρετινιά ρεβιζιονιστές, άναθεωρητές, ούρά της

άστικής τάξης (τό λέτε κι εσείς). Τάχουν συνηθίσει χρόνια αυτά και τά σεργιούν και σέ μάς. Λένε για μάς τούς άνανεωτές πού παλεύουμε για κάτι καινούριο μέ όλους τούς ευρωπαίους κομμουνιστές, ακόμη και μέ τούς Γιουγκοσλάβους, Ρουμάνους, Κορεάτες και Βιετναμέζους, διειξάστε ούρά της άστικής τάξης. Μόνο έσείς λοιπόν είστε οι καθαρόαιμοι κομμουνιστές;

Ο φίλος μου γράφει ότι τά όλογα λένε έτσι, ξέρετε τί έννοώ, αλλά τ' άκούω και τώρα από πολλούς υπερεπαναστάτες για τις παραχωρήσεις στην τηλεόραση. Η Κυβέρνηση κάνει ό,τι θέλει και μάλιστα σκόπιμα. Τό κόμμα μας διαμαρτυρήθηκε στη Βουλή πολλές φορές για τις διακρίσεις, αλλά σεις δέν τά διαβάσετε, όπως δέν διαβάσατε ασφαλώς την πρόταση πού έκανε πολλές φορές ή «Αύγή» στο «Ρίζο» νά παραχωρήσουν άμφότερες δύο στήλες για διάλογο μεταξύ μας, για νά μάθουμε τί είναι οι διαφορές μας και νά δούμε και μεις και σεις πού είναι τό δικιο. Ο «Ρίζος» δέν τό δέχτηκε, ούτε τό δημοσίευσε. Τό νά βρίζουμε ό ένας τόν άλλο, ζημιά δική μας κάνουνε.

Για την καρέκλα, μέ τις άπαντήσεις σας δέν μέ πείθετε. Θά 'θελα άπάντηση από παλιούς, ακόμη και από στέλεχος δικό σας. Ρωτάτε και κάνα στέλεχος από τή δική μας πλευρά, αλλά και επαναπατρισθέντες, νά δείτε πώς την πέρναγαν μέχρι τώρα και τί ταλαιπωρίες είχε τό κίνημα μέ αυτές τις καρέκλες, μέ τις διαγραφές και ρετινιές εκατοντάδων στελεχών, ακόμη και τού Άρη.

Για τις αντιθέσεις και διαφορές τού «Ρήγα» έγω τούς λέω μπράβο τών παιδιών, γιατί έχουν γνώμη. Γι' αυτό λέμε νά έχουμε δημοκρατία μέσα στο κόμμα μας πρώτα. Έκτός άν υπάρχουν και βαλτοί - δέν τό αποκλείω και αυτό. Όσο για τό τι διαβάσετε μονόπλευρα, θγαίνει από τά γράμματά σας, γιατί λέτε ότι λέω ψέματα και συκοφαντίες, ακόμη και για τό θάνατο της μάνας. Η «Αύγή» έγραφε γεγονότα και

ονόματα. Στο «Ρίζο» διάβασα ότι ή μάνα έπαψε από νόσημα, αλλά τό ότι έτυχε νά πάθει όταν είδε τό παιδί στα χάλια του, κάτι λέει.

Σήμερα πού γράφω αυτό τό γράμμα είναι Κυριακή 7 τού Μάη. Δίπλα μου στο «Ρίζο» βλέπω ένα σχόλιο λάσπη (στά ριζοσπαστικά: ή αντικειμενικότητα της «Αύγης») πού ξεπέρασε τόν Κωνσταντόπουλο και τό διάολο για νά λερώσει την «Αύγή» και μάς, ότι τάχα έμεις είμαστε έχθροι της Σοβιετικής Ένωσης. Άκούστε εσείς οι Έλληνες κομμουνιστές κι άμα διαβάσετε τό σχόλιο της «Αύγης» της προηγούμενης ήμέρας, θά δείτε έάν έχουν δρια αυτοί οι άνθρωποι. Για τή συμμαχία πού κάναμε, τώρα βλέπω κάτι ερωτοτροπίες της ήγεσίας σας μέχρι και μέ τό ΠΑΣΟΚ, άλλα όχι μέ μάς, γιατί τούς φταίει τάχα ό τίτλος μας.

Τέλος, για την αυτοπροβολή μας, τώρα στα 80 μου χρόνια μου χρειάζεται και άπαντάω στην αγωνίστρια Κνίτσια. Τό 'γραφα αυτό γιατί έχω κάτι υπερεπαναστάτες - και είναι πάρα πολλοί - πού δέν φκιάσαν τά παιδιά τους και μάς βρίζουν, άλλα έσείς όλοι σας, και οι τέσσεροι, μέ άνεβάσετε πιο ψηλά. Θά κάνω και λίγο χιούμορ: Στην Άγγλία, πού έχει 50 εκατομμύρια κατοίκους, έχει και 50 λόρδους (λόρδος στα άγγλικά σημαίνει θεός). Για νά γίνει λόρδος κάποιος πρέπει νά είναι θαυόπλουτος, άνεξαρτητός άν είναι κούτσουρο. Σεις μέ τό κύριε Χαράλαμπε Μερτίκα και κύριε Χ.Μ. μέ φτάσατε δίπλα στο θεό και στους λόρδους, άλλα δέν θά 'χω δυστυχώς την τιμή νά φτάσω δίπλα στο θεό γιατί μέ έχουν άφορήσει ό πάπας και οι δεσποτάδες. Ο Φιντέλ Κάστρο, όταν τού ελταν ότι τόν άφόρισαν οι καρδινάλιοι, άπάντησε: άν είναι νά πάω στον παράδεισο μέ δαύτους, καλύτερα νά πάω στην κόλαση. Και μία σύσταση σέ σας παιδιά πού ξέρετε γράμματα: διαβάστε κι άκούστε απ' όλες τις πλευρές. Άκόμη και γώ, γέρος, δέν τό 'χω πώς πεθαίνω, όσο ζω τόσο μαθαίνω.

Γειά σας

Χ. Μερτίκας - Λουτρό Κορινθίας

βιβλία
δισκοί
αφίσσες

κίαφας 5 και ακαδημίας
τηλ. 36.05.493

Είτανε μιά είδηση σάν τόσες άλλες. Μήτε όχτάστηλη, νά συγκλονίσει τό κοινό, μήτε στά «ψιλά», νά περάσει άπαρατήρητη. Ήρθε κάποιος Σουΐμιλιν, βόηκε — λέει — τό κ. Μπάλλο, πού τόν έχτίμησε γιατί «έχει άντιμετωπίσει μ' έπιτυχία τήν τρομοκρατία», παρακολούθησε στό Μενίδι άσκηση τών ΜΑΤ — ίσως τά έπεισόδια μέρα-μεσημέρι στήν Κά-νιγγος, Σάββατο 20 τού Μάη, νά 'τανε στά πλαίσια τής ένημέρωσης αυτού τού «κυρίου», άσε πού μπορεί νά τά 'δλεπε από καμιά γωνιά, άθέατος, μέ τόν Έλληνα

στήν αλγυπτιακή πρεσβεία κι οι άπελάσεις — θανατικές καταδίκες τους, μαζί μέ τή Susanne Bausinger, οι συχνές τρομοκρατικές έπιθέσεις τών ΜΑΤ στό κέντρο ή στίς γειτονίες τής Άθήνας, τό μπλόκο στόν Τυπούκειτο, ή περίπου 11 δολοφονίες ποινικών (τελευταίες περιπτώσεις τού άσπλου Σπυρόπουλου και τού Σμυρναίου — μέχρι χτές χαροπάλευε, χτυπημένος στήν πλάτη!), όλα αυτά, μαζί και ταυτοχρόνως ή ποινικοποίηση τής πολιτικής ζωής κι ό έκφρασμός τής καθημερινότητας (βρές έστω κι ένα έργοστάσιο πού ν' άπεργεί χωρίς τήν παρουσία τών ΜΑΤ), τό «τρομοκρατικό» νομοσχέδιο, πού κι αυτό πέρασε

ΣΧΟΛΙΑ ΣΕ ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

«συναγωνιστή» του, ξέρω γώ; — πήρε ό,τι χρειαζότανε κι έφυγε ύστερα γιά Ίσραήλ και Γερμανία — αυτοί οι δυο κι άν έχουνε παραόδοση στήν πάταξη τής «τρομοκρατίας» — γιά νά συνεχίσει τό προλεταριακό διεθνιστικό καθήκον του, στά πλαίσια πάντα τής ύφεσης, τής ειρήνης και τού σοσιαλισμού. Τώρα βέβαια ή σχέση έχω γώ μ' αυτή τήν ιστορία, γράφοντας μάλιστα γράμμα στό «ΑΝΤΙ», ούτε και γώ καλά-καλά τό ξέρω.

Όμως περίμενα πώς θά μιλάγες «όπως νά 'ναι έπιτέλους». Άντ' αυτού «βάξεις» (τό ρήμα σέ μεταφορική χρήση, ποιητική άδεία) τόν Ίωάννου νά «βγάλεϊ τό φίδι από τήν τρύπα», γράφεις και μέ κάτι γραφτά μικρά σάν κουτσουλιές στίς ΑΝΤΙ-θέσεις και κοιμάσαι τόν ύπνο τού δικαίου, άπ' τή μιά ικανοποιώντας τή θανάσιμη άγωνία όλων εκείνων πού έχοντας άγνές προθέσεις έκαναν ή προσπαθούνε (άκόμη) νά κάνουνε «πρός τά δώ γιά κείνο τό πράμα», κι άπ' τήν άλλη μή δυσαρεστώντας — χάρις στή διακριτικότητα και τά μασημένα λόγια — όλους εκείνους πού τό Σεπτέμβριο στήνουνε τίς γιορτές τους, και στό στρατό σου λένε «κάνε τό μ...». Όχι, χίλιες φορές όχι! Όχι μόνο γιατί τό ζήτημα είναι καθαρά πολιτικό, μά άκόμα γιατί ή έλάχιστη εκφυλισμένη ή και εκπορνευμένη άνθρωπιά μας επιβάλλει, και σέ σένα σάν ένα δημοκρατικό έντυπο τής Άριστεράς άκόμα πιό έντονα, νά πά- ρουμε και νά πάρεις θέση στά γεγονότα. Οι 40 πολιτικοί κρατούμενοι (άπό τό Σ. Ίωαννίδη μέχρι τούς άγωνιστές τής Πάτρας, άπ' τό Γιάννη Φελέκη, τόν Καραφωτιά μέχρι τό Γιάννη Σερρίφη, κι άκόμα όλα κείνα τά παιδιά πού σήμερα χωρίς καμιά διάκριση τά βγάζουνε προδοκάτορες — τί σύγ- χυση λεξιλογίου, θεέ μου) άπ' τό '74 μέχρι σήμερα, ή σφαγή τών άσπλων Παλαιστίνιων άγωνιστών

(τά νομοσχέδια έχουνε κάτι κοινό μέ τίς «άλκυνιδες» μέρες: πάντα «περνάνε») είναι πράγματα πού άρχίζουνε και σφίγγουνε τό καργύσαφλό μας. Και σ' όλα αυτά έρχεται αυτός ό λαπάς, πώς άλλως νά τόν πώ, κι άφού δίνει μ' ένα τεράστιο χαμόγελο τά εύσημά του στόν άρμόδιο ύπουργό, προσυπογράφοντας τήν κρατική βία, πάει παραπέρα, στό Ίσραήλ, νά παρακολουθήσει τήν καθημερινή γενοκτονία τών Παλαιστινέζων άγωνιστών, νά πάρει μαθήματα τού πρώτου διδάξαντος κι εφαρμόσαντος τίς έπιχειρήσεις τύπου Έντεμπε, κι άκόμη στή Γερμανία, στή Γερμανία τού Berufsverbot και τών λευκών κελιών τού GSG, 9 και τών δημίων τής RAF στή χώρα πού οι μισοί είναι μπάτσους κι οι άλλοι μισοί χαφιέδες και κυνηγοί κεφαλών, νά πάρει άπ' όλους αυτούς στοιχεια χρέσιμα γιά τή «στερέωση και διεύρυνση τού παλλαϊκού κράτους». Πάντως, τόσο ή Άργεντινή όσο και ή Περσία θά μπορούσανε κάλλιστα νά σταθούνε έπιπλέον άρωγοί στήν προσπάθεια του, αυτοί ξέροντ'! Πού 'σαι Λένιν νά μάς δεις! Κι έσύ σωπαίνεις;

Μέ μιά κάποια εκτίμηση
Κώστας Καλφόπουλος
φοιτητής

Στό ίδιο θέμα επανέρχεται και άλλος ένας φίλος τού περιοδικού.

Άγαπητό «ΑΝΤΙ»
Πρίν λίγο καιρό (15-20 Μάη) τό ΚΚΕ έκανε τό Συνέδριό του. Όλα καλά και ώραϊα, μέχρι πού εμφανίστηκε ένας Σοδιετικός ύφυπουργός, τό ίδιο χρονικό διάστημα, νά χαριεντίζεται και νά συγχαίρει τόν κ. Μπάλλο γιά τά τέλεια ΜΑΤ πού έχει και νά ζητάει πληροφορίες γιά νά όργανωθούν παρόμοια «τέλεια» ΜΑΤ και στή Σ. Ένωση. Τό πιό δραματικό, τήν ήμέρα πού τά ΜΑΤ

έκαναν επίδειξη μπροστά στό σύντροφο ύφυπουργό, τήν ίδια ήμέρα, λίγες ώρες άργότερα τά ίδια ΜΑΤ έδερναν μέλη τής ΚΝΕ και πολιτές.

Τί νά σκεφθεί κανείς; ήταν τυχαία σύμπτωση; είναι έκφραση προλεταριακού διεθνισμού; έμμεση άποδοκιμασία; ψυχρή πολιτική;

Άραγε τί νά ένωσαν οι Κνίτες όταν έτρωγαν ξύλο από τούς βραδευθέντες υπό τού συντρόφου ύφυπουργού άστυφύλακες τών ΜΑΤ;

Άραγε γιατί νά χρειάζονται τά ΜΑΤ στή Σ. Ένωση; γιά τούς Όλυμπιακούς Άγώνες μόνο; μά και πάλι ή Σ. Ένωση έπρεπε νά άντιμετωπίσει μέ διαφορετικό τρόπο, άπ' ό,τι οι καπιταλιστικές χώρες, τά παρόμοια προβλήματα.

Τά έρωτήματα αυτά μέ άπασχολούν χωρίς νά μπορώ νά δώσω άπαντήσεις.

Μέ αγάπη
Μανώλης Μιχαλάκης
Άθήνα

Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Άγαπητό «ΑΝΤΙ»

Τακτικός άναγνώστης σου έδώ και πολλά χρόνια παρακολουθώ τόν άγώνα πού κάνεις γιά τήν όσο τό δυνατόν καλύτερη ένημέρωση, πληροφόρηση και κριτική διάθεση στό χώρο τής άριστεράς. Εύχομαι νά κρατήσει όσο γίνεται περισσότερο.

Θά σέ παρακαλούσα στίς σελίδες τού «διαλόγου» νά κρατούσες λίγες γραμμές γιά μερικές σκέψεις μου σχετικά μέ τό σχίσμα στή γαλλική Άριστερά και μικρή άνάλυση σ' ένα θέμα πού και στήν ελληνική πολιτική σκηνή θά είναι άνάλογο στό μέλλον.

Η Γαλλία, και όλη ή Εύρώπη, έγιναν μάρτυρες ενός θεάματος πού όμως θά μπορούσε νά εξηγηθεί μέ τή διαλεκτική φιλοσοφία ή καλύτερα μέ τή φιλοσοφία τής τακτικής, πού τόσες φορές ταλαιπώρησε σοσιαλιστικά κόμματα, αλλά και λαούς όλόκληρους. Γεγονός παραμένει ή διάσπαση σοσιαλιστών και ΚΚΓ μετά από πέντε χρόνια έπιτυχημένου άγώνα ενάντια στήν κεντροδεξιά! Δυστυχώς βρήκα μόνο τό 2ο μέρος τού σχετικού άρθρου τού Α. Άντωνιάδη στό Ριζοσπάστη πού, μέ τίτλο «Τό κοινό πρόγραμμα τής γαλλικής άριστεράς», άναφέρεται σ' αυτό άναλυστικά αΐθαίρετα και μέ άνακριβή στοιχεία τά αίτια τής διαφαινόμενης τότε (έπερχόμενης) διάσπασης άνάμεσα στά τρία κόμματα τής γαλλικής Άριστεράς. Φαίνεται ότι 25 χρόνια διακυβέρνησης τής κεντροδεξιάς δέν είναι γιά τό ΚΚΓ άρκετα. Κι όμως οι βάσεις τού Κοινού Προγράμματος τού '72 ήταν πράγματι έποικοδομητι-

κές: λίγο πρίν τίς εκλογές οι κομμουνιστές άρνούνται συνεργασία. Γιατί; Μήπως γιατί άρνούνται τή Δημοκρατία, ένα είδος εκκλησιαστικού πατριαρχισμού πού άναγνωρίζει μόνο στόν έαυτό του τό δικαίωμα νά κρίνει και νά διοικεί;

Δύο είναι τά κύρια σημεία στό συνασπισμό τής Γαλλικής Άριστεράς:

α) προετοιμάζεται, όταν τό σοσιαλιστικό κόμμα άναλογούσε τό 14,8%,

β) συντελείται, επειδή τό ΚΚΓ ήταν τό 72 τό ισχυρότερο τών τριών, χρησιμοποιώντας τήν άκτινοβολία τού Μιττεράν γιά νά βγει άπ' τή δυναμική του άπομό- νωσης.

Τό άπαισιο όμως δράμα, τό 1976-77 μέ τό ΣΚ στά 28%, σέ συνεχή άνοδο και μέ προοπτική ν' άναγκαστούν νά συμμετέχουν στήν κυβέρνηση εκείνη οι κομμουνιστές, παίζοντας όμως τό δεύτερο βιολί, όδήγησε τό κόμμα σέ άλλαγή πορείας. Η τακτική επιβάλλει σέ περιόδους συνεργασίας οι στόχοι, δυνατότητες και έπιθυμίες τού κόμματος, νά μένουν κρυφοί και τελικά νά γίνεται ή συνεργασία άδύνατη μέ τήν προβολή ύπερβολικών και συνεπώς άπαράδεκτων άπαιτήσεων, ή μέ τό σφράγισμα τού συγγενούς, σάν άνίκανου ν' άντιπροσωπεύσει τήν εργαζόμενη κοινωνία και, παρ' όλο τό συνεπές και λεπτομερές πρόγραμμα του, νά τόν κατηγορεί γιά έλλειψη προγράμματος συγκεκριμένου (άνάλογες δηλώσεις τού Φλωράκη γιά τό ΠΑΣΟΚ, τό Γενάρη).

Η προπαγάνδα προβάλλει σάν υπεύθυνο πάντα τόν αντίπαλο- περιθώρια αυτοκριτικής προσφέρονται άπ' τήν ήγερσία μόνο στούς κριτές, ποτέ στούς υπεύθυνους και άπό κάθε εργαζόμενο στόν τόπο τής εργασίας του. Ο κυκεώνας τής διαστρέβλωσης είναι τέτοιος πού μόνο άν άγνοήσει κανείς τίς θέσεις-έπιχειρήματα μπορεί ν' άρχίσει νά ψάχνει γιά τήν αλήθεια, μέ στοιχεία ένυπόγραφες συμφωνίες — όχι δηλώσεις — ποιός τίς τηρεί. Και τό σπουδαίοτερο, ποιός έπιθυμεί νά τορπίλίζει τήν εφαρμογή τους μέ ύπερφυσικές και μη πραγματοποίησιμες άπαιτήσεις. Και φυσικά τό γιατί πρέπει νά τίς τορπίλίζει!

Τό κοινό πρόγραμμα πρόβλεπε βασικά κρατικοποίηση τών μεγαλύτερων βιομηχανικών συγκροτημάτων και μέ έκτεταμένη, διευθυνόμενη κυβερνητικά, οίκονομία: κατά τή γνώμη τού πρωθυπουργού Barre — κατά τόν Μαρξά — ή τυχόν εφαρμογή τού Κ.Π. θά όδηγούσε στόν κολεκτιβισμό τής Γαλλίας. Τό Γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα όμως δέν άλλαξε άπό τή συμφωνία τού '72 ούτε μιά άπ' τίς θέσεις του.

Αντίθετα στις τελευταίες συναντήσεις των 3 κομμάτων και με βάση το Κ.Π. επέκτεινε τον αριθμό των θυγατρικών εταιρειών των 9 βιομηχανικών συγκροτημάτων από 100 αρχικά σε 227, που κατά 98% ελέγχονται από τους 9 κολοσσούς. Το ΚΚΓ ζητούσε αντίθετα την κρατικοποίηση 1450 (!) επιχειρήσεων για να κατέβει τελικά στις 729 (!) - περίπου 500 επιχειρήσεις περισσότερες από το ΣΚΓ. Το αποτέλεσμα: ο άρχηγος των ριζοσπαστών σοσιαλιστών αποχωρεί! Ο Margais διακηρύσσει: «Δεν δίνουμε σε κανέναν διακυβέρνηση εν λευκώ», διαμαρτύρεται όμως όταν και άλλα κόμματα έχουν ξεχωριστές θέσεις, που λογικά σημαίνει διαπραγματεύσεις.

Η βασική θεωρία όμως του «ανεξέλικτου μαρξισμού» δέχεται περιοδικές-παροδικές συμφωνίες όχι διαπραγματεύσεις με βασικό δόγμα: «το πέραςμα από τον καπιταλισμό στον κομμουνισμό είναι η δικτατορία του προλεταριάτου». Ο δογματισμός όμως δεν διαπραγματεύεται: αποφασίζει και διατάζει. Οι γάλλοι κομμουνιστές έπαιξαν τόσο χοντρό πόκερ γιατί ήξεραν από πριν ότι οι σοσιαλιστές σε τόσο ψηλό ποντάρισμα θα πάνε πάσο. Είναι άραγε αυτό απόδειξη της μη αντιπροσωπείας των εργαζομένων από το ΓΣΚ; Αναγκαστικά άμεσως περνάμε στη σύγκριση των συστημάτων της οικονομίας και ειδικά της αποδοτικότητας, στην απόλυτα διεισδυόμενη ή μη οικονομία (στο Spiegel 9-1-78 άρθρο της «Πράβδα» για τη ρώσικη οικονομία).

Δυστυχώς, όπουδήποτε επικράτησε η τρίτη λύση, η εξέλιξη δηλαδή όλων των μέχρι σήμερα κοινωνικών συστημάτων, η επισημονική ανάπτυξη της φιλοσοφημένης λογικής, επενδύθηκε ή βία, είτε στο ανατολικό είτε στο δυτικό μπλόκ (π.χ. Τσεχοσλοβακία - Ουγγαρία - Χιλή).

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Θάνος Πετράκης
Αθήνα

ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΑΞΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Αφού αναφέρεται στην άρχη του γράμματός του στην άστική εκμετάλλευση και την κρατική βία, ο φίλος του περιοδικού Α.Κ., συνεχίζει για τους ταξικούς αγώνες και την ατομική τρομοκρατία σαν μέσο πάλης των εργαζομένων.

Οι εργαζόμενοι μπορούν να κάνουν μιάν απεργία. Επαγγελματίες που τους κατέστρεψε το εργοστάσιο, χωρικοί που το νερό τους το δηλητηριάζει το εργοστάσιο, λούμπεν προλετάριοι που θέλουν να ληστέψουν κάτι, μπορούν να σπάσουν τις μηχανές, να

βάλουν φωτιά σ' ένα εργοστάσιο ή να σκοτώσουν τον ιδιοκτήτη του. Μονάχα όμως ο συνειδητός και οργανωμένος εργαζόμενος μπορεί να στείλει μία ισχυρή αντιπροσωπείωση στη βουλή, για να υπερασπίσει τα συμφέροντά του.

Αλλά για να σκοτώσετε έναν ανώτερο αξιωματούχο, δεν χρειάζεται να 'χετε πίσω σας τις οργανωμένες μάζες. Τη συνταγή για να φτιάχνετε δόμβες ή ένα πιστόλι, τη βρίσκετε εύκολα. Πρώτα-πρώτα όμως, υπάρχει η κοινωνική πάλη. Ύστερα παρουσιάζεται μια καθαρά μηχανιστική αντίδραση ίδια παντού (τόσο στην Ιαπωνία ή τη Δ. Γερμανία) πολύ χτυπητή στη μορφή της (δολοφονίες-έκρηξεις κ.λπ.) αλλά απόλυτα αδιάφορη για το κοινωνικό σύστημα.

Το καπιταλιστικό κράτος δε στηρίζεται στους ύπουλους και γι' αυτό δεν μπορεί να πέσει μαζί μ' αυτούς. Οι τάξεις που υπηρετεί βρίσκουν πάντα αντικαταστάτες. Ο μηχανισμός παραμένει άθικτος και συνεχίζει τη λειτουργία του.

Αλλά η σύγχυση που δημιουργείται μέσα στις γραμμές των ίδιων των εργατικών μαζών από μία τρομοκρατική απόπειρα είναι πολύ μεγαλύτερη. Αν είναι αρκετό να εξοβλιστεί κανείς με ένα πιστόλι για να πετύχει το σκοπό του, τότε τι χρειάζεται δηλαδή αυτή η προσπάθεια για τον ταξικό αγώνα; Αν μιά κουπαλιά μαρουτί και λίγο μολύβι φτάνει για να ξαπλωθεί κάτω ο έχθρως, τότε τι χρειάζεται η ταξική οργάνωση;

Αν μπορούμε να τρομοκρατήσουμε πρόσωπα που κατέχουν ανώτατες θέσεις με τον κρότο των εκρήξεων, τότε τι χρειάζεται το κόμμα; Γιατί οι συγκεντρώσεις, η ζύμωση μέσα στις μάζες και οι εκλογές, όταν μπορεί κανείς τόσο εύκολα να πετύχει το στόχο του στους ύπουλούς θάλαμους από

τη γαλαρία του κοινοβουλίου;

Οι αναρχικοί προφήτες της «προπαγάνδας του γεγονότος» μπορεί να λένε ότι θέλουν για την εξυψωτική και προωθητική επίδραση των τρομοκρατικών πράξεων πάνω στις μάζες. Θεωρητικές σκέψεις και πολιτική πείρα δείχνουν κάτι διαφορετικό. Όσο «αποτελεσματικότερες» είναι οι πράξεις των τρομοκρατών, όσο μεγαλύτερη είναι η επίδρασή τους, όσο η προσοχή των μαζών συγκεντρώνεται πάνω σ' αυτές - τόσο περιορίζεται το ενδιαφέρον τους στην αυτοοργάνωση και την αυτοδιαπαιδαγώγηση.

Αλλά ο καπνός απ' την έκρηξη διαλύεται, ο πανικός σταματάει, ο διάδοχος του ύπουλου εμφανίζεται, η ζωή μπαίνει στο συνήθισμένο αλτάκι, ο τροχός της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης γυρίζει όπως και πρώτα: μονάχα η αστυνομική δίωξη γίνεται πιο αδιάντροπη και πιο άγρια. Το αποτέλεσμα είναι ότι τη θέση των ελπίδων που δημιουργήθηκαν και της τεχνικά υποκινημένης διέγερσης, παίρνουν τώρα η απογοήτευση και η απάθεια.

Οι μαρξιστές είναι αρκετά ρεαλιστές και προωθούν την αλλαγή που θα γίνει απ' τις ιστορικές συνθήκες. Απορρίπτουν όλες τις μεθόδους και τα μέσα που αποδίδουν να εκδίδουν την κοινωνική εξέλιξη με τεχνητό τρόπο και να υποκαταστήσουν με χημικά παρασκευάσματα την ανεπαρκή επαναστατική δύναμη του προλεταριάτου.

Αντώνης Κοκορίκος

ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΤΙ

Ο μέχρι σήμερα συνεργάτης του περιοδικού κ. Κ. Παπαϊωάννου έστειλε στον εκδότη το ακόλουθο σημείωμα:

Πρός τον Χρήστο Παπουτσάκη εκδότη του περιοδικού ΑΝΤΙ
Τό όλο κλίμα που ξαφνικά δημιουργήθηκε στο περιοδικό (με αποκορύφωμα τρεις απολύσεις χωρίς αίτια), με υποχρεώνουν να διακόψω την συνεργασία μου.

Κώστας Παπαϊωάννου
επικεφαλής της σύνταξης του ΑΝΤΙ από 18-20-75 (τεύχος 30) μέχρι 17-6-78 (τεύχος 101).

Ο εκδότης του περιοδικού σημειώνει:

«Δεν μπορώ να παρακολουθήσω τη μέθοδο ανατροπής των γεγονότων και τους υπαινιγμούς που καλύπτονται πίσω από την «λακωνικότητα» του σημειώματος.

Ευχαριστώ πάντως τον κ. Κ. Παπαϊωάννου για την μέχρι σήμερα προσφορά του».

ΑΝΤΙ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοσάρχους 60
Αθήνα 601.
Τηλ: 732.713 - 732.819

● Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
● Υπεύθυνος Τυπογραφείου:
ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ
Δημοσθένους 153
Καλλιθέα

● Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΦΩΤΟΚΥΤΤΑΡΟ» ΕΠΕ
Βασ. Αλεξάνδρου 2, Χίλτον.
Τηλ. 748.314 - 713.604
● Εκτύπωση:
Εργοστ. Γραφικών Τεχνών
Γ. ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΑΣ
Ιασιού 5, Περιστέρι.

● Κάθε ένυπόγραφο άρθρο εκφράζει την προσωπική άποψη του συγγραφέα του.

● ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ:

Εξάμ. 260 δρχ. - Ετήσια 520
Ετήσια Οργανισμών,
Τραπεζών, κ.λπ.: 1.200 δρχ.
Για φοιτητές έκπτωση 15%.

● ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:

Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
Εξάμνη: απλή δολ. 10
 ἀροπ. δολ. 13
Ετήσια: απλή δολ. 20
 ἀροπ. δολ. 25
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία:
Εξάμνη: απλή δολ. 10
 ἀροπ. δολ. 17
Ετήσια: απλή δολ. 20
 ἀροπ. δολ. 34
Αυστραλία - Ωκεανία:
Εξάμνη: απλή δολ. 10
 ἀροπ. δολ. 24
Ετήσια: απλή δολ. 20
 ἀροπ. δολ. 47
● Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοσάρχους 60, ΑΘΗΝΑ 601.
● ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ δρχ. 20
● ΠΑΛΛΗ ΤΕΥΧΗ: ΤΙΜΗ 30 ΔΡ.

Κεντρική διάθεση:

● για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας:
Στα γραφεία του «ΑΝΤΙ»
Δημοσάρχους 60, τηλ. 732-713
● για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο

Ν. Κοτζιά και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720,
Θεσ/νίκη

Νίκου Ι. Κυριοζή

Η Δημοτική στη δημοσιογραφία

Αθήνα 1978

ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΑΣ

Οί τόμοι του «ΑΝΤΙ»
σας βοηθούν για
τήν ενημέρωσή σας
πάνω σέ κάθε
καίριο πρόβλημα:

- Έλληνική πολιτική
- Κυπριακό καί
διεθνή θέματα
- Ζητήματα τής
σύγχρονης ιστορίας
- Πολιτιστική ζωή
- Θεωρητικές αναζητήσεις

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ
οι διακοπές σας
αρχίζουν μέσα στο αεροπλάνο